

T.C
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

TERCEME-İ TUHFETÜ'L-MÜLÛK
(Giriş, Metin, Dizin, Tıpkı basım)

Nuriye ACAR

Mardin 2023

T.C
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

TERCEME-İ TUHFETÜ 'L-MÜLÜK
(Giriş, Metin, Dizin, Tıpkı basım)

Nuriye ACAR

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Serdal KARA

Mardin 2023

T.C.
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı 20760002 numaralı öğrencisi Nuriye Acar'ın hazırladığı “Terceme-i Tuhfetü'l-Mülûk (Giriş, Metin, Dizin, Tıpkı Basım)” başlıklı çalışma, 25/08/2023 tarihinde yapılan tez savunma sınavında oybirliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri	Unvanı Adı, SOYADI	İmza
Başkan	Doç. Dr. Serdal Kara	
Üye	Prof. Dr. Ergün Hamzadayı	
Üye	Doç. Dr. İbrahim Tosun	
Üye		
Üye		

ONAY:

Bu tezin kabulü , Enstitü Yönetim Kurulu'nun .../.../2023 tarih ve .../... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

.../.../2023

Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Mardin Artuklu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içindeki bütün bilgileri etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tez çalışmasının hazırlık, bilgi, belge, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarda bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun davrandığımı,
- Tez çalışmada kullanılan tüm eserlere eksiksiz atıf yaptığımı ve kullanılan tüm eserlere kaynaklar/kaynakçada yer verdiğimi,
- Tez çalışmasının özgün olduğunu,
- Tez çalışmasının Mardin Artuklu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı” ile tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan eder, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabullendiğimi bildiririm.

İmza

Adı SOYADI

Tarih (Gün/Ay/Yıl)

ÖZET

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI TERCEME-İ TUHFETÜ'L-MÜLÜK (GİRİŞ, METİN, DİZİN, TIPKIBASIM)

Nuriye Acar

Rüyalar, tarih boyunca insanların ilgi duyduğu ve merak ettiği bir konu olmuştur. İnsanlar bu merakını gidermek için sürekli olarak rüyada gördükleri canlıları, olayları, nesneleri vs. anlamlandırmaya ve yorumlamaya çalışmıştır. Bunların sonucunda da rüyaları yorumlayan tabirciler ve bu tabircilerin kaleme aldığı tabirnameler meydana gelmiştir. İbn-i Sîrîn ve İbrâhîmü bin Ker(e)man da bu tabirciler arasında iki önemli şahsiyettir ve yazdıkları tabirnameler hem yazıldıkları dönemde hem de sonraki dönemlerde rüya tabircileri ve tabirnameler için iki önemli kaynak olmuştur. Çalışmamızda esas aldığımız nüsha da bu iki önemli rüya tabircisinin tabirnamelerinden hareketle yazılmış bir eserdir. Eser, bir rüya tabirnamesi olmanın yanı sıra yazıldığı dönemin sosyal, kültürel hayatı hakkında hem okuyuculara hem de araştırmacılara fikir vermek açısından önemlidir. Ayrıca yine yazıldığı dönemde, insanların olaylara bakış açısını, yaşadıkları durumları ne şekilde karşıladıklarını açıklamak bakımından da oldukça yararlıdır. Altmış bâbdan oluşan eser rüyada peygamberleri, melekleri, doğa olaylarını, hayvanları, bitkileri, kokuları, yiyecek ve giyecekleri, ibadet etmeyi, güneşi, ayı, yıldızları, dağları ve daha birçok şeyi görmeyi konu edinir ve bunların nasıl yorumlanması gerektiği üzerine bilgiler verir. Çalışmamız “Giriş, Dil Özellikleri, Metin, Dizin, Sonuç ve Kaynaklar” bölümlerinden oluşmaktadır. Giriş bölümünde Tuhfetü'l-Mülûk eserinin adı ve yazılış sebebi, konusu, bölümleri, eserin diğer nüshaları, bu nüshalar üzerinde yapılan çalışmalar, metin incelemesinde uygulanan yöntemler, dizin kuruluşunda izlenen yöntemler hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonrasında “Dil Özellikleri” bölümü gelmektedir. İkinci bölümde, esas aldığımız nüshanın çeviri yazısının yapıldığı “Metin” kısmı bulunmaktadır. Ayrıca bu bölümde eksik ya da yanlış olan kelime veya ifadeler diğer nüshalardan yararlanılarak tamamlanmıştır. Dizin bölümünde metnin gramatikal dizini bulunmaktadır. Bu bölümde metinde geçen kelime veya tamlamaların anlamları metne bağlı olarak verilmiştir. Bu bölümün sonunda Özel Adlar Dizini de bulunmaktadır. Çalışmamız metin incelemesinde elde edilen bilgilerin yer aldığı “Sonuç” , faydalanılan kaynakların bulunduğu “Kaynaklar” ve metnin tipkibasımının yer aldığı “Ekler” kısmı ile sona ermektedir.

Anahtar kelimeler: rüya, tabir, tabirname, nüsha

ABSTRACT

TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE DEPARTMENT TERCEME-İ TUHFETÜL-MÜLÜK (INTRODUCTION, TEXT, INDEX, FACSIMİLE)

Nuriye Acar

Dreams have been a subject that people have been interested in and wondered throughout history. In order to satisfy this curiosity, people constantly look for creatures, events, objects, etc., that they see in they dreams. Tried to make sense of it and interpret it. As a result of these, interpreters who interpret dreams and the phrasebooks written by these interpreters have emerged. Ibn-i Sîrîn, and İbrâhîmû Ker(e)man are two important sources for dream interpreters and interpreters both in the period they were written and in later periods. The copy that we take as a basis in our study is a work written based on the interpretations of these two important dream interpreters. In addition to being a dream interpretation, the work is important in terms of giving both readers and researchers an idea about the social and cultural life of the period in which it was written. In addition, it is also very useful in terms of explaining people's perspectives on events and how they met the situations they experienced at the time it was written. In the work, which consist of sixty chapters, it is about seeing prophets, angels, natural events, animals, plants, smells, food and clothing, worship and many other things, and gives information on how these should be interpreted. Our study consist of "Introduction, Language Features, Text, Index, Conclusion and References" sections. In the second part, there is the "Text" part, where the translation of the copy we take as the basis is made. In addition, missing or incorrect words or expressions in this section were completed by making use of other copies. The "Index" section contains the grammatical index of the text. In this section, the meanings of the words or phrases in the text are given depending on the text. At the end of this section, the index of proper names is also included. Our study ends with the "Conclusion", which includes the information obtained from the text analysis, "Sources", where the sources benefited from, and the "Appendix", which includes the facsimile of the text.

Key words: dream, phrase, phrasebook, copy

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN.....	III
ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	V
ÖN SÖZ.....	VII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	VIII
ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ	IX
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Eserin Yazılış Amacı.....	5
1.2. Eserin Nüshaları.....	6
1.3. Eser İncelemesinde Uygulanan Yöntemler	15
2. DİL ÖZELLİKLERİ.....	18
2.1. Ünlü Türemesi.....	18
2.2. $\eta > n$ Değişmesi.....	18
2.3. Söz Başında Ötümlülüğünü Koruyan Sesler.....	18
2.4. Adlarla Yardımcı Fiil Birleşmesinden Meydana Gelen Birleşik Fiiler..	18
2.5. Deyimleşmiş Birleşik Filler.....	19
2.6. Ünlü Kısılması.....	19
3. METİN	20
4. DİZİN.....	59
ÖZEL ADLAR DİZİNİ.....	235
SONUÇ.....	244
KAYNAKÇA.....	245
EKLER.....	247
ÖZGEÇMİŞ.....	278

ÖN SÖZ

Çalışmamıza konu olan eser, Şiraz emirinin isteği üzerine rüya tabircileri ve bilgeler tarafından İbrāhīmū bin Ker(e)man'ın ve Muḥammed bin İbn-i Sīrīn'in rüya tabirnamelerinden yararlanılarak hazırlanmış muhtasar bir Farsça eserin Türkçe'ye tercümesidir. Eserin başında ve sonunda eserin isminin Tuhfetü'l-Mülūk olduğu bilgisi verilmektedir. Eserin telif tarihi ve kopyalanma tarihi hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Eser; rüya kavramını, rüyanın çeşitlerini, rüyada Allah'ı, peygamberleri, melekleri, yıldızları, güneşi, ayı, ırmakları, hoş kokuları, yemiş ağaçlarını, yiyecekleri, şehri, evi, teyemmüm kılmayı, namaz kılmayı, ezan okumayı, mürekkebi, kalemi, renkleri, kapıyı, kapı kilidini, kömürü, çiçek çıkarmayı, uzunluğu, kısalığı, hayvanları ve bunlara benzer daha birçok konuyu içerir. Ayrıca bunları nasıl yorumlamak gerektiği ile ilgili bilgi verir.

Çalışmamız giriş, dil özellikleri, metin, dizin ve sonuç olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında esas aldığımız nüsha ile ilgili bilgi, eserin diğer nüshalarının katalog bilgileri, esas aldığımız eser ve onun tespit edilen diğer nüshaları üzerinde yapılan akademik çalışmalar, metin incelemesinde uygulanan yöntemler ile ilgili bilgi verilmiştir. İkinci bölümde metin içerisindeki bazı kelimelerin dil özellikleri, üçüncü bölümde esas aldığımız nüshanın transkripsiyonlu metni, dördüncü bölümde ise dizin kısmı gelmektedir. Burada da metinde geçen kelimelerin gramatikal dizinine yer verilmiştir. Çalışmamızın sonuç kısmında ise nüshanın tıpkıbasımı bulunmaktadır.

Bu çalışmanın her aşamasında benden yardımını, desteğini ve değerli zamanını esirgemeyen çok kıymetli hocam Doç. Dr. Serdal Kara'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

KISALTMALAR LİSTESİ

Ar.:Arapça

A Nüshası: Terceme-i Tuhfetü'l-Mülûk, Çorum Hasan Paşa İHK, 19 Hk 3099

Bk.: Bakınız

B Nüshası: Tabirnâme, MKYB, 6 Mil Yz A 6525

C Nüshası: Tabirnâme, SYEK, Ayasofya 1734

D Nüsha: Tabirnâme-i İbn-i Sîrîn, SYEK, Bağdatlı Vehbi Efendi Bölümü, Nu:948.

E Nüshası: Tabirnâme, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 2922/1

E. Yun.: Eski Yunanca

Far.: Farsça

F Nüshası: Tabirnâme, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 97 Milli

G Nüshası: Tabirnâme, Milli Kütüphane,6 Mil Yz A 96/2

H Nüshası: Tabirnâme, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 813

H. : Hicri

İ Nüshası: Tabirnâme, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 6699/1

J Nüshası: Tabirnâme, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 6000

K Nüshası: Tabirnâme, Milli Kütüphane,6 Mil Yz A 2511/2

L Nüshası: Tabirnâme, Milli Kütüphane,6 Mil Yz Cönk 58/4

M.: Miladi

M Nüshası: Tabirnâme-i İbn-i Sîrîn-i Afakî, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 2366

No.: Numara

N Nüshası: Tabirnâme, Nuruosmaniye Yazma Eserler Kütüphanesi, 34 Nk 4982/4

O Nüshası: Tabirnâme, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 7143/1

P Nüshası: Tabirnâme, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 3625

Rum.: Rumca

Q Nüshası: Tabirnâme, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 1729/1

s.: Sayfa

Yay.: Yayını / Yayınları

Yun.: Yunanca

ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ

ع	ʿ	ش	ş
آ	a, ā	ص	ş
ا	a, ā, e	ض	z, ḍ
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	ʿ
ث	ṯ	غ	ġ
ج	c, ċ	ف	f
چ	ç	ق	q
ح	ḥ	ك	k, g, ŋ
خ	ḫ	ل	l
د	d	م	m
ذ	ẓ	ن	n
ر	r	و	v, o, ō, ö, u, ū, ü
ز	z	ه	h, a, e
ژ	j	ی	y, ı, ī, i, î
س	s		
ش	ş		

GİRİŞ

Çalışmamıza konu olan eser 195x115; 125x60 ölçülerinde olan, 19 Hk 3099 numarada kayıtlı Tuhfetü'l-Mülük isimli eserdir. Bu eser toplam 67 varaktan oluşmaktadır. Bir rüya tabirnamesi olan eserin ilk sayfalarında verilen bilgide Şiraz emirinin birgün ziyafet düzenlediği ve rüya yorumcularından ve bilginlerinden kendisi için muhtasar bir tabirname hazırlamalarını istediği belirtilmiştir. Bunun üzerine iki değerli rüya tabirnamesi olan İbrāhīmū bin Ker(e)man'ın ve Muḥammed bin İbn-i Sīrīn'in tabirnamelerinden yararlanıldığı ve bu iki tabirnameden hareketle bu eserin hazırlandığı ifade edilmektedir.

Edilgen ,

Muḥammed bin İbn-i Sīrīn H. 654 (M.1256) yılında Basra'da dünyaya gelmiştir. İmam, hafız gibi ünvanlara da sahip olan İbn-i Sīrīn ayrıca hesap bilgisi, şiir, hadisçilik, fıkıh, tefsir alanında da kendini geliştirmiş bir bilginidir. İlk zamanlarda özellikle hadis ve fıkıh ilmiyle ilgilenirken daha sonrasında ise ilk rüya tabircilerinden biri olarak ilgi çeker.¹ Rüya tabirnamesi, yıllar boyunca rüya tabircileri için önemli bir kaynak olmuştur. Eserin hazırlanmasında tabirnamesinden yararlanılan diğer önemli rüya tabircisi İbrāhīm bin Ker(e)man hakkında ise herhangi bir bilgiye ulaşamadık.

Eser, başında verilen bilgiye göre emire sunulmak için hazırlanmıştır ve ismi de Tuhfetü'l-Mülük olarak konulmuştur. Eserin ismine en son sayfada da değinilmiş ve ayrıca onun Acem dilinden çevrildiği belirtilmiştir. Nüshanın içerisinde Şiraz emirinin kim olduğu, bu eserin hazırlanmasını ne zaman istediği, eserin yazıldığı dönem ile ilgili herhangi bir bilgi ya da tarih verilmemiştir. Ayrıca eseri hazırlayanlarla ilgili olarak da rüya tabircisi ve hekim olmaları dışında başka bir bilgi yoktur.

Eser genel olarak rüyada Allah'ı, peygamberleri, melekleri, arşı, ayı, yıldızları, dağları, yağmuru, yemiş ağaçlarını, yiyecekleri, imamı, hatibi, müezzini, namaz kılmayı, kömürü, hoş kokuları, denizi, ırmakları, şehirleri, kan almayı, çiçek çıkarmayı, tatlı nesneleri, altını, gümüşü, giyecekleri, nikah kılmayı, düğünü, kuşları, fili, ineği, çakalı, iblisi, deccalı, sanatkarları, satranç oynamayı, bütleri ve bunlara benzer daha birçok şeyi görmeyi konu eder ve bunların nasıl yorumlanması gerektiği ile ilgili bilgi verir.

Sayfa 2a'da padişahın eserden hoşlandığı ve hazırlayanları mükafatlandığı bilgisi yer almaktadır. Devamında cihānda dört önemli ilmin mevcut olduğu, bunların din, tesyib, nücüm ve tabir olduğu, peygamberlerin dahi dört olduğu, yılın da dört fasıl olduğu, cihānda yaşayan herkese rüya tabirinin gerekli olduğu yazılmıştır. Sayfa 2b'de peygamberlerin de daha önce rüyalar gördüğü ve bunları kavimlerine bildirdiği, Hz.

¹ <https://islamansiklopedisi.org.tr/ibn-sirin>, erişim: 06.26.2023

Muhammet'in de vahiy inmeden evvel her ne söylerse düşünde görüp de söylediği bu yüzden de tabirlerin önemli olduğu belirtilmiştir. Sayfa 2b'de eser içerisinde toplam elli sekiz bap olduğu bilgisi verilmiş, sayfa 3a'da ise kaç türlü düş olduğu ve bunların neler olduğu açıklanmıştır. Sayfa 2b ile 3a'da melek-ul ru'ya denilen bir meleğin olduğu, Allah'ın fermanı üzerine bu meleğin ademe rüyasında nesneler gösterdiği belirtilmiştir. Bu sayfaların devamında ise rüyaların çeşitlerinin neler olduğu (tahzîr, ilhâm, yalan) bilgisi yer almaktadır. Sayfa 8a'dan 12a'ya kadar bâb numaraları ve bu bâblarda anlatılan konular kısaca açıklanmıştır. Sayfa 12a'dan eserin son sayfasına kadar ise bâblar ve detaylıca açıklamaları yer almaktadır.

Esas aldığımız 19 Hk 3099 numaralı nüshaya göre eserde yer alan konular, fihrist sınıflandırmalarına göre başlıca şu baplardan oluşmaktadır.

el-bâb el-evvelu bilmek gerek kim delâ'il ta'bîri ki her birisini nice ta'bîr kıla

el-bâbü 'ş-şânî düşi bilmek ve delil ta'bîr kılmak

el-bâb-ı şelâşe düşünde tañrı ta'âlâ ve ferîşte ve peygamberleri ve 'arşı ve kürsi ve hisâb görmek

el-bâb-ı erba' gün ve ay ve yıldızları görmek

el-hamse deniz ve ırmağ bînar ve şarnıç ve gemi görmek

es-sâdis nur ve zulmet şem'a ve ırağ saç ve şağal ve kıl görmek

es-sâbi' tığ ve ev ve divar ve kum görmek

es-şâmin kireç ve kerpiç ve şehir ve hisar ve mescid ve minber ve yol görmek

et-tasi' ev ve bağ ve başka köşk ve sarây ve hammâm ve degirmen ve nerdubân sakkağane ve mıtbeğ görmek

el-'âşir hoş koğular miski 'anber ve bağ ve zağfiran görmek

el-hādî 'aşer yigit ve koca ve karı ve 'avrat ve genci 'avrat ve kul karavuş ve oğlancıklar ve kızancıklar ve ata ve ana görmek

eş-şânî 'aşer gusûl ve teyemmüm kılmak ve hac ve 'umre kılmak bağ ve namâz ve ruku' ve sucûd kılmak ve abdest almak ve gazaya varmak ve şadağa virmek görmek

eş-şelâşe 'aşer kadı ve hatib imam müezzin ve muhtesib görmek

er-râbi' 'aşer muşhaf ve katib devat ve kalem kalemdân menşûrini nâme murekkeb görmek

el-hamse 'aşer çok âdemler endamlarında her cinsinden yeşil ve kıızıl tonlar ve baş kesmek görmek

es-sâdis 'aşer taht ve kürsi ve kapu ve kilid ve hayme ve şazrevan ve şandu ve döşek ve yaşığ ve giyesi görmek

es-sâbi' 'aşer uçak gazkan ve tennur ve kül ve kömür görmek

eş-şâmin 'aşer kendüyi yalnızca görmek veyâhut bir canavar anı yidüğün veya ışırdığı veya şokdığın görmek

et-tāsi‘ ‘aşer hacāmat kılmak ve kan almak zeker ādem teninden artuk ve eksik görmek

el-‘iṣrīn ala ve pire olmak ve çiçek çıkarmak ve uzunluk ve kalınlık ve yaş ve barut ve

çıban çıkarmak sakkaḥane ve necis ve sidik görmek

el-ḥādī ve’l-‘iṣrīn yemiş ağaçları ve yemiş ve reyḥānları ekincik görmek

el-ṣānī vel-‘iṣrīn etmek yimek ve yiyecek ve şeker hurma ve helva ve tatlu nesneler görmek

eṣ-ṣelāṣe ve’l-‘iṣrīn etmek şoğan ve şarımsak ve tere ve tuz ve fulful issi otlar ve ne kim bunlara benzer var ise anları görmek

el-erba‘ ve’l-‘iṣrīn şerbet ve südler ve darılar ve ot içmek sabūḥı içmek ve kısmak ve aḡu içmek görmek

ve’l-ḥamīsu ve’l-‘iṣrīne cevahir ve akçe ve altun ve gümüş ve bakır ve kurşın ve pirinç ve kalay ve bunlara benzer var ise görmek

es-sādis ve’l-‘iṣrīne giyecek ve zinet ve dülbend ve üsküf ve yüzük ve halka ve börk giymek

es-sābi‘ ve’l-‘iṣrīn cimā‘ ve öbmek kûçmak ve nikāḥ kılub hutbe okumak

eṣ-ṣāmin ve’l-‘iṣrīn bendī ve gül ve zaḥyir ve bukaḡu ve domuz veya it ve pamuk ve igne ve kamaçı görmek

et-tāsi‘ ve’l-‘iṣrīn silāḥ ve demürce āletlerin ve andı içmek görmek

eṣ-ṣelāṣīn iblik ve kıl ve kozı ve yün ve şuratlar görmek

el-ḥādī ve’ṣ-ṣelāṣīn gössüz ve elsüz ve ayaksız ve dilsiz ve sağır görmek

eṣ-ṣānī ve’ṣ-ṣelāṣīn sinle ve ölü ev zindān ve kaşaş ve tayyare görmek

eṣ-ṣelāṣe ve’ṣ-ṣelāṣīn öldürmek ve el ve ayak kesmek ve kamaçıyla vurmak

el-rābi‘ ve’ṣ-ṣelāṣīn çengi ve çefane ve kopuz ve şeşte ve nerd ve satrenc oynamak hoş sazlar āvāzın işitmek

el-ḥamīs ve’ṣ-ṣelāṣīn tahıl ve şoğan almak ve çuvala koymak ve ḡayrı daneler görmek

es-sādis ve’ṣ-ṣelāṣīn sekirtmek ve yirden şıçramak ve havada uçmak

es-sābi‘ ve’ṣ-ṣelāṣīn canavar ve hayvanlar ve kuşlar söylediḡin görmek

es-ṣāmin ve’ṣ-ṣelāṣīn at katır ve eşek ve deve görmek

et-tāsi ve’ṣ-ṣelāṣīn kaşab ve canavarlar ādem öldürmek

el-erba‘īn koyun ve kuzu ve oḡlaḡ ve kiçi ve tavuk görmek dülger yondı ve köbek ve tavşan görmek

el-ḥādī ve’l-erba‘īne dülger yondı ve geyik ve tavşan görmek

eṣ-ṣānī ve’l-erba‘īn fil ve şu şıḡırı kaḡlu görmek

eş-şelāşe ve'l-erba'ın kıraça sığır ve inek ve öküz ve buzağı

el-rābi' ve'l-erba'ine toğuz ve şıçan ve tavşa ve göcen ve örümcek ve maymun ve ħoros görmek

el-ħamse ve'l-erba'ın kurt ve aslan ve kablan ve sırtlan ve it ve çaķal ķancık it ve ķetük ve yābān ķetügi görmek

es-sādis ve'l-erba'ın ķuşlar bunların etin ve yüregın ve yumurtasın görmek

es-sābi' ve'l-erba'ın şavaş ve ķorķu ve bunlara benzer görmek

eş-şāmin ve'l-erba'ın arı siviri sınek ve bervāne ve kelbek ve ķekirge ve ķarınca ve bit ve bire görmek

et-tāsi' ve'l-erba'ın balık ve neheng ve ķurbağa ve ķablu bağa ve yengic ve tumsāh ve deniz canavarları görmek

el-ħamsın yılan ve çayan ve 'akreb ve ezderha görmek

el-ħādī ve'l-ħamsın iblīs ve deccal ve ezderha ve beriler ve azular görmek

eş-şanī ve'l-ħamsın bīşekarları ve şan'atlar ve bunların aletlerin ve terazu ve ne kim bunlara benzer nesne var ise görmek

eş-şālīşu el-ħamsın pādīşāhın 'ömri uzunluğına delalet ider

er-rābi' ve'l-ħamsın ķur'ān okumaķ ve ħamd itmek ve istiğfār itmek ve şalavāt getürmek ve namāz kılamak

el-ħamīsu ve'l-ħamsın bütler ve şüretler ve nerd ve satırenc oynamaķ gülmek ve ağlamaķ görmek

es-sādis ve'l-ħamsın zelzele ve oda ve şuya düşmek

eş-şabī'u ve'l-ħamsın geb cühūd ve yahudi ve oda yatmaķ ve kilise görmek

eş-şāmin ve'l-ħamsın ħarab olmaķ ķumāş aletlerin ħarab görmek taħte ve țarak ve tabaķ üsküre ve tırnaķ kesmek görmek

et-tāsi' ve'l-ħamsın mutfefriķe düşler ve mutfefriķe suvaller ya'ni gökden yılan ve ķuyudan ve dilki ve ķoç yağar görmek

es-sittine berakendi düşler görmek

1.1. Eserin Yazılış Amacı

Eserin adı ve yazılış amacı ile ilgili bilgiler nüshanın ilk sayfalarında verilmiştir. Temelde iki gruba ayırdığımız nüshalardan birinci grupta yer alan ve çalışmamızda da esas aldığımız 19 Hk 3099 numarada kayıtlı olan nüshada eserin adı ve yazılış amacı şu şekilde belirtilmiştir: "... Şiraz pādişāhı birgün toy eyledi mu'abbirleri ve hekimleri okudu buyurdı benim için bir ta'bīr kitābı tezyīf eyley kim muhtaşar ola ve hem cüşsesi az ola fā'idesi çok ola anlar daḥı birkaç gün mühlet dileyüb bu muhtaşar iki mu'teber kitābdan ki İbrāhīm bin Keremanının ve biri Muḥammed bin Sīrīnī'dir cemī' kılub kaleme getürdiler ve bu nüshanın ismini Tuhfetü'l-Mülūk didiler sonra emir öñüne iletdiler ol pādişāha yolaḥ hoş gelüb ol 'alimlere ḥil'at buyurdı ve bilindi kim dört 'ilim cihānda şerīfdür evveli dīn ikinci tesyīb üçünci nücüm dördüncü ta'bīr ve hem peygamber 'aleyhisselām ḥaziretlerinin yāri daḥı dördür ve yıl daḥı dört fāşıldur her kimse ki cihānda vardur aḥa ta'bīr gerekdür şunların ḥaḳḳında allah-ū ta'ālā buyurmuşdur **أُولَئِكَ كَانُوا لِيَ نِعَامٍ بَلْ هُمْ أَضَلُّ** ve hem resul-ü ekrem ḥaziretlerine vahiy inmezden evvel her ne söylerse düşde görüb söylerdi ḥaber de gelmişdur ki ḥaḳḳ ta'ālā yüz yigirmi dört bin peygamber ve üç yüz on üç mürseldür bunlar düşde görüb kavimlerine ḥaber verirlerdi ve daḥı bil ki düş görmek ḥaḳḳdur 'āḳıl kişi ki nīk baḥtı ve bedbaḥtlık eserini düşde bilür fark ider kitābın bābları hisabiyle **tā kim okuyanların** elli sekiz bāb üzere tertīb oluşdı bābları mu'ayyen kıldık **tā kim okuyanlar** tızce fehīm iderler ve daḥı muşannife ve kātibe du'ā ideler..."(Bk. A, 1b-2a-2b-3a)

Görüldüğü gibi eserin adı metnin içerisinde Tuhfetü'l-Mülūk olarak geçmektedir. Eserin yazılış amacı ise hem derli toplu olan hem de cüşsesi az olan ama bunun yanı sıra faydası çok olan bir eser hazırlamaktır. Ayrıca kitābın elli sekiz baptan oluştuğu ve bu baplar sayesinde okuyanların hemen anlamasının amaçlandığı, kitaptan yararlananlardan da tasnif edene ve yazarına dua etmelerinin istendiği belirtilmektedir.

İkinci grupta yer alan ve 6 Mil Yz A 6525 numarada kayıtlı olan nüshada ise eserin yazılış amacı şu şekilde belirtilmiştir: "...tā'bir-i rü'ya ve menametüllahi ta'ālānın ḳur'an-ı ḳerīm furḳan- mecidinde ḥazireti Yusuf 'aleyhisselām şanında buyurur....ve rüyayı resül-ü ekrem şallallahu 'aleyhi vesellem mübeşşirat buyurdı meşābih-i şerīfde mestur der kim...anın çün bu fakīr ve ḥaḳīr mu'terīf-i taḳsīr bu kitāb-ı ta'yīr menāmı ve İbn-i Sīrīnden menḳül olan ta'bīratı hem münasib yerinde derece eylemekle lisan-ı terkiyeyi tercümeye ḳāşīd idüb şerū' eyledim ki terkiyle tekellüm iden müslīmān ve kaffe'i muḥaddişine fā'ide olub bu ḥaḳīre du'ayı ḥayr eyleye yad eyleyeler..."(Bk. B, 2b-3a)

Bu nüshada esas aldığımız nüshanın aksine eserin ismine yer verilmemiştir. Fakat görüldüğü gibi eserin yazılış amacının tabirnameye ihtiyaç duyan müslümanların ondan

faýdalanmasını saęlamak olduęu, eserin derecelendirilerek yazıldıęı ve faýdalananlardan da hayırlı dua istendięi belirtilmiřtir.

1.2. Eserin Nüshaları

A Nüshası (Esas Alınan Nüsha)

Nüsha 195x115; 125x60 mm ölçülerinde olup çiçek desenli mukavva, çaharkuşe yıpranmış mişin ciltlidir. 67 varak olup hattı nesihdir. Çorum Hasan Paşa İl Halk Kütüphanesinde 19 Hk 3099 numarada kayıtlıdır. Yazarı, müstensihi, yazım ve istinsah tarihi belli değildir. Kağıt türü taç arma filigranlıdır. Söz başları kırmızı mürekkep ile yazılmıştır. Baplardan oluşan eserde sayfa 2b’de eserin elli sekiz baptan oluştuğu yazılmıştır. Fakat eser içerisinde altmış bap bulunmaktadır. Bunun sebebi ise şudur: Eserin baplarının art arda verildiği fihrist kısmında otuz altıncı ve kırk birinci baplara yer verilmemiştir Fakat eserin içerisinde bunlara yer verilmiştir. Bu sebeple de nüshanın fihrist bölümünde elli sekiz bap görünürken eserin içerisinde toplam altmış bap bulunmaktadır. Bu bapların otuz altıncısında sekirtmek, yirden şıçramak, havada 6ügat konusu vardır ve sayfa 36b’de yer almaktadır. Dülger yondı, geyik, şavşan konusunun bulunduğu kırk birinci bap ise sayfa 41a’da bulunmaktadır.

Çalışmamızda bu nüshayı esas nüsha olarak seçmemizin sebebi nüshalar arasında en sağlam nüsha olması ve bap sayısı açısından diğer nüshalardaki baplardan daha çok olmasıdır. Eserin diğer nüshaları genelde elli iki veya elli üç baptan oluşurken bu nüshada altmış bap vardır. Bap sayısındaki bu farklılığın sebebi bu nüshanın son yedi babının diğer nüshaların çoğunda olmamasıdır. Bunun dışında diğer nüshaların konuları ve sınıflandırılma şekilleri ile bu nüshanın konuları ve sınıflandırılma şekilleri birinci baptan elli üçüncü baba kadar birbirinin aynısıdır.

Sayfa 58 b satır 11’den sonra daha önce anlatılan bölümlerin bazıları tekrar edilmiştir. Eserin genelinde satır sayısı 13 iken bazılarında bu durum farklıdır. Bu sayfalar şunlardır: Sayfa 1b’de 8 satır, sayfa 40a, 40b, 54b, 60b, 61a, 61b’de 14 satır, sayfa 55a, 55b’de 11 satır, sayfa 59a, 59b’de 15 satır, sayfa 62a’da 7 satır bulunmaktadır.

B Nüshası

Nüsha, 155x115; 125x60 ölçülerinde olup kağıt türü baykuş filigranlıdır. 6 Mil Yz A 6525 numarada kayıtlıdır. Satır sayısı 17, varak sayısı 55'tir. Yazım ve istinsah tarihi belli değildir. Nüsha sondan eksiktir.²

Eser Arapça bir ifade ile başlamıştır. Sayfa 3b'de eserin İbn-i Sirin'in tabirlerinden faydalanılarak yazıldığı belirtilmiştir. Sayfa 1b'den 10a'ya kadar rüya çeşitleri, rüyaların rüyayı görenlerin yaşına, cinsiyetine, maddi durumuna göre tabiri, rüyanın görüldüğü mevsime göre ne şekilde tabir edilmesi gerektiği, rüyada görülen olayların neye işaret ettiği ile ilgili bilgiler verilmiştir. Esas nüshada rüyada Allah'ı görmek konusu üçüncü baptan itibaren anlatılmışken bu nüshada birinci bapta verilmiştir. Çünkü esas nüshanın birinci ve ikinci babında verilen konular bu nüshada sayfa 1b'den 10a'ya kadar eserin giriş kısmı olarak verilmiştir. Bu nüshada diğer nüshalarda görülen baplardaki konu bütünlüğü yoktur. Birbirinden farklı konular da aynı bapta verilmiştir.

Nüshanın fihrist kısmında baplar bāb-ı evvel, bāb-ı şānī, bāb-ı şelāşe, bāb-ı erba', bāb-ı hamse vs. şeklinde yazılmıştır. Konuların açıklamasının yapıldığı sayfalarda ise bap numaralandırmaları sayfa 12b'de evvelki bāb, 13b'de ikinci bāb, 14b'de üçüncü bāb, 15a'de dördüncü bāb, 16a'da beşinci bāb olarak kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Fakat bundan sonraki numaralandırmalar sādīs, sābi', şāmin şeklinde devam etmiştir. Daha önceki sayfalarda kırmızı mürekkeple yazılmış olan bap numaraları sayfa 19b'den sonra siyah mürekkeple yazılmıştır. Ayrıca bu sayfadan sonra hiç kırmızı mürekkep kullanılmamıştır. Önceki sayfalarda kırmızı mürekkep ile yazılmış olan "bir kimse" de bundan sonraki sayfalarda siyah mürekkep ile yazılmıştır. Sayfa 6a, 24b, 25b, 26a'nın derkenarlarında yazılar vardır.

C Nüshası

90 varaktan oluşan eser Ayasofya 1734 numarada kayıtlıdır. Eserin sonunda müstensihinin Hüsrev bin Abdullah olduğu ve H. 982'de istinsah edildiği bilgisi verilmiştir. Eser İbn-i Sīrīn'den tercüme edilmiştir. 15x22; 8,5x15 cm ölçülerinde olan eser bordo meşin üzerine siyah kaplı, ön ve arka kapağı kahverengi ciltlidir. Zencirekli, altın yaldız köşebentli ve altın yaldız şemsiyeli, miklebli, şirazeli, sertablıdır. Eserdeki her varakta 12 satır vardır. Kâğıdı kalın, aharlı ve nohudi renktedir. Satır usulüyle yazılmış olup cetvelsizdir. Harekeli nesihle yazılmıştır. Siyah mürekkep kullanılmıştır.

İncelediğimiz nüshalar içerisinde esas aldığımız nüshaya en yakın olan nüsha bu nüshadır. Nüsha altmış baptan oluşmaktadır. Arapça bir ifade ile başlamış olan eserde Arapça ifadenin hemen sonrasında rüya kavramı ile ilgili bilgi vermeye başlanmıştır. Doğru düşün üç türlü düş üzerine tabir kılındığı belirtildikten sonra bunların neler

olduğunun açıklaması yapılmıştır. Eserin bitişinde kitāba Tuḥfetü'l-Mülūk adının verildiği, Hüsrev bin Abdullah tarafından hazırlandığı bilgisi yer almaktadır.

Çalışmamızda esas aldığımız nüshaya en yakın nüsha bu nüshadır. Fakat esas nüshanın 1b sayfasının dördüncü satırından 3a sayfasının sekizinci satırına kadarki kısımlar bu nüshada yoktur. Ayrıca hem bu nüshanın hem de esas aldığımız nüshanın fihrist kısmında kırk dördüncü baba kadar aynıdır. Fakat kırk dördüncü babdan sonra baplarda kaymalar olmuştur. Örneğin bu nüshanın kırk dördüncü babında anlatılan konular esas nüshada kırk beşinci bapta anlatılmıştır. Aynı şekilde bu nüshanın kırk beşinci babında yer alan konular esas nüshada kırk altıncı bapta verilmiştir. Bu durum altmışıncı baba kadar devam etmiştir. Fihrist kısmında görülen bu kayma eserin içerisinde düzeltilmiş ve bapların sıralaması her iki eserde de aynı şekilde verilmiştir. İki nüsha arasındaki başka bir farklılık ise altmışıncı bapta bulunmaktadır. Esas nüshada altmışıncı bapta “berakendi düşler görmek” konusu varken bu nüshada ise “düş bilmek ve delilin ve ta‘birin kılmaklığı” konusuna yer verilmiştir. Ayrıca metin içerisinde yirmi altıncı bap iki defa yazılmış, yirmi yedinin konusu da yirmi altıya, yirmi sekizin konusu yirmi yediye yazılmıştır. Yirmi sekiz bap numaralandırması yazılmayıp yirmi yedinci baptan yirmi dokuzuncu baba geçilmiştir. Bu kısımdan sonrası ise esas nüshada olduğu gibi verilmiştir.

Bu nüsha 1993 yılında Arzu Erdoğan tarafından Prof. Dr. Emine Gürsoy Naskali danışmanlığında Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Türk Dili Ana Bilim Dalında, Türkçe Rüya Tabir-nâmeleri, ve İbn-i Sîrîn’den Tercüme başlığı altında yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır.³

Üç ana bölümden meydana gelen tezin birinci bölümünde rüya tabirnameleri hakkında bilgi verildikten sonra Süleymaniye ve Nuruosmaniye Kütüphanelerindeki yazma, Bayazıt Devlet Kütüphanesindeki basma Türkçe tabirnamelerin dökümüne ve tanıtımına yer verilmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde transkripsiyonlu metin bulunmaktadır. Metnin tıpkı basımına da çalışmanın sonunda yer verilmiştir. Çalışmanın son bölümünde ise üzerinde çalışılan metinde geçen rüya maddelerinin indeksine yer verilmiştir

D Nüshası

Eser Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesinde Bağdatlı Vehbi Efendi Bölümünde 948 numarada kayıtlıdır . Eserin ismi Tabir-nâme-i İbni Sîrîn olarak kırmızı mürekkeple en başta yazılmıştır. Eser 48 varaktan oluşmaktadır. Her varakta on üç satır bulunmakta iken son varakta on satır vardır. Arapça ifade ile başlayan eserde “ammā, eger, görse ki” gibi birçok kelime sayfa 1b’den 6a’ya kadar kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Fakat bu varaktan sonra bap numaraları dışında kırmızı kalem ile yazılan kelime yoktur. Baplar bāb evvel, bāb ikinci, bāb üçüncü şeklinde yazılmıştır.

³ Erdoğan, Arzu (1993), *Türkçe Rüya Tabirnameleri Ve İbn-i Sîrîn’den Tercüme Edilen Bir Tabirname, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü

Eserin fihrist kısmında altmış bap verilmişken metin içerisinde sadece elli üçüncü bapa kadar olan kısım verilmiş olup son yedi bap verilmemiştir. Bu yüzden de eser eksik bir eserdir. Fihrist kısmında elli beşinci ve elli altıncı bapı birleştirilmiştir. Sayfa 20a'da on yedinci baptan on dokuzuncu bapa geçilmiştir fakat yine de fihrist kısmındaki on sekizinci bapın konusu bap numaralandırması yapılmadan bu sayfalarda verilmiştir. Daha sonra ise hem sayfa 21b'de hem de 24a'da bap numaralandırması olarak iki defa yirminci bap yazılmıştır. Bunlardan sayfa 21b'de fihrist kısmındaki on dokuzuncu bapın konuları verilmişken 33a'da olanına ise yirminci bapın konuları verilmiştir. Bu kısımdan sonra ise yine fihrist bölümündeki sıralamaya devam edilmiştir. Bu nüsha bapların sıralanışı ve anlatılan konular bakımından esas nüsha ile aynıdır. Sadece bu nüshada baplar sayfa 3a'dan sonra vermeye başlanmışken esas nüshada ise giriş kısmı biraz daha uzatılmış olup sayfa 8a'den sonra vermeye başlanmıştır. Eserin geri kalan kısmı ise esas nüsha ile önemli derecede benzerdir. Bütün baplar tam bir şekilde verilmiştir. Sayfa 18b ve 19a'da bap numaralandırmalarında bap on sekize yer verilmemiş ama bap on dokuzda on sekizinci bapın konusundan devam edilmiştir. Fakat sayfa 20b'de ve 23a'da iki defa bap yirmi iki yazılmıştır ve bu şekilde hem konular hem de bap numaraları düzgün olarak yazılmaya devam edilmiştir. Eserin başında altmış bapa yer verildiği yazarken eser elli üçüncü bapta bitirilmiş olup esas nüshada yer alan son yedi bapa yer verilmemiştir. Bu yüzden de eksik bir nüshadır.

Eserde yer yer lekelenmeler vardır.

E Nüshası

210x155-170x115 mm ölçülerinde olan eser Milli Kütüphane'de 6 Mil Yz A 2922/1 numarada kayıtlıdır. Katalog bilgilerinde eserin müstensihî Sıdkî olarak verilmişse de eser içerisinde böyle bir bilgiye rastlanmamıştır. Eserin hattı nesih olup ciltsizdir. Yazı türü kaba nesih ve kağıt türü ise balık filigranlıdır. Bâb numaralandırmaları kırmızı mürekkep ile yazılmıştır. Satır sayısı on beştir. Eserin adı kırmızı mürekkep ile "Haza ta'bir-nâme" olarak eserin en başında verilmiştir.

Eser elli üç baptan oluşmaktadır. Esas aldığımız nüshadaki 53, 55, 56, 57, 58, 59 ve 60.ıncı baplar bu nüshada yoktur. Eser, diğer nüshaların birçoğunda olduğu gibi Arapça ifade ile başlamıştır. Hemen sonrasında da düş görme ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Fihrist bölümünde yirmi beşinci baptan yirmi yedinci bapa geçilmiştir. Numaralandırma açısından yirmi altıncı bapa yer verilmemiş fakat konu olarak yine esas nüshadaki sıralamaya devam edilmiştir. Esas nüshanın on beş ve on altıncı babında anlatılan konular bu nüshanın on beşinci babında toplanmıştır. Eserde peygamber isimleri kırmızı mürekkep ile yazılmıştır. Eserde bap numaralandırmaları ve yorumu yapılan her kavram kırmızı mürekkep ile yazılmıştır. Eser içerisinde hikayelere de yer verilmiştir.

Savaşkan Cem Bahadır bu eser üzerinde çalışmış ve çalışmasını *İbn-i Sîrîn Rüyalar Kitabı-Hazā Ta'bir-nāme-i İbn-i Sîrîn* başlığı altında kitap olarak yayınlamıştır. Bahadır, eserinde rüya kavramı ile ilgili detaylı bilgiler vermiştir. ⁴

Eserin giriş kısmında peygamberlerin, tarih boyunca yaşamış önemli şahsiyetlerin gördükleri rüyalara yer verilmiştir. Daha sonra İslamiyet sonrası yazılmış ve kendisinden sonra yazılmış bütün tabirnamelere kaynaklık eden İbni Sirin'e ait olan *Kitābü't-Tabirü'l-Rüya* isimli eserin günümüz Türkçesine çevrilmiş şekline yer verilmiştir.

F Nüshası

Nüsha, 6 Mil Yz A 97 numarası ile Milli Kütüphane'de kayıtlıdır. Ölçüleri 210x145-150x100 mm olup hattı nesihdir. Kağıt türü Çapa Filigranlıdır. Yıpranmış ince gri karton bir cilt içerisindedir. 1b'de önce hece harfi ile Kuran açıldığı vakit birinci satırında hangi harfler gelirse tabirin ona göre yapılacağı yazılıdır. Daha sonrasında bir ayın 30 gününe göre görülecek rüyanın neye delalet ettiği belirtilmiştir.

Nüsha Arapça ifade ile başlamıştır. Bu ifadeden sonra diğer nüshalarda görülen önce rüya kavramı ile ilgili genel bilgi verilip daha sonra fihrist bölümüne geçilmesinin aksine önce fihrist bölümü verilmiş ve daha sonra rüya kavramına giriş yapılmıştır. Baplar bâb evvel, ikinci bâb, üçüncü bâb, dördüncü bâb şeklinde sıralanmıştır. Eserin fihrist bölümünde eserin elli üç baptan oluştuğu bilgisi verilmiştir fakat sadece elli iki bapa yer verilmiştir. Fihrist bölümünde bap numaralandırmalarını belirtmek için bapların üzeri siyah mürekkep ile çizilmiştir. Ayrıca fihrist bölümünde otuzuncu bap olan iblik ve kıl ve kozo ve yün ve şuratlar görmek ile kırk beşinci bap olan toğuz ve şıçan ve tavşan ve göcen ve örümcek ve yılan ve çayan ve 'akreb görmek konusu burada yoktur. Metin bölümünde ise sayfa 21a'da yer alan otuz birinci baptan yine bu sayfada yer alan otuz dördüncü bapa geçilmiş olup otuz ikinci bap olan sinle ve ölü ev zindân ve kafes ve cenaze görmek ile otuz üçüncü bap olan öldürmek ve kancıyla vurmak konusuna yer verilmemiştir. Ayrıca sayfa 21b'de yer alan otuz altıncı baptan sonra sayfa 22a'da otuz sekizinci bapa geçilmiş ve otuz yedinci bap olan yırtıcı hayvanlar ve canavarlar görmek konusuna yer verilmemiştir. Esas nüshada bulunan elli beşinci, elli altıncı, elli yedinci, elli sekizinci, elli dokuzuncu ve altmışıncı bap bu nüshada yoktur.

G Nüshası

212x153-162x85 ölçülerinde olan nüsha, Milli Kütüphane'de 6 Mil Yz A 96/2 numarada kayıtlıdır. Yazı türü harekeli nesih olup kağıt türü sarımtırak taç filigranlıdır.

⁴ Bahadır, Savaşkan Cem (2017), *İbn-i Sîrîn Rüyalar Kitabı - Hazā Ta'bir-nāme-i İbn-i Sîrîn*, İstanbul: Büyüyenay Yayınları

Nüshada bâp numaralandırmaları kırmızı mürekkep ile yazılmıştır. Bununla birlikte “ammâ, kim ki” kelimeleri de kırmızı mürekkep ile yazılmıştır. Metinde yer alan Arapça ifadeler bazı yerlerde kırmızı mürekkep ile yazılmışken bazı yerlerde ise üzeri kırmızı mürekkep ile çizilerek belirtilmiştir. Nüshada yer yer lekelenmeler vardır. Bu nüshayı incelerken nüshanın bazı yapraklarının yerlerinin değiştirilmiş olduğunu tespit ettik. Bu sebeple 11 ügâtim 11 sıralamasında da metin içerisinde karışıklıklar olmuştur. 1b’den 11b’ye kadar sıralama düzgündür. Fakat 11b’den 13b’ye kadar dördüncü bâpın konusu verilmişken 14a’da on ikinci bâpın konusu bulunmaktadır. 13b’de dördüncü bâp, 14a’da ise on ikinci bâp vardır. 14b ve 15a’da on ikinci bâp vardır. 16b’de on ikinci bâp, 17a’da on dördüncü bâp vardır. 17b ve 18a’da on beşinci bâp vardır. 20b’de on beşinci bâp, 21a’da on birinci bâp vardır. 21b ve 22a’da on ikinci bâp, 22b ve 23a’da on üçüncü bâp, 24b ile 25a’da altıncı bâp vardır. 25b’de yedinci bâp, 26a’da ise dördüncü ve beşinci bâp vardır. 26b’de beşinci bâp, 27a’da ise on beşinci bulunmaktadır. Nüshanın son sayfasında elli üçüncü bâp numaralandırması vardır. Fakat eserde rüya konusu burada bitmiştir. Yani bâpın açıklaması yoktur. Bu yüzden de eser sondan eksiktir.

H Nüshası

Nüsha 27x145 – 139x80 mm ölçülerinde olup Milli Kütüphane’de 6 Mil Yz A 813 numarada kayıtlıdır. 60 varaktan oluşan eserin hattı nesih olup yazı türü harekeli nesihdir. Kağıt türü ise suyolu filigranlıdır.

Eserin adı Hazâ Kitâb-ı Ta‘bîr-nâme-i İbn-i Sîrîn allah-u e‘lem şeklinde sayfanın hemen başında belirtilmiştir. Sayfa 2a’da eserin elli üç bapta oluştuğu bilgisi vardır. Diğer nüshaların çoğunda birinci ve ikinci bapta rüya kavramı, rüyanın nasıl yorumlanması gerektiği, rüyaları kimlerin yorumlayabileceği vs. hakkında bilgiler verilip Allah’ı, peygamberleri, ferishteleri vs. görmek konusu da üçüncü bapta verilirdi. Oysa ki bu nüshada birinci bapta rüyada Allah’ı, peygamberleri, ferishteleri görmek konusu verilmiş ve kalan baplar esas nüshadaki sıralamanın aynısı olacak şekilde düzenlenmiştir. Metin kısmında onuncu bapa kadar numaralandırma bâb-ı evvel, bâb-ı şanî, bâb-ı şelâşe, bâb-ı erba‘ vs. şeklinde iken onuncu bapta sonra baplar on birinci bâb, on ikinci bâb, on üçüncü bâb şeklinde metnin sonuna kadar devam etmiştir. Esas nüshada onuncu bapta verilen “rüyada hoş kokular görmek” konusu bu nüshada dokuzuncu ve onuncu bapta verilmiştir. Nüsha boyunca “eger” kelimesi kırmızı mürekkep ile yazılmış olup hemen sonrasında açıklaması yapılacak olan kavrama yer verilmiştir. Esas nüshadaki kırk yedinci, elli üçüncü, elli beşinci, elli altıncı, elli yedinci, elli sekizinci, elli dokuzuncu ve altmışıncı bap bu nüshada yoktur.

İ Nüshası

Milli Kütüphane’de 6 Mil Yz A 6699/1 numarada kayıtlı olan tabirname 218x168 – 190x130 mm ölçülerinde olup hattı nesihdir. Kağıt türü suyolu filigranlı ve yazı türü

taliktir. Sırtı siyah meşin miklebli, cilt kapakları desenli kağıt kaplı mukavva bir cilt içerisindedir. Yapraklar rutubet lekeliştir.⁵

Eserin adı en başta *تعبرنامه بودور هذا كتاب دوشتابري* şeklinde önce kırmızı sonra da siyah mürekkep ile yazılmıştır. Arapça ifade ile başlayan eserin birinci sayfasında nüshanın elli üç baptan oluştuğu belirtilmiştir. Bâblar evvelki bâb, ikinci bâb, üçüncü bâb vs. şeklinde sıralanmıştır. Fihrist bölümünde baplar otuz üçüncü bâba kadar yazıyla yani otuzuncu bâb, otuz birinci bâb, otuz ikinci bâb vs. şeklinde iken otuz üçüncü baptan sonra Arapça rakamlarla devam etmiştir. Bu nüshada konuların açıklaması diğer nüshalara kıyasla oldukça kısa ve az olmuştur. Çok fazla ayrıntı verilmemiştir. Esas nüshadaki kırk yedinci, elli üçüncü, elli beşinci, elli altıncı, elli yedinci, elli sekizinci, elli dokuzuncu ve altmışıncı baplar bu nüshada yoktur. Bunun dışında diğer baplar esas nüshada olduğu şekildedir.

J Nüshası

Milli Kütüphane’de 6 Mil Yz A 6000 numarada kayıtlı olan tabirname 76 varak olup hattı nesihattir. Kağıt türü suyolu filigranlıdır. Yazı türü ise harekeli nesihattir. Sırtı yeşil bez kaplı, cilt kapakları desenli kağıt kaplı mukavva bir cilt içerisindedir. Sözbaşları duracaklar ve cetveller kırmızıdır. 175x115 – 115x69 mm ölçülerinde olan eserin yaprakları rutubet lekeliştir.⁶ Eserde bap numaraları evvelki bâb, ikinci bâb, üçüncü bâb şeklinde kırmızı mürekkep ile yazılmıştır. Eserde birçok Arapça ifade kullanılmıştır ve bunlar kırmızı mürekkep ile yazılmıştır. Eserde hikayelere yer verilmiş ve bunlar kırmızı mürekkep ile yazılmış olan “hikayat” kelimesi ile başlamıştır. Eserde sık sık İbni Sirin’in yorumlarına yer verilmiştir.

Eserin ilk sayfaları olan 2a ve 2b’ de “bu bir risale-i tercüme-i İbn-i Sîrîndir ve diğer ta’bîr-nâmelerden muntahab olup elli üç bâb üzerine tertîb olunmuştur” bilgisi yer almaktadır. Bu nüshanın otuz sekizinci babında yer alan korkmak ve düşmandan kaçmak ve bir kimse ile gâvğa etmek konusu esas nüshada yoktur. Bunun haricinde bu nüshanın ilk elli üç bapı esas aldığımız nüsha ile gerek konu gerekse sınıflandırma açısından aynıdır. Bu nüshada tüm konular oldukça uzun ve ayrıntılı bir şekilde ele alınmasına rağmen diğer tüm nüshalarda en çok yorumlanan ve en uzun tutulan baplardan biri olan elli üçüncü bap yani rüyada kûr’an okumak bapı bu nüshada çok kısa tutulmuştur. Diğer nüshalarda Kuran’ın ayetleri tek tek yazılıp yorumlanırken bu nüshada sadece yarım sayfalık bir yorumla bitirilmiş ve böylece esere de burada son verilmiştir.

K Nüshası

Tabirname, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 2511/2’de kayıtlıdır. 31b- 89b varakları arası tabirname kayıtlı olup hattı nesihattir. Kağıt türü krem rengi harf filigranlıdır. Yazı türü nesihattir. Serlevha ve baştan ilk iki yaprak cetvelleri yıldız müzehhep, söz başları ve diğer

yaprakların cetvelleri ise kırmızı mürekkepledir. Sırtı yırtılmış, şemseli, mıkblebli ve zencirekli kahverengi meşin bir cilt içerisindedir. 17 bapdan meydana gelmiştir. 31a'da bir nohut büyüğü vardır. Ölçüleri 167x16-17x57 mm'dir. Eserin son sayfalarında Kuran ayetlerine yer verilmiş ve bu sayfalarda "süre" kelimesi kırmızı mürekkep ile yazılmıştır.

Eserin evvelki babında Allah'ı, melekleri, cenneti, cehennemi vs. görmek konusu ile başlanmıştır. Birçok nüshada birinci ve ikinci bapta düşün ne olduğu, kimlerin düşleri yorumlayabileceği gibi konulara yer verilip, Allah'ı, melekleri, cenneti, cehennemi görmek konularına üçüncü bapta yer verilirken burada bu konu birinci bapta verilmiştir. Bunun sebebi ise düşlerin kaç türlü olduğu, aslının, faslının neler olduğu, kimlerin rüyaları yorumlayabileceği vs. ile ilgili konuların bu nüshanın 1b, 2a, 2b, 3a, 3b, 4a sayfalarında ayrıntılı olarak verilmesidir. Bu nüshada ele alınan konular diğer nüshalarla aynıdır. Fakat diğer nüshalarda ayrı baplarda anlatılan birçok konu bu nüshada tek bapta anlatılmıştır. Bu yüzden bu nüshada sadece on yedi bap vardır.

L Nüshası

Tabirname, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz Cönk 58/4'te kayıtlıdır. 140-165 varaklar arası tabirname kayıtlı olup hattı rikadır. Ölçüleri 155x120-125x100 mm'dir.

Bu tabirname, hem yazısının silik olması hem de bazı yerlerde lekelenmelerin olması sebebiyle diğer nüshalara göre daha zor okunmaktadır. Fakat J nüshasının bir kopyası olmasından dolayı bu nüshayı incelerken J nüshasından yararlandık. Bu nüshada da J nüshasında olduğu gibi elli üç bāb vardır ve sıralama, üslup vs. J nüshası ile aynıdır. Ayrıca bu nüsha da J nüshasında olduğu gibi çok kısa tutulan Kuran okuma konusunun anlatıldığı elli üçüncü bapta eser sonlandırılmıştır.

M Nüshası

166x15; 15x62 mm ölçülerinde ve Milli Kütüphane'de 6 Mil Yz A 2366'da kayıtlı eserin müstensihisi katalog bilgisinde Şeyh Ali bin Şeyh Abdullah Muhammed bin Hasenî el-Mavsilî olarak geçse de metin içerisinde bu bilgiye rastlanmamıştır. İstinsah tarihi belli olmayıp serlevha ve ilk iki yaprak cetvelleri yıldız tezhipli, diğer yapraklar ve söz başları kırmızı mürekkepledir. Üst cilt kapağı kopuk, mıkblebli, kahverengi meşin harap bir cilt içerisindedir. Eser İbni Sirin ve değişik yazarların kitaplarından bir araya getirilmiştir. Başta saat cetveli, üç süre, bazı sayfa kenarlarında münacat, dua, anmalar, bazı inançlar, tabirler, sonda Fatiha havassı, hacet duaları kayıtlıdır. Eser 141 varaktan oluşmaktadır ve hattı harekeli nesihattir. Yazım tarihi ile ilgili eserde herhangi bir bilgi yoktur.⁷ Eserin adı konunun anlatılmaya başlandığı ilk sayfanın hemen üzerinde kırmızı mürekkep ile "Haza kitāb-ı ta'bir-nāme İbn-i Sîrîn âfākî" olarak yazılmıştır.

Kırk sekiz baptan meydana gelen eserde bap numaralarının bir bölümü kısım-ı evvel, kısım-ı şāni, kısım-ı şelāşe şeklinde iken bir bölümü de bāb-ı rabi', bāb-ı hamse şeklindedir. Bu nüshada da konular diğer nüshalardakinin aynısıdır. Fakat diğerlerinde görülen benzer konuları aynı bābta verme durumu bu nüshada yoktur. Birbirinden farklı

⁷ Otugüzel, A. (2018), *Tabir-nāme Tabir-nāme-i İbni Sîrîn-i Âfākî*

Giriş-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon

konular da aynı bapta toplanmıştır. Diğer nüshaların hiçbirinde fasıl yok iken bu nüshanın on dördüncü ve on beşinci babında fasıllar vardır. Eserde birçok hikayeye yer verilmiştir ve bu hikayeler kırmızı mürekkep ile yazılan “hikāye” sözcüğünden sonra gelmektedir. Ayrıca eser boyunca açıklaması yapılacak olan sözcük ya da konu önceden kırmızı mürekkep ile yazılarak belirtilmiş ve daha sonra ise açıklama kısmında bu kavramların yorumuna geçilmiştir. Eserin son sayfasında eserin bir tabirname olduğu bilgisi kırmızı mürekkep ile tekrar yazılarak belirtilmiştir.

Abdurrahman Otugüzel’in bu nüsha üzerinde yaptığı “Tabir-nāme-i İbn-i Sīrīn-i Āfākī Giriş-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım” başlıklı yayımlanmamış yüksek lisans tez çalışması vardır. Savaşkan Cem Bahadır danışmanlığında yapılmış bu çalışmanın giriş kısmında rüya, rüya kavramı, rüya çeşitleri, tabir ve önemli rüya tabircileri hakkında bilgi verilmiştir. Birinci bölümde tabirnameler, tabirnameler hakkında yapılan çalışmalar, İbn-i Sīrīn’in hayatı hakkında bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölümde metin kuruluşunda izlenen yöntem ve transkripsiyonlu metin yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise sözlük ve sonuç kısmı bulunmaktadır.

N Nüshası

Yirmi yedi varaktan meydana gelen ve Nuruosmaniye Yazma Eserler Kütüphanesi’de 34 Nk 4982/4’te kayıtlı bu tabirnamenin müstensihisi ve istinsah tarihi belli değildir.

Sıklıkla İbni Sirin’in yorumlarına yer verilmiş olan eserde birçok Arapça ifade bulunmaktadır ve bu ifadelerin üzeri kırmızı mürekkep ile çizilerek belirtilmiştir. Eserde baplar numaralandırılmamış ve fihrist bölümüne yer verilmemiştir. Bu yüzden eserde babların numaralarını öğrenebilmek için tüm eseri incelemek gerekir. Eseri incelediğimiz zaman diğer nüshalardaki tüm konulara bu nüshada da yer verildiğini fakat hepsinden daha farklı bir şekilde ele alındığını gördük. Esas nüshadaki birinci bap bu nüshada eserin ilk sayfalarında esere giriş kısmı olarak verilmiştir. Daha sonra diğer konular numaralandırılmadan kırmızı mürekkep ile yazılarak belirtilmiştir. Eser içerisinde konuların ele alınışı şu şekildedir: Esas nüshadaki ikinci ve üçüncü baplar bu nüshada da aynı şekilde verilmiştir. Daha sonra dördüncü ve beşinci baplar birlikte; altıncı ve yedinci baplar birlikte; sekizinci, dokuzuncu ve onuncu baplar birlikte; on birinci ve on ikinci birlikte; on üç ve on dördüncü birlikte; on beş ve on altıncı birlikte; on yedi, on dokuz ve yirminci birlikte; on sekiz, yirmi bir, yirmi iki, yirmi üç ve yirmi dördüncü birlikte; on dokuz, yirmi dört ve yirmi beşinci birlikte; yirmi altı ve yirmi yedinci birlikte; yirmi sekiz, yirmi dokuz, otuz, otuz bir, otuz iki ve otuz beşinci birlikte; yirmi yedi, otuz dokuz, kırk bir ve elli beşinci birlikte; hayvanlar ile ilgili baplar birlikte; peygamberi görmek, namâz kılmak, kur’an okuma bapları ise birlikte verilmiştir.

O Nüshası

25x145 – 140x90 mm ölçülerinde olan tabirname, Milli Kütüphane’de 6 Mil Yz A 7143/1 numarada, 1b-56a varakları arasında kayıtlıdır ve hattı nesihidir. Müstensihisi, son sayfada Muhammed İbn Memiş olarak belirtilmiştir. İstinsah tarihi Hicri (Miladi) 1232

(1816) olarak yine nüshanın son sayfasında verilmiştir. Nüshanın satır sayısı 13, yazı türü bozuk nesih, kağıt türü ise şapka filigranlıdır.

Eser kısa bir Arapça ifade ile başlamaktadır ve hemen sonrasında birinci sayfanın ikinci satırında “*ammā bir kimse düşde görse*” ifadesiyle rüya yorumuna geçilmiştir. Sayfanın son satırında ise eserin 53 bābtan oluştuğu bilgisi verilmiştir. Eserin hem fihrist bölümünde hem de metin içerisinde baplar kırmızı mürekkep ile evvel bāb, ikinci bāb, üçüncü bāb şeklinde sıralanmıştır. Üslup ve içerik açısından da esas aldığımız nüshaya çok yakın olan bu nüshada baplar elli üçüncü bapa kadar birbirinin aynısıdır ve eksiksizdir. Fakat esas aldığımız nüshanın elli üçüncü, elli beşinci, elli altıncı, elli yedinci, elli sekizinci, elli dokuzuncu ve altmışıncı baplar bu nüshada yoktur.

P Nüshası

Milli Kütüphane’de 6 Mil Yz A 3625 numarada kayıtlı olan tabirname 24 varaktan oluşan hattı talik bir eserdir. Bu eserdeki her varakta on dokuz satır bulunmaktadır. 157x115 – 125x90 mm ölçülerinde olup 53 baptan oluşmaktadır.

İncelediğimiz nüshaların neredeyse tümünde olan bap numaralarını kırmızı mürekkep ile gösterme durumu bu nüshada yoktur. Fihrist bölümünde baplar evvelki bāp, ikinci bāp, üçüncü bāp vs. şeklinde iken metin kısmında sadece Arapça rakamlar kullanılarak gösterilmiştir. 2a sayfasında eserde elli üç bāb olduğu belirtilmiş olup bunlar esas aldığımız nüsha ile birebir aynı iken esas nüshadaki elli üçüncü, elli beşinci, elli altıncı, elli yedinci, elli sekizinci, elli dokuzuncu ve altmışıncı baplar bu nüshada yoktur. Metindeki bütün baplar tam olup eserde herhangi bir eksiklik yoktur.

Q Nüshası

210x1140; 160x90 mm ölçülerinde olan Tabirnâme, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 1729/1’de kayıtlıdır. Müstensihi Abdullah bin Muslihiddin’dır. İstinsah tarihi H. 1157’dir. 47 varak olup hattı nesih’tir. Söz başları kırmızı mürekkep ile yazılmıştır. Sırtı ve kenarları kahverengi meşin, satırları ebru kağıt kaplı, miklebli, mukavva eski bir cilt içerisinde.

Elli üç baptan oluşan eserin ilk dört sayfasında fihrist kısmı bulunmaktadır. Eserde “*ammā bir kimse düş görse, eger düş*” gibi ifadeler kırmızı mürekkep ile yazılmıştır. Eserde birçok Arapça ifade vardır ve bunlar da kırmızı mürekkep ile yazılmıştır. Eserde hikayelere de yer verilmiştir. Ve bunlar kırmızı yazılan “*hikāyat*” kelimesi ile belirtilmiştir. Sayfa 4a’nın derkenarında yazılar vardır.

Eserde rüya konusuna girişin yapıldığı sayfa 3a’nın en başında eserin adı “*haza kitāb-ı ta‘bir-nāme-i telif İbn-Sirīn*” şeklinde kırmızı mürekkep ile yazılmıştır. Nüsha elli üç baptan oluşmaktadır ve otuz sekizinci bapta esbāb yırtmak ile otuz dokuzuncu bapta elini çanağla yumak konuları dışında konular ve sınıflandırma esas nüshanın ilk elli üç bapıyla aynıdır.

Eserde bap numaraları kırmızı mürekkep ile yazılmış ve “dördüncü bâb buyurdu ki, beşinci bâb buyurdu ki” ifadeleri ile baplara giriş yapılmış ve yine kırmızı mürekkep ile “bir kimse düşinde” ifadesi ile yorumlanacak olan konular belirtilerek açıklanmıştır. Fakat sayfa 18b’de yer alması gereken on üçüncü bâb açıkça belirtilmemiş ama konularına bu sayfadan 19a’ya kadar yer verilmiştir. Sayfa 36a’da olması gereken otuz dördüncü bâba hiç yer verilmemiştir. Bunlar haricinde bütün baplara eser içerisinde yer verilmiş ve hepsi ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

Eser İncelemesinde Uygulanan Yöntemler

a) Esas Alınan Nüshanın Tespitinde İzlenen Yöntem

Bu tez çalışmasına öncelikle Terceme-i Tuhfetü’l-Mülûk isimli eserin nüshaları tespit edilerek başlanmış, eser ile ilgili toplam on yedi nüsha olduğunu tespit edilmiş ve bu nüshaların tümüne ulaşılmıştır.

Eldeki tüm nüshalar incelendiğinde nüshalar arasında bazı farklılıklar olduğu görülmüştür. Bu farklılıklar nüshaların başlangıç kısmı, bap kısmı ve içerik kısmında bulunmaktadır. Bu sebeple nüshalar iki grupta toplanmıştır. Birinci grup: A nüshası, C nüshası, D nüshası, E nüshası, F nüshası, H nüshası, İ nüshası, K nüshası, O nüshası, P nüshası, Q nüshası; ikinci grup ise; B nüshası, G nüshası, J nüshası, L nüshası, M nüshası, N nüshasıdır. Eserin birinci grubunda yer alan nüshaların tümü 1) بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ 2) عَلَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ 4) وَلَا عُذْوَانِ إِلَّا عَلَا لُطَا لِمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ 3) أَحْمَدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَأَلْعَا قَبْلَهُ لِلْمُنْقِيَيْنِ 6) أَمِيرٌ كَبِيرٌ مَرْحُومٌ وَمَغْفُورٌ لَهُ سَعِيدٌ شَهِيدٌ 5) وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ ifadesi ile başlarken ikinci grupta yer alan nüshaların giriş kısmı farklı farklıdır. Ayrıca bu iki grubu da kendi içerisinde başka gruplara ayırmak mümkündür. Eserlerde içerik, bap sıralaması, baplarda ele alınan konuların birbirini takip sırası, yorumların kısa veya uzun olması açısından da esas nüsha ile C Nüshası bir grupta, J ile L Nüshası bir grupta, O,P,Q Nüshaları da aynı grupta ele alınabilir.

Nüshalar arasında farklılıklara göre gruplandırma yapıldıktan sonra çeviri yazıda esas alınacak nüsha tespit edilmiştir. Bu tespit yapılırken özellikle en eski ve sağlam nüsha esas alınmaya çalışılmış ve nüshaların başında yer alan Arapça ifade oldukça yol gösterici olmuştur.

İncelediğimiz nüshalardan sadece dört tanesinde tarih vardır. Bunlar arasından en eski tarihli olanı yardımcı nüsha olarak ele aldığımız ve esas nüshaya en yakın olan Ayasofya 1734 numarada kayıtlı olan nüshadır. Çalışmamızda bu nüshayı esas almamızın nedeni, esas aldığımız nüsha ile karşılaştırıldığında birtakım eksiklerinin olmasıdır. Esas aldığımız nüshada eserin yazılış amacı, kimlerin rüya yorumcusu olabileceği, rüyaların kaç çeşit olduğu vs. ile ilgili bilgiler verilirken bu nüshada böyle bilgiler bulunmamaktadır.

b) Metin Kuruluşunda İzlenen Yöntem

Metin çeviri yazıya aktarılırken sayfa numaraları 1b, 2a, 2b, 3a, 3b vs. şeklinde gösterildi. Dua ifadeleri ile başlayıp konuya giriş yapılan ilk sayfa başlangıç sayfası olarak kabul edilip 1b olarak işaretlendi. Satırlar 1,2,3 şeklinde numaralandırıldı. Metnin çeviri yazısında özel adlar dışında büyük harf kullanılmadı. Cümle ve satır başları özel ad olmadığı sürece hep küçük harf ile yazıldı. Kuran surelerinin baş harfi büyük yazıldı. Metin içerisinde herhangi bir noktalama işareti kullanılmadı.

Eserin genelinde baplar kırmızı kalem ile yazılmış olduğu için çeviride de koyu punto ile yazıldı. Eser içerisinde “ammā, eger, ta kim, imdi” kelimeleri bazı yerlerde kırmızı kalem ile yazılmış bazı yerlerde ise üzeri kırmızı kalem ile çizilmiş olduğu için metin içerisinde koyu punto ile yazıldı. Eser içerisinde yer alan dualar kırmızı kalem ile işaretlenmiş olduğu için çeviride koyu punto ile yazıldı. Sayfa 2b satır on bir ve on ikide kelimelerin üzeri kırmızı kalem ile karalandığı için çeviride koyu punto ile yazıldı.

c. Dizin Kuruluşunda İzlenen Yöntem

Metnin dizin çalışmasında Doç. Dr. Serdal Kara'nın Mecm'uatü's-Şanayi' adlı eseri esas alınarak eserin gramatikal dizini oluşturulmaya çalışıldı.⁸ Madde başı olan kelimeler anlamlandırılırken metindeki kullanımı esas alındı ve birleşik kelimeler olabildiğince tek kelime olacak şekilde alınmaya çalışıldı. Bu sebeple birleşik yapıdaki kelimeler madde başı olacak şekilde değil, türev şeklinde dizinde verildi.

Dizin boyunca metinde yer alan kelimelerin anlamları ve hangi dile ait oldukları da dizin içerisinde verildi. Fakat eserin bazı sayfalarında yer alan ve çeviride de koyu punto ile yazılarak belirtilen Arapça ayetlere dizinde yer verilmedi. Bunun yerine metin içerisinde orijinal halleriyle yazılıp dipnotta anlamları yazıldı.

⁸ Kara, Serdal (2013), *Mecm'uatü's-Şanayi' (Giriş, Dil Özellikleri, Metin, Dizin)*, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

DİL ÖZELLİKLERİ

2.1. Ünlü Türemesi

أَرْسَلَنُ arsalan 49a/7

2.2. η > n Değişmesi

қаранлық 17b/8

2.3. Söz Başında Ötümlülüğünü Koruyan Sesler

buḡar 16a/10, 16b/6

bire 49a/8, 49b/1

biri 57a/13, 58b/4

biş- 48b/4, 50a/9

bişir- 17b/12

bişmanlık 30b/10

2.4. Adlarla Yardımcı Fiil Birleşmesinden Meydana Gelen Birleşik Filler

Bir ad ile yardımcı fiilin bir araya gelmesinden oluşan birleşik fiillerle ilgili metinde başlıca şu örnekler vardır:

al- şatun almak 36a/12, abdest almak 9a/3, 22b/5, қан almak 9b/4

bul- aşşı bula 43a/5, beglik bula 40a/11, bereketin bula 55b/6, devlet bula 40b/10

ferah bula 31b/3, 61b/9, ҳалаş bula 13b/6, 16b/7, ҳайыр bula 55b/2,

menfa‘at bula 21a/10, 27a/2, 42a/10, 51b/8, 59b/2, зафер bulmaқdır 48b/8

muradın bula 56b/3, 61a/1, ‘izzet bula 57b/4, sağlık bula 7a/11, 16b/9

sevābın bula 55b/2, şazlık bula 21a/8, şifa bula 43a/4

ululuk bula 40a/12, 42b/2

dut- ‘ibret dutmaқ 34b/10, oruç dutmaқ 58b/9

et- tevbe etmek 27a/5

eyle-	bare e.- di 51a/13, �oy e.- di 1b/7, s�nnet e.- diler 60a/5, suv e.- du 37a/7 d�g�n e.- mek 32b/4, �im�ret e.- mek 25b/12, meyil e.- mekdir 33a/9 �im�ret e.- rdi 19b/10, �urban e.- se 40a/6, abdest e.- ye 5b/8 ���� e.- ye 40a/6, fikr e.- ye 4b/4, hac e.- ye 58b/8, ho� e.- ye 40a/7 ��k�m e.- ye 18b/9, 43b/3, hac e.- ye 23b/5, �ahir e.- ye 33b/1 ma�ruf e.- ye 57a/11, mekri e.- ye 45a/1, sefer e.- ye 37a/1, 55b/3 su�bet e.- ye 39b/7, 51b/12, suv e.- ye 38b/8, �ah�ret e.- ye 5b/9 tak�irlik e.- ye 34b/4, takşirlik e.- ye 18a/6, tevbe e.- ye 4a/2 zulüm e.- ye 48b/13
getür-	�alav�t getürmek 11b/9, 54a/8, 54b/13, 55a/2

2.6. Deyimleşmiş Birleşik F iller

�aber vir-	�aber virür 59a/10
�arab ol-	��yle ideler kim ev �arab olmak d��de 60a/8
�o� eyle-	ise �o� eyleye 40a/7
�o� ol-	göre kim �illetleri var idi illa �o� olmuş anı� 34b/6
heves id-	ve din ve kur�an o�uma�a heves ideler 54b/6
�is�b vir-	bir kişi kim �oyl��la �is�b vir�rdı 14b/5
��k�m eyle-	��k�m eyleye 18b/9, 43b/3

2.7.  nl  Kısalması

Türki	Türkiye tebd�l oldu 62a/5
-------	---------------------------

3.METİN

1b

وَلَا عُذْوَانَ إِلَّا عَلَا لَطًا لِمَيْنِ³ 3) أَحْمَدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ² 2) بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹ 1) إِلَيَّ 6) أَمِيرٌ كَبِيرٌ مَرْحُومٌ وَمَغْفُورٌ لَهُ سَعِيدٌ شَهِيدٌ 5) عَلَّ سَيِّدَنَا مُحَمَّدٌ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ⁴ 4) وَصَلَّى اللَّهُ 8) okudu 8) hekimleri ve 8) abbirleri mu'abbirleri ve hekimleri 7) birgün 7) Şiraz pādīšāhı 5) رَحْمَةً اللَّهُ تَعَالَى⁵ 9) eylen kim muhtaşar ola ve hem cüşsesi az ola

2a

1) fā'idesi çok ola anlar dağı birkaç gün mühlet 2) dileyüb bu muhtaşarı iki mu'teber kitābdan ki 3) İbrāhīmū bin Keremanının ve biri Muhammed bin 4) Sīrīnīndir cemī' kılub kaleme getürdiler 5) ve bu nüshanın ismini Tuḥfetü'l-Mülūk didiler 6) sonra emir öğüne iletdiler ol pādīšāha²⁰ 7) yolak hoş gelüb ol 'alimlere ḥil'at 8) buyurdu ve bilindi kim dört 'ilim cihānda 9) şerīfdür evveli din ikinci tesyib üçüncü 10) nücūm dördüncü ta'bīr ve hem peygamber 'aleyhüs 11) selām ḥaziretlerinin yarı dağı dördür 12) ve yıl dağı dört fāşıldur her kimse ki 13) cihānda vardur aña ta'bīr gerekdür

2b

1) şunların ḥaqqında allah-ū ta'ālā buyurmuşdur 2) أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ⁶ ve hem resul-ü 3) ekrem ḥaziretlerine vahiy inmezden evvel her ne 4) söylerse düşde görüb söylerdi 5) haber de gelmişdur ki ḥaqq ta'ālā yüz yigirmi 6) dört bin peygamber ve üç yüz on üç 7) mürseldür bunlar düşde görüb kavimlerine 8) haber verirlerdi ve dağı bil ki düş 9) görmek ḥaqqdur 'ākil kişi ki nik bahtı 10) ve bedbahtlık eserini düşde bilür fark ider 11) kitābın bābları hisābiyle tā kim 12) okuyanların elli sekiz bāb üzere tertīb 13) oluşdı bābların mu'ayyen kıldık tā kim

3a

1) okuyanlar tızce fehīm iderler ve dağı 2) muşannife ve kātibe du'ā ideler ve dağı 3) ma'lumdur ki beni-ādem endişesiz olmaz ol 4) ki yata lācerem bir muḥālif düşler göre 5) imdi bilmek gerekdür kaç dürlü vardur 6) her birisin nice ta'bīr kılmak gerekdür 7) anları bir bir şerḥ ideriz inşā'allāh-ū ta'ālā 8) āgār kitāb bil kim⁷ 9) üç dürlü düvechile⁸ ta'bīr olunur evvel 10) tebşīrdür ikinci taḥzīrdür üçüncü 11) ilhām düşidür

¹ Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla

² Hamd alemlerin Rabbi Allah'a mahsustur, (en güzel) akıbet, takva sahiplerininindir

³ Şayet vazgeçerlerse zalimlerden başkasına düşmanlık ve saldırı yoktur

⁴ Allah'ın salâtı efendimiz Muhammed'e, ailesine ve tüm ashabına olsun

⁵ Allah ona rahmet eylesin

⁶ İşte onlar hayvanlar gibidir, hatta daha da şaşkıncıdır

⁷ A3a, ⁸ bil kim: bilgil kim (C, 1b/5)

⁸ A3a, ⁹ düvechile: üzere (C, 1b/6)

ammā tebşir düşi oldur ki 12) allah-ū ta‘ālā bir ferişte yaratmışdur ol ferişte 13) levh-i maḥfūza muvekkel kılmışdur ol

3b

1)ol firişteye melek-ül rü’yā dirler her nesne kim 2) ādeme irişe ḥayırdan ve şerden ol firişte 3) taḥrır fermanıyla ol kişiye düşde 4) gösterür **imdi** her kaçan kim bir kişiye 5) dünyadan ve ahretten bir işâret irişe ḥaḳḳ 6) ta‘ālā buyurur melek-ül rü’yāya ol kişiye 7) ol gösterür çün beşâreti gösterür çün göre 8) vâcib oldur ki şadaḳa vire allah-ū 9) ta‘ālā ḥaziretlerine yalvara tā kim ni‘metleriyle 10) toḳ ola 11) فَاللَّهُ تَعَالَى وَلَيْنُ شَكَرْتُمْ⁹ 12) لَا يَزِيدَنَّكُمْ وَلَيْنُ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي **ammā** tahzîr düşi oldur ki 13) ḥaḳḳ ta‘ālā buyurur melek-ül rü’yāya fulan

4a

1)kişiye bir ḳorḳulu düş gösterür öyle 2) gerekdür ki ol kişi günahlarına tevbe eyleye 3) ve daḥı me‘aşıyyetden ırâḳ ola **ammā** ilhām 4) düşi oldur ki ḥaḳḳ ta‘ālā melek-ül rü’yāya buyurur 5) fulan kişiye bir düş göster her ne kim 6) dünyada vardur bîzar ola yüzün ḥaḳḳa 7) duṭa daim ḥaḳḳı isteye ol düşe 8) ilhām düşi dirler ol düşi çok 9) peygamberler görürlerdi **ammā** yalan düş 10) üçdür evvel ‘illet düşidür ikinci 11) azḡaşu ve aḥlām düşidür üçüncü 12) himmet düşidür **ammā** ‘illet düşi 13) oldur ki bir kişinin bir aḡrısı ola hemân 14) ol sâ‘at muḥālîf düşler göre

4b

1)jî tibâr yokdur **ammā** azḡaşu ve eḥlām 2) düşi oldur ki şeytân gösterür aḡa 3) ḥammāma varmak ḥâcet olur **ammā** himmet düşi 4) oldur ki her ne kim kendü üzin fîkr eyleye 5) gice daḥı ânı görür anıñ düşiniñ 6) aşlı yokdur ta‘bîr kılmayalar **ammā** düşler 7) dürlü dürlüdür kimseler göricek nice 8) ta‘bîr ideler anı bildürler **ammā** sultânlar ve 9) vezîrler ve ulu begler ve sultāna yakın olanların 10) düşleri gâlibdür raḡiyet düşlerinden 11) anıñ içün taḥrır ta‘ālā anları üstün 12) yarattı şecâ‘atı ve heybeti ve ḥurdı ve ‘aklı 13) dükeli artucaḳdur **ammā** re’isler ve ḳâḍîlar

5a

1) ve mu‘addili ve muzekkî düşleri sultânlara beraber ola 2) anıñ çün ki anlar dîn direkleridür ḥadîş 3) ve tefsîr okuyub anıñ ile ‘amel kıılurlar **ammā** 4) āzād düşi ḳul düşiyle fark ola ve er düşi 5) ‘avrat düşiyle farkı ola ve bay düşi 6) yohsul düşiyle farkı ola **ammā** esrik 7) ve ‘avrat āḡa ḥal vâḳi‘ olmuş ola 8) anların düşlerinin aşlı olmaya ta‘bîr kılmayalar 9) **ammā** mu‘abbire gerekdür ki şaḥîb ḳurâsat 10) zirâ dürlü dürlü âdem vardur ve her âdemiñ dürlü 11) dürlü düşi vardur **imdi** her bir nesne’i bir nesne 12) ile ta‘bîr kıılmaḳ gerekdür ve daḥı 13) gerek her gâḥ ki sâ’il ḳala kendi

5b

⁹ A3b, ^{10,11,9} Hatırlayın ki Rabbiniz size: Eğer şükrederseniz, elbette size (nimetimi) arttıracam ve eğer nankörlük ederseniz hiç şüphesiz azabım çok şiddetlidir! diye bildirmişti

1) ādın ve atāsı ādın bile ne imiş sultān mıdır 2) ra'yyet bayıdır yoğsul mıdır āzād mıdır bendi mıdır 3) hātır-ı nisāde mıdır ve birişan mıdır esirik mıdır 4) āyuk mıdır cunūn mıdır bunları bilmek gerek 5) şartdır şormak gerek nice batmışdır 6) sonra tanrı dan isti'ānet dileyüb ta'bır 7) kıla ammā düş göricek şart ta'bır vardır 8) her kaçan ki yatmak dilese abdest eyleye yāhūd 9) tahāret eyleye ve haqq ta'ālā hāziretleri yād kıla 10) ve şalavāt getüre ve bu du'a'ı şidkiyle okuya 11) ¹⁰ أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ 12) بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

6a

1) إِلَيْكَ وَ (3) فِي الدِّينِ وَلِدُنْيَا وَآخِرَةِ اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْلَمْتُ نَفْسِيْ (2) اِنِّيْ اَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ وَالْمَغَافَاتِ الْكُلِّمَةِ (1) رَبَّنَا وَ تَعَالَيْتَ اَنْتَ الْغَنِيُّ وَ (5) اِلَيْكَ لَا مَجَاءَ وَلَا مُنْجَاءَ اِلَّا اِلَيْكَ تَبَارَكْتَ (4) وَجْهْتُ وَجْهِيْ اِلَيْكَ وَفَوَضْتُ اَمْرِيْ (8) رُوِيَ اَيُّ صَاحِبٍ صَادِقٍ وَ غَيْرُ سَهْوٍ نَافِعٍ وَ غَيْرُ (7) يَا رَبِّ اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ يَا اَللّٰهُ اَرْنِيْ (6) نَحْنُ لِفَقِيرٍ وَ اِلَيْكَ (9) andan sonra tanrıdan meded dileye ve sağ 10) yanına yata uyuya tā kim gā'ibden her ne 11) dürlü düş görse uyanı geldiği 12) vaktin tanrı ādın yād kıla eger eyü 13) düş görmüş ola eglenmeyüb tızcek

6b

1) şadaka vire ba' dehū düş gören kişi 2) yürüyecek vaktlerde dimeye bir dürlü kişilerin 3) kıtında dimeye ve evvel gün tā'zeken ikinci 4) zevāl vaktinde üçüncü gün batarken ve dahı 5) düşman kıtında ve 'avrat ve oğlan ve delu ve meshere 6) kıtında dimeye ve eger eyü düş görmüş 7) ola Ayetel Kürsi okuya ellerin yüzine süre 8) eyde kim ya ilāhī bu düşü ki ben gördüm 9) başa mübarek ve erzānī kıl diye ve yavuz ise 10) ya rabbi belasın benden döndür diye fāşıl 11) birkaç düşler vardır ki anı ta'bırini 12) haqq ta'ālā kūr'ānda buyurmuşdur evvel göre kim 13) gemi içinde oturmuş kamu kaykılardan fāriğ ola

7a

1) kavle ta'ālā فَانْجَيْنَا وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ diyu 2) buyurur ikinci bir kişi görse kim urgan ile 3) bağlamışlar veyāhut elinde bir urgan var ol 4) kişinin kavmī ve dīni bütün ola 5) قَوْلُهُ 6) göre kim bir sofrā üzerine oturmuş ve hem ol 7) sofradan nesne yir ol kişinin rızkı helal 8) ola kavle ta'ālā رَبَّنَا نَزَّلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ 'ālā 9) göre kim kendüsü 10) تَكُونُ لَنَا عِيدَ الْأُولَى وَآخِرَنَا وَآيَةً مِنْكَ 11) göre kim kendüsü 12) şayrudur sağlık bula 13) إِذَا مَرِيتُ فَهُوَ يُشْفِينُ 13) göre ki 13) bir kuyuya düşmüştür 'avrat elinden bir belaya

7b

¹⁰ Şeytanın şerrinden Allah'a sığınırım, esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla

¹¹ A3b, ¹², ¹³ Allah'ın yüce ismine sığınana yerde ve gökte hiçbir şey zarar veremez. O her şeyi işitir ve bilir

¹² A6a, ¹, ², ³, ⁴ Allah'ım, dünyada ve ahirette senden aff ve afiyet isterim. Bize hem dünyada hem de ahirette iyilik ver, kendimi sana teslim ettim, yüzümü sana çevirdim, sana ümit bağladım, korktuğum da sığınılacak yer de sensin

¹³ Hastalandığım zaman bana şifa veren O'dur

1) düşe ve **eger** göre kim horosı vardır bir müezzin 2) dostu tutuna ve **eger** göre kim 'azîm korku 3) vardır düşmanlarına zafer bula ve dîni kuvvetli 4) ola ve eger göre kim ölüm aña karşı geldi 5) tevbe kılmak gerekdur eceli yakın gelmişdür 6) ta'bir küsüfünde āña göre kim sürü ile 7) koyunlara varur hâcetleri revā ola ve helal 8) rızık eline gire ve tañrı yoluna 9) çok şadağa vire ve **eger** göre kim bir tolu 10) elinde tamarları yoğun olmuştur ol yıl 11) yağmur çok ola ve **eger** kar ve sıcak 12) görse şular taşā ve eger kızıl 13) kar karışık görse ol yıl rızık ve himmet ve tahıl

8a

1) çok ola ve **eger** şarurak olursa ol ilde 2) şayruluk çok ola ta'birüs-sabi' ve **eger** göre kim 3) kırt veya aslan veya canavarlar kim bir yırtıcı ola 4) soldan geldi geçdi bu fal aña mübârek 5) ola eger bir kişi göre kim karşıda ağaç üstünde 6) bir karga oturur aña yās ola dostlardan 7) ve 'azizlerden ırak ola bu düşü gören kişi 8) mestür ola eger bir ziyān irişmeye şimden giru 9) bāblara ol kişiler kim okurlar anlara āsān ola 10) **elbāb** el-evvelu bilmek gerek 11) kim delā'il ta'birî ki her birisini nice ta'bir kıla 12) **elbāb-ı şānî** düşü bilmek ve delil ta'bir kılmak 13) **elbāb-ı selāse** düşünde tañrı ta'ālā ve ferişte ve

8b

1) peygamberleri ve 'arşı ve kürsi ve hisāb görmek 2) **elbāb-ı erba'** gün ve ay ve yıldızları görmek 3) **el-ḥamse** deniz ve ırmak bînar ve şarnıç ve 4) gemi görmek **es-sādis** nūr ve zulmet şem'a ve 5) çırak saç ve şakal ve kıl görmek 6) **es-sābi'** tığ ve ev ve divar ve kum görmek 7) **eş-şāmin** kireç ve kerpiç ve şehir ve hisar 8) ve mescid ve minber ve yol görmek **et-tasî'** ev 9) ve bağ ve bakca köşk ve sarāy ve ḥammām ve degirmen 10) ve nerdubān sakḳhane ve mıtbeḥ görmek **el-'āşir** 11) hoş kokuşlar miski 'anber ve bağ ve zağfiran 12) görmek **el-ḥādî** 'aşer yigit ve koca ve karı ve 'avrat 13) ve genci 'avrat ve kul karavuş ve oğlancıklar

9a

1) ve kızancılar ve ata ve ana görmek **eş-şānî** 'aşer 2) gusül ve teyemmun kılmak ve hac ve 'umre kılmak bağ ve namāz 3) ve rukū' ve sucūd kılmak ve abdest almak ve gazaya 4) varmak ve şadağa virmek görmek **eş-selāse** 'aşer 5) kadı ve ḥatib imām müezzin ve muhtesib görmek 6) **er-rābî** 'aşer muşhaf ve kâtib devat ve kalem 7) kalem dān menşürini nāme murekkeb görmek **el-ḥamse** 'aşer 8) çok âdemler endamlarında her cinsinden yişil ve kızıl 9) tönler ve baş kesmek görmek **es-sādis** 'aşer 10) taht ve kürsi ve kapu ve kilid ve ḥayme 11) ve şazrevan ve şandu ve döşek ve yaşıdık 12) ve giyesi görmek **es-sābi'** 'aşer ocağ gazkan 13) ve tennūr ve kül ve kömür görmek **eş-şāmin** 'aşer

9b

1) yalıncağ yire girmek ve kendüyi yalıncağ görmek 2) veyāḥut bir canavar ānı yidüğün veya ışırdığı 3) veya şokdığın görmek **et-tāsî'** 'aşer hacāmet 4) kılmak ve kan almak zeker âdem teninden artuk ve 5) eksik görmek **el-'işrîn** ala ve pire olmak ve çiçek 6) çıkarmak ve uzunluk ve kalınlık ve yaş ve barut ve 7) çiban çıkarmak sakḳhane ve necis ve sidik 8) görmek **el-ḥādî ve'l-'işrîn** yimiş ağaçları ve yimiş 9) ve reyḥānları ekincik

görmek **el-şanî ve'l-ışrîn** etmek 10) yimek ve yiyecek ve şeker hurma ve helva ve tatlu 11) nesneler görmek **es-selase ve'l-ışrîn** etmek şöğan 12) ve şarımsak ve tere ve tuz ve fulful issi otlar 13) ve ne kim bunlara benzer var ise anları görmek

10a

1) **el-erba' ve'l-ışrîn** şerbet ve südler ve darılar ve ot 2) içmek sabūhı içmek ve kısmak ve ağı içmek görmek 3) **ve'l-hamîsu ve'l-ışrîne** cevahir ve akçe ve altun ve gümüş 4) ve bakır ve kurşın ve pirinç ve kalay ve bunlara benzer var 5) ise görmek **es-sâdis ve'l-ışrîne** giyecek ve zînet 6) ve dülbend ve üsküf ve yüzük ve halka ve börk giymek 7) **es-sâbi' ve'l-ışrîn** ve düğün ve cimâ' ve öbmek kocmak 8) ve **nikâh** kılub hutbe okumak **es-şâmin ve'l-ışrîn** 9) bendî ve güll ve zahyir ve bukağı ve demür veya ib 10) ve pâmuk ve iğne ve kamçı görmek **et-tâsi' ve'l-ışrîn** 11) silâh ve demürçi âletlerin ve andı içmek görmek 12) **es-şelâşin** iblik ve kıl ve kozi ve yün ve şüretler 13) görmek **el-hâdî ve's-selâşin** gözsüz ve elsüz

10b

1) ve ayaksız ve dilsiz ve şağır görmek 2) **es şanî vel şelâşin** sinne ve ölü ev zindân ve 3) kaşas ve tayyare görmek **es-şelâşe ve's-selâşin**¹⁴ 4) öldürmek ve el ve ayak kesmek ve kamçıyla vurmak¹⁵ 5) **el-râbi' ve's-selâşin**¹⁶ cengi ve çefane ve kopuz ve şeşte¹⁷ 6) ve nerd ve satrenc oynamak hoş sâzlar âvâzın 7) işitmek **el-hamîs ve's-selâşin**¹⁸ tahıl ve şöğan 8) almak ve çuvala koymak ve gayrı daneler görmek 9) **es-sâbi' ve's-selâşin**¹⁹ canavar ve hayvanlar ve kuşlar 10) söylediğin görmek **es-şâmin ves-selâşine**²⁰ at 11) katır ve eşek ve deve görmek **et-tâsi' ve's-selâşin**²¹ 12) kaşşab ve canavarlar âdem öldürmek **el-erba'in**²² 13) koyun ve kuzu ve oğlak ve kiçi ve tavuk görmek

11a

1) dülger yondı ve köbek ve tavşan görmek **es-şanî vel-erba'in**²³ 2) fil²⁴ ve şu şığırı kanlı görmek **es-şelâşe ve'l-erba'in**²⁵ 3) kıraça şığır ve inek ve öküz ve buzağı²⁶ **el-râbi' ve'l-erba'ine**²⁷ 4) tonuz ve şıçan ve tavşa ve göcen ve örümcek 5) ve maymun ve horos görmek **el-hamse ve'l-erba'in** 6) kurt ve aslan ve kaban ve sırtlan ve it ve çakal 7) kancık²⁸ it ve çetük ve yâbân çetüğü görmek 8) **es-sâdis ve'l-erba'in**²⁹ kuşlar bunların etin

¹⁴ A10b, ³ es-selâşe ves-selâşin: bâb otuz üçüncü (C,7a/1)

¹⁵ A10b, ⁷ kamçıyla vurmak : kamçıyla urmak (C,7a/1-2)

¹⁶ A10b, ⁵ el-râbi' ve's-selâşin: bâb otuz dördüncü (C,7a/2)

¹⁷ A10b, ⁵ cengi ve çefane ve kobuz ve şeşte: çeng, çegâne, kopuz, narç (C,7a/2)

¹⁸ A10b, ⁷ el-hamîs ve's-selâşin: bâb otuz beşinci (C,7a/4)

¹⁹ A10b, ⁹ es-sâbi' ve's-selâşin: bâb otuz yedinci (C,7a/7)

²⁰ A10b, ¹⁰ es-şâmin ve's-selâşine : bâb otuz yidinci (C,7a/8)

²¹ A10b, ¹¹ et-tâsi' ve's-selâşin: bâb otuz tokuzuncu (C,7a/9)

²² A10b, ¹² el-erba'in: bâb kırkinci (C,7a/11)

²³ A11a, ¹ es-şanî ve'l-erba'in: bâb kırk ikinci (C,7b/1)

²⁴ A11a, ² fil: pil (C,7b/1)

²⁵ A11a, ² es-şelâşe vel-erba'in: bâb kırk üçüncü (C,7b/2)

²⁶ A11a, ³ kıraça, buzağı: karaça, buzağı (C,7b/2)

²⁷ A11a, ³ el-râbi' ve'l-erba'ine: bâb kırk dördüncü (C,7b/3)

²⁸ A11a, ⁷ kancık: kançuk (C,7b/5)

²⁹ A11a, ⁸ es-sâdis ve'l-erba'in : bâb kırk altıncı (C,7b/7)

ve yüregin 9) ve yumurtasın³⁰ görmek **es-sābi‘ ve’l-erba‘ine**³¹ savaş 10) ve korku ve bunlara benzer görmek **es-şāmin ve’l-erba‘in**³² 11) arı siviri sinek ve bervâne ve kelbek³³ ve çekirge 12) ve karınca ve bit ve bire³⁴ görmek **et-tāsi‘ ve’l-erba‘in**³⁵ 13) balık ve neheng ve kurbaga ve kablu бага ve yengic ve

11b

1) ve tumsāh ve deniz canavarları görmek **el-ḥamsin**³⁶ 2) yılan ve çayan ve ‘akreb ve ezderha³⁷ görmek 3) **el-ḥādī ve’l-ḥamsin**³⁸ iblis ve deccal ve ezderha ‘aleyhil 4) la‘neti ve beriler ve azular görmek **eş-šanī ve’l-ḥamsin**³⁹ 5) bişekarları⁴⁰ ve şan‘atlar ve bunların aletlerin ve terāzū 6) ve ne kim buğlara benzer nesne var ise görmek 7) **eş-şālişu ve’l-ḥamsin**⁴¹ padişahın ‘ömri uzunluğuna⁴² 8) delalet ider **er-rābi‘ ve’l-ḥamsin**⁴³ kūr‘ān okumak ve ḥamd 9) itmek ve istiğfār itmek ve şalavāt getürmek 10) ve namāz kılmak **el-ḥamīsu ve’l-ḥamsin**⁴⁴ bütler⁴⁵ ve şüretler ve 11) nerd ve satrenc oynamak gülmek ve ağlamak görmek 12) **es-sādis ve’l-ḥamsin**⁴⁶ zelzele ve oda ve şuya düşmek 13) **es-şabi‘u ve’l-ḥamsin**⁴⁷ geb cühūd ve yehūdī ve oda yatmak

12a

1) ve kilise kesir yimek görmek **es-şāmin ve’l-ḥamsin**⁴⁸ ve 2) ḥarab olmak kumāş aletlerin ḥarab görmek 3) taḥte ve ṭarāk ve ṭabāk⁴⁹ üsküre ve ṭırnak kesmek⁵⁰ 4) görmek **et-tāsi‘ ve’l-ḥamsin**⁵¹ mufefriḳe düşler ve mufefriḳe 5) suvaller ya’nī gökden yılan ve kuyudan ve dilki 6) ve қоқ yağar görmek **es-sittine**⁵² berakendi⁵³ 7) düşler görmek **el-evvelu** ve delil ta‘bīr kılmak⁵⁴ bildürür 8) şöyledür kim Muḥammed bin Sīrin eydür düşde ağaç 9) görmek ve ṭāğ ve ṭaş göre delil budur bunlar 10) dükeli ḥayra delalet ider adı sol

³⁰ A11a, ⁹yumurtasın: yumurdasın (C,7b/7)

³¹ A11a, ⁹es-sābi‘ ve’l-erba‘in : bāb kırk altıncı (C,7b/7)

³² A11a, ¹⁰eş-şāmin ve’l-erba‘in: bāb kırk yedinci (C,7b/8)

³³ A11a, ¹¹arı siviri sinek ve bervâne ve kelbek : aru, süviri sinek, pervane, kepelek (C,7b/9)

³⁴ A11a, ¹²karınca ve bit ve bire : karınca ve bit ve pire (C,7b/10):

³⁵ A11a, ¹²et-tāsi‘ ve’l-erba‘in : bāb kırk sekizinci (C,7b/10)

³⁶ A11b, ¹el-ḥamsin: bāb kırk tokuzuncu (C,7b/12)

³⁷ A11b, ²çayan, ezderha: çıyan, kuyuruğı uzun ejderha (C,8a/1)

³⁸ A11b, ³el-ḥādī vel-ḥamsin : bāb ellinci (C,8a/2)

³⁹ A11b, ⁴beriler ve azular görmek es-šanī vel-ḥamsin : periler ve cazular bāb elli birinci (C,8a/4)

⁴⁰ A11b, ⁵bişekarları (C,8a/4): pişekerler

⁴¹ A11b, ⁷es-şālişu vel-ḥamsin : bāb elli ikinci (C,8a/6)

⁴² A11b, ⁷padişahın ‘ömri uzunluğuna : padişahın ‘ömri artuqlığına (C,8a/6):

⁴³ A11b, ⁸er-rābi‘ vel-ḥamsin : bāb elli üçüncü (C,8a/8)

⁴⁴ A11b, ¹⁰el-ḥamīsu vel-ḥamsin : bāb elli dördüncü (C,8a/10)

⁴⁵ A11b, ¹⁰bütler : putlar (C, 8a/10)

⁴⁶ A11b, ¹²es-sādis vel-ḥamsin : bāb elli beşinci (C,8a/12)

⁴⁷ A11b, ¹³es-şabi‘u vel-ḥamsin : bāb elli altıncı (C,8b/2)

⁴⁸ A12a, ¹es-şāmin vel-ḥamsin : bāb elli yedinci (C,8b/3)

⁴⁹ A12a, ³ṭabāk : tabah (C,8b/3)

⁵⁰ A12a, ³ṭırnak kesmek : dırnak kesmek (C,8b/5)

⁵¹ A12a, ⁴et-tāsi‘ vel-ḥamsin : bāb elli sekizinci (C,8b/6)

⁵² A12a, ⁶es-sittine : bāb elli tokuzuncu (C,8b/8)

⁵³ A12a, ⁶berakendi : perakende (C,8b/8)

⁵⁴ A12a, ⁷delil ta‘bīr kılmak : delilin ta‘bīr kılmaklığı (C,8b/10)

ıbrık ve eyer 11) ve semer ve adın ve na‘lın⁵⁵ ve tārū ve halka bunlar dükeli 12) ‘avratdur ve daḥı el ve ayak ve göz ve kulaḥ ve burun 13) ve emcek ve barmak zeker ve haya bunlar dükeli ferzendi

12b

1)delildür ve yün ve deri ve et ve süñük 2) her nesne kim hayvan üzerinde olsa bunlar dükeli⁵⁶ 3) helal mala delildür **eş-şanī**⁵⁷ her düşi bilmek 4) kankısı galib ola belki müslimānlar⁵⁸ düşi kâfirler düşinden 5) galibdür sultānlar düşi vezīrlar düşinden 6) galibdür vezīrlar düşi begler düşinden galibdür 7) begler düşi ra‘iyyet düşinden galibdür nitekim 8) haber de gelmişdür Muḥammed bin Sīrīne suv itdiler⁵⁹ kim 9) bir kişi eydür kim düşümde gördüm beglerdüm namāz 10) kılarlar aña itdi kim sen Ka‘beye varasın 11) ve bir kişi daḥı geldi ol daḥı bu düşi görmüş 12) idi aña itdi seni uğrı diyü tūtalar⁶⁰ seni 13) anın şākirdleri itdiler⁶¹ ya üstaz⁶² bunlar ikisi

13a

1)ikisi daḥı bir düş gördiler de her birisin 2) bir vechile ta‘bīr kıldık didiler ol itdi kim ol 3) kişiye ol ta‘bīr itdim ki anın sīmāsından⁶³ 4) baraslar ‘alāmeti var idi ol kişiye seni uğrı 5) diyü tūtalar didüm anın yüzünde fasıklar nişānı 6) var idi imdi düş ta‘bīrini daḥı şöyle 7) kılmak gerek ve mu‘abbirlere gerekdür ki şāhib-i 8) furāsāt⁶⁴ ola arı erinden farkı eyleye **eş-şālīşu**⁶⁵ 9) uçmağı ve ḥisāb ı ve ‘arşı ve kürsi görmek bir kişi 10) taḥrı ta‘ālā ḥaziretlerini⁶⁶ düşünde görse yidi 11) dürlü ta‘bīr vardur evvel yarlığanmak ve keramet 12) ve rahmet ve tevbe kılmak ve günahdan yarlığanmak ve zuhdü 13) ve ‘afuv her kim taḥrı ta‘ālāyı düşünde görse

13b

1)elbetde ‘azabdan emin ola ve ve bir hayır anın elinden 2) gele kim anın sebebiyle tamudan āzād ola uçmağa 3) gire ve dünyada malı ve ‘izzeti arta ve **eger** kâfir görse 4) müslimān ola ve **eger** sultān görse ‘adli arta ve **eger** 5) yoḥsul görse bay ola ve **eger** zindān ehli görse 6) halaş bula ve **eger** kul görse āzād ola **eger** hasta 7) görse sağ ola **eger** fesād ehli görse maḡfūr 8) ola **ammā** ferīşteler⁶⁷ görmek düşde gayet eyüdür 9) anın içün kim anlar ta‘ālānın emin kıllarıdır ve anları 10) düşde görmek sekiz dürlü ta‘bīr iderler evvel rahmet 11) dür ve bereketdür ve ni‘metdür ve hayırdur ve ‘adildur ve iḥsandur 12)

⁵⁵ A12a, ¹¹ na‘lın : na‘leyn (C,9a/1)

⁵⁶ A12b, ²dükeli : cümle (C,9a/7)

⁵⁷ A12b, ³eş-şanī : bāb ikinci (C,9a/9)

⁵⁸ A12b, ⁴müslimānlar : müsülmān (C,9a/11)

⁵⁹ A12b, ⁸suv itdiler : şordılar (C,9b/3)

⁶⁰ A12b, ¹²seni uğrı diyü tūtalar : uğrıdur dutuñ didi (C,9b/6)

⁶¹ A12b, ¹³itdiler: şordılar (C,9b/7)

⁶² A12b, ¹³üstaz : üstād (C,9b/7)

⁶³ A13a, ³sīmāsından : yüzinde (C,9b/10)

⁶⁴ A13a, ⁷şāhib-i furāsāt : şāhib-i feraset (C,9b/12)

⁶⁵ A13a, ⁸eş-şālīşu : bāb üçüncü (C,10a/1)

⁶⁶ A13a, ¹⁰ḥaziretlerini : ḥazretini (C,10a/3)

⁶⁷ A13b, ⁸ferīşteler : ferīştahlar (C,10b/3)

ve helal mala ve oğula delalet ider **ammā** bir kişi 13) düşinde can alıcı görse kim anın canın alur

14a

1)veyāhūt ol kişiyi can alıcı görmez velākin can virürdü⁶⁸ 2) tevbe kılmak gerek kim eceli yakın gelmişdür eger kim görse 3) ferişte āña selām virürdü iki cihān ‘azabıdan 4) emin ola ve ehli cennetden ola düşde 5) ferishteler görmek eminlik ve rāhatlık olmağdur 6) peygamber ‘aleyhisselām hāzretin düşde görse ol 7) bir vucūh⁶⁹ üzere ta‘bīr kılurlar rahmet ve rāhat 8) ve ni‘met ve ‘izzet ve şeref ve devlet ve zafer ve sa‘adet 9) ve riyāset ve kuvvet ve eyūlıkdur ve her kim peygamber ‘aleyhis10) selām hāzretin āña çışmiyle⁷⁰ bakmışdur vācibdur kim 11) günahlarına tevbe kıla ve yavuz işlerden kendüyi giru 12) duta ammā her kim uçmağı görse tokuz dürlü 13) ta‘bīr kılınur evvel ‘ilim din ve zuhdü servedālık⁷¹

14b

1)ve rāhat ve eminlik ve sālihlik ve beşaret ve hoş 2) haberler **ammā** her kim düşde hisāb görse altı 3) vecih üzere ta‘bīr kılınur evvel ‘azab menfa‘atsız 4) iş ve katılık ve yavuz hal guşsa ve kaykudur **ammā** 5) bir kişi kim toylığıla hisāb virürdü iki cihānda 6) ‘aziz ve muhterem ola ve dahı ‘azabdan emin ola 7) her kim düşde görse kim nesne yirdi üç dürlü 8) ta‘bīr olunur evvel gam ve endive⁷² ve yavuzluk **ammā** her kim 9) düşde ‘arş-ı ‘azim görse biş dürlü vecih 10) üzere ta‘bīr kılınur saltanatdur ve riyāsetdür 11) ve ni‘metdür ve rif‘atdur ve el tutmağdur⁷³ ve her kim 12) düşde ‘arş-ı ‘azim görse sultān ola ve ululuk 13) bula ve artık mertebeye irişe ve cemi‘ hālayık

15a

1)anın hükmünde ola **er-rābi**‘ güneş ve ay ve yıldız 2) görmek şöyledür kim düşde güneş görmek 3) tokuz dürlü ta‘bīr olunur evvel sultānlıkdur ve beglikdir 4) ve imāmlıkdır ve müezzinlikdür ve re‘islikdir şenālıkdır 5) ‘alimlikdir ve fakihlikdir adıldır eger görseler kim 6) güneş tolunur ol iklim pādīşāhına ziyān 7) irişe ve eger göre kim güneş arukşı olmuş ol 8) iklim pādīşāhının kıtındağıler arukşı ola⁷⁴ 9) ve arukşı resim kırıla ve **eger** düşde ay görseler 10) on dürlü ta‘bīri vardur pādīşāh ve nedim ve re‘is 11) ve şerif ve kul ve karavuş⁷⁵ ve batıl iş ve ‘alim ve mufsid 12) ve sultānı zālim ve ata ve ana ve oğul ve kızdur her kim 13) düşünde ay görse vezirlik ve dostluk ola

15b

⁶⁸ A14a, ¹can virürdü : can viriyorurdu (C,10b/11)

⁶⁹ A14a, ⁷vucūh : vecih (C,11a/5)

⁷⁰ A14a, ¹⁰çışmiyle : hışmıla (C,11a/10)

⁷¹ A14a, ¹³zūhdü servedālık : zūhdi sürurlık (C,11b/1)

⁷² A14b, ⁸endive : endüh (C,11b/10)

⁷³ A14b, ¹¹el tutmağdur : il dutmağdur (C,11b/12)

⁷⁴ A15a, ⁸kıtındağıler arukşı ola : katında ayrukşı resm kırıla (C,12a/10)

⁷⁵ A15a, ¹¹kul ve karavuş : kul ve karavaş (C,12a/12)

1)kenizlik⁷⁶ ve ğulam ve ‘avrat ola **eger** bu düşi 2) er görse ‘avrat ala ‘avrat görse gönli 3) dileğine ire ve oğlu ve kıızı ola eger görse ay 4) ānıñ elinde yāhūd evine girmişdur eger bir kişi 5) biñ begliği artık ola fakir ise ğani ola 6) ve eger ğarib ise selāmetlik⁷⁷ ile giru maķamına 7) vara ve eger umīdi var ise⁷⁸ umidine⁷⁹ iriše 8) **eger** oğlu toĝmalu ise irkek oğlu toĝa 9) eger mehter ise hırafı⁸⁰ artık ola eger kehtür 10) ise ne iş üzerine daħı yigrek ola ve daħı 11) iydeler kim ķul ve ķaravuş şatun ala yāhūd eline 12) il gire veyāhut bay ise ni‘meti çok ola 13) eger mucerred ise evlene ve eger bu düşi ‘avrat görse

16a

1)hemān āña bir ta‘bır itmek gerek eger görse kim ay 2) tıutulmuş ol kişiyi kim aya mensubdur āña ĥatırı iriše 3) meger kim giri tizcek **eger** ay taĝyır olsa ol 4) kişiyi⁸¹ ola **eger** ay görse anıñ işi ola 5) ve kendi eylikde ola ve **eger** yavuz görse ol kişiniñ 6) işi ĥatarlı ola eger düşde yıldızlar görse 7) yıldızlar ķaravuşdur **eger** eyü görse ķarındaşından 8) eylik göre eger yaramaz ise kız ķarındaşından yaramazlık 9) göre eger yaramaz görse veya ķaravuşıyla yaramazlık 10) vāķi‘ ola bi-emir ĥudā **el-ĥamse**⁸² deniz ve ırmaķ ve buñar⁸³ 11) ve şarnıç ve gemi görmek Muĥammed bin Sırin 12) eydür deniz gören ulu sultān ola **eger** düşinde 13) görse denizden şu içerdı bir ulu pādışāhdan

16b

1)murādın bula **eger** düşde görse ırmaķdan şu 2) içerdı ĥelal mal eline gire aķarşu bezirĝānlık⁸⁴ 3) olur ķuru ırmaķ daħı hac olur **eger** düşde 4) görse çışmeden⁸⁵ şu içerdı ĥelal mal 5) eline gire ve cemī‘ ķayķulardan ķurtula şazlık 6) **eger** düşde görse buñardan şu 7) içerdı ķamu belalardan ĥalaş bula ve göre kim 8) şuya düşmüş girdi saĝ çıkdı ve dükeli ĝamdan 9) saĝlık bula ve ķurtula ve göre kim şuda yüzdi 10) ĥelal mal eline gire **eger** şu ile yüzse⁸⁶ zahmet 11) ile ĥaram mal eline gire **eger** düşde görse kim 12) bir ulu şuda yüzerdi bir ulu kişiden manşüb 13) eline gire ve görse kim tıuru şu içinde yüzerdi

17a

1)illā ĝayet ķorķardı işi iyü ola ve ulu iş 2) üzerinde ola **eger** düşde görse kim arı şu içinde 3) ĝarķ oldu hırşa ve dünyaya ve ĝaflete ĝarķ ola 4) eger düşde görse kim bir şarnıç kıtında durur 5) bir menfa‘atlı kişiyi yakın ola eger şarnıçdan 6) şu içse bir ulu kişiden menfa‘at 28üĝa eger 7) şarnıcin şuyunda yüzse şey‘ ile ‘amele girmek ola 8) **eger** düşde görse kim gemiye girdi ‘işlerde feraĥlar 9) ola **eger** göre kim gemiden girdi çıkdı dükeli 10) ķayķulardan ķurtula diriliĝi eyü ola veyāhut oĝlı 11) toĝa **eger** layık ise beglik eline gire

⁷⁶ A15b, ¹kenizlik : genizün (C,12b/3)

⁷⁷ A15b, ⁶selametlik : selametlig (C,12b/9)

⁷⁸ A15b, ⁷ümidı var ise : ümizi varısa (C,12b/9)

⁷⁹ A15b, ⁷ümidine : ümizine (C,12b/10)

⁸⁰ A15b, ⁹hırafı : ĥürmeti (C,12b/11)

⁸¹ A16a, ⁴muĥātara : mażarrat (C,13a/7)

⁸² A16a, ¹⁰el-ĥamse : bāb beşinci (C,13a/10)

⁸³ A16a, ¹⁰buñar : pınar (C,13a/11)

⁸⁴ A16b, ²bezirĝānlık : bāzurĝānlık (C,13b/3)

⁸⁵ A16b, ⁴çışmeden : çeşmeden (C,13b/5)

⁸⁶ A16b, ¹⁰şu ile yüzse : şuyıla yunsa (C,13b/10)

12) ve **eger** bu düşü yoḥsul⁸⁷ görse bay ola ve oḡula ve 13) kıza niyetlenürse maḡsudına iriše ve her vecihle

17b

1) düşde gemi görmek ḡayet eyüdü allah-ū a'lem u **es-sādisu**⁸⁸ 2) nūr ve zulmet ve şem'a ve çıraḡ maḡ ve meḡāl ve kıl 3) görmek İbn-i Sīr'in eydür düşde nūr görmek 4) müslimānlara ve toḡrı yoldır ve hidāyetdür ve zulmet 5) ve ḡaranuluk görmek ḡuşur ve ḡelāletdur her kim 6) düşde görse ḡaranulukdan giri çıḡdı 7) azḡınlıḡdan ve belalardan ḡurtula ve **eger** düşde kendi 8) ḡaranlıḡda görse şavaş ve fitne ve ḡaram mal 9) eline gire zahmet ile **eger** göre kim meş'ale 10) yandırdı ḡorḡudan emin ola ve **eger** düşde 11) göre kim üzüm yirdi yetim malın yiye ve **eger** göre kim 12) odıyla nesne bişirdi ḡastalık ola ve yatlu 13) kelāmlar işideler **eger** bir yire veyāḡut bir eve

18a

1) od düşmüş ola ve ol eve ḡatı ḡastalık ve ölüm 2) vāḡi' ola **eger** ḡutunlı od görse ol daḡı 3) merak ola ol şehirde veyāḡut ol vilāyetde 4) **eger** görse bāzār içinde od yanardı ol bāzār ehli 5) çok yalan söyleye ve müslimānlıḡ ḡaḡḡında çok 6) taḡşirlik eyleye ve **eger** düşde göre kim bir 7) şehre od düşmüş re'isine ziyān ola velākin 8) ḡaram mal eline gire ve **eger** düşde göre kim 9) kendi eline od yandırdı malı çok ola 10) ve **eger** düşde göre kim irakda bir yazuda od 11) yanardı ol 'ilmī ḡikmetdur ve **eger** göre kim 12) gine kendi tenine od düşmüş⁸⁹ yanar ol kişi 13) bir muşibete şataşa⁹⁰ ammā ḡutuşmuş od ḡaram

18b

1) mal ola **eger** düşde şem'e ve çıraḡ⁹¹ görse 2) delildür ki pādīşāhlıḡdır ve ululuk ve baylık ve hidāyet 3) ve çok mal issi olmaḡa delālet ider ve eger 4) görse kim evinde yāḡūd sarāyında şem'e ve çıraḡ yanardı 5) oḡlı toḡa⁹² ve eger bu düşü gören ergen 6) ise evlene çıraḡı yanar ve eger ḡarib ise 7) saḡlıḡıyla vaḡanına vara ve eger düşde 8) görse kim bir şehirde veya bir maḡallede şem'e çıraḡ 9) var idi yanar ol şehrin pādīşāhı şöyle ḡüküm eyleye 10) 'adil ve inşaf ve şerī'atı tamām toḡrı yürüye ve dīni 11) ḡavi ola eger düşde görse kim şaḡalı 12) uzamışdur ol kişinin ḡaḡḡı içinde ḡürmeti arta 13) eger düşde göre kim başı ḡılı uzamışdur

19a

ol kişiye muşibet ola eger cümle ḡılları artardı borcu 2) ödene eger düşde görse kim gövdesi uyuz idi ve cirāḡatı⁹³ 3) daḡı var idi mal artuḡlıḡı ola ve velākin göñül 4) ḡarlıḡı⁹⁴

⁸⁷ A17a, ¹²yoḥsul : yoḡsul (C,14b/1)

⁸⁸ A17b, ¹es-sādisu : bāb altıncı (C,14b/3)

⁸⁹ A18a, ¹² düşmüş : dutuşmuş (C,15b/3)

⁹⁰ A18a, ¹³ şataşa : uğraya (C,15b/4)

⁹¹ A18b, ¹ çıraḡ : çeraḡ (C, 15b/5)

⁹² A18b, ⁵toḡa : doğa (C, 15b/8)

⁹³ A19a, ² gövdesi uyuz idi ve cirāḡatı : gevdesinde uyuzı veyāḡūz ceraḡatı (C, 16a/7)

⁹⁴ A19a, ³ velakin göñül ḡarlıḡı ola : velikin göñül darlıḡı ola (C,16a/8)

ola **es-sābi**‘u ⁹⁵ t̄āğ ve ev ve divar ve kireç ve kerpiç ⁹⁶ 5) ve kum görmek İbrahimū Kermanī ⁹⁷ eydür düşde 6) t̄āğ görmek bādişāhlık ola **eger** düşde 7) göre kim bir t̄āğ üstünde yürürdü pādişāha yakın ola 8) ve ulu mertebeye irişe **eger** t̄āğdan inse hemān 9) giri ululuğa delālet ider yüce t̄āğ görmek ⁹⁸ 10) mal ve menfa‘at **eger** düşde ova görse 11) korkulu işe düşe ve sergerdān ola 12) ve görse kim yazıdan giri çıkdı kamu korkulardan 13) kurtula **eger** düşde kayır ve kireç ve kerpiç

19b

1) görse hēlal mala ola kim bir necīlden irişe 2) ammā ‘avrat sebebinden endişelu ola **eger** 3) düşde divar görse ululuk bula ve mertebeye irüb 4) hēlal mal eline gire **eger** düşde eski 5) divārı giri ‘imāret ululuk bula ve eski 6) divārı yıkmaklık dükeli kaykılardan kurtulmak **es-şāmin** ⁹⁹ 7) şehir ¹⁰⁰ ve hışar görse dīn arılığı ola ve kuvvet 8) ve arı iş ve iyü dirlik olur ve zāhir ve gayib 9) işleri ‘iş ola ve eger görse kim bir şehirde 10) veya bir yolda veya hışarda ‘imāret eylerdi düşman 11) şerrinden emin ola ve muradı hāşıl ola ve **eger** 12) görse kim hışar ‘imāret kılurdu düşmanları üzerine 13) zafer bula ol kal‘e ve hışar ve bürc ve bārū

20a

1) bunların ta‘biri gibidir ve düşde cum‘a mescidin 2) hārab olmuş görmek ve yol görmek kuvvet ve emindir 3) sultānlar ve re‘isler veya qadılar hārab olmağdur ¹⁰¹ bunları 4) hārab görmek ve **eger** göre kim cum‘a mescidinde namāz 5) kılur eyü iş kıla kim uçmaklık ola ve **eger** 6) görse kim mescide girdi belalardan emin ola ve rızkı 7) çok ola eger görse minbere veya munareye çıkdı 8) ehil degilse hālk içinde rusvā ¹⁰² ola ve minber ¹⁰³ 9) ve munareye ¹⁰⁴ sultān ve re‘isdir ¹⁰⁵ buna tābi‘ olanlardur 10) minber veya munare yabmağın ta‘biri budur hemān üzerine 11) çıkmak gibidir ve dükkan dağı iyüdür düzenlik 12) olur **et-tāsi** ¹⁰⁶ ev ve bağ ve bağca ¹⁰⁷ köşük ¹⁰⁸ ve sarāy 13) ve hāmam ve esbāb ve nerdubān ve sakkağane ve mutbağ

20b

1) görmek İbn-i Sīrīn eydür bir ulu mallu ‘avrat ola 2) **eger** bu düşi ‘avrat görse mallu ere vara 3) **eger** oğlana umīd itse irkek oğlı ola 4) ve **eger** göre kim evi n̄ik ¹⁰⁹ olmuş ulu

⁹⁵ A19a, ⁴ es-sābi‘u - kireç : bāb yedinci - kirec (C,16a/9)

⁹⁶ A19a, ⁴ kerpiç : kerpüc (C,16a/10)

⁹⁷ A19a, ⁵ İbrahimū Kermanī : şeyh İbrahim (C,16a/10)

⁹⁸ A19a, ⁹ yüce t̄āğ görmek : yüce yir görmek (C,16b/5)

⁹⁹ A19b, ⁶ es-şāmin : bāb sekizinci (C,17a/1)

¹⁰⁰ A19b, ⁷ şehir : şehir (C,17a/3)

¹⁰¹ A20a, ³ hārab olmağdur : hārab olmağlığdur (C, 17b/4)

¹⁰² A20a, ⁸ rusvā : rüsvāy (C, 17b/10)

¹⁰³ A20a, ⁸ minber : menber (C, 17b/10)

¹⁰⁴ A20a, ¹⁰ munare : mināre (C, 17b/10)

¹⁰⁵ A20a, ⁸ re‘isdir : işdür (C, 17b/11)

¹⁰⁶ A20a, ¹² et-tāsi‘ : bāb tokuzuncı (C, 18a/1)

¹⁰⁷ A20b, ¹² bağca : bağça (C, 18a/1)

¹⁰⁸ A20b, ¹² köşük : köşke (C, 18a/2)

¹⁰⁹ A20b, ⁴ n̄ik : giñ (C, 18a/6)

mertebeyle 5) iriſe ve **eger** göre kim **nerdubāna** kendüsin 6) köſükde oturur görse hürmeti arta ve sarāy 7) görmek bay ‘avratdur il ve velāyet bulmaḳdur 8) ve **eger** köſki ve sarāyı düſde eyü görse 9) eyü ola ve¹¹⁰ yavuz¹¹¹ görse yavuz ola mu‘abbir 10) ḳarine¹¹² ile his idüb andan ta‘bīr ḳılmaḳ gereḳdür 11) **eger** düſde görse kim evine nerdubān 12) urdı¹¹³ ulu mertebeye iriſe ve **eger** göre kim nerdubān 13) ḳıḳardı āḡa bir meḳri¹¹⁴ ve bir ḡile eyleyeler ve

21a

1)eger düſde görse kim ḡamam içinde görse 2) ḳorḳulur ve **eger** ḡamamdan ḳıḳmıſ ḳayḳudan ḳurtula 3) ve eger ḡamamda ḡusül iderdi ḡam ve endiſeden¹¹⁵ 4) ḳurtula ve **eger** ḡamama girdi borca gire ve göre kim 5) ḡırızma dutundı ḳoynuḡ bir pāresi girdi 6) bir pāresi ḳaldı borcunuḡ kimi ödene ve kimi ḳala 7) ve eger görse kim baḡ ve baḳca içinde yürürdü 8) ḳul ve ḳaravuş¹¹⁶ ve ſazlık bula ve eger düſde 9) bir eſbāb içine girse bir ulu kiſiden 10) menfa‘at bula ve **eger** eſbāb ḡarab 11) oldu ḳızlık bula ve ta‘ām ḡarlıḡı ola 12) ve **eger** düſde saḳḳaḡane görse ‘avrat 13) ala ve **eger** düſde ev ḳabusını¹¹⁷ görse bir eviḡ

21b

1)kethudāsi ola eger ev ḳabusın ḡarab görse 2) kethudāya ziyān iriſe **eger** ev ḳabusın ma‘mūr¹¹⁸ 3) anıḡ saḡlıḡı ola **el-āſīr**¹¹⁹ ḡoſ ḳoḳular¹²⁰ ve ‘anber 4) ve zaḡferān¹²¹ görmek ſöyle ideler kim **eger** düſde ḡoſ 5) ḳoḳular¹²² göre ve ḡoſ ḳoḳulu nesneler yiyiler semiz¹²³ 6) hürrem ola ḡelal mal eline gire ve daḡı ḡoſ 7) ḡaberler iſide ſaz ola¹²⁴ fi‘l-cümle ḡoſ ḳoḳulu 8) nesneler feraḡlıḡa delālet ider ve **eger** düſde yaḡ 9) görgülü¹²⁵ yüzlü ‘avratdur ve ḳirkin yaḡ delü ve selīte 10) ve faſıḳa ‘avratdur bādām yaḡı görse ol daḡı 11) eyü ‘avrata delālet ider fi‘l cümle ḡatlu yaḡlar iyüliḡe 12) delālet ider ve **eger** düſde zaḡferān¹²⁶ görse ſayrulıḡa 13) delildür 31üḡat kim ta‘ām içinde ola ve yavan¹²⁷ ḳoḳulu

22a

¹¹⁰ A20b, ⁹ve : veyāḡūz (C, 18b/1)
¹¹¹ A20b, ⁹yavuz : yaramaz (C, 18b/1)
¹¹² A20b, ¹⁰mu‘abbir ḳarine : ta‘bir-i ḳarine (C, 18b/2)
¹¹³ A20b, ¹²urdı : ḳuruldu (C, 18b/3)
¹¹⁴ A20b, ¹³mekri : mekr (C, 18b/5)
¹¹⁵ A21a, ³endiſe : ḡuşſa (C, 18b/6)
¹¹⁶ A21a, ⁸ḳul ve ḳaravuş : ḳulı ḡalayıkı (C, 18b/12)
¹¹⁷ A21a, ¹³ḳabusını : ḳapusın (C, 19a/4)
¹¹⁸ A21b, ²ma‘mur : ‘imāret (C, 19a/6)
¹¹⁹ A21b, ³el-āſīr : bāb onuncı (C, 19a/7)
¹²⁰ A21b, ³ḡoſ ḳoḳular : ḡoſ ḳoḡular (C, 19a/8)
¹²¹ A21b, ⁴zaḡferan : za‘feran (C, 19a/8)
¹²² A21b, ⁵ḳoḳular : ḳoḡular (C, 19a/10)
¹²³ A21b, ⁵semiz : ſaz (C, 19a/10)
¹²⁴ A21b, ⁷ſaz ola : ſazman ola (C, 19a/10)
¹²⁵ A21b, ⁹görgülü : göḳçek ve görklü (C, 19b/1)
¹²⁶ A21b, ¹²zaḡferan : za‘feran (C, 19b/6)
¹²⁷ A21b, ¹³yavan : yavuz (C, 19b/8)

1) ol kişinin halk içinde hürmeti arta ve izzeti çok 2) ola nesneler kayku¹²⁸ ve gam ve guşsa ve endişe ola 3) allah-u a'lemu el-hādī 'aşir¹²⁹ yigit ve koca ve karı ve 'avrat 4) ve genç 'avrat ve kul ve karavuş¹³⁰ ve oğlancıklar ve kızcağızlar¹³¹ 5) ve ata ve ana görmek devlet ve sa'adet ve necāt¹³² ola 6) her kim yigitleri düşde görse mekir ve gadir ve 'adāvet¹³³ 7) ola ba'zılar itdiler yavuz haberlerdur düşde 8) karı 'avrat görmek yavuz fitnedir ve yigit¹³⁴ 'avrat 9) hoş dirlik ve şazlık ve koca ve karı 'avrat görmek 10) yaş uzunluğuna¹³⁵ delālet ider **eger** düşde kul görse 11) 32üгатim ve şazlık bula ve **eger** halayık görse 12) düşman üzerine¹³⁶ feth ve zafer ve hayır¹³⁷ ve bereket göre 13) ve eger düşde atasın ve anasın görse rāhat

22b

1) mağfired ola ve cümle halayığın menfa'ati¹³⁸ anı¹³⁹ üzerine 2) ola **eger** düşde oğlancıklar¹⁴⁰ görse eyü haberler işide 3) ve şaz ola ve kızcağızlar görse yalan haber gam ve guşsa 4) ola eş-şanī 'aşir¹⁴¹ gusul ve teyemmum ve hac ve 'umre kılmak 5) bañ namāz ve rukū' ve sucūd kılmak ve abdest almak 6) ve gāzaya varmak fetih İbrahim Kermanī¹⁴² eydür kaykudan¹⁴³ 7) āzād olmak¹⁴⁴ ve borçdan kurtulmak ola **eger** 8) düşde görse kim abdest alurdu dīni kavī ola 9) ve hāceti reva ola ve **eğer** düşde namāz kılurdu 10) imān berik ve muhkem ola düşde rukū' ve sucūd 11) iderdi tañrı ya yakın ola **eger** düşde gāzā 12) kılurdu mal bulmak ve hayır¹⁴⁵ ve bereket ola düşde 13) hacca¹⁴⁶ varurdu tevbe kılmak ve pādīşāhdan¹⁴⁷ 'adlu

23a

1)dan bulmak ve şazlık ola iħrām giymek tevbe kılmak ola 2) baş¹⁴⁸ açuk ve ayak açuk görmek lebbeyk demek kaykudan¹⁴⁹ 3) kurtulmak ola ve 'arafāta durmak¹⁵⁰ muradı haşıl olmak ola 4) ve günahları yarlığanmak ve dünya ve ahiret yarlığanmak ola 5) ve **eger**

¹²⁸ A22a, ² kayku : kaygu (C, 19b/8)

¹²⁹ A22a, ³ el-hādī 'aşir : bāb on birinci (C, 19b/9)

¹³⁰ A22a, ⁴ kul ve karavuş : kul ve karavaş (C, 19b/10)

¹³¹ A22a, ⁴ oğlancıklar ve kızcağızlar : oğlancıklar ve kızcuğazlar (C, 19b/10)

¹³² A22a, ⁵ necāt : baht (C, 19b/12)

¹³³ A22a, ⁶ mekir ve 'adāvet ola : 'özü ve 'adāvet (C, 20a/1)

¹³⁴ A22a, ⁸ yigit : genc (C, 20a/2)

¹³⁵ A22a, ¹⁰ yaş uzunluğuna : 'ömr artuqlığına (C, 20a/4)

¹³⁶ A22a, ¹² üzerine : üzerene (C, 20a/6)

¹³⁷ A22a, ¹² hayır : hayr (C, 20a/7)

¹³⁸ A22b, ¹ menfa'ati : şefkati (C, 20a/8)

¹³⁹ A22b, ¹ anı : anu (C, 20a/9)

¹⁴⁰ A22b, ² oğlancıklar : oğlancıklar (C, 20a/10)

¹⁴¹ A22b, ⁴ eş-şanī 'aşir : bāb on ikinci (C, 20a/11)

¹⁴² A22b, ⁶ İbrahim Kermanī : Şeyh İbrahim (C, 20b/1)

¹⁴³ A22b, ⁶ kaykudan : kaygudan (C, 20b/2)

¹⁴⁴ A22b, ⁷ āzād olmak : halās olmak (C, 20b/2)

¹⁴⁵ A22b, ¹² hayır : hayr (C, 20b/8)

¹⁴⁶ A22b, ¹³ hac : Hicāz (C, 20b/9)

¹⁴⁷ A22b, ¹³ pādīşāhdan : pādīşāhdan (C, 20b/10)

¹⁴⁸ A22b, ² baş : paş (C, 20b/12)

¹⁴⁹ A23a, ² kaykudan : kaygudan (C, 21a/1)

¹⁵⁰ A23a, ³ durmak : tırmak (C, 21a/1)

düşde Meş'arel harāmda tırmuşdur¹⁵¹ iki 6) cihānı işini elden kıya fāriğ ola mīnā bāzārına 7) girmek şazlık ve emnlik ola tavāf itmek dīnī kavī¹⁵² 8) ola ka' beye girmek¹⁵³ hürmet ve 'izzet ve serverlik¹⁵⁴ 9) ola İbn-i Sīrīn¹⁵⁵ eydür her kim göre ka' be tāmı üzerinde 10) namāz kılar elbette bir küfür söyleye¹⁵⁶ ammā ka' beye girmek 11) belalardan emn olmağ ola **eger** düşde görse zemzem 12) içdi ol kīşī kıyamet gününde şuşuzluğdan¹⁵⁷ emn 13) ola ve eger görse kim şafā ile¹⁵⁸ merve arasında

23b

1) sâ'î kılar¹⁵⁹ mestanlığı¹⁶⁰ tamām ola ve **eger** Şafādan 2) Merveye yürür gördi 'ākıbeti hayır ola ve düşde 3) şadağa virmek beşāret ve şazlık ve dīn āzılığıdır¹⁶¹ 4) ve şoñ demde şehādet ruzı kıla ve düşde bañ 5) bekleye andan namāz kıla **eger** saḥīḥ ise¹⁶² hac eyleye 6) **eger** fesād ehli-ise yavuz işde buluna ammā ikāmet 7) getürmek rāḥatlık ve emnlik ola **eger** düşde 8) zekāt virür veya ulaşıdırur ka' beye vara allah-u a'lem 9) eş-şelāse 'āşīr¹⁶³ kādī ḥatīb imām ve müezzin görmek 10) hayra delāletdur ve **eger** hüküm görseler rāciḥ¹⁶⁴ 11) ve zahmet ve bela ola **eger** bu düşi ḥasta görse 12) hoş ola **eger** düşde kapan görse terāzū 13) ve ölçek görse 33ügat bir eksiksiz¹⁶⁵ ölçülür tartılır¹⁶⁶

24a

1) ol şehir kādısı¹⁶⁷ şerī'atı toğrı kese¹⁶⁸ eger bunların 2) eksikliğinin¹⁶⁹ görse delālet ider bunların şındığın 3) görse kādının ve muḥtesibin ölüsüne delālet ider¹⁷⁰ 4) er-rābi' 'āşīr¹⁷¹ muşḥaf-ı şerīf ve devāt¹⁷² ve kalem ve kalem dān 5) menşūr ve biti ve nāme ve murekkeb ve muḥbire görmek İbn-i 6) Sīrīn¹⁷³ eydür muşḥaf¹⁷⁴ görmek mir'āt ve ḥelal mal¹⁷⁵ 7) ola kitāb görmek ḥelal mal ola devāt¹⁷⁶ 8) görmek ḥelallığa 'avrat dilemek ola kalem

¹⁵¹ A23a, ⁵ tırmuşdur : durmuşdur (C, 21a/4)

¹⁵² A23a, ⁷ dīnī kavī : dīn kuvvetliği (C, 21a/6)

¹⁵³ A23a, ⁸ ka' beye girmek : ka' be ḥaremin görmek (C, 21a/7)

¹⁵⁴ 23a, ⁸ serverlik ola : sürürlük ola (C, 21a/8)

¹⁵⁵ 23a, ⁹ İbn-i Sīrīn : Muḥammed bin Sīrīn (C, 21a/8)

¹⁵⁶ 23a, ¹⁰ küfür söyleye : küfürī söz söyleye (C, 21a/10)

¹⁵⁷ 23a, ¹² şuşuzluğdan : şusızlığdan (C, 21a/12)

¹⁵⁸ 23a, ¹³ şafā ile : şafāyla (C, 21b/1)

¹⁵⁹ 23b, ¹ sâ'î kılar (C, 21b/1): tavāf kılar

¹⁶⁰ 23b, ¹ mestanlığı (C, 21b/2): müsülmānlığı

¹⁶¹ 23b, ³ dīn āzılığıdır (C, 21b/6): dīn arılığıdır

¹⁶² A23b, ⁵ saḥīḥ ise (C, 21b/7): şalaḥ ehliyise

¹⁶³ A23b, ⁹ eş-şelāse 'āşīr (C, 21b/10): bāb on üçüncü

¹⁶⁴ A23b, ¹⁰ hüküm görseler rāciḥ (C, 22a/4): ḥakīm görse renc

¹⁶⁵ A23b, ¹³ eksiksiz (C, 22a/8): eksüksüz

¹⁶⁶ A23b, ¹³ tartılır (C, 22a/8): tartılı

¹⁶⁷ A23b, ¹ şehir kādısı (C, 22a/9): şehriñ kādısı

¹⁶⁸ A24a, ¹ toğrı kese (C, 22a/9): toğrı sürür

¹⁶⁹ A24a, ² eksikliğinin (C, 22a/10): eksügin

¹⁷⁰ A24a, ^{2*3} bunların şındığın görse kādının ve muḥtesibin ölüsünü delālet ider (C, 22a/11): bunların şındığın görse kādının ve muḥtesibin ölümüne dāldur

¹⁷¹ A24a, ⁴ er-rābi' 'āşīr (C, 22a/12): bāb on dördüncü

¹⁷² A24a, ⁴ muşḥaf-ı şerīf ve devāt (C, 22b/1): mışḥaf ve divid

¹⁷³ A24a, ⁵ İbn-i Sīrīn (C, 22b/2): Maḥammed bin Sīrīn

¹⁷⁴ A24a, ⁶ muşḥaf (C, 22b/2): mışḥaf

¹⁷⁵ A24a, ⁶ mir'āt ve ḥelal mal ola (C, 22b/3): miras ve ḥalal mal ola

¹⁷⁶ A24a, ⁷ devāt (C, 22b/3): divid

görmek 9) ‘ilm ve hikmet öğrenmek ola kalem dān görmek ‘avrat 10) almak ola menşūr ve bitī ve nāmeler görmek eyü işe 11) başlayub eylik¹⁷⁷ görmek ve il dutmak ola murekkeb 12) görmek ve eylemek dirlik ve kazanç ola eger 13) göre kim donuna¹⁷⁸ murekkeb döküldi āña bir 34ügat irişe

24b

1) **eger** borçlu ise borcun ödeye ve hoşluk göre¹⁷⁹ 2) **eger** murekkeb yigit donuna¹⁸⁰ dökülse kayku¹⁸¹ ola koca 3) donına dökülse¹⁸² menfa‘at ve rāḥat ola miḥbere 4) görse düşde iyü hallu ‘avrat almak ola allah-u a‘lem 5) **el-ḥamsīn** ‘āṣīr¹⁸³ çok dürlü ādemler endamlarında her bir cinsden 6) görmek yişil ve kızıl tönler ve baş kesmek görmek 7) şöyle iyderler kim her kişi kim düşünde çokluk ādemler¹⁸⁴ 8) aḳ ve yişil ve kızıl tönlu giyerler görse şazlık ola 9) kendi başı elinde görse ki kesilmiş dutar pādīšāhlık¹⁸⁵ 10) **eger** başın kesilmiş yanında ayrı yatar anıñ ile hışımı 11) ve kavmī arasında ayruluk düşe ve görse kim bir kesik 12) baş elinde dutar biñ aḳçe göre ve **eger** kendi başın 13) veya bir kişi başın kesmişler elbette ol kişiye bir bela

25a

1) irişe ve **eger** göre kim başın keserler āña koç kılalar¹⁸⁶ 2) ve **eger** göre kim kazıdır ol kişi kaykudan ve gamdan emin ola 3) ve **eger** şakalın kazırdı ol kişiye ziyān irişe ḥalk içinde 4) ḥürmetsiz ola kulaḳ görse hoş ḥaberler işide ‘avrat 5) ve kız eline gire göz düşde serverlik ve maldur ve burun 6) mertebe ve ‘izzet olur düşde göre kim dişleri düşdü 7) ol kişiye muşibet irişe emcek ‘izzet ḥürmet ‘azizlikdir 8) el görmek karındaşluklar ve artıklıklardur¹⁸⁷ ayak göz sağır 9) ve mal kazanmaḳdur el barmakların görmek oḳlu olur 10) ve tırnaḳ¹⁸⁸ görmek daḥı kuvvet olur ve diş etleri 11) daḥı ehli beyit olur bıyık ve koltuk kılı görmek kız 12) ve ḥelallik¹⁸⁹ ve ḥādim olur balḡam bırakmaḳ yalan söylemek 13) olur **eger** göre kim ağız içi kurumış ol kişiniñ

25b

1) rızkī ṭar ola¹⁹⁰ ve şakal uzamaḳ ‘azze ve cah 2) ola ve saçın uzun görmek kayku¹⁹¹ ve muşibet 3) olur ve **eger** saçın yolunsa¹⁹² dīni kuvvetlu ola düşde 4) bağır ve bağırsak

¹⁷⁷ A24a, ¹¹ eylik (C,22b/5): iyülük

¹⁷⁸ A24a, ¹³ donuna (C,22b/7): tönına

¹⁷⁹ A24b, ¹ eger borçlu ise borcun ödeye ve hoşluk göre (C,22b/8): veyāḥūz borçlu ise ödeye hoşluk göre

¹⁸⁰ A24b, ² donuna (C,22b/9): tönına

¹⁸¹ A24b, ² kayku (C, 22b/9): kayku

¹⁸² A24b, ² koca donına dökülse (C, 22b/11): koça görse tönına murekkeb dökülse

¹⁸³ A24b, ⁵ el-ḥamsīn 'āṣīr (C, 22b/11): bāb on beşinci

¹⁸⁴ A24b, ⁷ çokluk ādemler (C, 23a/1): çok dürlü ādemler

¹⁸⁵ A24b, ⁹ badişahlık (C, 23a/6): padişahlık

¹⁸⁶ A25a, ¹ koç kılalar (C, 23a/12): güç kılalar

¹⁸⁷ A25a, ⁸ el görmek karındaşluklar ve artıklıklardur (C, 23b/10): el karadaşlardur ortaklardur

¹⁸⁸ A25a, ¹⁰ tırnaḳ (C, 24a/3): dırnaḳ

¹⁸⁹ A25a, ¹² ḥelallik (C,24a/4): ḥalayık

¹⁹⁰ A25b, ¹ rızkī ṭar ola (C, 24a/7): anuñ ruzı ṭar ola

¹⁹¹ A25b, ² kayku (C,24a/10): kayku

¹⁹² A25b, ³ saçın yolunsa (C,24a/11): saçın yolutsa

görmek oğul ve mal ola zeker 5) haya ve oğul ve kız ola hunās ve hadım görmek ferişte 6) **es-sādis** ‘**āşir**¹⁹³ taht ve kürsi ve ağaç kabu kilidi¹⁹⁴ 7) ve hayme ve şadurrevan¹⁹⁵ ve şandık ve döşek ve yaşadık¹⁹⁶ 8) ve giyesi görmek şeyih İbrahimū Kermanī¹⁹⁷ eydür her kim 9) taht üzerinde otururdu mertebesinde dahı 10) ziyāde mertebe ola taht ve kürsi ‘azizlikdir ve 11) şerefdür¹⁹⁸ mu‘abbirler ideler kim düşde toğrı 12) ağaç görse ‘imāret eylemek ola ammā kürsi 13) görmek munafıkdur düşde kabu¹⁹⁹ görmek

26a

1) vezīrlık ola kaykudan kurtulmak ola ve düşde 2) kilid görmek kuvvet bulmak ola ve şādurevān²⁰⁰ 3) görmek yaşı uzun ola ‘ömri içinde mertebe 4) bulmak ola düşde şandık²⁰¹ görse ‘izzet ve mertebe 5) ola düşde yaşadık görse hizmetkarları 6) ve koluççıları çok ola namāzlığı görse ‘izzu ve cah ola 7) **eger** düşde kilid görse kayd yimek ola²⁰² ve dahı 8) pādīşāhlık ola ‘izzet ve hürmet bulmak ve tarlıkdan 9) çıkmak ve gāmdan feraḥ bulmak ola ve hayme görmek ululuk 10) ola **eger** düşi gören saḥīḥ²⁰³ olur ise eger 11) fasık olur ise bendi ve zindān ola **ammā** düşde 12) kızıl giyesi uşlu ‘avrat ola ve dahı şarı²⁰⁴ giyesi 13) giymek düşmana zafer bulmak ola ak giyesi dahı

26b

1) eyüdü ve ‘avratına dürlü rengi giydirse iyüdü 2) **ammā** düşde kubbe ve kilise görmek eyl almakdır **ammā** 3) gören kişi iyl olmağa layık ise **eger** degilse 4) bendi zindān gūşşadur **ammā** sarāy ve berde ve çadır 5) görmek pādīşāhlık²⁰⁵ ve mertebe ola **es-sābi** ‘**āşir**²⁰⁶ 6) uçak²⁰⁷ ve kazan ve tennūr ve tütün ve kül ve kömür görmek 7) **ammā** kazan ve tennūr ‘avratdur büyük kişi ola **eger** 8) kül ve kömür görse haram mal ola ve şavaşa delālet 9) ider tütün görse muşibetdür **ammā** sarāy 10) ehliniñ sa‘ādeti ve devleti arta²⁰⁸ **eş-sāmin** ‘**āşir**²⁰⁹ 11) yalıncaḡ yere girmek ve kendini yalıncaḡ görmek 12) veya bir canavar kendini yidüḡin görmek 13) veya şokdıḡın veya ışırdıḡın görmek şöyle

27a

¹⁹³ A25b, ⁶ es-sādis ‘āşir (C,24b/4): bāb on altıncı

¹⁹⁴ A25b, ⁶ kabu kilidi (C,24b/5): kapu ve kilid

¹⁹⁵ A25b, ⁷ şadurrevan (C,24b/6): şadırāvān

¹⁹⁶ A25b, ⁷ şandık ve yaşadık (C,24b/6): şanduk ve yaşduk

¹⁹⁷ A25b, ⁸ şeyih İbrahim-ū Kermanī (C,24b/7): şeyh İbrahim Kirmanī

¹⁹⁸ A25b, ¹¹ şerefdür (C,24b/10): şerifdür

¹⁹⁹ A25b, ¹³ kabu (C,24b/12): kapu

²⁰⁰ A26a, ² şādurevān (C, 25a/3): şadırāvān

²⁰¹ A26a, ⁴ şandık (C,25a/6): şanduk

²⁰² A26a, ⁷ kilid görse kayd yimek ola (C,25a/9): kı‘lı göre gayet yimek ola

²⁰³ A26a, ¹⁰ saḥīḥ (C, 25a/11): saḥiḥ

²⁰⁴ A26a, ¹² şarı (C,25b/1): şaru

²⁰⁵ A26b, ⁴ padişahlık (C, 25b/4): padişahlık

²⁰⁶ A26b, ⁵ eş-sābi ‘āşir (C,25b/5): bāb on yidinci

²⁰⁷ A26b, ⁶ oçak (C, 25b/5): ocak

²⁰⁸ A26b, ¹⁰ sa‘ādeti ve devleti arta (C, 25b/11): saray ehliniñ artmaḡlığı ola

²⁰⁹ A26b, ¹⁰ eş-sāmin ‘āşir (C,26a/1): bāb on sekizinci

1)kim bir sālîh kişi kendini²¹⁰ düşde yalnızca 2) görse kaykudan menfa‘at bula bu düşi fasık 3) görse tevbe kılmak gerekdir **eger** bir canavar anı yidi 4) veya şokdı veya ısırdı bir belaya düşe güşsa 5) göre tevbe etmek gerek **et-tāsi‘ ‘aşîr**²¹¹ hacamat itmek 6) ve zeker kesmek ve âdem teninden artık ve eksik görmek 7) Muḥammed bin Sîrîn eydür bir âdem düşde kan aldırda **eger** 8) saḥîḥ ise işi yürüye ve baḡlu işleri açıla 9) ve **eger** sālîh degilse sefere gide ve ol kan aldığı 10) deḡli mal ziyān ola ve **eger** görse kim dükeli kan 11) akdı hiç kalmadı bilmiş ola kim eceli yakın 12) gelmişdür ve kan alıcı koca ise yigrekdür 13) yigit olursa yaramazdur veya menşûb²¹² ehli

27b

1)düşde kan aldırduḡı ma‘zûllukdur **eger** a‘zāsında 2) bir dürlü aḡrı belurdı ol kişiye feraḡlık ola ve ḡamdan 3) kurtula ve bir mübarek sefer kıla ‘izzetlü ola **eger** düşünde 4) teninde çıban çıkmış görse mal ve menfa‘at 5) ola **eger** kim göre teniniḡ yarısı şişmişdür 6) muradlarına irişe ve maksudı ḡāşıl ola ve eger 7) düşde göre eli ve ayaḡı ve bir nesnesi eksik olmuş²¹³ 8) ferzendilerinden **arta** eksile ve **eger** artık görse 9) ferzendilerinden arta ve **eger** zekerin yoḡın görse 10) mal ve menfa‘at arta zirā âdemin evvelki kararından 11) artmak²¹⁴ ve semiz olmak düşde delil mala âşikāre 12) artmak ve oḡul muradın görmek ve âdem teninden 13) eksik görmek ziyān ve hem şayrulukdur

28a

1)**el-‘işrîne**²¹⁵ yara olmak ve ālā olmak çıkarmak 2) ve uzunluk ve kısalık ve sakḡaḡane ve necis ve sidik²¹⁶ 3) görmek her kim düşünde sidik görse bis 4) olmuş muşkil işler āḡa geñez ola ve çiçek 5) çıkarmak buḡa delildir düşünde tavar tersi 6) veya²¹⁷ âdem tersi aldı ḡelal mal eline gire düşünde 7) ḡarāmîlik²¹⁸ iderdi kaykudan kurtula düşünde 8) giyeceğine necis degdi ḡaram mal eline gire 9) sakḡaḡane görse çok mal eline gire eger 10) düşünde sidigi²¹⁹ kendi tenine bulaşdı bir yirden 11) āḡa ḡaram mal eline gire ve mu‘abbirler ideler kim 12) sidik silmek derviş kişiyi bay kılar ve ḡani 13) ider daḡı şayru kişiyi saḡ ider ammā alıḡı

28b

1) tersi ḡelal mal olur **eger** düşde yıllardi 2) anıḡ üzerine yaramaz ideler nā-ḡoş ḡaberler söyleyeler 3) **eger** düşde görse bir ‘avradıḡ şakalı bitmiş 4) anıḡ hiç oḡlı olmaya ve er ise ola allah-u a‘lem 5) **el-ḡādî ve’l-‘işrîne**²²⁰ yemiş aḡaçları dikmişler ve reyḡān 6) ve ekin

²¹⁰ A27a, ¹ kendini (C,26a/4): kendüyi

²¹¹ A27a, ⁵ et-tāsi‘ ‘aşîr (C, 26b/1): bāb on tokuzuncu

²¹² A27a, ¹³ menşub (C,26b/10): manşib

²¹³ A27b, ⁷ düşde göre eli ve ayaḡı ve bir nesnesi eksik olmuş (C,27a/6): kim iki ayaḡı yāḡūz bir nesnesi eksük olmuşdur

²¹⁴ A27b, ¹¹ artmak (C,27a/9): artuklık

²¹⁵ A28a, ¹ el-‘işrîne (C,27a/12): bāb yigirminci

²¹⁶ A28a, ²sidik (C,27b/3): südik

²¹⁷ A28a, ⁶ veya (C,27b/6): veyāḡūz

²¹⁸ A28a, ⁷ ḡarāmîlik (C, 27b/8): ḡarablık

²¹⁹ A28a, ¹⁰sidigi (C,27b/12): südügi

²²⁰ A28b, ⁵ el-ḡādî vel-‘işrîne (C,28a/8): bāb yigirmi birinci

görmek ağaç görmek ulu vilayeti 7) ulu kişisi ola **eger** yimişlü ise menfa‘atlü 8) kişisi ola ol ağacı keserler²²¹ ise ol ulu 9) kişiye muşibet ola ağaç görse mal ve menfa‘at 10) ola ağaç kurumuş görse munafıklar ola **eger** 11) yemiş görse vakti ise iyüdür vaktisiz²²² ise yaramazdur 12) düşde hurma yirdi mal ve menfa‘at bula zeytun 13) ağacın görse laţif tâbi‘ ola ekşi nar yir görse

29a

1) haram mal ola ve lâkin tatlu nar yimek eyüdür²²³ İbn-i Sîrîn 2) eydür beglere vilâyet ve bazirganlara on iki biñ dirhemdür 3) ve ekinciye çok tahıl olur **eger** düşde zerdâlû görse 4) eyüdür ammâ vaktinden sonra şayrulukdur **ammâ** 5) düşde incir yimek helal mal olur alma ağacı 6) şerîf kişidür ayva ağacı himmetlü kişilere nisbetdür²²⁴ 7) **eger** düşde görse sarâyında yâhûd bakcasinde zeytun 8) bitmiş ol kişinin oğlu toğa ve çok hayra 9) keramet göre eger limon yise acı sözler ve yalan²²⁵ 10) haberler ola eger görse kim evinde yâhûd bakcasinde 11) kabak bitmiş **eger** şayru ise sağ olsa mertebesi 12) dahı ziyâde ola fi‘l-cümle düşde kabak görmek hekimlere 13) delâlet ider düşde kabak bişürse yise derdine

29b

1) derdine derman ola kûl âzâdlık ola **eger** kaykulu 2) ise kaykudan kurtula **eger** düşde şeftali²²⁶ görse 3) helal mal ola düşde kızıl tut²²⁷ görse yâhûd yise 4) kızıl altun eline gire **eger** tut görse akçe eline 5) gire **eger** fındık²²⁸ yise haram mal ola ve bādām ağacı 6) bir karib²²⁹ kişi ola buğday görmek helal mal ola 7) görmek helal mal olur veya fa‘ideli ‘ilim olur 8) eger pirinç görse helal mal ola zahmetsiz ele gire 9) eger nohûd ve mercimek ve bakla görse bunlar nesne degildür 10) ve bunların kurusu yigrektdür²³⁰ başından düşünde 11) turunç görse zîrek kişi ola ya bakçada ya 12) evde reyhân görse şazlık ola **eger** bu düşi 13) görse ere vara er görse ‘avrat ala

30a

1) susan²³¹ görse helal mal olur ve iyü dirlik 2) olur **es-şanî ve‘l-‘işrîne**²³² etmek ve yiyecek ve şeker 3) ve hurma ve helva ve tatlu nesneler görmek etmek 4) görse helal rızık ve artık mertebe ola her kim düşde 5) şeker veya bal veya helva²³³ veya tatlu nesneler yise 6) ya görse mal ve ni‘metdür ‘ilim ve edebdür düşde 7) acı nesneler

²²¹ A28b, ⁸k eserler (C,28a/12): şındurdılar

²²² A28b, ¹¹ vaktisiz (C, 28b/7): vaktisüz

²²³ A29a, ¹ velakin tatlu nar yimek eyüdür (C,29a/1): velikin tatlu enar yimek iyüdür

²²⁴ A29a, ⁶ nisbetdür (C,29b/9): menşubdur

²²⁵ A29a, ⁹ yalan (C, 30a/6): yavuz

²²⁶ A29b, ² şeftali (C,30b/1): şeftalû

²²⁷ A29b, ³ tut (C,30b/2): dud

²²⁸ A29b, ⁵ fındık (C,30b/1): fınduk

²²⁹ A29b, ⁶ karib (C,30b/10): ğarib

²³⁰ A29b, ¹⁰ bunların kurusu yigrektdür (C,31a/11): bunların kurusın görmek yegrektdür

²³¹ A30a, ¹ susan (C,31b/5): şusam

²³² A30a, ² es-şanî ve‘l-‘işrîne (C,31b/6): bâb yigirmi ikinci

²³³ A30a, ⁵ helva (C,32a/3): halvâ

yaramaz keleşilerdür allah-u a'lem **eş-şālīş ve 'l- 'eşrin**²³⁴ 8) şōğan ve şarmışak ve tere ve tuz ve fulful²³⁵ ve issi 9) otlar ve bunlara benzer nesneler var ise ²³⁶görmek 10) adısız ve uşulsüz kişiler ola ²³⁷kişnīç ve 11) fulful ve darçın ve her ne kim bunlar ne kim var ise 12) düşde görmek haram mal ve yavuz sözler ola **ammā** 13) düşde duz görmek akçe²³⁸ olur her kim ot²³⁹

30b

1)görse elbetde umīdini şöyle tutsun kim iyü şena'āta²⁴⁰ 2) irüşe ve rızkı vāsi' ola ummadığı yirden mal 3) eline gire **el-rābi' ve 'l- 'işrīne**²⁴¹şerbetler ve südler ve sāde 4) yağlar ve ot içmek ve kusmak ve ağı içmek şöyle- 5) dūr ki bir kişi tatlu süd²⁴² görse helal mal ve ekşi 6) süd görse haram mal eline gire düşinde şerbet 7) iĉer din uluğı düşünde ağı²⁴³ yise haram 8) mal ola düşinde suyi iĉer görse ve kendi 9) esrikdūr ğam ve ğuşşa ola düşinde ot iĉer 10) tevbe kıla düşde kusmak bişmanlık²⁴⁴ ola ve dahı 11) düşinde yoğurt²⁴⁵ görse helal ve ekşi yoğurt 12) haram mal ola düşde ādem südi görse eyü 13) mal ola ve **eger** kidi südi veya davşan südi

31a

1)görse malı ğanimete nā'il ola **eger** düşde it 2) südi görse mal ve düşman üzerine zafer bula 3) ayu südi mal ve ni'metdir dilki²⁴⁶ südi mekir ve a'dāvet 4) ola kablan²⁴⁷ südi muradın ve rāhatlığın bula 5) **el-hamsin ve 'l- 'işrīne**²⁴⁸ la'li cevāhir akçe ve altun ve 6) gümüş ve kalay ve kұrşun ve piring²⁴⁹ ğayrıları 7) görmek düşde cevāhir görmek miras ve dahı 8) oğlanlar ola **eger** mercan ve yāķūt görse cah 9) ve mertebesi arta **eger** zūmrūd görse bu düşi göreniñ 10) er oğı ola **eger** gevher görse nā-hōş sözler 11) incü görmek dōrt 'ilim ve edeb ve helal mal ve gümüş 12) görse helal mal ola akçe görse haberler ve 13) sözler altun görmek 'ilim ve din ve edeb ola

31b

1)düşde göre kim altun veya malın üleşdirdi 2) veya uğrulandı kamu endişeler ve kaykılardan kurtulub 3) feraħ bula ve eger sağ ola şayru ise düşde 4) olmuş altun görse cengi ve ğuşşa ve ğuşūmet 5) ve munāza'a ola düşde delinmiş incü görse carıye 6) ve

²³⁴ A30a, ⁷eş-şālīş ve 'l- 'eşrin (C,32a/7): bāb yigirmi üçüncü

²³⁵ A30a, ⁸şarmışak, fulful (C,32a/8): şarımsak, filfil

²³⁶ A30a, ⁹var ise (C,32a/9): varısa

²³⁷ A30a, ¹⁰adısız ve uşulsüz kişiler ola (C,32a/11): cümlesi asılşuz sözlerdür ve asılşuz kişilerdür

²³⁸ A30a, ¹³duz, akçe (C,32b/2): tuz, akça

²³⁹ A30a, ¹³ ot (C,32b/3): şaman

²⁴⁰ A30b, ¹iyü şena' āta (C,32b/6): iyü işe

²⁴¹ A30b, ³el-rābi' ve 'l- 'işrīne (C,32b/7): bāb yigirmi dōrdüncü

²⁴² A30b, ⁵süd (C,32b/11): süt

²⁴³ A30b, ⁷ağı (C,33a/2): ağı

²⁴⁴ A30b, ¹⁰bişmanlık (C,33a/7): peşimanlık

²⁴⁵ A30b, ¹¹yoğurt (C,33a/9): yoğurd

²⁴⁶ A31a, ³dilki (C,33a/7): dilkü

²⁴⁷ A31a, ⁴kablan (C,33b/4): kaplan

²⁴⁸ A31a, ⁵el-hamsin ve 'l- 'işrīne (C,34a/2): bāb yigirmi beşinci

²⁴⁹ A31a, ⁶biring (C,34a/3): piring

kız ola bakır ve pirinç ve kalay ve kurşun ve abrak 7) ve lākin bunlar heb menfa‘atlu iş ola ve düşmanların 8) üzerine zafer bula **es-sādisu ve'l-‘işrīne**²⁵⁰ 9) giyecek ve zīnet ve dülbend ve üsküf ve börk görmek 10) her kim düşünde temyīz²⁵¹ giyecek görse veya geyse 11) din eriliği ‘izzu ve cah tevbe kılmak ve ve pādīşāhlık ve re’is 12) likdir dülbend görmek ululukdur ve börk görmek 13) eylik güdmek üsküf görmek kendi mertebesinde dahı

32a

1)ulu mertebeye irişmek ola taç ve cevāhir²⁵² görmek sultān 2) ve haşmet ola velākin dinine ziyān irişe **ammā** kişi 3) başına taç vurmağ²⁵³ serverlikdir ve börk görmek 4) beglige delildür düşde kara tön²⁵⁴ giymek sultānlara 5) muhtesiblere ve kadılara eyüdür yini²⁵⁵ bütün ise **eger** eski 6) ise muşibet ve guşşadur yişil²⁵⁶ tön giymek 7) dini kavī ve şalahiyetdür ve kızıl tön husumetdür 8) ve şarı tön giymek şayrılıktır ve düşde kaşık ve izār 9) devlet ve vilāyet ola ve gömlek din diyānet ola 10) taylesān cah ve mertebe ola cevāhir görmek eline miras 11) gire altun yüzük ‘avratlara cah ve mal ola yüzügi²⁵⁷ 12) iki kaşı var ol kişinin malı arta mu‘tebirler ki ba‘zısı 13) ider ki bir qarında iki veled toğa yüzügi şınık görse

32b

1)malı gide eger düşde mühür ura ulı mertebeye 2) irişe **es-sābi‘u ve'l-‘işrīne**²⁵⁸ cimā‘ itmek ve öbmek²⁵⁹ 3) ve kıocmak ve **nikāh** kılub hutbe okumağ ve düğün 4) eylemek İbrahimū Keremānī eydür her kim düşde düğün 5) eylerdi²⁶⁰ ol kişiye pādīşāh tarafından ziyān irişe 6) **nikāh** kılub hutbe okusa taqrının fermanın 7) yerine getürmek ola eger düşde görse kim qarındaşı 8) cimā‘ iderdi ve dahı şol kişiler kim anlara **nikāh** 9) kılmak yokdur anlardan eylik göre düşde ādemden 10) gayrı ile her ne canavar görse cimā‘ iderdi 11) ol kişi ulu mertebeye irişe görse kim düşinde 12) ‘avrat öbür hāceti revā olur göre kim düşinde 13) kendi²⁶¹ ‘avratıyla cimā‘itse ana bir muşibet irişe

33a

1) eger göre kim kendi kızıyla cimā‘ iderdi hāceti 2) revā ola ve düşman üzerine zafer bula ve **eger** 3) göre kim bir kızın²⁶² kızlığın aldı ol kişinin bağılu 4) işleri açıla ve muradına vaşıl ola **eş-şāminu ve'l-‘işrīne**²⁶³ 5) bendi ve zencir ve bukağı ve demür ib ve

²⁵⁰ A31b, ⁸es-sādisu vel-‘işrīne (C,35a/8): bāb yigirmi altıncı

²⁵¹ A31b, ¹⁰temyīz (C,35a/11): temüz

²⁵² A32a, ¹taç ve cevāhir (C,35b/1): tāt cevher

²⁵³ A32a, ³başına taç vurmağ (C,35b/5): başında urunmağ

²⁵⁴ A32a, ⁴kara tön (C,35b/11): hāre

²⁵⁵ A32a, ⁵yini (C,35b/12): yiniçe

²⁵⁶ A32a, ⁶yişil (C,36a/2): yeşil

²⁵⁷ A32a, ¹¹yüzügi (C,36b/6): yüzigünün

²⁵⁸ A32b, ²es-sābi‘u vel-‘işrīne (C,36b/11): bāb yigirmi altıncı

²⁵⁹ A32b, ²öbmek (C,36b/12): öpmek

²⁶⁰ A32b, ⁵eylerdi (C,37a/2): iylerdi

²⁶¹ A32b, ¹³kendi (C,37b/7): kendü

²⁶² A33a, ³kızın (C,37b/10): kızuğ

²⁶³ A33a, ⁴eş-şāminu vel-‘işrīne (C,37b/12): bāb yigirmi yedinci

panbuğ ve igne 6) ve odun ve kâmpçı görmek düşde ib²⁶⁴ görmek ululara 7) ulaşmak ola ve ibi germek dahı heman bu ta'birî 8) kılmak gerekdür **eger** düşde bir ible bağlanmış 9) görse kuşur ve bātıl işe meyil eylemekdir bukağı görmek 10) din fesādıdır göre kim ayağı duzağa düşmüş mekir 11) kıllalar **eger** göre kim kâmpçıyla vururlardı²⁶⁵ her kâmpçıya biñ 12) akçe²⁶⁶ eline gire düşünde hasta görse günahlu 13) ola düşünde odun yandurdu²⁶⁷ iyü 'amel kıla veya

33b

1) bir düşman kâhır eyleye düşde igne²⁶⁸ ile bir nesne 2) dikerdi hâcetleri revā ola **amma**²⁶⁹ 'avrat tönin 3) diker görmek iyü degildir iplik görmek sefer 4) ola pâmuk²⁷⁰ görmek helal mal ola **et-tâsi** 5) **ve'l-ışrine**²⁷¹ silâh demüri aletlerin²⁷² ve and içmek 6) düşde kalkan görmek ululuk ve kılıç görmek 7) düşmana zafer bula ok yay görmek toğrı haberdur 8) düşde demür altın görse heb düşman üzerine zafer 9) bula her kim düşde āyineye baksa²⁷³ yavuzluk ola 10) kaykuya düşe 'ameldar ise işinden ma'zül ola 11) eger pādīshāh ise 'avratına helāk²⁷⁴ vire zālīm ve fesād 12) aşikāre ola ve andan halk incine **eger** toğrı yire 13) andı içdi elbetde bir muşibet irişe tevbe kılmak

34a

1) gerekdür **eger** şalaka andı içse bir iş eline gire 2) anıñ içinde baylık ola **eger nikāh** kılsa giru 3) 'amel kıla ve malı çok ola **eş-selāşin**²⁷⁵ ibek²⁷⁶ ve kıl 4) ve kuzu ve yün ve şüretler bunlar heb eyüdür ra'ıyyetlere 5) yavuz ola fi'l-cümle şüretler görmek dinine ziyān 6) ola ammā ebrişim tön²⁷⁷ ve yeñi tön destmāl 'izzet 7) ve devlet ve zīnet ola ve çok şüretler görmek 'izzet 8) ve hürmetdür velākin ehline eyü degildür ehl-i 9) şalāhın dinine²⁷⁸ ziyāndır **el-hādī ve'l-ışrine**²⁷⁹ gözsüz²⁸⁰ 10) ve elsiz ve ayaksız ve dilsiz ve sağır görmek her kim 11) kendini iniler görse hayırdır düşde 'illet 12) sebebiyle inlese tañrının emrine rāzī olmaya göre kim 13) belalara şabr iderdi kamu belalardan emin ola

34b

1) eger kendü özünü gözsüz görse haqq ta'ālā 2) yolunu gözlemeye **eger** göre kim ayakları kesilmiş ol 3) kişi tañrı ta'ālā yoluna varmaya kendüye 4) takşirlik eyleye düşinde

²⁶⁴ A33a, ⁶ib (C,38a/1): ip

²⁶⁵ A33a, ¹¹kâmpçıyla vururlardı (C,38b/8): kâmpçıyla ururlardı

²⁶⁶ A33a, ¹²akçe (C,38b/9): akça

²⁶⁷ A33a, ¹²odun yandurdu (C,39a/1): odun şındurdu

²⁶⁸ A33b, ¹igne (C,39a/5): igine

²⁶⁹ A33b, ²amma (C,39a/6): veleykin

²⁷⁰ A33b, ⁴pâmuk (C,39a/8): pânbuğ

²⁷¹ A33b, ⁴et-tâsi' ve'l-ışrine (C,39a/10): bāb yigirmi tokuzuncu

²⁷² A33b, ⁵demüri aletlerin (C,39a/11): demürüci aletleri

²⁷³ C40a, ¹āyineye baksa (A,33b/9): 'aynaya baksa

²⁷⁴ A33b, ¹¹helāk (C,40a/3): tālāk

²⁷⁵ A34a, ³eş-selāşin (C,40a/11): bāb otuzuncı

²⁷⁶ A34a, ³ibek (C,40a/12): ipek

²⁷⁷ A34a, ⁶ebrişim tön (C,40b/4): ibrişim tön

²⁷⁸ A34a, ⁹ehl-i şalāhın dinine (C,40b/9): ehl-i islāmın dinine

²⁷⁹ A34a, ⁹el-hādī vel-ışrine (C,40b/10): bāb otuz birinci

²⁸⁰ A34a, ⁹gözsüz (C,40b/10): gözsiz

kendini şağır 5) olmuş bir hakkı işitmeye eyü batıl işleye ve **eger** 6) göre kim ‘illetleri var idi illa hoş olmuş anı 7) işi bir vecihle ola **es-şanî ve ‘l-selâşîn**²⁸¹ sinle²⁸² 8) ve ölü ve zindân ve kafes²⁸³ ve kuş görmek muşibet 9) ola **ammâ** zindan görmek murad bulmak ola sinle 10) görmek ‘ibret dutmak ola ve günahlarına tevbe 11) kılmak ola kafes görmek kayku ve guşsa ola 12) sinden çıkmak kaykudan çıkmak ola ve ölüyü 13) ölü görmek hayır ola ölüyü dirilmiş görmek

35a

1) murad bulmak ola kendini ölmüş görse yaşı uzun 2) ola velâkin²⁸⁴ ev harap ola **eger** düşde göre kim bir 3) öli oğlan ölmüş ol ölüye rahmet ola dünyadan 4) ahrete imâniyla gitmesine delildür ‘azabdan kurtula 5) eger göre kim bir ölü hasta olmuş anı canı-içün 6) şadağa vire düşünde bir ölüyü bir diri 7) kocdı düş göreni ‘ömrü uzun ola ammâ Muhammed bin 8) Sîrîn eydür ‘ömrü az ola dimiş ve bir nice mu‘abbirler 9) ideler kim akrabasıyla yanında mufârahat vâki‘ ola 10) düşinde mezar kızsar ev veya sarây yaba göre kim 11) bir ölü bir diriye alub mezara girse ol diriye 12) katılık²⁸⁵ ola yâhûd olıcak²⁸⁶ ‘azabı katı ola şadağa 13) virmek gerekdür düşinde bir ölü bir diriye

35b

1) bir nesne virdi virdiği nesne katı ola bir ölü 2) bir diriden söz işitti ol gün ol sözü 3) bir kişiden işide allah-u a‘lem **es-selâşe ve ‘s-selâşîn**²⁸⁷ 4) öldürmek ve el ve ayak kesmek ve dağı kamçıyla urmak 5) düşde bir kişiyi öldürdü düşmanlarına zafer bula 6) ve kim ki kendini başın kesdiler teninden ayrıldı 7) bu başın bir cema‘atden ayırdı **eger** göre kim bir kişinin 8) ayağı kesilmiş imâni kuvvetli ola ve ‘ömrü uzun 9) ola **eger** göre kim elin ve ayağın şöyle kana 10) komuş idi karadaşı²⁸⁸ veya hışımı seferden kala 11) barmak kesmek oğlandan ve kızdan ayrılmaktır 12) ve çok gaza kılmaktır **er-râbi‘ ve ‘s-selâşîn**²⁸⁹ 13) cenki²⁹⁰ ve cebhane ve kânûn şeste ve satrenc

36a

1) ve zar oynamak ve hoş sözler avazın işitmek şöyle 2) ideler kim her nesnenin avazı hûb²⁹¹ ve laîfdür her kim 3) düşde anları göre veya işide sâzlık ve iyü sözler 4) ola ve lâkin düşde yigit avazın işitmek koca 5) avazın işitmek yigrekdür devlet ve nesretdür 6) satrenc oynamak batıl işdür ve lâkin neredi oynamak 7) yigrekdür **eger** göre kim kendisin yiglerlerdi ²⁹²iyü degildür 8) za‘îflığa ve melâlete delâletdir ve eger göre kim neredi 9)

²⁸¹ A34b, ⁷es-şanî ve ‘l-selâşîn (C,41a/10): bâb otuz ikinci

²⁸² A34b, ⁷sinle (C,41a/11): sinile

²⁸³ A34b, ⁸kafes (C,41a/11): kafâs

²⁸⁴ A35a, ²velâkin (C,41b/5): voleykin

²⁸⁵ A35a, ¹²katılık (C,42a/5): kıtlık

²⁸⁶ A35a, ¹²olıcak (C,42a/6): ölçek

²⁸⁷ A35b, ³es-selâşe ve ‘s-selâşîn (C,42a/11): bâb otuz üçüncü

²⁸⁸ A35b, ¹⁰karadaşı (C,43a/3): karındaşı

²⁸⁹ A35b, ¹²er-râbi‘ ve ‘s-selâşîn (C,43a/7): bâb otuz dördüncü

²⁹⁰ A35b, ¹³cenki (C,43a/7): çeng

²⁹¹ A36a, ²hûb (C,43a/10): hoydur

²⁹² A36a, ⁷kendisin yiglerlerdi (C,43b/4): kendüzin yiglerdi

oynardı ki yavuz işdir cemi‘ günahlarına tevbe gerekdür 10) **el-ḥamse ve ’s-şelāşin**²⁹³ tahıl şatun alub çuvala koymak 11) ve ğayrı daneleri görmek ğayet iyidür İbn-i Sīrīn 12) eydür tahıl şatun almak her nesne kim danedür anları 13) yolda dökülmüş görmek ğayet ucuzluğa delālet

36b

1) ider **eger** düşde bir iklimde od düşe ol iklimin 2) pādīshāhı zulüm eyleye eger düşde görse kim bir ulu ta‘am 3) dileye anıñ canı-içün şadağa virmek gerekdür **eger** 4) ölü bir kimseye nesne virse ucuzluk ola ve hem işi 5) yürüye allah-u a‘lemu **es-sādis ve ’s-şelāşin**²⁹⁴ sekirtmek²⁹⁵ ve yirden²⁹⁶ 6) şıçramak ve havada uçmak İbn-i Sīrīn eydür her kim kendini 7) havada uçar görse ol kimseye bir uzun sefer vāki‘²⁹⁷ 8) ola doğru göge gitse giri dutsa iyü degildir 9) tevbe kılsın eceli yakın gelmişdür ve **eger** göge ağdı 10) sonra giri inse sağ ve selāmet ola eger düşde 11) bir kişi bir tığa uçardı ‘avratı tatlık iyü bir ‘avrat 12) dañı ala eger düşde kuş gibi uçardı āña bir ‘azim 13) iş düşe ve çok mal eline gire ve **eger** göre kim

37a

1) düşde bir yirden bir yire uçardı bir sefer eyleye düşde 2) kendini gökde görse velāyet bula **eger** düşde hava üstüne 3) bir av beslese ulı mertebeye ire göre kim taşdan evi var idi 4) dünya işinden ferāğat kala düşde göre kim tuçdan evi var 5) idi eminlik ola eve girmek dünya işine aldanmağdır 6) allah-u a‘lem **es-sābi ve ’s-şelāşin**²⁹⁸ canavarlar ve hayvanlar ve kuşlar 7) suveyledü²⁹⁹ kim ve ğayrıyı görmek şöyle ideler kim her kim görse canavarlar 8) veyāhut kuşlar veyāhut tavarlar görse bir iş işleye kim 9) andan tama‘ın kesmiş ola giru eline ala dañı ideler kim 10) halkı içinde ‘aziz ve mu‘teber ola ve eger düşde ğarkā³⁰⁰ ile 11) suveylese³⁰¹ ānıñ ile bir iş işleyeler ki cümle ‘ālem³⁰² ānıñ ‘acayibine 12) kıla³⁰³ düşde kuzgun ile suv-eylese³⁰⁴ bir ‘aziz kişiyle 13) kelecesin işidüb şād ũ hürrem ola **eş-şāmin ve ’s-şelāşin**³⁰⁵

37b

1) at ve eşek ve katır ve deve görmek şöyle ideler kim 2) her kim göre ata binmiş beglik ve ‘izzu ve cah memleket issi ola 3) eger bindigi at ayarlu ve yavaş ululuk ve mertebe bula 4) **eger** göre kim atı ve eşegi veya katırı bağlanmış turur ‘izzet 5) ve devlet bula eger

²⁹³ A36a, ¹⁰el ḥamse ve ’s-şelāşin (C,43b/7): bāb otuz beşinci

²⁹⁴ A36b, ⁵es-sādis ve ’s-şelāşin (C,44a/7): bāb otuz altıncı

²⁹⁵ A36b, ⁵sekirtmek (C,44a/7): segirtmek

²⁹⁶ A36b, ⁵yirden(C,44a/7): yardan

²⁹⁷ A36b, ⁷uzun sefer vāki‘ ola (C,44a/10): ırak sefer vāki‘ ola

²⁹⁸ A36b, ⁶es-sābi ve ’s-şelāşin (C,45a/1): bāb otuz yedinci

²⁹⁹ A37a, ⁷suveyledü (C,45a/1): söyledügin

³⁰⁰ A37a, ¹⁰ğarkā (C,45a/5): kargā

³⁰¹ A37a, ¹¹suveylese (C,45a/6): söyleşdi

³⁰² A37a, ¹¹cümle ‘ālem (C,45a/6): kamu ‘alem

³⁰³ A37a, ¹²‘acebiyetine kıla (C,45a/7): ‘acaba kılalar

³⁰⁴ A37a, ¹²suv-eylese (C,45a/7): söylese

³⁰⁵ A37a, ¹³eş-şāmin ve ’s-şelāşin (C,45a/8): bāb otuz sekizinci

göre kim atının kuyruğı iki veya bin³⁰⁶ 6) olmuş bu düşü görenlerin fevkerleri veya zannları çok 7) ola **eger** atını korkusuz olmuş görse āḥa tiz nuḡṣān 8) iriše nevgerleri sebebinden **eger** göre kim bir ata binmiş 9) uçardı ol kişinin dünyası ve ahreti ma‘mūr ola 10) bir ādemīn üstüne at binmiş ol ādem bir muṣibet işleye 11) **eger** göre kim atı erişidir bir işde ma‘rūf ola eger 12) at kır olsa ululuk bula **eger** dorı görse kim 13) pādīṣāhlık bula eger atı kula görse şayruluk

38a

1)**eger** atı şarı olsa ḥastalık ola atı yağız ise 2) ‘avrat ala **eger** at boz ise hebisinden eḥsāndır³⁰⁷ 3) eger atdan indi bir işden ma‘rūf³⁰⁸ ola veyāḥut ‘avratına 4) ṭalāk vire eger ata binüb at ile şehre girse 5) düşmanına zafer bula eger düşünde kısrığı var idi 6) ‘avrat ala eger kara ise mallu ‘avrat ala³⁰⁹ eger 7) kır ise ‘avrat parasa ola³¹⁰ eger kısrığı ablaḡ³¹¹ ise 8) ‘avratı dūsbi ola³¹² eger kısrığı kumulsa³¹³ ‘avratı 9) oğlan toğura düşünde kısrığı uğrılansa³¹⁴ ‘avratına 10) bir iş vāki‘ ola eger göre kim atları çok idi³¹⁵ malı 11) çok ola **eger** göre kim at atın yirdi ‘aziz 12) **eger** kısrak südin içerde bir ulu kişiye 13) yakın ola **eger** ata tersi binmiş bir yavuz iş işleye

38b

1)**eger** düşünde bir kişiyle beraber ata binmiş görse ‘avratın 2) bir āḥar kişiyle başı hoş ola³¹⁶ **eger** saḡar³¹⁷ ata binmiş 3) devlete ire eger bir ḡatıra binse sefer iye **eger** ḡatır kara 4) ise ḡatı sefer iye eger dişi ḡatıra binse yaşı 5) uzun ola **eger** layık ise vezīr ola **eger** ḡatır ayarlı 6) ise bir ulu kişinin kızın dileye eger bir ḡatır armağan 7) getürseler bir ‘avrat ala **eger** kızıl ḡatırı kara var ise 8) şazlık ola **eger** ḡatır anın ile suv-eyleye bir ‘acayib³¹⁸ 9) iş işleye eger ḡatır yüklü olsa malı arta 10) fi‘l-cümle ḡatırın derisi ve eti heb mala delālet ider 11) eger düşünde eşegi³¹⁹ var ya binmiş devlet ve sa‘ādet 12) eger yüklü görse devleti arta doğurmuş görse 13) her neye umīdi³²⁰ var ise iriše eger boğazlasa atı

39a

³⁰⁶ A37b, ⁵bin (C,45b/3): büyük

³⁰⁷ A38a, ²hebisinden eḥsāndır (C,46a/1): dükulinden yigrekdür

³⁰⁸ A38a, ³ma‘rūf (C,47a/2): ma‘zul

³⁰⁹ A38a, ⁶mallu ‘avrat ala (C,46a/6): ‘avrat melūl ola

³¹⁰ A38a, ⁷kır ise ‘avrat parasa ola(C,46a/7): kızıl olsa ‘avratı parsa ola

³¹¹ A38a, ⁷ablaḡ (C,46a/8): eblaḡ

³¹² A38a, ⁸dūsbi ola(C,46a/8): oruspı ola

³¹³ A38a, ⁹kumulsa (C,46a/9): kumlacı

³¹⁴ A38a, ⁹uğrılansa (C,46a/10): uğurlanmış

³¹⁵ A38a, ¹⁰çok idi (C,46a/12): çoğıdı

³¹⁶ A38b, ^{1*2}1) eger düşünde bir kişiyle beraber ata binmiş görse ‘avratın bir āḥar kişiyle başı hoş ola (C,46b/3-4): ve görse biregüyle artlaşmış ‘avrat bir kişiye başı hoş eyleye

³¹⁷ A38b, ²saḡar (C,46b/4): semer

³¹⁸ A38b, ⁸acayib (C,46b/2): ‘aceb

³¹⁹ A38b, ¹¹eşegi (C,47a/4): işegi

³²⁰ A38b, ¹³umidi (C,47a/8): ümiz

1) yise ğa'ibden³²¹ mal eline gire **eger** bir yazuda eşekden³²² 2) düşdi ol kişi derviş ola eger eşek sudın 3) içerdı ol kişi şayru ola **eger** eşegi katır olsa seferden 4) mal irişe eger eşegi toğursa muradı haşıl ola 5) düşinde deveye binse bir uzun sefer³²³ide **eger** 6) deveden inse melâmet haşıl olur deve ile 7) şavaş itse düşmanıya şavaş **eger** devesinden 8) şüd sağsa mala irişe şüd yürine kan geldi³²⁴ 9) haram mal eline gire eger dişi deve doğursa ya elinden 10) alsalar 'avratıyla şavaş ide ya devesi doğursa 11) oğlu toğa³²⁵ deve eti yirdi şayru ola devesi 12) öğürdi düşmanına zafer bula **eger** devesi at gibi 13) sekirdi³²⁶ devleti arta eger bir şehirde çokluk deve³²⁷

39b

1) görse yiniçeri ola kim bir iklime gire otura 2) allah-u a'lem **et-tâsi' ve's-selâşin**³²⁸ kurt ve canavarlar âdem öldürdigin 3) ve ılkı boğazladığın görse şöyle ideler kim düşde 4) kaşşab görmek zâlimler ile muşâhibet olmağdır³²⁹ **eger** 5) kaşşablık iderdi tevbe kılmak girek tâ kim elinden 6) bir yavuz iş gelmeye eger kaşşab-ile suhbet itse bir zâlim ile 7) suhbet eyleye düşinde canavar kendini diri yirdi³³⁰ 8) nâhak yire bir kişinin malını ala eger bir kişinin boğazın 9) keserdi ol kişinin malını yiyeler **eger** göre kim ılkıyla 10) yâhûd canavarlar ile âdem öldürürlerdi elbetde ol 11) kişiye pâdişâhdan râhatlık irişe eger göre kim 12) ılkının derisinin yüzerdi ol ılkı issinin malına 13) zâlim şataşa **eger** göre kim dişlerin kırdılar kamu hışımlarından

40a

1) ayru düşe **el-erba'in**³³¹ koyun ve kuzu³³² ve oğlak 2) ve kiçi görmek koyun görmek helal mal ola boğazlayub 3) etin yiye düşmanına zafer bula koyuna binse muradına yitişe³³³ 4) bir koyunu omuzuna alsa rızkı arta bir koyunun boynuzın 5) şındırsa dervişlere mazarrat ola **eger** bir koyunu kurban 6) eylese beladan kurtıla yâhûd bir kul âzâd eyleye eger şayru 7) ise hoş eyleye eger koyunun etin yidi ol 'avratına murad 8) ala **eger** koyunu kuzuladı 'avratı oğlan toğura 9) eger bir kuzuyu boğazladı oğlu ola ve muşibet ola 10) eger koç öldürdi düşmanına zafer bula koyunlara çobanlık 11) iderdi beglik bula faide irişüb ferah ola 12) **eger** koça bindi ululuk bula koç anın üstüne 13) bindi bir ulu kişiden yavuz kelecı ve zahmet göre 14) **eger** keçi var idi rızkı çok ola **eger** kiçi³³⁴

³²¹ A39a, ¹ğ'ibden (C,47a/10): ğayibden

³²² A39a, ¹eşekden (C,47a/11): işekden

³²³ A39a, ⁵uzun sefer (C,48a/7): uzak sefer

³²⁴ A39a, ⁸şüd yürine kan geldi (C,48a/12): şüd yirinden kan giderdi

³²⁵ A39a, ¹¹oğlu toğa (C,48b/4): oğlu doğa

³²⁶ A39a, ¹³sekirdi (C,48b/8): segirdürdi

³²⁷ A39a, ¹³çokluk deve (C,48b/9): çok develer

³²⁸ A39b, ²et-tâsi' ve's-selâşin (C,48b/10): bâb otuz tokuzuncu

³²⁹ A39b, ⁴muşâhibet olmağdır (C,49a/1): muşâhib olmak

³³⁰ A39b, ⁷diri yirdi (C,49a/6): deri alurdi

³³¹ A40a, ¹el-erba'in (C,49b/1): bâb kırkınıcı

³³² A40a, ¹kuzu (C,49b/1): kuzı

³³³ A40a, ³muradına yitişe (C,49b/5): murad yimek

³³⁴ A40a, ¹⁴kiçi (C,50a/12): keçi

1) āruk olsa ol ilde kıtlık ola³³⁵ **eger** çokluk kiçiler 2) güderse ol il üstüne ulu ola **eger** 3) kiçiden süd sağsa helal mal eline gire **eger** 4) oğlak ve kuzu boğazladı ve etin yidi āña bir muşibet 5) irişe **eger** bir kuzunun³³⁶ derisin yüzerdi oğlu ola 6) **eger** kiçi etin şatun aldı evine getürdi evine 7) hastalık gire etin yise yaşı uzun ola **eger** 8) yün görse ni‘met artıklığı ola **eger** koyun ya kiçi 9) ya şığır düşde biriniñ başın bulsa ululuk ve devlet 10) bula her baş düşde iyüdür illa ādem başı 11) iyü degildir düşde iç yağı yabsa helal mal eline 12) gire her nesne kim koyun karnunda heb vardur helal mal 13) ola **eger** düşünde tavuk öldürse bir yavuz kişi³³⁷ 14) üzerine zafer bula eger tavuk etin yise yabşa bir oğlana

1) kız ala eger tavuk yavrusın şatsa oğlu toğa şaz 2) ola allah-u a‘lem **el-hādī ve’l-erba‘ine**³³⁸ dülger yondi 3) ve geyik ve tavşan görmek 4) bunlardan tutdı ya vurdı³³⁹ ganimet ve helal mal ola göre kim dülger 5) yondığına bindi bir muşibet irişe dülger yondi 6) ānı divşirdi āña bir ziyān irişe ve bir ğarib kişiden 7) mezarat yitişe göre kim giyik öldürdi 8) veya tutdı veyāhut yabdı ol kişiniñ mal 9) eline gire eger göre kim giyiklerle 10) yürür bu düşi gören kişi şalāhiyyet³⁴⁰ üzere ola 11) tavşan görmek ‘avrat ola ve mal ola fil 12) cümle ‘avrat ve canavarlar heb mal ve menfa‘atdur 13) ve ni‘metdir **es-şanī ve’l-erba‘ine**³⁴¹ fil şu şığırı

1) ve kanlı görmek eger görse bir file³⁴² binmiş fil āña 2) muṭī‘ ola pādīşāhlığa layık ise pādīşāh ola layık 3) degil ise ulu mertebeye irişe ve bir pādīşāh-ile 4) savaş iye eger düşde filiñ etin³⁴³ yise 5) mal ve menfa‘at issi ola eger filiñ südin 6) içse çok mal menfa‘at issi ola düşde 7) filiñ eti ve derisi heb menfa‘atdur düşde 8) filiñ söküğün görse düşmana zafer bula 9) eger filiñ ayağı atıñ ayağı üstünde olsa 10) bir pādīşāhdan ğuşşa yitişe eger çeri 11) içinde bir file binmiş bir ulu mertebeye irişe 12) eger fil anıñ ile savaş iderse sultāndan 13) cevir irişe eger bir fil bir yirde bir fil

1) yirde var idi sultān bir iklīmden bir iklīme vara **eger** 2) göre kim fili öldürse pādīşāh helāk ola 3) eger göre kim atı öldürdi sultān ol düşi 4) gören kişiyi öldüre şadağa virmek lazımdur **eger** 5) şu şığırına binmiş mal eline gire şu şığırı 6) içinde durmuş beglere yakın ola şu şığırı 7) ile savaşır kendiden büyük kişiyle savaş ide 8) eger şu şığırına binse

³³⁵ A40b, 'ol ilde kıtlık ola (C,50b/1): ol yılda kıtlık ola

³³⁶ A40b, 'kuzunun (C,50b/5): koyunun

³³⁷ A40b, 'bir yavuz kişi (C,51a/7): bir yād kişi

³³⁸ A41a, 'el-hādī ve’l-erba‘ine (C,51a/10): bāb kırk birinci

³³⁹ A41a, 'tutdı ya vurdı (C,51a/12): dutdı veyahuz urdı

³⁴⁰ A41a, 'şalāhiyyet (C,51b/7): şalıhiyyet

³⁴¹ A41a, 'es-şanī vel-erba‘ine (C,51b/10): bāb kırk ikinci

³⁴² A41b, 'file (C,51b/12): pile

³⁴³ A41b, 'filiñ etin (C,52a/3): filiñ etin

ululuk bula³⁴⁴ eger 9) kaḡlıya³⁴⁵ binmiş bir yiriḡ hükümeti āḡa virile³⁴⁶ 10) daḡı sultāndan menfa‘at bula eger kaḡlının 11) yüki var ol yük üstüne bindi yavuzdur ḡayır olmasa³⁴⁷ 12) eṣ-şelāṣe ve ‘l-erba‘īne³⁴⁸ kara şıḡır ve inek ve öküz 13) ve buzaḡı³⁴⁹ görmek şöyle ideler kim eger öküz

42b

1)ve buzaḡı üstüne binmiş pādīshāha yakın ola beglik 2) ve ululuk bula düşde öküzün ursalar yāḡūd boynuzun 3) çıkarsalar bir işden ma‘zül ola göre kim öküzünün 4) başı iki olmuş kuvveti ve devleti arta düşde 5) öküzün etin üleşdirdi ol şehriḡ ‘āmili malın 6) üleşdirirler düşde arık öküz³⁵⁰ görmek şayrulukdur³⁵¹ 7) ve semiz³⁵² öküz eti görmek ḡayırlı rahmetdur düşde 8) çok³⁵³ şıḡırları iletirdi baḡladı ol kiṣiye menfa‘atler iriṣe 9) göre kim ānı boynuzu ile vurdı bir ‘amelden ma‘l ve ma‘zül ola ve yavuzluk 10) iriṣe düşde göre kim şıḡırları çok cümlesinde heb 11) boynuzları var heb semiz ol yıl ucuzluk olur³⁵⁴ 12) eger aruk görse ol yıl kıtlık olur ve göre kim sığır 13) şudan içerdı yohsul bay ola kul āzād ola bay ise

43a

1)mertebesi arta düşde inegi bozāladi āḡa rızık ḡabusı 2) açıla düşde bir buzaḡı vursalar oḡlı toḡa eger şıḡır 3) üzerine binse mal bula südin şaḡardı borcundan 4) ḡalaş ola şayru ise şifa’ bula kul ise āzād ola 5) ḡuşşalı ise şaz ola bazirḡān³⁵⁵ ise aşşı bula 6) şıḡır eti yirdi mal bula el-rābī‘ ve ‘l-erba‘īne³⁵⁶ toḡuz 7) ve şıçan ve davşan³⁵⁷ ve küşe ve maymun ve ḡoros³⁵⁸ 8) ve örümcek³⁵⁹ görmek şöyle ideler kim toḡuz görmek 9) bir ḡayırlı kiṣi ola ve aḡmak ola toḡuz ile şavaş itmek 10) āḡa benzer kiṣiyle şavaş ide toḡuz³⁶⁰ etin yirdi 11) ḡaram mal eline gire yāḡūd bir ḡasūd kiṣiye ḡāceti 12) revā ola düşde eyü görse bir eyü er ola düşde 13) toḡuz öldürdi bir yavuz kiṣi öldüre südiyle

43b

1)çok doḡuzları urdı³⁶¹ ḡaramdan çok mal eline gire 2) düşünde toḡuz güderdi aşısız veya ḡavimlere veya fāsıḡlara 3) hüküm eyleye eger toḡuz etin yise ḡaram mal yiye her

³⁴⁴ A42a,⁸ululuk bula (C,52b/3): ululuḡ iriṣe

³⁴⁵ A42a,⁹kaḡlıya (C,52b/5): kaḡluya

³⁴⁶ A42a,¹⁰bir yiriḡ hükümeti āḡa virile (C,52b/5-6): bir yirün hükmin āḡa vireler

³⁴⁷ A42a,¹¹ḡayır olmasa(C,52b/8): ḡayr olmaya

³⁴⁸ A42a,¹²eṣ-şelāṣe ve ‘l-erba‘īne(C,52b/10): bāb kırk üçüncü

³⁴⁹ A42a,¹³buzaḡı (C,52b/11):buzaḡı

³⁵⁰ A42b,⁶arık öküz (C,53a/5): aruk öküz

³⁵¹ A42b,⁶şayrulukdur (C,53a/5):şayrulukdur

³⁵² A42b,⁷semiz(C,53a/6): semüz

³⁵³ A42b,⁸çok (C,53a/6): çoklık

³⁵⁴ A42b,¹¹ol yıl ucuzluk olur (C,53a/11): ıl ucuzluk ola

³⁵⁵ A43a,³bazirḡān (C,53b/12): bazurgan

³⁵⁶ A43a,⁶el-rābī‘ ve ‘l-erba‘īne(C,53b/12): bāb kırk dördüncü

³⁵⁷ A43a,⁷davşan (C,54a/1): tavşan

³⁵⁸ A43a,⁷ḡoros (C,54a/2):ḡurus

³⁵⁹ A43a,⁸örümcek (C,54a/1): örümcek

³⁶⁰ A43a,¹⁰toḡuz (C,54a/4):toḡuz

³⁶¹ A43b,¹çok doḡuzları urdı (C,54a/8): çok toḡuzı vardı

vecihle 4) düşde toğuz ile ile dürüşmek iyüdü ve ahret için³⁶² yaramaz 5) fi'l-cümle tokuz³⁶³ haramdur düşinde sıçan görse 6) munafıkdur ve munafık³⁶⁴ 'avratdur **eger** düşde 7) sıçan tutsa³⁶⁵ yakub evinden taşar çıkarsa 8) evinden bir yavuz 'avrat çıkara kova sıçan öldürür 9) bir yavuz 'avrata zafer bula düşinde sıçan etin 10) yerdı 'avratın boşaya düşünde bir yolun 11) sıçanlar yürürlerdi bir bölük 'avratdan mekir irişe 12) düşinde göre kim evine sıçan girdi 13) bir yavuz 'avrat evine gire derisin gördi

44a

1) haram mal eline gire düşinde tavşan görse 'avrat 2) ola göcen³⁶⁶ görmek oğlan ola **eger** düşde görse 3) örümcek³⁶⁷ geldi evine girdi ānı evine sahih kişi 4) gele yāhūd sālīha 'avrat³⁶⁸ gele düşinde ħoros³⁶⁹ 5) görse müezzin ile dost ola **el-ħamsīn ve 'l-erba'ine**³⁷⁰ 6) kırt ve aslan ve kablan³⁷¹ ve sırtlan ve dilki 7) ve çaķal ve it ve yābān ve cetügi görmek İbn-i Sīrīn 8) eydür her kim düşünde bir aslan ile şavaş ider 9) bir ulu kişiyle şavaşa iki aslan biri 10) biriyle şavaşa iki beg biri biriyle şavaşa eger 11) bir aslana binse ulu düşmana zafer bula eger 12) aslandan kaçardı pādīshāh ħışmından ve düşman 13) ħışmından emin ola aslan etin yerdı

44b

1) düşmanından nesne yiye ve çok mal eline gire 2) **eger** aslan ile ikisi bir evde dururlardı düşmana 3) yakın ola bir aslan öldürdü ol ādem düşmanına 4) başa **eger** aslan ānı bassa ya ırsırsa düşman 5) āña zafer bula **eger** aslan ile otursa 6) veya oyalansa³⁷² eger layık ise beglige irişe 7) layık degilse muradı ħaşıl ola düşinde aslan 8) ile söyleşmiş muradı ħaşıl ola düşinde 9) kablan eti yirdi düşmandan eline mal eline 10) gire düşinde kablan ile 11) şavaşurdu yāhūd üstüne binmiş bir ulu 12) kişiden kırkı irişe eger sertlan³⁷³ 13) göre yavuzdur **eger** sertlan ānı yedi bir kırt³⁷⁴

45a

1) 'avrat ānı mekri eyleye eger sırtlanın etin 2) veya derisin veya tüyin³⁷⁵ bile getürdü ħa'ibden³⁷⁶ 3) mal irişe **ammā** düşde kırd³⁷⁷ görmek zālīm pādīshāh 4) ola **eger** kırd eti yise belaya ire her kim kırdı 5) etin yise yāhūd südin içse kırtı kırkıya düşe 6) her

³⁶² A43b, ⁴ahret için (C,54b/2): ahiret için

³⁶³ A43b, ⁴tokuz (C,54b/3): toğuz

³⁶⁴ A43b, ⁶munafık (C,54b/4): ziyānkār

³⁶⁵ A43b, ⁷tutsa (C,54b/5): dutsa

³⁶⁶ A44a, ²göcen (C,55a/1): gügerçin

³⁶⁷ A44a, ³örümcek (C,55a/2): örümcek

³⁶⁸ A44a, ⁴sālīha 'avrat (C,55a/3): salih 'avrat

³⁶⁹ A44a, ⁴ħoros (C,55a/5): ħurus

³⁷⁰ A44a, ⁵el-ħamsīn vel-erba'ine (C,55a/7): bāb kırk beşinci

³⁷¹ A44a, ⁶aslan, kablan (C,55a/7): arslan, kırtlan

³⁷² A44b, ⁶oyalansa (C,56a/4): oynasa

³⁷³ A44b, ¹²sertlan (C,56a/11): sırtlan

³⁷⁴ A44b, ¹³kırtı (C,55b/1): selita

³⁷⁵ A45a, ²tüyin (C,55b/4): kırt

³⁷⁶ A45a, ²ħaibden (C,55b/5): ħayibden

³⁷⁷ A45a, ³kırd (C,56b/6): kırt

kim dilki³⁷⁸ ile şavaşı il ile ve haşım ile şavaşa 7) her kim dilki ile oynaşır bir laṭife ‘avrat ile başı 8) hoş ola **ammā** çaḳal ta‘biri dilki ta‘biriyle 9) beraberdir **eger** düşde bir it ānı ṭalardı 10) ol ādeme ḡam irişe **eger** anıṅ ṭonın yırttı 11) ol kişiye yavuz söz irişe düşde it görmek 12) yavuz sözlü ‘avratla yāḥūd yavuz söyler er ile 13) suḥbet itmekdir **ammā** av iti görmek

45b

1) fakirdür kūr‘anda yad kıılır kim مُكَلِّبَيْنَ تُعَلِّمُوهُنَّ 2) مَا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ **eger** göre kim ānı yırttı düşmanına 3) zafer bula **eger** bir dişi it ile cimā‘ 4) kıılırdı bir yavuz ‘avratla mal eline gire 5) **eger** göre kim bir çetik³⁷⁹ evine girmiş 6) ānıṅ evine uğrı gire **eger** bir çetük 7) ṭıttı ya öldürdü ya öldürdü uğrı ṭuta oldura 8) **eger** göre kim bir çetik etin veya derisin buldı 9) āṇa menfa‘at ola **eger** göre kim çetik 10) ānıṅ ṭonın yırttı yavuz sözler işide 11) **eger** yavuz çetük³⁸⁰ görse hemān ta‘biri 12) bulur **eger** göre kim çetik ānı ṭalardı 13) āṇa ḡam ola **ammā** yābān çetüki³⁸¹ ḡastalık

46a

1) ve şayrulukdır etin ve derisin görmek uğrılık 2) ve ḡaramlıktır ve ḡammāzlıktır maymun görmek 3) eyü kişilerdür **eger** düşinde maymuna binse 4) sürse nice dilerse düşmanına zafer bula 5) **eger** göre kim āṇa bir maymun virdiler dünya 6) āṇa fermande ola **eger** bir maymun ile şavaşa 7) iderdi düşmanı ile şavaşa ve hem şayrulukdur 8) **es-sādis ve’l-erba’ine**³⁸² kuşlar bunlarıṅ etin 9) ve yumurṭasın³⁸³ görmek İbn-i Sīrīn 10) eydür düşde kerkes görmek 11) sultānlara memleket ola ve uzun yaş 12) ve iyü dirlik ola ve mala irişe **eger** 13) kerkes ānı şırtına alırdı işi

46b

1) yüce ve yüksek ola **eger** kerkes 2) düşdi devletden düşe **eger** kerkes 3) binmiş bir yere sefer ide ve muradına irişe illa dinine ziyān 4) ola **eger** ṭavşancıl ile şavaşa 5) iderdi bir kişiden ḳorku dege anıṅla şavaşa 6) **eger** düşde ṭavşancıla binmiş pādīşāh 7) lıḳ bula **eger** göre kim ṭavşancıl 8) ānı yidi pādīşāhdan āṇa ziyān irişe 9) ve duḡar ṭavşancılıṅ³⁸⁴ eti ve derisi ve kanadı ve yünleri 10) heb mal ve manfa‘at ola **eger** göre kim 11) bir şahan³⁸⁵ elinden çıḳdı kendi malı 12) gide şahin ve ṭoḡan ve balaban ve atmaca 13) bunlarıṅ ta‘biri şahan gibidir

47a

1) **eger** bunlarıṅ birisi elinden uḳsa menşūb 2) elinden çıḳa düşde çaylak görse uğrı 3) ola humā kuşu görmek rızık ola ve hem pādīşāh 4) ola ṭā’ūs görmek heb bunlar mala

³⁷⁸ A45a, ⁶dilki (C,56b/9): dīlkü

³⁷⁹ A45b, ⁵çetik (C,57b/3): çetük

³⁸⁰ A45b, ¹¹yavuz çetük (C,57b/9): yavrı çetügün

³⁸¹ A45b, ¹³yaban çetüki (C,57b/12): yaban çetügi

³⁸² A45b, ⁸es-sādis ve’l-erba’ine (C,58a/8): bāb kırk altıncı

³⁸³ A46a, ⁹yumurṭasın (C,58a/9): yımurdasın

³⁸⁴ A46b, ⁹duḡar ṭavşancılıṅ (C,58b/10): ṭavşancılārıṅ

³⁸⁵ A46b, ¹¹şahan (C,58b/12): ṭoḡan

teşbihdür 5) ve dahı şu kuşları heb mala teşbihdür durnalar³⁸⁶ 6) ğarib kişilerdir ördek görmek ululukdur 7) ördek eline girmek bir maḥbube eline gire 8) **eger** ördek elinden çıktı 'avratına ṭalāk 9) vire **eger** karga üstüne binse issine 10) maẓarrat iriše **eger** çok kargalarla söyle 11) şür işinden sergerdār³⁸⁷ ola karganın 12) ta' bīri heb yavuzdur **ammā** saksağan vefasız 13) kişi ola gögercin³⁸⁸ görmek vefasız

47b

1) 'avrat **eger** gögercin virdiler āḥa 2) bir 'avrat vireler yāḥūd 'avratı bir kız toğura 3) **eger** göre kim çok gögercinleri var idi 4) ol kişinin çok 'avratları ola düşünde 5) gögercin etin yirdi mal eline gire 6) düşünde gögercine taş atardı 'avratına 7) zarb ide³⁸⁹ yāḥūd söge bülbül³⁹⁰ görmek bir 8) laṭif kişidir **ammā** kaz görmek 9) ululukdur **eger** kaz elinden çıktı 10) 'avratına ṭalāk vire düşünde çok 11) kuşları vardır çok kulları ve ḥalayıkları 12) ola düşünde ḥoros³⁹¹ öldürdü 13) müezzine ölüm iriše keklik görmek

48a

1) muvafık 'avratdur düşünde keklik dutar 2) bir kız eline gire **eger** kekligi 3) boğazları bir güzel 'avrata cimā' ide³⁹² 4) keklik etin yirdi bir ḥilgāt³⁹³ vireler **eger** 5) düşünde keklik yavrusı var bir oğlu toğa 6) ve şād ū kām ola³⁹⁴ tūṭi kuşu görmek 'ilim 7) edeb ve 'alim ve şāḥib ḥayır ola düşde av giyigi 8) ve kumru görmek şivancı ve ağlayıcı 'avrat 9) ola hüdhüd görmek 'alim ve çok bilür 10) kişi ola hüdhüdün derisi ve eti 11) heb 'ilim ve edeb ve saltanat ola eger 12) kuşu öldürse kız oğlan eline gire eger 13) düşde serçe görse bir fi' illü kişi ve korkusuz

48b

1) kişi ola eger sirçe³⁹⁵ etin yise azacığ³⁹⁶ 2) mal eline gire kanadı ve derisi mal ve menfa'at 3) olur eger kuş yumurtasın³⁹⁷ görse eger 4) bişmiş ise ḥelal mal eline gire eger 5) cik³⁹⁸ ise ḥaram mal eline gire düşde yumurta 6) görse 'avrat ola dimişler **es-sābi' ve 'l-erba'ine**³⁹⁹ 7) savaş ve korku görmek İbn-i Sīrīn eydür 8) düşde savaş ve korku görmek zafer bulmağıdır 9) **eger** düşde ılkılar ve canavarlar ādem öldürse 10) ol kişiye

³⁸⁶ A47a, ⁵durnalar (C,59a/8): tırna

³⁸⁷ A47a, ¹¹sergerdār (C,59b/4): sergerdān

³⁸⁸ A47a, ¹³gögercin (C,59b/8): gügerçin

³⁸⁹ A47b, ⁷zarb ide (C,59b/11): ağac ura

³⁹⁰ A47b, ⁷bülbül (C,60a/4): bilbil

³⁹¹ A47b, ¹²ḥoros (C,60a/9): ḥurus

³⁹² A48a, ³cima' ide (C,47b/3): mücāmi'at eyleye

³⁹³ A48a, ⁴ḥilgāt (C,60b/2): ḥil'at

³⁹⁴ A48a, ⁶şād ū kām ola (C,60b/5): şāz ola

³⁹⁵ A48b, ¹sirçe (C,60b/11): serçe

³⁹⁶ A48b, ¹azacığ (60b/11): azaçuk

³⁹⁷ A48b, ³yumurtasın (C,61a/1): yumurdaların

³⁹⁸ A48b, ⁵cik (C,61a/3): çig olsa

³⁹⁹ A48b, ⁶es-sābi' ve 'l-erba'ine (C,61a/4): bāb kırk yidinci

pādişāhdan rāhat irişe 11) **eger** düşde görse bir kişiyle şavaşırdı⁴⁰⁰ 12) ‘ömrü uzun ola düşinde bağrın keserdi 13) güciyle ānıñ malın yiye yāhūd āña zulüm eyleye⁴⁰¹

49a

1)**eger** göre kim tutub ayakların bağladılar ol 2) kişi umduğı yirden mahrum ola **eger** 3) göre kim fil anıñla şavaşı idirdi 4) bir pādişāhdan⁴⁰² āña hayır yitişe **eger** 5) göre kim şu şığırıyla şavaşdı kendinden 6) büyük kişiyle⁴⁰³ şavaşa düşinde bir 7) arsalan ile şavaşırdı pādişāh-ile ya bir 8) büyük kimse ile şavaşa düşinde kablan 9) ile şavaşırdı bir ulu düşman ile şavaşa 10) düşinde bir ulu canavar ānı yiye belaya 11) şataşa düşinde maymun ānıñ 12) ile şavaşur bu kişi bir ulu yavuz düşman-ile 13) şavaşa allah-u a‘lem **eş-şāmin ve’l-erba‘ine**⁴⁰⁴ arı⁴⁰⁵

49b

1)ve sişek ve bervāne ve kelebek⁴⁰⁶ ve қарınca ve bire 2) ve bit görmek her kim düşinde arı 3) görmek ādemlere eylik eyler ola arı 4) dutsa maқşudına irişe bervāne görmek 5) za‘if kişi ola kelebek görmek 6) za‘if kişi ve aһmaқ ola **ammā** sivri 7) sişek gavga ehli⁴⁰⁷ kişiler ola bit 8) ve bire⁴⁰⁸ ve nekim bunlara benzer nesneler 9)var ise guşsa gitmek ve mal bulmaқ 10) ola çekirge görmek 11) çeri ve helal mal ola eger çekirge 12) yise büyük kişiden eylik ve rızık 13) қabusı açıla ve sivri sişek görenler

50a

1)erenlerdür⁴⁰⁹ düşde қарınca görse yāhūd yise⁴¹⁰ helal 2) mal eline gire ve düşman üzerine zafer bula 3) ve her dürlü muradı haşıl ola **et-tasi‘ ve’l-erba‘ine**⁴¹¹ 4) balık ve neheng ve қurbağa ve қablu bağa ve yengeç⁴¹² 5) ve timsaһ ve deñiz canavarları görmek Muhammed bin 6) Sırin eydür her kim bir büyük yaş balık eline girse 7) helal mal eline gire **eger** göre balık 8) buldı bir ulu halayık eline gire eger 9) bişmiş balık yir helal mal eline gire 10) **eger** balık içinde nesne buldı menfa‘at ola 11) düşinde balık toғurdı bir miһal söz söyleyeler 12) düşünde balık buldı қarnın yardı içinde incü 13) buldı oғlı toға düşünde bir balık eline

50b

⁴⁰⁰ A48b,¹¹şavaşırdı (C,61a/9): şavaşur

⁴⁰¹ A48b,¹³ zulüm eyleye (C,61a/12): zulm ide

⁴⁰² A49a,⁴pādişāhdan (C,61b/3):şāhdan

⁴⁰³ A49a,⁶büyük kişiyle (C,61b/4):yig kişiyle

⁴⁰⁴ A49a,¹³eş-şāmin ve’l-erba‘ine(C,62a/3): bāb kırk sekizinci

⁴⁰⁵ A49a,¹³arı (C,62a/4): aru

⁴⁰⁶ A49b,⁷bervāne ve kelebek (C,62a/4): pervāne ve kepelek

⁴⁰⁷ A49b,⁸gavga ehli (C,62a/10): қavғalu kişiler

⁴⁰⁸ A49b,⁸bire (C,62a/11): püre

⁴⁰⁹ A50a,¹erenlerdür (C,62b,1): қuvvetlü erler ola

⁴¹⁰ A50a,¹yāhūd yise (C,62b/2): ya yise

⁴¹¹ A50a,³et-tasi‘ ve’l-erba‘ine (C,62b/5): bāb kırk toқuzuncı

⁴¹² A50a,⁴қablu bağa ve yengeç (C,62b/6): қaplubağa ve yengic

1)girdi bir ‘avrata **nikāh** eyleye⁴¹³ düşünde 2) neheng görse ulu düşman ola eger neheng ānı 3) şuya çekdi uğrı ile düşman ānı öldüre 4) düşde neheng etin yirdi bir düşman malından nesne 5) dege zirā timsah bir dürlü düşmandur 6) kurbaga görse tañrı ya layık ‘amel işler ādem 7) ola düşünde bir yirde çok kurbagalar var anlar 8) tañrı çerileridür düşünde kurbaga 9) öldürdi bir sañih kişi incine **eger** 10) kurbaga etin yirdi bir şaliñden āña fa’ide irişe 11) bir yirde çok kurbagalar gördiler ta’ālānıñ 12) ol yire ‘azabı irişe düşünde kablu bağa 13) görse zāhidler ola **eger** kablu bağa etin

51a

1)yirdi bir zāhid kişiden fa’ide dege eger 2) bir yirde kablu bağa cemi’ olsa⁴¹⁴ ‘alimler ve ‘abidler 3) anda cemi’ olalar eger yalıgöz kablu bağa⁴¹⁵ 4) ile durur bir çirkin kişiyle suñbet 5) ide **ammā** andan çok issi bula yengeç⁴¹⁶ görmek 6) himmetsiz⁴¹⁷ kişiler ola **eger** yengeç etin yirdi 7) zañmetle mal eline gire allah-u a’lem **el-ħamsin**⁴¹⁸ yılan⁴¹⁹ 8) ve çeyan ve kuyruğı urı ve ezderha⁴²⁰ görmek 9) şöyledür kim yılan görse beñhānı⁴²¹ yavuz 10) düşmandur ve ol düşman-ile suñbet eyleye⁴²² düşde 11) yılan öldürse bir düşmana zafer bula **eger** 12) yılan ışırdı düşmandan ziyān göre **eger** 13) yılanı iki bāre eyledi⁴²³ düşman malından yiye **eger**

51b

1)yılan anıñla söyleşür şazlık ola **eger** 2) evi içi yılan olmuşdur düşmanları çok ola 3) **eger** yılan düşmüş ve illa ışırmaz düşmandan 4) emin ola **eger** yılan toğurdı bir oğı 5) toğa illa giri āña düşman ola 6) döşegi üstünde yılan öldürse ol kiřiniñ 7) ‘avratı fāñiř işleye eger yılan āña dolaşurdı 8) çok mal ve menfa’at bula aķ yılan za’if 9) düşmandur kara yılan yavuz düşmandur düşde 10) ezderha görse ulu düşmandur **eger** 11) ezderha var idi bir ulu kişiyle suñbet 12) eyleye **ammā** andan ziyān dege eger 13) bir ezderha öldürdi bir ulu düşman öldüre

52a

1)düşinde kuyruğı ārı yavuz düşmandur eger kuyruğı 2) urı ānı ışırdı düşman ānıñ ğaybetin söyleye 3) eger kuyruğı urı ānıñ etin yirdi düşman malın 4) yiye çıyan ta’biri hemān ‘akreb ta’biri 5) gibidir allah-u a’lem **el-ħādī ve’l-ħamsin**⁴²⁴ 6) iblis ve şeytān⁴²⁵ ve deccal aleyhumül la’netü 7) ve divler ve beriler⁴²⁶ görmek Muħammed bin Sīr’in eydür

⁴¹³ A50b,¹nikah eyleye (C,63a/2): nikah kılalar

⁴¹⁴ A51a,²cemi’ olsa (C,63b/3): çokluk vardır

⁴¹⁵ A51a,³yalıgöz kablu bağa (C,63b/5): yalnız kaplubaga

⁴¹⁶ A51a,⁵yengeç (C,63b/7): yengic

⁴¹⁷ A51a,⁶himmetsiz (C,63b/7): hümmetlü

⁴¹⁸ A51a,⁷el-ħamsin (C,63b/11): bāb ellinci

⁴¹⁹ A51a,⁷yılan (C,63b/11): ıylan

⁴²⁰ A51a,⁸çeyan ve kuyruğı urı ve ezderha(C,63b/11): çıyan ve kuyruğı uzun ejderha

⁴²¹ A51a,⁹beñhānı (C,64a/1): pinhan

⁴²² A51a,¹⁰soñbet eyleye (C,64a/2): soñbet kıla

⁴²³ A51a,¹³bāre eyledi (C,64a/5): pare kıldı

⁴²⁴ A52a,⁵el-ħādī vel-ħamsin (C,64a/12): bāb elli birinci

⁴²⁵ A52a,⁵şeytān (C,65a/1): şeyātın

⁴²⁶ A52a,⁷beriler (C,65a/2): periler

8) her kim bunları görse kâmusı⁴²⁷ düşmandur 9) eger bir âdem bunların birin öldürse şöyledür ki 10) kâmu düşmanlarına zafer bulub öldüre bir âdem 11) düşde görse iblis veya deccalı öldürdi 12) kâmu düşmanlarına zafer bula ve mal ve ni‘met ve şazlık⁴²⁸ 13) ola ammā cazuları ve divleri ve berileri düşde

52b

1) görmek miras taleb idici kişiler ola fil 2) cümle ‘aceb sözler ve yalan haberler ola allah-ū a‘lem 3) eş-šanī ve ‘l-ḥamsīn⁴²⁹ beşekarlar⁴³⁰ ve şan‘at ve bunların 4) terāzūsın ve bunlara benzer nesneleri görmek 5) mesela demürçi görmek bunlar begler ve re‘isler kethudalar mala 6) irişe ammā şabkal⁴³¹ görmek hakkı batıldan seçir 7) ola yabucı⁴³² görmek munis ola semerci 8) görmek ‘avrat ola okçı görmek 9) toğrı sözlü kişi ola kendirci⁴³³ 10) görmek yardım ve murad virici kişi ola 11) na‘lībend görmek haber irişdirici⁴³⁴ kişi ola 12) kalkançı görmek emin âdemler ola 13) kâmpıcı yalancı kişiler ola derzi görmek

53a

1) pârse kişiler ola yabucı⁴³⁵ ve cullah görmek 2) miras taleb idici kişiler ola helvacı 3) görmek eyüdü her kim düşde tatlu nesneler şatar 4) kişiler görse heb arılık ve din kuvvetliğidir 5) düşde etmek görmek ‘adil pâdişâh⁴³⁶ ola ikinci 6) görmek ḥariş kişiler ola şarrâf görmek görmek tama‘dar 7) ve herze kişiler ola kân alıcı görse işleri 8) çok ola evci görse işleri çok ola evci 9) ziyānkâr kişi ola sürme şatıcı görse 10) mal ve ni‘met ve şazlık ola penbeci görse 11) laf söyleyici ola ve terāzūcı görmek şehrin 12) kâdısı ola kâlaycı görmek sözi giçer kişi 13) ola taḥıl satıcı il isteyici kişiler ola

53b

1) çoḳalcı görmek eyü degildir ammā toğrı sözlü 2) kişi ola kilidci emin kişi olur 3) kuyumcı görmek yalancı âdem olur tâbiler ârı 4) dinlü ‘alim ve fakih kişiler ola bellü kaşşab 5) görmek zâlim kişilerdür belürsüz kaşşab 6) görmek ḥazreti ‘azraıldür eşki görmek 7) hayırlı kişilerdür toğancı ve sekenci 8) ḥarbende bunlar dükeli eyüdü ve hayırdur allah-u a‘lem 9) eş-şelâse ve ‘l-ḥamsīn⁴³⁷ pâdişâhın ‘ömri uzunluğına delâlet 10) ider ol birler şöyle cevap virdiler kim begler 11) yâḥūd bikarbeyde oldı ânın şözi laṭif 12) ḍuridur veyâḥut gördi kim ol şuvaşır gibi 13) oldı yâḥūd göre kim helva yirdi yâḥūd

54a

⁴²⁷ A52a,⁸kâmusı (C,65a/2): hepisi

⁴²⁸ A52a,¹²şazlık ola (C,65a/6): şazılık birle

⁴²⁹ A52b,³eş-šanī vel-ḥamsīn (C,65a/8): bâb elli ikinci

⁴³⁰ A52b,³beşekarlar (C,65a/9): pişekerler

⁴³¹ A52b,⁶şabkal (C,65a/12): şakalar

⁴³² A52b,⁷yabucı (C,65b/1): bābuccı

⁴³³ A52b,⁹kendirci (C,65b/3): kendüzi

⁴³⁴ A52b,¹¹irışdirici (C,65b/5): işütdürici

⁴³⁵ A53a,¹parse&yabucı (C,65b/9): pârisa&bābuccı

⁴³⁶ A53a,⁵‘adil badişah (C,66a/2): ‘adil sultân

⁴³⁷ A53b,⁹eş-şelâse ve ‘l-ḥamsīn (C,66b/9): bâb elli üçüncü

1) göre kim ağaca binmiş yâhūd bir uzun börk getmişdür ⁴³⁸ 2) yâhūd hayme urmuşlardır⁴³⁹ yâhūd namāz kılurlar bunlar 3) heb pādīşāhı yaşı uzunluğuna delālet ider 4) ve aḥretleri iyü ola şāfī şu ve tolu ḥavūz⁴⁴⁰ 5) ve tolu seṇek görmek bunlar heb pādīşāhın 6) ‘ömri uzunluğuna delālet ider düşde 7) namāz kılmak ve muşḥaf şerīf okumak ve peygamber 8) ‘aleyhisselām şalavāt getürmek bunlar eyliğe delālet 9) ider bir ādem bir ādeme peygambere ‘aşı olmuş 10) ne ‘uzu bi ‘llāhi helak ola bir kimse Ebu Bekir 11) Şıddık⁴⁴¹ raḍiyallahu ‘anhu ḥaziretlerin görse ol şehirde 12) Ḥazreti Muḥammed Mustāfa şallallahu ‘aleyhi vesellemiñ şerī‘atı 13) yürüye namāz ve zekāt ve sevm üzerine ḳavī

54b

1) olalar eger ḥazreti ‘Ömer el Faruk raḍiyallahu⁴⁴² 2) ‘anḥ ḥaziretlerin görse ulu cevır ve zulüm ve güç 3) getürile inşaf ve din ve diyānet āşikāre ola 4) kuvvetlene Ḥazreti ‘Osman zinnurın raḍiyallahu ‘anhu 5) ḥaziretlerini görse ol şehrin ḥalayıkı ‘alim 6) ve din ve kur’an okumağa heves ideler fesād 7) işler getürile eger ‘Ali Ekremellahu vechehu⁴⁴³ 8) ḥaziretlerini görse ‘ilmiñ ve ‘alimlerin ‘izzeti arta 9) bid‘at ve delālet ehli ḥor ola düşünde 10) bir ölmüş pādīşāhı dirilmiş görse ol pādīşāh 11) ḥalı ḥayatında ‘adil ise ‘adil inşaf āşikāre 12) ola zulüm ve ḳahr götürile allah-u a‘lem **el-erba‘ ve ‘l-ḥamsīn** ⁴⁴⁴ 13) ḳur’an okumak ve istiğfar ve şalavāt getürmek 14) eminlik ve rāḥatlık ‘izzu ve devlet ola istiğfar

55a

itmek tevbe kılmak ola namāz kılanın dini ḳavī ola ve peygambere⁴⁴⁵ 2) şalavāt getürmek eyü söz işitmek ola eger düşde Fatıḥa 3) okusa ‘ömri uzun ola Baḳara⁴⁴⁶ süresin okusa yaşı uzun 4) Āyetel Kürsi okusa āfetlerden emin ola işi yüce ola 5) şayru ise sağala ḡamgin ise şaz ola derviş 6) ise bay ola ḳul ise āzād ola Āli ‘imran okusa 7) ādemiler arasında besendide ve ve ‘aziz ola Nisā okusa 8) evlene muvafık ḥelal eline gire vakt ḥoş ola eger Māide 9) okusa ḡa‘ibden⁴⁴⁷ rızık eline gire⁴⁴⁸ En‘ām ululuğa irişe 10) ‘ābid ve zāhid ola A‘rāf okusa düşman üzerine zafer bula 11) ve mal eline gire Enfāl okusa ‘adil ola ve ḡaza kıla

55b

⁴³⁸ A54a,¹börk getmişdür (C,67a/4): börk geymişdür

⁴³⁹ A54a,²hayme urmuşlardır (C,67a/4): ḥıyme virmişlerdür

⁴⁴⁰ A54a,⁴havuz (C,67a/7): ḥavz

⁴⁴¹ A54a,^{10*11} Ebu Bekir Şıddık (C,67b/5): Ebā bekr-i şıddık

⁴⁴² A54b,¹Ḥazreti ‘Ömer el Faruk raḍiyallahu ‘anhu (C,67b/9): ‘Ömer

⁴⁴³ A54b,⁷ ‘Ali Ekremellahu vechehu (C,68a/2): ‘ali

⁴⁴⁴ A54b,¹²el-erba‘ vel-ḥamsīn (C,68a/9): bāb elli dördüncü

⁴⁴⁵ A55a,¹peygambere (C,68b/1): piygambere

⁴⁴⁶ A55a,³Baḳara (C,68b/3): El-baḳara

⁴⁴⁷ A55a,⁹ḡaibden (C,68b/7): ḡayıbden

⁴⁴⁸ A55a,⁹rızık eline gire (C,68b/8): rüz eline gire

1)eger Tevbe süresin okusa göñül şād ola⁴⁴⁹ Yunus okusa 2) peygamber sevābın bula eger Hud okusa hayır bula Yusuf 3) okusa hasiretlerine⁴⁵⁰ irişe yāhūd sefer eyleye ulu devlete irişe 4) Ra'd okusa düşmana zafer bula helal mal eline gire Hicir okusa 5) ta'ālā katında hāceti revā ola İbrahim okusa İbrahim bereketin 6) bula Nahl okusa tağrı ta'ālā katında has ola İsrā'il 7) okusa rızkı ħik ola Kehif⁴⁵¹ okusa peygamber şifatında koba 8) Meryem okusa ahir zamān peygamber komşusu ola Tā-hā okusa 9) Allaha yakın ve 'ömri uzun ola Enbiya okusa peygamber 10) 54ügamim bula Hacc okusa haqq ta'ālā evini ziyāret ide 11) Mü'min okusa mü'minler ile uçmağa⁴⁵² gire ve hevesi batıl⁴⁵³

56a

1) işden giçe Nūr okusa haqq ta'ālā imānını muhkem ve kalbini 2) nūrlandura⁴⁵⁴ Furkân okusa düşmanların helāk ide Şu'arā 3) okusa dünyada çok sevāb kazana Kaşşas okusa 4) işleri hoş ola 'Ankebūt okusa zihni arı ola 5) Rūm okusa tağrı dostlarından ola Lokmān okusa 6) zāhidlerden ola Secde okusa ta'ālā 'azabından 7) emin ola Ahzab okusa ferishtelerinin allah-u ta'ālādan 8) yarlıganmalığın isteyeler Seba okumak kıyametde 9) peygamber bölüğünden ola Fatir okusa iyü işde ve toğrı 10) yolda buluna Yasin okusa meliklik ve pādışāhlık 11) bula Veş-şaffāti okusa kıyamet korkusundan emin ola 12) Şad okusa 'ömri uzun ola Tenzil okusa dünyada 13) oldukça hayır ide Mü'min okusa düşman şerrinden emin

56b

1) ola Secde okusa hiç nesneye muhtaç olmaya 2) حم عسق⁴⁵⁵ okusa din içinde sābit ola Zühuf okusa 3) göñül muradın bula Duhan okusa dilediği haşıl ola 4) Ahkaf okusa kıyamet güninde Muhammed Mustafanın 5) 'ali dibinde koya Muhammed okusa tağrı ta'ālā 'azabından 6) emin rızkı bol ola Fetih okusa karındaşlarından 7) ve kavimlerinden ve hayır rāhatlık bula Hucurat okusa 8) peygamber şefā'atinden mahrum ola Vez-zariyati 9) okusa din içinde berk ve ka'im Necim⁴⁵⁶ okusa 10) ta'ālā ana oğul ruzi kıla Kamer okusa 11) haqq ta'ālā kıyamet hisāb ın ehven ide⁴⁵⁷ 12) Er-raḥman okusa tanrının rahmeti içinde olur 13) Vāki'a⁴⁵⁸ okusa hayır işleri ihdaş ide Hadid⁴⁵⁹

57a

1) okusa diriliği ārı ve dīni dürüst ola Qad sami'allahu 2) okusa dīn ehli ola Haşır okusa tağrı 3) andan rāzī ola Mümteḥine okusa yüzı nūrı 4) kıyamet güninde ay gibi ola Şaff

⁴⁴⁹ A55b,¹şad ola (C,68b/10): şazıman ola

⁴⁵⁰ A55b,³hasiretlerine (C,68b/12): hasretine

⁴⁵¹ A55b,⁷Kehif (C,69a/5): El-kehf

⁴⁵² A55b,¹¹uçmağa (C,69a/11): cennete

⁴⁵³ A55b,¹¹heves-i batıl (C,69a/11): vesvese-i batıl

⁴⁵⁴ A56a,^{1*2} kalbini nurlandura (C,69b/1): göñli nūrlana

⁴⁵⁵ Kuran'ın Şura suresinin 1. ve 2. ayetidir

⁴⁵⁶ A56b,⁹Necim (C,70b/11): Necm

⁴⁵⁷ A56b,¹¹ehven ide (C,71a/11): gevez idivire

⁴⁵⁸ A56b,¹³Vāki'a (C,71a/3): İza Vāki'at

⁴⁵⁹ A56b,¹³Hadid (C,71a/4): Sebbiḥi

oğusa din 5) yolunda duruşucu ola Cem'e⁴⁶⁰ oğusa imānı dürüst 6) ola Munafıkun oğusa nifākdan beri ola Tegabun 7) oğusa kıyamet hevasından⁴⁶¹ emin ola Talāk oğusa 8) çok 'avrat alub boşayıcı ola Muḥarrem oğusa 9) ḥaram nesneye kāsıd ide ammā işlemeye taḥrīdan⁴⁶² 10) korka Mülk oğusa il eline gire Nun oğusa 11) çok kitāblar oğuya El Ḥaḳḳatu oğusa emri ma'ruf eyleye 12) Se'ele oğusa bir yerden sevine şaz ola Nuḥ 13) üstüne div ve biri ve şeytān şerrinden emin ola

57b

1) Cin oğusa kuvvetle tāt kılıcı ola Müzemmil 2) oğusa oruç dutucu ola Müddesir oğusa 3) āri tenlü avcı kuvvetlu etmir kişi ola Kıyamet oğusa 4) 'izzet bula Hel Eta⁴⁶³ oğusa belalardan emin ola 5) Mürselat oğusa fakirlikden kurtula Neba oğusa 6) belalardan emin ola Nazi'at oğusa şaz ū man 7) ola 'Ebese oğusa taḥrīnın emānında ola Şems 8) oğusa her kanda olursa sözi giçe şefekati 9) arta İnfiṭar oğusa kıyamet gününde ḥisāb ı 10) geñez ola Şekḳat oğusa ḥatraṭdan emin ola 11) Buruḥ oğusa taḥrī ta'ālā hidāyet ruḥı kıla 12) Tarık oğusa kāfirler şerrinden emin ola Sebbiḥe 13) oğusa Musa ve İbrahim peygamberlere uçmakda ḳomşu⁴⁶⁴ ola

58a

1) Ğaşiye oğusa ṭamudan āzād ola Ve'l-fecir oğusa ḥābın 2) çıkmağı geñez ola Beled oğusa kanda varsa yolu geñez ola 3) ve uğurlu ve ḳademlu ola Şemsi oğusa 'akıbeti ḥayır ola 4) Leyli oğusa işi zaḥmetlü ola Duḥa oğusa yoḥsullara şadaḳa 5) virici ola Elem neşreh oğusa imānı nūr ile ṭola 6) Tin⁴⁶⁵ oğusa ādemiler arasında 'aziz ve muḥterem ola 7) İḳra oğusa çok sevāb ḳazana Lem yekün oğusa dīzar göre 8) İza-zülzilet oğusa yavuz ḳaçub eyü işe düşe Ve'l-'adiyati 9) oğusa muradı ḥaşıl ola El-ḳari'etu aḥret ḡuşşasın 10) bilür kişi ola El-haküm oğusa tevekkul ehli ola Ve'l 11) 'eşri oğusa dünya ḳatında kıymetsiz ola Veylün liküllü oğusa 12) belalardan kurtula Elem tere oğusa namāza kāhil olmaya 13) لی الی⁴⁶⁶ oğusa Kevser buḡarından içe Ere-eyte ve Kevser

58b

1) ve Ḳul-yā oğusa ḥaḳḳ ta'ālā ānı yarlıḡaya Fatıḥa oğusa 2) düşman mekrinden emin ola İḥlaş oğusa ḳayḳulardan 3) emin ola Felāk oğusa cazular mekrinden emin ola 4) Nas oğusa ādemiler ve biriler⁴⁶⁷ mekrinden emin ola daḥı 5) düşde ḳaḡı ayeti ve ḳaḡı süreyi oğusa onuḡ ta'biri 6) ol ayetiḡ ta'biri gibidir düşde göre kim cema'atle 7) namāz kılırdı ulu mertebeye iriše eger dün toḡrusından 8) yaḡa namāz kılırdı ol kişi ḥac eyleye yāḥūd ulu 9) ḡaza kıla düşde oruç dutmak begliḳdir 10) ve oruç yimeḳ şayrılıḳdur allah-u

⁴⁶⁰ A57a,⁵Cem'e (C,71a/10): Cum'a

⁴⁶¹ A57a,⁷hevasından (C,71b/1): aḥvalinden

⁴⁶² A57a,⁹Taḥrīdan (C,71b/4): Ḥaḳdan

⁴⁶³ Kuran'da İnsan suresinin 1. ayetinde geḡen bir ibaredir

⁴⁶⁴ A57b,¹³ḳomşu (C,72b/5):ḳonşı

⁴⁶⁵ A58a,⁶Tin (C,73a/3): Ve't-tin

⁴⁶⁶ Kuran'ın 1. ayetinde geḡen bir ibaredir

⁴⁶⁷ A58b,⁴biriler(C,74a/2): periler

a‘lem u **el-ḥamse ve’l-ḥamsīn**⁴⁶⁸ 11) bütler⁴⁶⁹ ve şuretler ve nerd ve satırencı oynamak ve gülmek 12) ve ağlamak şöyle ideler kim düşde büt görmek 13) eyü olmaya eger satırencı oynar hemān āja bunlar

59a

1) ta‘bīrin ide ammā satırenc oynamak nerd oynamakdan yegrek 2) ammā düğün ve suhbetler ki çalmak ve oynamak olmaya eyü ola 3) eger semā‘ urırdı yāhūd rakış ururlardı ta‘ziye 4) ve şayru ola göre kim ağlardı yavlaḳ sevine 5) eger düşde gülerse ḳayḡuya şataşa eger düşde 6) kendi uyursa ḡuşsa ola ammā ḳara şuret ve yişil 7) şuret eyüdür düşmana zafer bulmaḳdur ammā şarı şuret 8) ma‘şıyyet⁴⁷⁰ ve ḳayḡu ola **es-sādis ve’l-ḥamsīn**⁴⁷¹ zelzele 9) ve oda ve şuya düşmek İbn-i Sīrīn eydür düşde 10) zelzele bela ve ‘azab ola nitekim ḳur’anda ḡaber virür **يَا أَيُّهَا** 11) **الْأَنْسُ أَتَقُ ارَبَّكُمْ إِنَّ دُلْدَلْتِ أَسَاعِنِي شَيْءٌ عَظِيمٌ** 12) eger tāḡ üstünde zelzele oldu ol iklim pādīşāhına 13) ziyān dege ol tāḡda birisine ol şehrin ulularına 14) ziyān irişe **eger** ‘avratına talāḳ virir almaḳda ve şatmaḳda 15) ziyān idüb ‘amelden ma‘zul ola eger sāliḡ ise ‘avratına

59b

1) giri aldı giri iş ve ‘amel üzerine ola eger düşde 2) bir ḳuyuya düşmüşdür ‘avratından menfa‘at bula 3) eger ṭuru şuya düşmüşdür ululuk ve devlet bula ve mal eline 4) gire eger bulanık şu⁴⁷² ise ol ḳişiye pādīşāhdan yāhūd 5) bir uludan ziyān dege düşde oda düşdı tevbe ide 6) eceli yakın gelmişdir yāhūd bir ulu belaya giriftar ola 7) eger od tütünlü⁴⁷³ ise ma‘şıyyet ola eger od 8) tütünsüz⁴⁷⁴ ise aydınlık ola allah-u a‘lem **es-sabi‘ ve’l-ḥamsīn**⁴⁷⁵ 9) gire ve cuhūd ve nesārānī ve oda ṭabucı⁴⁷⁶ ve kilise 10) görmek yehūdī görse işi āşikāre ola 11) ve düşmanları üzerine zafer bula yehūdu görmek 12) iş keḡezlikdir düşmanlar üzerine zafer bulmaḳ 13) ola ḡir görmek dünya işine ma‘zul olmaḳ ola 14) eger kilise görmek ve ḡün toḡrusına ḳarşu namāz ḳılurdı 15) ḡünahlarına tevbe ḳılmaḳ gerekdür eger düşinde naḳış

60a

1) ev üzerine düşdı yalan ḡaber işide eger ḡir 2) veyāhūd yatarsa gelüb müslimān olsa bilmek gerekdir 3) eceli yakın gelmişdür eger düşde kendi müslimān 4) oldu bir melāmet yitişe düşde kendüyü⁴⁷⁷ 5) sunnet eylediler ‘avratından veya oḡlundan ayrıla 6) **eş-şāmin**

⁴⁶⁸ A58b,¹⁰el-ḥamse vel-ḥamsīn(C,74a/8): bāb elli beşinci

⁴⁶⁹ A58b,¹¹bütler (C,74a/9): putlar

⁴⁷⁰ A59a,⁸ma‘şıyyet (C,74b/7): muşibet

⁴⁷¹ es-sādis ve’l-ḥamsīn(C,74b/8): bāb elli altıncı

⁴⁷² A59b,⁴bulanık şu (C,75a/6): şu bulanuḡısa

⁴⁷³ A59b,⁷tütünlü (C,75a/8): dütünlü

⁴⁷⁴ A59b,⁸tütünsüz (C,75a/9): dütünsiz

⁴⁷⁵ A59b,⁸es-sabi‘ vel-ḥamsīn (C,75a/10): bāb elli yidinci

⁴⁷⁶ A59b,⁹nesārānī ve oda ṭabucı (C,75a/11): naşrani ve oda ṭapmak

⁴⁷⁷ A59b,⁴kendüyü (C,75b/12): kendüzini

ve'l-ḥamsīn⁴⁷⁸ ev ıharab olmak ve kumaşların şınık 7) ve ıharab görmek taḥte ve ıaraḵ ve üsküre ve ıtırnaḵ 8) kesmek şöyle ideler kim ev ıharab olmak düşde 9) 'amel olmağa delildir eger eviñ bir bıçağı şındı 10) ol ev issi ola ıaraḵ görmek muvafıktar ola⁴⁷⁹ 11) taḥte görmek faḍul⁴⁸⁰ 'avrat görmek ola ıayaḵ⁴⁸¹ 12) kolluḵçı ola⁴⁸² üsküre görmek sözler ıtırnaḵ⁴⁸³ 13) kesmek asılsız sözler ola allah-u a'lem **et-tāsi' ve'l-ḥamsīn**

⁴⁸⁴muteferriḵa düşler ve muteferriḵa su'allar görmek

60b

1) şöyle ideler kim yılan ve çeyan ve 'akreb ve dilki ve 2) ḵoç yaḡardı ol ḥalayıḵ durdı mu'teberler ḵatına 3) geldiler şöyle cevap virdiler ol ile gökden 4) yılan yaḡardı anda düşmanlıḵ ve 'azab ola ve lākin 5) ekin ḵoḵ ola ve göre kim dilki yaḡardı anda 6) mekir ve ḥile ḵoḵ ola ve eger gökden ḵoyun yaḡardı 7) eminlik⁴⁸⁵ ve rāḥatlıḵ ḵoḵ ola ve göre kim gökden ḵoç 8) yaḡardı anda şavaş ve ölmek ve öldürmek ola 9) imdi bu düşleri bir ādem görse böyle ta'bir itmek 10) gerekdir eger taş yaḡarsa kızlıḵ ve ḵaḥtlıḵ ola 11) **es-sittīn**⁴⁸⁶ berakendī⁴⁸⁷ düşler görmek düşde 12) kilid görse işler açılmağı⁴⁸⁸ ola eger ḵan 13) ırmağı giçer ol şehirde ḡayet kızlıḵ ola ve şavaş 14) ve ḵatil ola eger bir ölmüş 'avratıyla cimā' iderdi

61a

1) kendi muradın bula eger bir cenaze namāzın ḵılurdı 2) ḡunahına tevbe ḵılmaḵ gerekdir eger eline ıaraḵ alsa eline 3) mal gire eger toprak ḥon giyerdi tevbe ḵılmaḵ gerekdir 4) eger maymuna binmiş dünyada ma'zul⁴⁸⁹ola dinden çıḵa eger 5) 'imāret görse ki yir ıharab olmuş āḡa bir muşibet ola eger 6) barmaḵları artıḵ görse bir oḡlı ḥoḡa eger saḡır veya dilsiz 7) olmuş imānı tebeh ola eger bir ḵoyunu arıḵ görse 'avratı 8) yüklı ola eger ıtırnaḡın veya bıyıḡın keserdi ol ḵişi 9) kendiyi bezeye⁴⁹⁰ eger bir ḵişiniñ kulağı kesilmiş ol ādem 10) yaşımaya ola göre kim ıtırnaḡı⁴⁹¹ şınımış oḡlı ola yāḥūd 11) ḥışımlarından birī öle eger eyüse malı gide eger 12) ḵabu urdı bir 'avrat dileyüb ala eger bir 'avrat uydı⁴⁹² 13) ol 'avratdan muradın ala eger ḡövdesin heb ḵıl 14) bürümüş ve 'avrat yirlerin örtmüş ol ḵişiniñ malı ḵoḵ

61b

⁴⁷⁸ A60a,⁶es-şāmin ve'l-ḥamsīn (C,76a/2): bāb elli sekizinci

⁴⁷⁹ A60a,¹⁰muvafıktar ola (C,76a/9): muvafıḵ yārdur

⁴⁸⁰ A60a,¹¹faḍul (C,76a/9): fuḍul

⁴⁸¹ A60a,¹¹ıayaḵ (C,76a/9): ıabak

⁴⁸² A60a,¹²kolluḵçı ola (C,76a/10): kolluḵçıdur

⁴⁸³ A60a,¹¹ıtırnaḵ (C,76a/11): dırnaḵ

⁴⁸⁴ A60a,¹³et-tasi' vel-ḥamsīn (C,76a/11): bāb elli ḥokuzuncı

⁴⁸⁵ A60b,⁷eminlik (C,76b/7): iminlik

⁴⁸⁶ A60b,¹¹es-sittīn (C,77a/2): bāb altmışıncı

⁴⁸⁷ A60b,¹¹berakendī (C,77a/11): perākende

⁴⁸⁸ A60b,¹²açılmağı (C,77a/3): açuḵluḡı

⁴⁸⁹ A61a,⁴ma'zul (C,77a/12): maḡrūr

⁴⁹⁰ A61a,⁹kendiyi bezeye (C,77b/7): kendüye bezene

⁴⁹¹ A61a,¹⁰ıtırnaḡı (C,77b/9): dırnaḡı

⁴⁹² A61a,¹²uydı (C,77b/11): öpdı

1) ola hisâb ın bilmeye eger ayna⁴⁹³ görse yâhūd aynaya 2) bakub kendi şuretin görürdü haqq ta'âlâ 'ezze ve celle 3) bir oğul vire sevine ve bu düşi 'avrat görse 4) bir kıızı ola eger mescid veya menare helâk olmuş 5) dinine nuqşân ola yâhūd şehrin begi öle eger 6) hammâma girdi 'avrat fi'linden⁴⁹⁴ âña bir gam irişe 7) ammâ tonlu hamama girmek yavuzdur yalnızca girmek 8) iyüdür zekerin tüyün giderse gamdan kurtulub 9) ferağ bula eger tüyünün birisinde gitmedi ol âdemiñ 10) malından eksik ola eger bir derde mübtela olmuş 11) âña bir ziyân irişe eger kendini⁴⁹⁵ gemi içinde 12) görse ve illa gemi şındı ol kişiniñ atası 13) ve anası yâhūd karındaşı ola muşibet ola 14) eger bir kişiyle şavaş iderdi ol kişiniñ 'ömrü

62a

1) uzun ola ve bu kadar muhtaşar bir kişiye 2) yir her kaçan kim düşler göreler işbu kitâbı 3) nazar idüb andan ta'bîrin eyleyüb 'amel ideler 4) ve dahı bu kitâbıñ ismine Tuḥfetü'l-Mülûk didiler 5) ve bu kitâb 'Acem dilince idi Türkiye tebdîl oldı 6) tâ kim bilenlere eshal ve ehvan 7) olsun içün vallahu a'lem bıl şevab

⁴⁹³ A61b,'ayna (C,78a/3): âyîne

⁴⁹⁴ A61b,'fi'linden (C,78a/1): kıabilinden

⁴⁹⁵ A61b,'kendini (C,78b/5): kendüzini

4.DİZİN

abdest :Dini ibadetler için vücudun belli yerlerini meshetmektir

a. almak 9a/3, 22b/5

a. alurdu 22b/8

a. eyleye 5b/8

‘ābid :İbadet eden

‘ā. 55a/10

‘a.+ ler 51a/2

ablaḳ :Yayvan ve dolgun (yüz)

a.- ise 38a/7

‘acāyib: <Ar. Şaşkınlık verici, şaşırtıcı, hayrete düşürücü, tuhaf

‘a.- iş 38b/8

‘a.+ ine 37a/11

‘aceb : < Ar. Şaşırtıcı, garip, tuhaf

fī’l-cümle ‘a. 52b/2

acı :Acı

z. 29a/9, 30a/7

açıl - : Açılmak

a.- a 27a/8, 33a/4, 43a/2, 49b/13

a.- mağı- ola 60b/12

açuk : Açık

z. 23a/2

baş- a. 23a/2

ād :Ad, isim

ā.+ ı 12a/10

ā.+ ın 5b/1, 6a/12

ā .+ıñ 12a/11

a‘ dāvet: <Ar. Düşmanlık

a. 31a/3

a.- ola 22a/6

ādem : < Ar. İnsan

ā. 5a/10, 9b/4, 10b/12, 27a/6, 27a/7, 27b/12, 30b/12, 37b/10, 39b/2,

39b/10, 40b/10, 44b/3, 48b/9, 50b/6, 52a/9, 52a/10, 53b/3, 54a/9, 60b/9,
61a/9
veya- ā. 28a/6
ā.+ den 32b/9
ā.+ e 3b/2, 45a/10, 54a/9
ā.+ in 27b/10
ā.+ iñ 5a/10, 37b/10, 61b/9
ā.+ ler 9a/8, 24b/5, 52b/12
ā.+ ler- ak 24b/7
ā.+ lere 49b/3

ādemī : < Ar. İnsanlardan olan, insana ait olan.
Ā.+ ler 55a/7, 58a/6, 58b/4

ağısıız : Adsız, isimsiz
z. 30b/10

‘adil : Ölçüde, miktarda eşit olan.
‘a. 18b/10, 53a/5, 54b/11, 55a/11
halı- hayatında ‘a. 54b/11
a.+ dir 15a/5
‘a.+ dur 13b/11

‘adl : Hakkaniyet
‘a.+ I 13b/4
pādişāhdan- ‘a.+ dan 22b/13

āfet : < Ar. Çeşitli doğa olaylarının sebep olduğu yıkım
ā.+ lardan 55a/4

‘afuv : Bağışlamak, affetmek
‘a. 13a/13

ağ - : Akmak, süzölmek, yükselmek
göge a.- dı 36b/9

ağaç : Ağaç
a. 8a/5, 12a/8, 25b/6, 25b/12, 28b/6, 28b/9, 28b/10
a.+ a 54a/1
a.+ ı 28b/8, 29a/5, 29a/6
badem- a.+ ı 29b/5
a.+ ın 28b/13
a.+ ları 9b/8, 28b/5

āġār- : Ağarmak, beyazlaşmak
ā. 3a/8

aġı : Zehir
a.- yise 30b/7
a. 30b/4
a. 10a/2

aġız : Ağız
a.+ 1 25a/13

aġla - : Ağlamak
a.- maḵ 11b/11, 58b/12
a.- rdı 59a/4

aġlayıcı: Ağlayıcı
z. 48a/8

aġrı : Ağrı, hastalık
a. 27b/2
a.+ sı 4a/13

āḥar : <Far. Kağıda renk ve cila vermek için, nişasta ile yapılan karışım
ā. 38b/2

aḥlām : < Ar. Rüyalar
e. 4b/1

aḥir : En son, sonraki
z. 55b/8

aḥ(i)ret: Bu dünyadan sonra gidileceğine inanılan ebedi alem.
a. 23a/4
a. 43b/4, 57b/9
a.+ den 3b/5
a.+ e 35a/4
a.+ I 37b/9
a.+ leri 54a/4

aḥlam : Rüyalar
z. 4a/11

aḥmaḵ : Pek akılsız, sersem, şaşkın.
z. 43a/9, 49b/6

ak : Ak, beyaz
z. 26a/13, 51b/8
âdemler- a. 24b/8

ak - : Akmak
a.- dı 27a/11

akârşu : Akarsu
z. 16b/2

akçe : Para, gümüş sikke, akçe
a.- eline 33a/12
a.- olur 30a/13
a. 10a/3, 24b/12, 29b/4, 31a/5, 31a/12

‘ākıbet: Bir şeyin sonu, nihayet, netice, sonuç.
‘ā.+ I 23b/2, 58a/3

‘ākıl : < Akıllı kimse
‘ā. 2b/9

‘ak(ı)l: < Ar. Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi
‘a.+ I 4b/12

akraba : Akraba, yakınlar
a.+ sıyla 35a/9

‘akreb : <Ar. Akrep
‘a. 11b/2, 52a/4, 60b/1

al - : Almak
a.- a 15b/2, 21a/13, 29b/13, 36b/12, 37a/9, 38a/2, 38a/6, 38b/7, 39b/8,
40a/8, 41a/1, 61a/12, 61a/13
şatun a.- a 15b/11
a.- a- eger 38a/6
a.- dı 28a/6, 33a/3, 59b/1
şatun a.- dı 40b/6
a.- dığı 27a/9
a.- maķ 10b/8, 24a/10, 24b/4
abdest a.- maķ 9a/3, 22b/5
ķan a.- maķ 9b/4
şatun a.- maķ 36a/12

a.- maḳda 59a/14
eyl a.- maḳdır 26b/2
a.- sa 40a/4, 61a/2
a.- salar 39a/10
a.- ub 35a/11, 57b/8
ṣatun a.- ub 36a/10
a.- ur 13b/13
a.- urdı 46a/13
abdest a.- urdı 22b/8

ala : Hastalıklı kimse
z. olmak 9b/5, 28a/1

‘**alāmet**: < Ar. Belirti, iz
a.+ i 13a/4

aldan - : Aldanmak
a.- maḳdır 37a/5

aldır - : Aldırmak
a.- duḡı 27b/1
a.- sa 27a/7

‘**ālem** : <Ar. Alem, dünya, cihān
‘a.- āniḡ 37a/11

ālet : < Ar. Alet, araç
ā.+ lerin 10a/11, 11b/5, 12a/2
a.+ lerin- ve 33b/5

‘**aleyhi(u)**: <Ar. Onun üzerine
‘a. 2a/10, 11b/3, 14a/9, 54a/12
‘aleyhil- l. 11b/4
‘aleyhis-s. 14a/6, 54a/8
‘aleyhumül-l. 52a/8

alıcı : Alıcı
z. 13b/13, 27a/12, 53a/7
can a. 14a/1

alıḳ : Sersem olan, budala, ebleh
a.+I 28a/13

‘**alīm** :Bilen, bilgili. İlmi, ebedi ve ezeli olan Cenab-ı Hakk

‘a. 15a/11, 48a/7, 48a/9, 53b/4, 54b/5

olsa- ‘a.+ ler 51a/2

‘a.+ lere 2a/7

‘a.+ lerin 54b/8

‘alīmlik: Bilginlik

‘a.+ dir 15a/5

allāh : < Ar. Allah, tanrı

a.- û 2b/1, 3a/12, 3b/8, 50b/7, 51b/5, 52a/2, 22a/3, 23b/8, 24b/4, 28b/4, 30a/7, 35b/3, 36b/5, 37a/6, 39b/2, 41a/2, 49a/13, 53b/8, 54b/12, 56a/7, 58b/10, 59b/8, 60a/13

a.- û A‘lem u 17b/1

a.+ a 55b/9

alma : Elma

z. 29a/5

altı : Altı

z. 14b/2

altun: Altın

z. 10a/3, 29b/4, 31a/5, 31a/13, 31b/1, 31b/4, 32a/11

altın: Altın; bk. Altun

z. 33b/8,

‘amel : < Ar. İş, işlem, kullanım, etki

‘a. 50b/6, 59b/1

‘a. ideler 62a/3

‘a. kıla 33a/13, 34a/3

‘a. kılurlar 5a/3

‘a. olmağa 60a/9

‘a.+ den 43a/9, 59a/15

‘a.+ e girmek 17a/7

‘ameldar: < Ar. İş yapan kimse

‘a. 33b/10

‘āmil : < Ar. Yapan, işleyen

‘ā.+ I 43a/5

ammā : < Ar. Ama

a.- ‘avrat 33b/2

a. 3a/11, 3b/12, 4a/3, 5a/6, 13b/8, 13b/12, 14a/12, 14b/2, 14b/4,
19b/2, 23b/6, 25b/12, 26a/11, 26b/2, 26b/4, 26b/7, 26b/9, 28a/13, 29a/4,
30a/12, 32a/2, 34a/6, 34b/9, 35a/7, 45a/3, 45a/8, 45a/13, 45b/13, 47a/12,
47b/8, 49b/6, 51a/5, 51b/12, 52a/13, 52b/6, 53b/1, 57a/9, 59a/1, 59a/2,
59a/6, 59a/7, 61b/7, 4a/9, 4a/12, 4b/1, 4b/3, 4b/6, 4b/8, 4b/13, 5a/3, 5a/9, 5b/7,
14b/8
şataşa- a. 18a/13
söyleye- a. 23a/10

ana : Anne

a. 9a/1, 15a/12, 22a/5, 32b/13, 56b/10
a.+ sı 61b/13
a.+ sın 22a/13

anber : < Ar. Amber çiçeği, bir tür mimoza

‘a. 21b/3
misk-I ‘a. 8b/11

and : Yemin

a. içmek 33b/5
a.+ I 10a/11, 34a/1
a.+ I içdi 33b/13

anda : Onda

z. 51a/3, 60b/4, 60b/5, 60b/8

andan : Ondan

z. 6a/9, 20b/10, 33b/12, 37a/9, 51a/5, 51b/12, 57a/3, 62a/3

anı : Onu

z. 4b/5, 4b/8, 27a/3, 9b/2, 41a/6, 42b/9, 44b/4, 44b/13, 45a/1, 45a/9, 45b/2,
45b/12, 46a/13, 46b/8, 49a/10, 50b/2, 50b/3, 52a/2, 58b/1

anın : Onun

ā. 13a/5, 13b/9, 15b/4, 22b/1, 44a/3, 45b/6, 45b/10, 48b/13, 49a/11, 52a/2, 4b/5,
4b/11, 5a/2, 5a/3, 6b/11, 12b/13, 13a/3, 13b/1, 13b/2,
13b/13, 15a/1, 16a/4, 21b/3, 24b/10, 28b/2, 28b/4, 34a/2, 34b/6, 35a/5,
36b/3, 38b/8, 40a/12, 41b/12, 45a/10
52a/3, 53b/11
eylese- ā. 37a/11
‘alem- ā. 37a/11

anınla : Onunla

z. 46b/5, 49a/3, 51b/1

anlar : Onlar

a. 2a/1, 5a/2, 13b/9, 50b/7

a.+ a 8a/9, 32b/8

a.+ dan 32b/9

a.+ ı 3a/7, 4b/11, 9b/13, 13b/9, 36a/3, 36a/12

a.+ ıñ 5a/8

aña : Ona

z. 2a/13, 4b/2, 7b/4, 8a/4, 8a/6, 12b/10, 12b/12, 16a/1, 5a/7, 7b/6, 14a/3,
14a/10, 16a/2, 20b/13, 24a/13, 25a/1, 28a/4, 28a/11, 36b/12, 37b/7, 40b/4,
41a/6, 41b/1, 42a/9, 43a/1, 43a/10, 44b/5, 45b/9, 45b/13, 46a/6, 46b/8,
47b/1, 48b/13, 50b/10, 51b/5, 51b/7, 58b/13, 61a/5, 61b/11

pādiṣāhdan- ā. 49a/4

fī' linden- ā. 61b/6

ara : Ara, mesafe, iki şeyin arası, boşluk

a.+ sında 23a/13, 24b/11, 55a/7, 58a/6

arı : Arı

es-ṣāmin vel-erba'ine- a.- ve 49a/13

z. 13a/8, 17a/2, 19b/8, 49b/2, 49b/3, 56a/4

es-ṣāmin vel-erba'in- a. 11a/11

ā. 52a/1, 53b/3, 57a/1, 57b/3

arık : Zayıf, cılız, kuru, sıska

z. 42b/6, 61a/7

arılık(ğ): Temizlik

a. 53a/4

a.+ ı 19b/7

armağan: Armağan, hediye

z. 38b/6

arsalan: Aslan

z. 49a/7

'arş: En yüksek gök

'a. 14b/9

'a.- I 'azım 14b/12

'a.+ I 8b/1, 13a/9

art -: Artmak

a.- a 13b/3, 13b/4, 18b/12, 20b/6, 22a/1, 27b/8, 27b/9, 27b/10, 31a/9,

32a/12, 38b/9, 38b/12, 39a/13, 40a/4, 42b/4, 43a/1, 54b/8, 57b/9

a.- a- eş-şāmin ‘āşīr- yalıncağ 26b/10

a.- ardı 19a/1

a.- mağ 27b/12

a.- mağ- ve 27b/11

a.- ucağdur 4b/13

artuğ : Bir şeyin harcandıktan veya kullanıldıktan sonra artan bölümü.

z. 9b/4

artıklık(ğ): Artık olma durumu

a.+ I 19a/3, 40b/8

a.+ lardur- ayak 25a/8

artık : Bk; Artuk

a. 14b/13, 15b/5, 27a/6, 27b/8, 30a/4, 61a/6

hırafı- a. 15b/9

āruğ : Zayıf, cılız, kuru, sıska

ā. 42b/12

kiçi- ā. 40b/1

a.+sı 15a/7, 15a/8, 15a/9

āsān : < Far. Kolay

ā. 8a/9

aşısız : Doğru olmayan, temelsiz, köksüz, dayanıksız, yalan (haber)

z. 60a/13, 43b/2

‘aşi :Çok isyan eden.

‘a. olmuş 54a/9

aşl : < Ar. Asıl, temel, esas

a.+ I 4b/6, 5a/8

aslan : Aslan

z. 8a/3, 11a/6, 44a/6, 44a/8, 44a/9, 44a/13, 44b/2, 44b/3, 44b/4,

44b/5, 44b/7

a.+ a 44a/11

a.+ dan 44a/12

aşş : Berk olmak

a.+1 bula 43a/5

‘aşer : <Ar. On; krş. ‘aşere, on
‘a. 9a/7, 9a/12
el-ḥādī ‘a. 8b/12
el-tāsi ‘a. 9b/3
er-rābi ‘a. 9a/6
eş-sādis ‘a. 9a/9
eş-şāmin ‘a. 9a/13
eş-şānī ‘a. 9a/1
eş-şelāşe ‘a. 9a/4

āşikāre: < Far. Belli, meydanda, açık
ā. 27b/11, 54b/3, 54b/11
ā. Ola 33b/12, 59b/10

‘āşir : Onuncu
el-ḥamsīn ‘ā.- çok 24b/5
eş-şānī ‘ā.- güsül 22b/4
et-tāsi ‘ā.- ḥacamat itmek 27a/5
eş-şelāşe ‘ā.- kādī 23b/9
ider- er-rābi ‘ā.- muşḥaf-ı şerif 24a/4
es-sādis ‘ā.- taht 25b/6
es-sābi ‘ā.- uçak- ve 26b/5
arta- eş-şāmin ‘ā.- yalnızak 26b/10
el-ḥādī ‘ā.- yigit 22a/3

at : At
a. 10b/10, 37b/1, 37b/3, 37b/10, 37b/12, 38a/2, 38a/4, 38a/11, 39a/12
a.+ a 37b/2, 37b/8, 38a/4, 38a/13, 38b/1
saḳar- a.+ a 38b/2
a.+ dan 38a/3
a.+ I 37b/4, 37b/11, 37b/13, 38a/1, 38b/13, 42a/3
a.+ ın 38a/11
a.+ ını 37b/7
a.+ ını 37b/5
a.+ ı 41b/9
a.+ ları 38a/10

at - : Atmak
a.- ardı 47b/6

ata : Baba veya ecdaddan olan büyük
a. 9a/1, 15a/12, 22a/5
a.+ sı 5b/1, 61a/12

a.+ sin 22a/13

atmaca: Atmaca

z. 46b/12

av : Av

z. 37a/3, 45a/13, 48a/7

āvāz : < Far. Ses, seda

a.+ ı 36a/2

a.+ in 10b/6, 36a/1, 36a/4, 36a/5

avcı : Avcı

z. 57b/3

‘avrat(d) < Ar. Kadın, zevce, avrat

‘a. 5a/5, 5a/7, 6b/5, 7a/13, 8b/12, 8b/13, 15b/1, 15b/2, 15b/13,
19b/2, 20b/1, 20b/2, 21a/12, 22a/3, 22a/4, 22a/8, 22a/9, 24a/9, 24b/4,
25a/4, 26a/12, 29b/13, 32b/12, 36b/11, 38a/2, 38a/6, 38a/7, 38b/7, 41a/11,
43b/8, 43b/13, 44a/1, 44a/4, 45a/7, 47b/1, 47b/2, 48a/8, 48b/6, 52b/8,
57a/8, 61a/12, 61a/14, 61b/3, 61b/6

ammā- ‘a. 33b/2

faḍul- ‘a. 60a/11

fī’l-cümle ‘a. 41a/12

ķarı- ‘a. 45a/1

yigit- ‘a. 22a/8

‘a. dilemek 24a/8

‘a.+ a 21b/11, 43b/9, 48a/3, 50b/1

‘a.+ dan 43b/11, 61a/13

‘a.+ dur 12a/12, 20b/7, 21b/9, 21b/10, 26b/7, 48a/1

munafık- ‘a.+ dur 43b/6

‘a.+ I 36b/11, 38a/8, 40a/8, 47b/2, 51b/7, 61a/7

ķumulsa- ‘a.+ I 38a/8

‘a.+ in 43b/10

‘a.+ ina 26b/1, 33b/11, 38a/3, 40a/7, 47a/8, 47b/6, 47b/10, 59a/14, 59a/15

uķrılansa- ‘a.+ ina 38a/9

‘a.+ ından 59b/2, 60a/5

‘a.+ ın 38b/1

‘a.+ ıyla 32b/13, 39a/10, 60b/14

‘a.+ la 45a/12, 45b/4

‘a.+ lara 32a/11

‘a.+ ları 47b/4

‘a.+ ın 28b/3

ay : Ay
a. 8b/2, 15a/1, 15a/9, 15a/13, 15b/3, 16a/1, 16a/3, 16a/4, 57a/4
a.+ a 16a/2

ayak(g): Ayak
z. 10b/4, 12a/12, 23a/2, 35b/4
artıklıklardur- a. 25a/8
a.+ ları 34b/2
a.+ ların 48b/1
a.+ ı 27b/7, 33a/10, 35b/8, 41b/9
a.+ ın 35b/9

ayaksız: Ayaksız
z. 10b/1, 34a/10

ayarlı(u): Ayarlanmış
z. 37b/3, 38b/5

aydınlık: Işık alan
z. 59b/8

ayet :< Ar. Kuran'daki her bir cümle
a.+ i 58b/5
a.+ iñ 58b/6

ayır - : Ayırmak
a.- dı 35b/7

āyīne : < Far. Ayna
a.+ ye 33b/9

ayna : Bk.: āyīne
a. 61b/1

ayrı : Bk.: Ayru
z. 24b/10

ayrıl - : Ayrılmak
a.- a 60a/5
a.- dı 35b/6
a.- mağdır 35b/11

ayru : Ayrı

a. 40a/1

ayruluk : Ayrılık
z. 24b/11

ayu : Ayı
z. 31a/3

āyuk : Ayık olma durumu
ā. 5b/4

ayva : Ayva
z. 29a/6

az : Az
z. 1b/9, 35a/8

a'zā : Bedenin her bir uzvu
a.+ sında 27b/1

'azab : Büyük sıkıntı, eziyet
'a. 14b/3, 59a/10, 60b/4
'a.+ dan 13b/1, 14b/6, 35a/4
'a.+ ı 50b/12
olıcak- 'a.+ I 35a/12
'a.+ ıdan 14a/3
'a.+ ından 56a/6, 56b/5

azacık : Azıcık
a.- mal 48b/1

āzād: Serbest, hür
ā. 5a/4, 13b/2, 13b/6, 5b/2, 42b/13
ā. eyleye 40a/6
ā. ola 43a/4, 55a/6, 58a/1
kaykudan- ā. olmak- 22b/7

āzādlik: Serbestlik, hür olma durumu
ā. 29b/1

azğasu : Desteler, demetler
z. 4a/11, 4b/1

'azīm : Büyük, yüce

‘a. 7b/2, 14b/9, 36b/12

‘arş-I ‘a. 14b/12

‘**aziz** : < Far. Üstün, değerli, saygın

‘a. 14b/6, 37a/10, 37a/12, 38a/11, 55a/7, 58a/6

‘a.+ lerden 8a/7

‘**azizlik**: < Far. Üstün olma durumu.

‘a.+ dir 25b/10, 25a/7

azkınılık: Azgınlık

a.+ dan 17b/7

azu : Cadı, büyücü, sihirbaz

a.+ lar 11b/4

‘**azze** : < Ar. Yüce, onurlu

‘a. ve celle 25b/1, 61b/2

B

bāb : <Ar. Bölüm, kısım

b. 2b/12

b.+ lara 8a/9

b.+ ları 2b/11

b.+ ların 2b/13

bādām : <Far. Badem

b. 21b/10

b. 29b/5

ba‘dehû: Onlardan sonra

z. 6b/1

bağ :Bağ

z. 8b/9, 8b/11, 20a/12, 21a/7

bağır : Göğüs

b. 25b/4

b.+ ın 48b/12

bağırsak: Bağırsak

z. 25b/4

bağla - : Bağlamak

b.- dı 42b/8

b.- dılar 49a/1

b.- mışlar 7a/3

bağlan -: Bağlanmak

b.- mış 33a/8, 37b/4

bağlu : Bağlı

z. 27a/8, 33a/3

baht : < Far. Talih, kismet

b.+ I 2b/9

bak - : Bakmak

çişmiyle- b.- mışdur 14a/10

b.- sa- yavuzluk 33b/9

b.- ub 61b/2

bağca : Bahçe

b.- köşük- ve 20a/12

b. 8b/9, 21a/7

b.+ de 29b/11

b.+ sinde 29a/7, 29a/10

bakır : Bakır

z. 10a/4, 31b/6

bağla : < Ar. Bakla

z. 29b/9

bal : Bal

z. 30a/5

balaban: İri, büyük.

z. 46b/12

balgam: : Balgam

z. 25a/12

balık : Balık
z. 50a/6, 50a/7, 50a/9, 50a/10, 50a/11, 50a/12, 50a/13
et-tāsi‘ ve’l-erba‘în- b. 11a/13
et-tasi‘ ve’l-erba‘îne b. 50a/4

baḡ : Ezan
z. 9a/2, 22b/5, 23b/4

baḡa : Bana
z. 6b/9

baras: Tedavi edilmesi mümkün olmayan ve vücutta beyaz lekeler meydana getiren hastalık.

Simasından- b.+ lar 13a/4

bāre : < Far. Pare, parça, kısım
z. eyledi 51a/13

barmak: Parmak
b. 12a/13, 35b/11
b.+ ları 61a/6
b.+ ların 25a/9

bārū : Sığınak, siper
z. 19b/13

barut : < Far. Barut
z. 9b/6

baş - : Basmak
b.- a 44b/4
b.- sa 44b/4

baş : Baş, kafa; üst; bir şeyin uçlarından biri
b.- açık 23a/2
b. 9a/9, 24b/12, 40b/10
b. kesmek 24b/6
b.+ I 18b/13, 24b/9, 38b/2, 40b/10, 42b/4, 45a/7
b.+ ın 24b/10, 24b/12, 24b/13, 25a/1, 35b/6, 35b/7, 40b/9
b.+ ına 32a/3
yigrekdür- b.+ ından 29b/10

başla - : Başlamak

b.- yub 24a/11

bat - : Batmak
b.- arken 6b/4
b.- mışdur 5b/5

bāṭıl : Hakikatsiz, hurafe.
z. 15a/11, 34b/5, 36a/6, 55a/11, 33a/9
hakḳ-I b.+ dan 52b/6

bay :Zengin.
b. 5a/5, 13b/5, 15b/12, 20b/7, 42b/13
b. ılur 28a/12
b. ola 17a/12, 54b/6
b.+ ıdur 5b/2

baylık : Zenginlik
z. 18b/2, 34a/2

bāzār : Pazar, arşı
b. 18a/4
b.+ ına 23a/6

ba'zı : Bazı
b.+ lar 22a/7
b.+ sı ıder 32a/12

bazirgān: Tüccar, tacir
b.+ lara 29a/2
b.- ise 43a/5

bedbahtlık: Bahtsız, talihsiz olma durumu
z. 2b/10

beg : Bey, saygı sözü
b. 44a/10
b.+ i 61a/5
b.+ ler 4b/9, 12b/6, 12b/7, 52b/5, 53b/10
b.+ lerdüm 12b/9
b.+ lere 29a/2, 42a/6

beglik(g) : Beylik
b.+ e 32a/4, 44b/6
b.+ i 15b/5

b. 17a/11, 37b/2, 42b/1
b. bula 40a/11
b.+ dir 15a/3, 58b/9

bekle - : Beklemek
b.- ye 23b/5

bela : Bela
b. 23b/11, 24b/13, 59a/10
b.+ dan 40a/6
b.+ lara 34a/13
b.+ lardan 16b/7, 17b/7, 20a/6, 23a/11, 34a/13, 57b/4, 57b/6, 58a/12
b.+ sın 6b/10
b.+ ya 7a/13, 27a/4, 45a/4, 49a/10, 59b/6

belki : <Ar. -Far. Belki
z. 12b/4

bellü :Belli
z. 53a/4

belur - : Belirmek
b.- dı 27b/2

belürsüz: Belirsiz
z. 53b/5

ben : Ben
b. 6b/8
b.+ den 6b/10
b.+ im 1b/8

bendî : Bağlanmış olan, köle
z. 5b/2, 26a/11, 26b/4
eş-şāminu ve 'l- 'işrīne- b. 33a/5
eş-şāmin ve 'l- 'işrīn b. 10a/9

benî : < Ar. Oğullar
b.- ādem endişesiz 3a/3

benzer : Benzer
z. 11b/6, 43a/10

beñzer : Benzer

z. 9b/13, 10a/4, 11a/10, 30a/9, 49b/8, 52b/4

beraber: Beraber

b. 38b/1
b. ola 5a/1
b.+ dir 45a/9

berakendî : < Far. Dağınık, saçılmış

es-sittîn- b.- düşler 60b/11
es-sittîne- b.- düşler 12a/6

bereket: < Ar. Bereket

b. 22a/12, 22b/12
b.+ dür 13b/11
b.+ in bula 55b/5

beri : < Far. Peri

b. 57a/6
b.+ ler 11b/4
b.+ ler- görmek 52a/7
b.+ leri 52a/13

berik : Parıltı, ışıık

z. 22b/10

berk : < Ar. Şimşek

z. 56b/9

bervâne: Pervane

z. 11a/11, 49b/1, 49b/4

besle - : Beslemek

b.- se 37a/3

beşâret: Müjde, sevindirici haber

b. 14b/1, 22a/11, 23b/3
b.+ i 3b/7

beşekar: < Far. Orta oyununda Kavuklu ile karşılıklı konuşarak oyunu açan kimse.

Eş-şanî ve 'l-ḥamsîn- b.+ lar- ve 52b/3

beyit : İki satırlık manzume

ehl-i b. 25a/11

beze - : Bezemek

b.- ye- eger 61a/9

bezirgānlık: Tacirlik, tüccarlık, esnafılık

b.- olur 16b/2

bırak - : Bırakmak

b.- maḳ 25a/12

bıyık(ğ) : Bıyık

b. 25a/11

b.+ ın 61a/8

biçağ : Bıçak

b.+ I 60a/9

bid'at : Sonradan çıkarılan adetler

z. 54b/9

bil - : Bilmek

b. 2b/8, 3a/8

b.- dürler 4b/8

b.- enlere 61b/6

b.- mek 3a/5, 5b/4, 8a/10, 8a/12, 12b/3, 60a/2

b.- meye 61b/1

b.- miş 27a/11

b.- ür 2b/10, 48a/9, 58a/10

bildür -: Bildirmek

ḳılmaḳ- b.- ür 12a/7

bile : Bile

z. 5b/1

tüyin- b. 45a/2

bilin - : Bilinmek

b.- di 2a/8

bin - : Binmek

b.- di 40a/12, 40a/13, 41a/5, 42a/11

b.- diḡi 37b/3

b.- miş 37b/2, 37b/8, 37b/10, 38a/13, 38b/1, 38b/2, 38b/11, 41b/11, 42a/5, 42b/1, 44b/11, 46b/3, 46b/6, 54a/1, 61a/4

file- b.- miş 41b/1

kağıya- b.- miş 42a/9

b.- se 38b/3, 38b/4, 39a/5, 40a/3, 42a/8, 43a/3, 44a/11, 45b/17, 47a/9

b.- üb 38a/4

biñ : Bin

z. 2b/6, 15b/5, 24b/12, 29a/2, 33a/11

biñ : Pek çok, çok sayıda

b.- olmuş 37b/5

buğar : Pınar

b. 8b/3, 16a/10

b.+ dan 16b/6

b.+ ından 58a/13

bir : Bir

b. 1b/8, 3a/4, 3a/7, 3a/12, 3b/4, 3b/5, 4a/1, 4a/5, 4a/13, 5a/11, 6b/2, 7a/2, 7a/3, 7a/5, 7a/6, 7a/13, 7b/1, 7b/9, 8a/3, 8a/5, 8a/6, 8a/8, 9b/2, 12b/9, 12b/11, 13a/1, 13a/2, 13a/9, 13b/1, 13b/12, 14a/7, 14b/5, 15b/4, 16a/1, 16a/13, 16b/12, 17a/4, 17a/5, 17a/6, 17b/13, 18a/6, 18a/10, 18a/13, 18b/8, 19a/7, 19b/1, 19b/9, 19b/10, 20b/1, 20b/13, 21a/5, 21a/6, 21a/9, 21a/13, 23a/10, 23b/13, 24a/13, 24b/5, 24b/11, 24b/13, 26b/12, 27a/1, 27a/3, 27a/4, 27a/7, 27b/2, 27b/3, 27b/7, 28a/10, 28b/3, 29b/6, 30b/5, 32a/13, 32b/13, 33a/3, 33a/8, 33b/1, 33b/13, 34a/1, 34b/5, 34b/7, 35a/2, 35a/5, 35a/6, 35a/8, 35a/11, 35a/13, 35b/1, 35b/2, 35b/3, 35b/5, 35b/7, 36b/1, 36b/2, 36b/4, 36b/7, 36b/11, 36b/12, 37a/1, 37a/3, 37a/8, 37a/11, 37b/8, 37b/10, 37b/11, 38a/3, 38a/10, 38a/12, 38a/13, 38b/1, 38b/2, 38b/3, 38b/6, 38b/7, 38b/8, 39a/1, 39a/5, 39a/13, 39b/1, 39b/6, 39b/8, 40a/4, 40a/5, 40a/6, 40a/9, 40a/13, 40b/4, 40b/5, 40b/13, 40b/14, 41a/5, 41a/6, 41b/1, 41b/3, 41b/10, 41b/11, 41b/13, 42a/1, 42a/9, 42b/3, 42b/9, 43a/2, 43a/9, 43a/11, 43a/12, 43a/13, 43b/8, 43b/9, 43b/10, 43b/11, 43b/13, 44a/8, 44a/9, 44a/11, 44b/2, 44b/3, 44b/11, 44b/13, 45a/7, 45a/9, 45b/3, 45b/4, 45b/5, 45b/6, 45b/8, 46a/6, 46a/7, 46b/3, 46b/5, 46b/11, 47a/7, 47b/2, 47b/7, 48a/2, 48a/3, 48a/4, 48a/5, 48a/13, 48b/11, 49a/4, 49a/6, 49a/7, 49a/9, 49a/10, 49a/12, 50a/6, 50a/8, 50a/11, 50a/13, 50b/1, 50b/4, 50b/5, 50b/7, 50b/9, 50b/10, 50b/11, 51a/1, 51a/2, 51a/4, 51a/11, 51b/4, 51b/11, 51b/13, 52a/9, 52a/10, 54a/1, 54a/9, 54a/10, 54b/10, 57a/12, 59b/2, 59b/5, 59b/6, 60a/4, 60a/9, 60b/9, 60b/14, 61a/1, 61a/5, 61a/6, 61a/7, 61a/9, 61a/12, 61b/3, 61b/4, 61b/6, 61b/10, 61b/11, 61b/14, 62a/1

eylese- b. 37a/12

yitişe- b. 40a/4

b.+ i 2a/3, 44a/9, 44a/10

b.+ i 61a/11

b.+ in 52a/9

b.+ iniñ 40b/9

b.+ isi 47a/1

b.+ isin 3a/6, 13a/1

b.+ isinde 61b/9
b.+ isine 59a/13
b.+ isini 8a/11
b.+ iyle 44a/10
b.+ ler 53b/10

bire : Pire
b.- ve 49a/8
b. 11a/12, 49b/1

birgün : Birgün
z. 1b/7

biri : Peri
b. 57a/13
b.+ ler- mekrinden 58b/4

birışan : Perişan
z. 5b/3

birkaç : Birkaç
z. 2a/1, 6b/11

bis :Pis
z. olmuş 28a/3

biş - : Pişmek; bk. Piş-
b. 14b/9
b. -miş 48b/4, 50a/9

bişekar: < Far. Orta oyununda Kavuklu ile karşılıklı konuşarak oyunu açan kimse.
Eş-şanī ve ʿl-ḥamsīn- b.+ laru- ve 11b/5

bişinci : Beşinci
z. 7a/12

bişir -: Bk.: Bişür-
b.- di 17b/12

bişür -: Pişirmek
b.- se 29a/13

bişmanlık: Pişmanlık
b.- ola 30b/10

bit : Bit
z. 11a/12, 49b/2, 49b/7

bit - :Bitmek
b.- miş 28b/3, 29a/8, 29a/11

biti : Yazılmış şey, mektup, berat
z. 24a/5, 24a/10

bīzar : Bıkmış, usanmış
z. ola 4a/6

boğaz : Boğaz; şişe vb. kaplarda ağza yakın dar bölüm; krş. Boy(u)n
b.+ ın 39b/8

boğazla -: Boğazlamak
b.- dı 40a/9, 40b/4
b.- dığın 39b/3
b.- rdı 47b/3
b.- sa 38b/13
b.- yub 40a/2

bol : Çok, fazla; geniş
z. 56b/6

Borç(c): Borç
b.+ a 21a/4
b.+ un 24b/1
b.+ undan 43a/3
b.+ unuñ 21a/6
b.+ dan 22b/7
b.+ I 19a/1

borçlu : Borçlu
z. 24b/1

boşa - : Boşamak
b.- ya 43b/10
b.- yıcı 57a/8

boynuz: Boynuz
b.+ ın 40a/4
b.+ ları 42b/11

b.+ u 42b/9

b.+ un 42b/2

boz: Açık toprak rengi

z. 38a/2

bozāla - :Bozalamak

b.- dı 43a/1

bölük(g): Bölük

b. 43b/11

b.+ ünden 56a/9

börk : Genellikle hayvan postundan yapılan başlık.

z. 10a/6, 31b/9, 31b/12, 32a/3, 54a/1

böyle :Böyle

z. 60b/9

bu : Bu

b. 2a/2, 2a/5, 5b/10, 6b/8, 8a/4, 8a/7, 12b/11, 15b/1, 15b/13, 17a/12, 18b/5, 20b/2, 23b/11, 27a/2, 29b/12, 31a/9, 33a/7, 35b/7, 37b/6, 41a/10, 49a/12, 60b/9, 61b/3, 62a/1, 62a/4, 62a/5

b.+ dur 12a/9, 20a/10

b.+ nlar 2b/7, 12a/9, 12a/11, 12a/13, 12b/2, 29b/9, 30a/11, 31b/7, 34a/4, 47a/4, 53b/8, 54a/2, 54a/5, 54a/8, 58b/13

üstaz- b.+ nlar 12b/13

b.+ nlara 9b/13, 10a/4, 11a/10, 30a/9, 49b/8, 52b/4

b.+ nlardan 41a/4

b.+ nları 5b/4, 52a/8

olmağdur- b.+ nları 20a/3

b.+ nların 11a/8, 11b/5, 20a/1, 24a/1, 24a/2, 29b/10, 46a/8, 46b/13, 47a/1, 52a/9, 52b/3

reisdur- b. 20a/9

b.+ ға 28a/5

b.+ ғлар 52b/5

b.+ ғlara 11b/6

buğday: Buğday

z. 29b/6

Bukağı: Bk: Bukağı

z. 33a/5, 33a/9

bukağı: Ağır cezalıların ayaklarına takılıp ucuna pranga bağlanan demir halka
z. 10a/9

bul - : Bulmak

b.- a 16b/1, 19b/3, 19b/5, 21a/11, 22a/11, 28b/12, 31a/4, 31b/8, 37a/2,
37b/3, 37b/5, 37b/12, 37b/13, 43a/3, 43a/6, 46b/7, 55b/10, 56a/11, 56b/7,
59b/3

aşşı b.- a 43a/5

beglik b.- a 40a/11

bereketin b.- a 55b/6

devlet b.- a 40b/10

ferah b.- a 31b/3, 61b/9

halaş b.- a 13b/6, 16b/7

hayır b.- a 55b/2

issi b.- a 51a/5

menfa'at b.- a 21a/10, 27a/2, 42a/10, 51b/8, 59b/2

muradın b.- a 56b/3, 61a/1

'izzet b.- a 57b/4

sağlık b.- a 7a/11, 16b/9

sevābın b.- a 55b/2

şazlık b.- a 21a/8

şifa b.- a 43a/4

ululuk b.- a 40a/12, 42b/2

zafer b.- a 7b/3, 19b/13, 31a/2, 33a/2, 33b/7, 33b/9, 35b/5, 38a/5, 39a/12,
40a/3, 40a/10, 40b/14, 41b/8, 43b/9, 44a/11, 44b/5, 45b/3, 46a/4, 50a/2,
51a/11, 52a/12, 55a/10, 55b/4, 59b/11

b.- a- eger 42a/8

b.- dı 46a/8, 50a/8, 50a/10, 50a/12, 50a/13

b.- mak 22b/12, 23a/1, 26a/2, 26a/4, 26a/8, 26a/9, 49b/9

murad b.- mak 34b/9, 35a/1

zafer b.- mak 26a/13, 59b/12

zafer b.- makdır 48b/8

b.- makdur 20b/7

zafer b.- makdur 59a/7

b.- sa 41a/9

zafer b.- ub 52a/10

b.- ur 46a/12

bulanık: Bulanık

eger b. 59b/4

bulaş - : Bulaşmak

b.- dı 28a/10

bulun -:Bulunmak

b.- a 23b/6, 56a/10

burun : Burun

z. 12a/12, 25a/5

buyur -Buyurmak, etmek

b.- dı 1b/8

hıl'at b.- dı 2a/8

b.- muşdur 2b/1, 6b/12

b.- ur 3b/6, 3b/13, 4a/4, 7a/2

buzacı: Buzağı, yeni doğmuş, ana sütüyle beslenen ana yavrusu

b. 42b/1, 43a/2

b.- el-rābi' vel-erba'ine- çoğuz 11a/3

b.- görmek 42a/13

bülbül : Bülbül

b.- görmek 47b/7

bürc : Hisar

z. 19b/13

bürü - : Bürümek

b.- müş 61a/14

büt : Put, heykel

z. 58a/12

el-ḥamīsu vel-ḥamsīn- b.+ ler- ve 11b/10

el-ḥamse vel-ḥamsīn- b.+ ler- ve 58b/11

bütün : Bütün

b. 7a/4

yiği- b. 32a/5

büyük : Büyük

z. 26b/7, 42a/7, 49a/6, 49a/8, 49b/12, 50a/6

C

cah : Makam, mansıb.

z. 25b/1, 26a/6, 31a/8, 31b/11, 32a/10, 32a/11, 37b/2

can: Yaşayış

c. 13b/13

c. alıcı 14a/1

c. virürdü- 14a/1

c.+ I 36b/3, 35a/5

c.+ ın 13b/13

canavar: Canavar

z. 9b/2, 26b/12, 27a/3, 32b/10, 39b/7, 49a/10

es-sābi' ve 'ş-şelāşin- c. 10b/9

c.+ lar 8a/3, 10b/12, 37a/7, 39b/2, 39b/10, 41a/12, 48b/9

es-sābi' ve 'ş-şelāşin- c.+ lar 37a/6

c.+ ları 11b/1, 50a/5

cariye: < Ar. Odalık olarak alınmış kız

c. 31b/5

cazu: Cadı, büyücü

c.+ lar 58b/3

c.+ ları 52a/13

cebhane: Barut, kurşun, gülle, tüfek ve benzeri şeylerin bulunduğu yer.

c. 35b/13

celle : < Ar. Yüce, onurlu

“‘azze ve celle” 25b/1, 61b/2

cema'at: Topluluk

c.+ den 35b/7

c.+ le 58a/6

cemī' : Cümle, hep, bütün.

c. 14b/13, 16b/5, 36a/9

c. olalar 51a/3

c. olsa- 51a/2

c. kılub 2a/4

cenaze : Cenaze

c. 61a/1

cenk(g): Muharebe, kavga

vurmak- el-rābi' ve 'ş-şelāşin- c. 10b/5

er-rābi' ve 'ş-şelāşin- c.- ve 35b/13

- cetüg** : Kedi
c.+ I 44a/7
- cevab** : Cevap
z. 53b/10, 60b/3
- cevāhir** : < Ar. Cevherler, kıymetli taşlar, özler
z. 10a/3, 31a/5, 31a/7, 32a/1, 32a/10
- cevir** : Cefa, eziyet, sıkıntı, üzüntü
z. 41b/13, 54b/2
- cihān** : Dünya, kainat, alem
c. 14a/3
c.+ da 2a/8, 2a/13, 14b/5
c.+ ın 23a/6
- cik** : Pişmemiş
c.- ise 48b/5
- cimā'** : < Ar. Cinsel birleşme
c. 10a/7
c. ide- 48a/3
c. iderdi 32b/8, 32b/10, 33a/1, 60b/14
es-sābi' u ve 'l-^c işrine- c. itmek 32b/2
c. itse 32b/13
c. kılurdu 45b/3
- cins** : < Ar. Tür, cins
c.+ den 24b/5
c.+ inden 9a/8
- cirāḥat** : Yara
c.+ I 19a/2
- cühūd** : Bilerek inkar etmek
z. 11b/13, 59b/9
- cullah** : Ören, dokuyan
z. 53a/1
- cum'a** : < Ar. Cuma
z. 20a/1, 20a/4

cümle : < Ar. Bütün, hep; hepsi, tümü
c. 19a/1, 22b/1, 37a/11
c.+ sinde 42b/10

cunūn : Delilik, cinnet
z. 5b/4

cüşse : Gövde, kalıp, beden
c.+ sı 1b/9

çadır : Çadır
ç. 26b/4

çaķal : Çakal
ç. 11a/6, 44a/7, 45a/8

çal - : Çalmak
ç.- maķ 59a/2

çayan : Çıyan
ç. 11b/2

çaylak : Çaylak
ç. 47a/2

çek - : Çekmek
ç.- di 50b/3

çekirge: Çekirge
ç. 11a/11, 49b/10, 49b/11

çengi: < Far. Harba benzeyen çalgı
ç. 31b/4

çeri : Asker
ç. 41b/10, 49b/11
ç.+ leridür 50b/8

çeti(ü)k: Kedi
ç. 45b/5, 45b/8, 45b/9, 45b/6, 45b/12, 45b/11
ç. 11a/7
ç. +I 11a/7, 45b/13

çıyan : Çıyan
ç. 51a/8, 60b/1

çıban : Çıban
ç. 9b/7, 27b/4

çık - : Çıkmak
ç.- a 47a/2, 61a/4
ç.- dı 17a/9, 17b/6, 19a/12, 20a/7, 46b/11, 47a/8, 47b/9
ç.- mak 20a/11, 26a/9, 34b/12
ç.- mış 21a/2, 27b/4
sağ ç.- dı 16b/8

çıkar - : Çıkarmak
ç.- a 43b/8
ç.- dı 20b/13
ç.- mak 9b/6, 9b/7, 28a/1, 28a/5
ç.- sa 44a/7
ç.- salar 42b/3

çırak(ğ): <Far. Mum, kandil, lamba vb.
ç.18b/1, 8b/5, 17b/2, 18b/4, 18b/8
ç.+ ı 18b/6

çışme : Çeşme
ç.+ den- şu 16b/4

çiçek : Çiçek
ç. 9b/5, 28a/4

çirkin : Çirkin
ç. 21b/9, 51a/4

çeşm : < Far. Göz
ç.+ iyle- bakmışdur 14a/10

çıyan : Çıyan
ç. 52a/4

çobanlık : Çobanlık
ç. 40a/10

çok : Çok

ç.- şığırları 42b/8

ç. 2a/1, 4a/8, 7b/9, 7b/11, 8a/1, 8a/2, 9a/8, 15b/12, 18a/5,
18a/9, 18b/3, 20a/7, 22a/1, 26a/6, 28a/9, 29a/3, 29a/8, 34a/3, 34a/7,
35b/12, 36b/13, 37b/6, 38a/10, 38a/11, 40a/14, 41b/6, 42b/10, 43b/1, 44b/1,
47a/10, 47b/3, 47b/4, 47b/10, 47b/11, 48a/9, 50b/7, 50b/11, 51a/5, 51b/2,
51b/8, 53a/8, 56a/3, 57a/8, 57a/11, 58a/7, 60b/5, 60b/6, 60b/7, 61a/14
el-ḥamsīn ‘āšīr- ç. 24b/5

çokluk :Çokluk

ç. 24b/7, 39a/13, 40b/1

çuval : Çuval

ç.+ a 10b/8, 36a/10

çün :Çünkü

ç. 3b/7, 5a/2

D

dahı : Dahi, bile, dade; krş. De, da, bile

d. 2a/1, 2a/11, 2a/12, 2b/8, 3a/1, 3a/2, 4a/3, 4b/5, 5a/12, 6b/4, 12a/12, 12b/11,
13a/1, 13a/6, 14b/6, 15b/10, 16b/3, 18a/2, 19a/3, 20a/11, 21b/6, 21b/10, 25a/10,
25a/11, 25b/9, 26a/7, 26a/12, 26a/13, 28a/13, 29a/12, 30b/10, 31a/7, 31b/13,
32b/8, 33a/7, 35b/4, 36b/12, 37a/9, 42a/10, 47a/5, 58b/4, 62a/4

daim : Daima, devam eden

d. 4a/7

dane : Tane

d.+ dür 36a/12

d.+ ler 10b/8

d.+ leri 36a/11

darçın : Tarçın

d. 30a/11

darı : Darı

d.+ lar 10a/1

davşan : Tavşan

d.- ve 43a/7

d. 30b/13

deg - : Değmek

d.- di 28a/8
d.- e 46b/5, 50b/5, 51a/1, 60b/5
menfa'at d.- e 17a/6
ziyan d.- e 59a/13
ziyān d.- e 51b/12

degil : Değil
d. 41b/3
d.+ dir 33b/3, 36b/8, 40b/11, 53b/1
d.+ dūr 29b/9, 34a/8, 36a/7
d.+ se 20a/8, 26b/3, 27a/9, 44b/7

degirmen: Değirmen
d. 8b/9

delā'il : Deliller
z. 8a/11

delālet : Delil olmak
d. ider 12a/10, 13b/12, 17b/5, 18b/3, 19a/9, 21b/8, 21b/11, 21b/12, 24a/2,
26b/8, 29a/13, 36a/13, 54b/9, 38b/10, 53b/9, 54a/3, 54a/6, 54a/8, 11b/8,
22a/10
d. ider- 24a/3
d.+ dir 36a/8
d.+ dur 23b/10

delil : Kılavuz, doğru yolu gösteren
d. 8a/12, 12a/7, 12a/9, 27b/11
d.+ dir 28a/5, 60a/9
d.+ dūr 12b/1, 12b/3, 18b/2, 21b/13, 32a/4, 35a/4

delin- : Delinmek
d.-miş 31b/5

delu : Deli
d. 6b/5, 21b/9

dem : Zaman
d.+ de 23b/4

demür:Demir
d. 10a/9, 33a/5, 33b/8,

demürçi :Demirci

d. 10a/11, 52b/5

demüri : Demirimsi

d. 33b/5

deñiz : Deniz

d. 8b/3, 11b/1, 16a/12, 50a/5

el-ḥamse- d. 16a/10

d.+ den 16a/13

deñli : ‘Kadar’ anlamında üstünlük derecesini belirten bir söz.

d. 27a/10

derd : Dert

d.+ e 61a/10

d.+ ine 29a/13, 29b/1

deri : Deri

d. 12b/1

d.+ si 38b/10, 41b/7, 46b/9, 48a/10, 48b/2

d.+ sin 43b/13, 45a/2, 45b/8, 45b/15

ḳuzunuñ- d.+ sin 40b/5

d.+ siniñ 39b/12

derman: < Far. Çare

d. ola 29b/1

derviş : Derviş

d. 28a/12, 39a/2, 55a/5

d.+ lere 40a/5

derzi : Terzi

d. 52b/13

destmāl : El bezi

d. 34a/6

devāt : < Ar. Divit

d. 9a/6

d.- görmek 24a/7

d.- ve 24a/4

deve : Deve

d. 10b/11, 37b/1, 39a/6, 39a/9, 39a/13

toğa- d. 39a/11

d.+ den 39a/6

d.+ si 39a/10, 39a/11, 39a/12

d.+ sinden 39a/7

d.+ ye 39a/5

devlet : < Ar. Devlet , baht

d. 14a/8, 22a/5, 32a/9, 34a/7, 36a/5, 37b/5, 38b/11, 54b/14, 59b/3

d. bula 40b/9

d.+ den 46b/2

d.+ e 38b/3, 55b/3

d.+ i 26b/10, 38b/12, 42b/4

sekirdi- d.+ i 39a/13

di - : Demek, söylemek

d.- diler 2a/5, 13a/2, 62a/4

d.- düm 13a/5

d.-mek 23a/2

d.- meye 6b/2, 6b/3, 6b/6

d.- miş 35a/8

d.- mişler 48a/6

d.- rler 3b/1, 4a/8

d.- ye 6b/9

d.- yu 7a/1

dib : Dip, taban, oyuk veya çukur bir şeyyin en alt bölümü

d.+ inde 56b/5

dik - : Dikmek

d.- er 33b/3

d.- erdi 33b/2

d.- mişler 28b/5

dil :Dil, lisan, söz

d.+ ince 62a/5

dile - : Dilemek

d.- digi 56b/3

d.- gine 15b/3

'avrat d.- mek 24a/8

d.- rse 46a/4

d.- se 5b/8

d.- ye 36b/3, 38b/6

meded d.- ye 6a/9
d.- yüb 2a/2, 5b/6, 61a/12

dilki : Tilki
d.- ile 45a/6
d.- südi 31a/3
d. 12a/5, 44a/6, 45a/7, 45a/8, 60b/1, 60b/5

dilsiz : Dilsiz
d. 10b/1, 34a/10
d. olmuş 61a/6

din : Din
d. 2a/9, 14a/13, 23b/3, 30b/7, 31a/13, 31b/11, 32a/9, 33a/10, 53a/4,
54b/3, 54b/6, 56b/2, 56b/9, 57a/2, 57a/4, 5a/2, 19b/7
d.+ den 61a/4
d.+ i 23a/7, 32a/7, 54b/1, 7a/4, 7b/3, 18b/10, 22b/8, 57a/1
d.+ ine 32a/2, 34a/5, 46b/3, 61b/5
d.+ ine- ziyandır 34a/9
yolunsa- d.+ I 25b/3

dinlü : Dinli
d. 53b/4

direk : Direk
d.+ leridür 5a/2

dirhem : Dirhem, eskiden kullanılan bir ağırlık ölçüsü
d.+ dür 29a/2

diri : Canlı
d. 35a/6, 39b/7
d.+ den 35b/2
d.+ ye 35a/11, 35a/13
d.+ yi 35a/11

diril - : Dirilmek
d.- miş 34b/13, 54b/10

dir(i)lik(ğ)
d. 19b/8, 22a/9, 24a/12, 30a/1, 46a/12
d.+ i 17a/10, 57a/1

diş : Diş

d. 25a/10
d.+ leri 25a/6
d.+ lerin 39b/13

dişi : Dişi
d. 38b/4, 39a/9, 45b/3

div : Dev, iblis, şeytan, ifrit, cin.
d. 57a/13
d.+ ler 52a/7
d.+ leri 52a/13

divar : Duvar
d. 8b/6, 19a/4, 19b/3
d.+ ı 19b/5, 19b/6

divşir -: Devşirmek
d.- di 41a/6

diyānet: Dindarlık
d. 32a/9, 54b/3

diye : Diye
d. 6b/10

diyü: Bk.: Diyü
d. 12b/12, 13a/5

dizar : Söylemek
d. 58a/7

doğrı : Doğru
d. 36b/8

doğur -: Doğurmak
d.- muş 38b/12
d.- sa 39a/9, 39a/10

dolaş - : Dolaşmak
d.- urdı 51b/7

doğuz: Domuz
d.+ ları 43b/1

- don** : Giysi, külot
d.+ ina 24b/3
d.+ una- dökülse 24b/2
d.+ una- murekkeb 24a/13
- dori** : Gövdesi kızıl, bacaklarıyla yelesi kara olan at
d. 37b/12
- dost** : Dost
d. 44a/5
d.+ lardan 8a/6
d.+ larından 56a/5
d.+ u 7b/2
- dostluk** : Dostluk
z. 15a/13
- dökül -** : Dökülmek
d.- dı 24a/13
d.- müş 36a/13
donuna- d.- se 24b/2
d.- se- menfa'at 24b/3
- dön -** : Dönmek
d.- dür 6b/10
- dördünci** : Dördüncü
d. 2a/10, 7a/10
- dört** : Dört
d. 2a/8, 2a/12, 2b/6, 31a/11
d.+ dür 2a/11
- döşek(g)** : Döşek
d. 9a/11, 25b/7
d.+ I 51b/6
- du'ā** : Allah'a karşı yalvarış
d. ideler 3a/2
d. +I 5b/10
- dur -** : Durmak
d.- dı 60b/2
d.- maḳ- muradı 23a/3

d.- muş 42a/6
d.- ur 17a/4, 51a/4
d.- urlardı 44b/2

durna : Turna
d.+ lar 47a/5

dut- : Tutmak
d.- a 14a/12, 4a/7
d.- ar 24b/9, 24b/12, 48a/1
d.- mak 24a/11
‘ibret d.- maḳ 34b/10
oruç d.- maḳ 58b/9
d.- sa 36b/8, 49b/4

dutucı : Tutucu
d. 57b/2

dutun -: Tutunmak
d.- dı 21a/5

duz : Tuz
d. 30a/13

duzağ : Tuzak
d.+ a 33a/10

düğün : Düğün
d. 10a/7, 59a/2
d. eylemek 32b/3
d. eylerdi- 32b/4

dükkan: Dükkan
d. 20a/11

dülbend: Tülbent
d. 10a/6, 31b/9, 31b/12

dün : Dün
d. 58b/7

dünya : Dünya
d. 23a/4, 37a/4, 37a/5, 46a/5, 58a/11, 59b/13
d.+ da 4a/6, 13b/3, 56a/3, 56a/12, 61a/4

d.+ dan 3b/5, 35a/3
d.+ sı 37b/9
d.+ ya 17a/3

dürlü : Türlü

d. 3a/5, 3a/9, 4b/7, 5a/10, 5a/11, 6a/11, 6b/2, 13a/11, 13b/10,
14a/12, 14b/7, 14b/9, 15a/3, 15a/10, 24b/5, 26b/1, 27b/2, 50a/3, 50b/5
d.+ dür 4b/7

dürüst : Dürüst

d. 57a/1, 57a/5

dürüş - : Dürüşmek

d.- mek 43b/4

düş : Düş, rüya

d. 2b/8, 3a/8, 4a/1, 4a/5, 4a/9, 5b/7, 6a/11, 6a/13, 6b/1, 6b/6, 13a/1, 13a/6, 35a/7
d.+ de 2b/4, 2b/7, 2b/10, 3b/3, 12a/8, 13b/8, 13b/10, 14a/4, 14a/6,
14b/2, 14b/7, 14b/9, 14b/12, 15a/2, 15a/9, 16a/6, 16b/1, 16b/3, 16b/6,
16b/11, 17a/2, 17a/4, 17a/8, 17b/1, 17b/3, 17b/6, 17b/7, 17b/10, 18a/6,
18a/8, 18a/10, 18b/1, 18b/7, 18b/11, 18b/13, 19a/2, 19a/5, 19a/6, 19a/10,
19a/13, 19b/3, 19b/4, 20a/1, 20b/8, 20b/11, 21a/1, 21a/8, 21a/12, 21a/13,
21b/4, 21b/8, 21b/12, 22a/6, 22a/7, 22a/10, 22a/13, 22b/2, 22b/8, 22b/9,
22b/10, 22b/11, 22b/12, 23a/5, 23a/11, 23b/2, 23b/4, 23b/7, 23b/12, 24b/4,
25a/5, 25a/6, 25b/3, 25b/11, 25b/13, 26a/1, 26a/4, 26a/5, 26a/7, 26a/11,
26b/2, 27a/7, 27b/1, 27b/7, 27b/11, 28b/1, 28b/3, 28b/12, 29a/3, 29a/5,
29a/7, 29a/13, 29b/2, 29b/3, 30a/4, 30a/6, 30a/12, 30a/13, 30b/10, 30b/12,
31a/1, 31a/7, 31b/1, 31b/5, 32a/4, 32a/8, 32b/1, 32b/4, 32b/7, 32b/9,
33a/6, 33a/8, 33b/1, 33b/6, 33b/8, 33b/9, 34a/11, 35a/2, 35b/5, 36a/3,
36a/4, 36b/1, 36b/2, 36b/10, 36b/12, 37a/1, 37a/2, 37a/4, 37a/10, 39b/3,
40b/9, 40b/10, 40b/11, 41b/4, 41b/6, 41b/7, 42b/2, 42b/4, 42b/6, 42b/7,
42b/10, 43a/1, 43a/2, 43a/12, 43b/4, 43b/6, 44a/2, 45a/3, 45a/9, 45a/11,
46a/6, 46b/6, 47a/2, 48a/7, 48a/13, 48b/5, 48b/8, 48b/9, 48b/11, 50b/4,
51b/9, 52a/11, 52a/13, 53a/3, 53a/5, 54a/6, 55a/2, 58b/5, 58b/6, 58b/9,
58b/12, 59a/5, 59a/9, 59b/1, 59b/5, 60a/3, 60a/4, 60a/8, 60b/11
erenlerdür- d.+ de 50a/1
eyleye- d.+ de 51a/10
fi'l-cümle d.+ de 29a/12
kala- d.+ de 37a/12
kendini- d.+ de 27a/1
d.+ de olmuş 31b/3
d.+ e 4a/7
d.+ I 3a/11, 3b/12, 4a/4, 4a/8, 4a/12, 4b/2, 4b/3, 5a/4, 5a/5,
5a/11, 6b/8, 8a/7, 8a/12, 12b/3, 12b/5, 12b/6, 12b/7, 12b/11, 15b/1,

15b/13, 17a/12, 18b/5, 20b/2, 23b/11, 26a/10, 27a/2, 29b/12, 31a/9, 37b/6,
41a/10, 42a/3, 61b/3
müslimānlar- d.+ I 12b/4
d.+ idür 3a/11, 4a/10, 4a/11, 4a/12
d.+ inde 13b/13, 16a/12, 28a/7, 28a/10, 30b/6, 30b/8, 30b/9, 30b/11, 32b/11,
32b/12, 34b/4, 35a/10, 35a/13, 38a/5, 38a/9, 38b/1, 38b/11, 39a/5, 39b/7,
40b/13, 43b/5, 43b/9, 43b/12, 44a/1, 44a/4, 44b/7, 44b/8, 44b/10, 46a/3,
47b/4, 47b/6, 47b/10, 47b/12, 48a/1, 48a/5, 48b/12, 49a/6, 49a/8, 49a/10,
49a/11, 49b/2, 50a/11, 50b/7, 52a/1, 59b/15
eyleye- d.+ inde 50b/1
d.+ inden 12b/4, 12b/5, 12b/6, 12b/7
d.+ iniñ 4b/5
d.+ iyle 5a/4, 5a/5, 5a/6
d.+ ler 3a/4, 4a/14, 4b/6, 6b/11, 12a/4, 60a/14, 62a/2
es-sittin- berakendi- d.+ ler 60b/11
es-sittine- berakendi- d.+ ler 12a/7
d.+ leri 4b/10, 5a/1, 60b/9
d.+ lerinden 4b/10
d.+ leriniñ 5a/8
d.+ ümde 12b/9
d.+ ünde 8a/13, 13a/13, 15a/13, 24b/7, 27b/3, 28a/3, 28a/5, 28a/6, 29b/10,
30b/7, 31b/10, 33a/12, 33a/13, 35a/6, 43b/2, 43b/10, 44a/8, 50a/12, 50a/13,
50b/8, 50b/12, 54b/9
haziretlerini- d.+ ünde 13a/10

düş - : Düşmek

d.- dı 59b/5, 60a/1
d.- di 46b/2
eşekden- d.- di 39a/2
d.- dü 25a/6
d.- e 7b/1, 19a/11, 24b/11, 27a/4, 33b/10, 36b/1, 36b/13, 40a/1, 45a/5,
46b/2, 58a/8
d.- mek 11b/12, 59a/9
d.- müş 16b/8, 18a/1, 18a/7, 33a/10, 51b/3
d.- müş- yanar 18a/12
d.- müşdür 7a/13, 59b/2, 59b/3

düşman: < Far. Düşman

d. 6b/5, 19b/10, 22a/12, 31a/2, 33a/2, 33b/1, 33b/8, 44a/12, 44b/4,
49a/9, 49a/12, 50a/2, 50b/2, 50b/3, 50b/4, 51a/10, 51a/13, 51b/5, 51b/13,
52a/2, 52a/3, 55a/10, 56a/13, 58b/2
d.+ a 26a/13, 33b/7, 41b/8, 44a/11, 44b/2, 51a/11, 55b/4, 59a/7
d.+ dan 44b/9, 51a/12
d.+ dañ 51b/3

d.+ dur 50b/5, 51a/10, 51b/9, 51b/10, 52a/1
kamusı- d.+ dur 52a/8
d.+ ına 38a/5, 39a/12, 40a/3, 40a/10, 44b/3, 45b/2, 46a/4
d.+ ından 44b/1
d.+ ıyla 39a/7, 46a/7
d.+ lar 59b/12
d.+ ları 19b/12, 51b/2, 59b/11
d.+ ların 56a/2
d.+ larına 7b/3, 35b/5, 52a/10, 52a/12
d.+ ların 31b/7

düşmanlık: < Far. Düşmanlık
d. 60b/4

düzenlik: Düzenlik
d. 20a/11

E

ebrişim: < Far. İpek iplik, ibrişim
e. 34a/6

ecel : Ahirete göç etmek
e.+ i 7b/5, 14a/2, 27a/11, 36b/9, 59b/6, 60a/3

edeb : Terbiye
e. 31a/11, 31a/13, 48a/7, 48a/11
e.+ dür 30a/6

eger : < Far. Eğer, şayet
e. 6a/12, 6b/6, 7a/12, 7b/1, 7b/2, 7b/4, 7b/9, 7b/11, 7b/12,
8a/1, 8a/2, 8a/5, 8a/8, 13b/3, 13b/4, 13b/5, 13b/6, 13b/7, 14a/2,
15a/5, 15a/7, 15a/9, 15b/1, 15b/3, 15b/4, 15b/6, 15b/7, 15b/8, 15b/9,
15b/13, 16a/1, 16a/3, 16a/4, 16a/5, 16a/6, 16a/7, 16a/8, 16a/9, 16a/12,
16b/1, 16b/3, 16b/6, 16b/10, 16b/11, 17a/2, 17a/4, 17a/5, 17a/6, 17a/8,
17a/9, 17a/11, 17a/12, 17b/7, 17b/9, 17b/10, 17b/11, 17b/13, 18a/2, 18a/4,
18a/6, 18a/8, 18a/10, 18a/11, 18b/1, 18b/3, 18b/5, 18b/6, 18b/7, 18b/11,
18b/13, 19a/1, 19a/2, 19a/6, 19a/8, 19a/10, 19a/13, 19b/2, 19b/4, 19b/9,
19b/11, 20a/4, 20a/5, 20a/7, 20b/2, 20b/3, 20b/4, 20b/5, 20b/8, 20b/11,
20b/12, 21a/1, 21a/2, 21a/3, 21a/4, 21a/7, 21a/8, 21a/10, 21a/12, 21a/13,
21b/1, 21b/2, 21b/4, 21b/8, 21b/12, 22a/10, 22a/11, 22a/13, 22b/2, 22b/7,
22b/9, 22b/11, 23a/5, 23a/11, 23a/13, 23b/1, 23b/5, 23b/6, 23b/7, 23b/10,

23b/11, 23b/12, 24a/12, 24b/1, 24b/12, 25a/1, 25a/2, 25a/3, 25a/13, 25b/3, 26a/7, 26a/10, 26b/3, 26b/7, 27a/3, 27a/7, 27a/9, 27a/10, 27b/1, 27b/3, 27b/5, 27b/6, 27b/8, 27b/9, 28a/9, 28b/1, 28b/3, 28b/7, 28b/10, 29a/3, 29a/9, 29a/10, 29a/11, 29b/1, 29b/2, 29b/4, 29b/5, 29b/8, 29b/9, 29b/12, 30b/13, 31a/1, 31a/8, 31a/9, 31a/10, 31b/3, 32a/5, 32b/1, 32b/7, 33a/1, 33a/2, 33a/8, 33a/11, 33b/11, 33b/12, 34a/1, 34a/2, 34b/1, 34b/2, 34b/5, 35a/2, 35a/5, 35b/7, 35b/9, 36a/7, 36a/8, 36b/1, 36b/2, 36b/3, 36b/9, 36b/10, 36b/12, 36b/13, 37a/2, 37a/10, 37b/3, 37b/4, 37b/5, 37b/7, 37b/8, 37b/11, 37b/12, 37b/13, 38a/1, 38a/2, 38a/4, 38a/5, 38a/6, 38a/10, 38a/11, 38a/12, 38a/13, 38b/1, 38b/3, 38b/4, 38b/5, 38b/6, 38b/7, 38b/8, 38b/9, 38b/11, 38b/12, 38b/13, 39a/1, 39a/2, 39a/3, 39a/4, 39a/5, 39a/7, 39a/9, 39a/12, 39a/13, 39b/6, 39b/8, 39b/9, 39b/11, 39b/13, 40a/5, 40a/6, 40a/7, 40a/8, 40a/9, 40a/10, 40a/12, 40a/14, 40b/2, 40b/3, 40b/5, 40b/6, 40b/7, 40b/8, 40b/13, 40b/14, 41a/1, 41a/9, 41b/1, 41b/4, 41b/5, 41b/9, 41b/10, 41b/12, 41b/13, 42a/1, 42a/3, 42a/4, 42a/8, 42a/10, 42a/13, 42b/12, 43a/2, 43b/3, 43b/6, 44a/2, 44a/10, 44a/11, 44b/2, 44b/4, 44b/5, 44b/12, 44b/13, 45a/1, 45a/4, 45a/9, 45a/10, 45b/2, 45b/3, 45b/5, 45b/6, 45b/8, 45b/9, 45b/11, 45b/12, 46a/3, 46a/5, 46a/6, 46a/12, 46b/1, 46b/2, 46b/4, 46b/6, 46b/7, 46b/10, 47a/1, 47a/8, 47a/9, 47a/10, 47b/1, 47b/3, 47b/9, 48a/2, 48a/4, 48a/11, 48a/12, 48b/1, 48b/3, 48b/4, 48b/9, 48b/11, 49a/1, 49a/2, 49a/4, 49b/11, 50a/7, 50a/8, 50a/10, 50b/2, 50b/9, 50b/13, 51a/1, 51a/3, 51a/6, 51a/11, 51a/12, 51a/13, 51b/1, 51b/3, 51b/4, 51b/7, 51b/10, 51b/12, 52a/1, 52a/3, 52a/9, 54b/1, 54b/7, 55a/2, 55a/8, 55b/1, 55b/2, 58b/7, 58b/13, 59a/3, 59a/5, 59a/12, 59a/14, 59a/15, 59b/1, 59b/3, 59b/7, 59b/14, 59b/15, 60a/1, 60a/3, 60a/9, 60b/6, 60b/10, 60b/12, 60b/14, 61a/1, 61a/2, 61a/3, 61a/4, 61a/5, 61a/6, 61a/7, 61a/8, 61a/11, 61a/12, 61a/13, 61b/1, 61b/4, 61b/5, 61b/9, 61b/10, 61b/11, 61b/14

ala- e. 38a/6

pādiṣāhlik- e. 24b/10

bezeye- e. 61a/9

bula- e. 42a/8

eḥsandır- e. 38a/3

göre- e. 24b/2

kese- e. 24a/1

nisbetdür- e. 29a/7

ola- e. 38a/7, 38a/8, 38b/2, 40b/1

olmakdır- e. 39b/4

oyalansa- e. 44b/6

e. bulanık 59b/4

eglen - Oyalanmak

e.- meyüb 6a/13

eh(i)l : < Ar. Sahip, malik, bir işte maharetli olan
e.- i beyit 25a/11
e.- i şalahın 34a/8
e.+ I 13b/5, 13b/7, 18a/4, 23b/6, 49b/7, 54b/9, 57a/2, 58a/10
menşüb- e.+ I 27a/13
e.+ ine 34a/8
e.+ ini 26b/10
e. 20a/8
e.+ cennetden ola 14a/4

ehsân : < Ar. İyilik etme, iyi davranma
e.+ dır- eger 38a/2

ehven : < Ar. Zararsız
e. 56b/11, 62a/6

ekin : Tahılın tarlaya atıldığı andan harman oluncaya kadar aldığı durum.
e. 28b/6, 60b/5

ekinci : Tahıl yetiştirip satan kimse.
e. 53a/5
e.+ ye 29a/3

ekincik : Ekincik
e. 9b/9

ekrem : Çok cömert, en kerim.
e. 2b/3

eksik : Eksik
e. 9b/5, 27a/6, 27b/13, 61b/10
e. olmuş 27b/7

eksiklig: Eksiklik
e.+ in- 101ügat 24a/2

eksiksiz: Eksiksiz
e.- ölçülür 23b/13

eksil - : Eksilmek
e.- e 27b/8

ekşi : Ekşi

e. 28b/13, 30b/5, 30b/11

el : < Ar. Arapça'da isimleri belirli duruma getiren bir ön ektir

e.- āṣīr- ḥoṣ 21b/3

e.- erba' ve'l 10a/1

e.- erba' ve'l-ḥamsīn ḳur'an oḳumak 54b/12

ş e.- erba'in- ḳoyun 10b/12, 40a/1

e.- Faruḳ raḍiyallahu 54b/1

e.- ḥādī 'aṣer 8b/12

e.- ḥādī 'āṣīr- yigit 22a/3

e.- ḥādī ve'l-ḥamsīn- iblis 52a/5

e.- ḥādī ve'l-ḥamsīn- iblis 11b/3

e.- ḥādī ve'l- 'iṣrīn yimiş 9b/8

e.- ḥādī ve'l- 'iṣrine- gözsüz- ve 34a/9

e.- ḥādī ve'l- 'iṣrine- yimiş 28b/5

e.- ḥādī ve'ş-şelāşīn gössüz 10a/13

e.- ḥamīs ve'ş-şelāşīn- taḥıl 10b/7

e.- ḥamīsu ve'l-ḥamsīn- 102ügati- ve 11b/10

e.- ḥamse ve'l-erba'in ḳurt 11a/5

e.- ḥamse ve'l-ḥamsīn 58b/10

e.- ḥamse- deñiz 16a/10

e.- ḥamsīn 'āṣīr- çok 24b/5

e.- ḥamsīn ve'l-erba'ine ḳurt 44a/5

e.- ḥamsin ve'l- 'iṣrine- la'li 31a/5

e.- ḥamsīn- yılan 11b/1, 51a/7

e.- Mustafa şallallahu 54a/12

e.- 'āṣīr ḥoṣ 8b/10

e.- 'iṣrīn ala 9b/5

e.- 'iṣrine- yara olmak 28a/1

e.- rābi' ve'l-erba'ine- ṭoñuz 43a/6

buzakı- e.- rābi' ve'l-erba'ine- ṭoñuz 11a/3

e.- rābi' ve'l- 'iṣrine şerbetler 30b/3

vurmak- e.- rābi' ve'ş-şelāşīn- cengi 10b/5

e.- şānī ve'l- 'iṣrīn etmek 9b/9

e.- tāsi' 'aṣer 9b/3

e. 8a/10, 8b/3, 9a/7, 10b/4, 12a/7, 12a/12, 14b/11, 25a/8, 25a/9, 35b/4, 36a/10, 41a/2, 57a/11, 58a/9

e.- rābi' güneş 15a/1

e.- rābi' 'aṣer 9a/6

ider- e.- rābi' 'āṣīr- muşḥaf-I şerif 24a/4

e.- rābi' ve'l-ḥamsīn- Ḳurān 11b/8

e.- rābi' ve'ş-şelāşīn- cenki- ve 35b/12

e. 5a/4, 15b/2, 28b/4, 29b/13, 31a/10, 43a/12, 45a/12

ide- e. 56b/12
 e.- sābi' 'āṣīr- uçak- ve 26b/5
 e.- sābi' ṭāğ 8b/6
 e.- sābi' ve'l-erba'ine- şavaş 48b/6
 e.- sābi' ve'l-ḥamsīn gire 59b/8
 e.- sābi' ve'l- 'işrīn ve 10a/7
 e.- sābi' ve'ş-şelāşīn- canavar 10b/9
 e.- sābi' ve'ş-şelāşīn- canavarlar 37a/6
 e.- ṣābi'u ve'l-ḥamsīn- geb 11b/13
 e.- sābi'u ve'l- 'işrīne- cimā' itmek 32b/2
 e.- sādis nur 8b/4
 e.- sādis 'aşer 9a/9
 e.- sādis 'āṣīr- taht 25b/6
 e.- sādis vel 10a/5
 e.- sādis ve'l-erba'in kuşlar 11a/8
 e.- sādis ve'l-erba'ine- kuşlar 46a/8
 e.- sādis ve'l-ḥamsīn- zelzele 59a/8
 e.- sādis ve'ş-şelāşīn sekirtmek- ve 36b/5
 e.- sādisu ve'l- 'işrīne- giyecek 31b/8
 e.- sādisu- nur 17b/1
 e.- ṣālīş ve'l- 'eşrīn- şöğān 30a/7
 e.- ṣālīşu ve'l-ḥamsīn- pādīşāhı 11b/7
 e.- ṣālīşu- uçmağı 13a/8
 e.- ṣāmin kireç 8b/7
 e.- ṣāmin 'aşer 9a/13
 arta- e.- ṣāmin 'āṣīr- yalnızak 26b/10
 e.- ṣāmin şehir- ve 19b/6
 e.- ṣāmin ve'l-erba'in- arı 11a/10
 e.- ṣāmin ve'l-erba'ine- arı- ve 49a/13
 e.- ṣāmin ve'l-ḥamsīn- ev 60a/6
 e.- ṣāmin ve'l-ḥamsīn- ve 12a/1
 e.- ṣāmin ve'l- 'işrīn bendī 10a/8
 e.- ṣāminu ve'l- 'işrīne- bendi 33a/4
 e.- ṣānī 'aşer 9a/1
 e.- ṣānī 'āṣīr- ğusül 22b/4
 e.- ṣānī ve'l-erba'in- fil- ve 11a/1
 e.- ṣānī ve'l-ḥamsīn- beşekarlar- ve 52b/3
 e.- ṣānī ve'l-ḥamsīn- bīşekarlaru- ve 11b/4
 e.- ṣānī ve'l-şelāşīn- sinle- ve 34b/7
 e.- ṣānī- her 12b/3
 e.- şelāşe 'aşer 9a/4
 e.- şelāşe 'āṣīr- kādī 23b/9
 e.- selase ve'l 9b/11

e.- şelāşe ve 'l-erba'în- kıraça 11a/2
olmasa- e.- şelāşe ve 'l-erba'îne- kara 42a/12
e.- şelāşe ve 'l-ḥamsîn- pâdişâhın 53b/9
e.- şelāşe ve 's-şelāşîn- öldürmek 10b/3, 35b/3
e.- şelāşîn iblik 10a/12
e.- şelāşîn- ibek- ve 34a/3
e.- sittîn- berakendî- düşler 60b/11
e.- sittîne- berakendi- düşler 12a/6
e. 9a/12, 10b/2, 10b/10, 11a/9, 11b/12, 19a/4, 30a/2, 37a/13, 41a/13
e.- tâsi ve 's-şelāşîn- kaşab 10b/11
e.- tâsi- ' ev 20a/12
e.- tasi' ev 8b/8
e.- tâsi' 'âşîr- ḥacamat itmek 27a/5
e.- tâsi' ve 'l-erba'în- balık 11a/12
e.- tasi' ve 'l-erba'îne balık 50a/3
e.- tâsi' ve 'l- 'işrîn silāḥ 10a/10
e.- tâsi' ve 'l- 'işrine- silāḥ 33b/4
e.- tâsi' ve 's-şelāşîn- kurt 39b/2

el : El

e.+ den kıoya 23a/6
e.+ e 29b/8
e.+ i 27b/7
e.+ in 35b/9
e.+ inde 7a/3, 7b/10, 15b/4, 24b/9, 24b/12
e.+ inden 7a/13, 13b/1, 39a/9, 39b/5, 47a/1, 47a/2, 47a/8, 47b/9
şahan- e.+ inden 46b/11
e.+ ine 7b/8, 15b/11, 16b/2, 16b/5, 16b/10, 16b/11, 16b/13, 17a/11, 17b/9,
18a/8, 18a/9, 19b/4, 21b/6, 25a/5, 28a/6, 28a/8, 28a/9, 28a/11, 29b/4,
30b/3, 30b/6, 32a/10, 34a/1, 36b/13, 37a/9, 39a/1, 39a/9, 40b/3, 40b/11,
41a/9, 42a/5, 43a/11, 43b/1, 44a/1, 44b/1, 44b/9, 45b/4, 47a/7, 47b/5,
48a/2, 48a/12, 48b/2, 48b/4, 48b/5, 50a/2, 50a/6, 50a/7, 50a/8, 50a/9,
50a/13, 51a/7, 55a/8, 55a/9, 55a/11, 55b/4, 57a/10, 59b/3, 61a/2
akçe- e.+ ine 33a/12
e.+ lerin 6b/7

el-bāb : Kısım

e. 8a/10
e.- ı 8a/12, 8a/13, 8b/2

elbette : Elbette

e. 13b/1, 30b/1, 33b/13, 39b/10, 23a/10, 24b/13

a‘lem : < Ar. Çok (daha, en, pek) alim

e. 23b/8, 24b/4, 28b/4, 35b/3, 37a/6, 39b/2, 41a/2, 48b/13, 51a/7,
52a/5, 52b/2, 53b/8, 54b/12, 59b/8, 60a/13, 62a/7
e.+ū 23b, 22a/3, 30a/7, 36b/5, 58b/10, 17b/1

elli : Elli sayısı

e. 2b/12

elsiz: Bk.: Elsüz

e. 34a/10

elsüz: Elsiz

e. 10a/13

emān : Korkusuzluk, eminlik

e.+ ında 57b/7

emcek : Halk ağzında ‘meme’.

e. 12a/13, 25a/7

emin :< Ar. Emniyet sahibi, korkusuz

e. 13b/9, 52b/12, 53b/2, 56b/6

e. ola 13b/1, 14a/4, 14b/6, 17b/10, 19b/11, 20a/6, 25a/2, 34a/13, 44a/13,
51b/4, 55a/4, 56a/7, 56a/11, 56a/13, 57a/13, 57b/4, 57b/6, 57b/10, 57b/12,
58b/2, 58b/3, 58b/4

hevasından- e. Ola 57a/7

şuşuzluğdan- e. ola 23a/12

e. olmak 23a/11

eminlik:< Ar. Emin olma durumu

e. 14a/5, 14b/1, 23a/7, 23b/7, 54b/14, 60b/7

e. ola 37a/5

e.+ dir 20a/2

emir : Buyurulan şey

e. 2a/6, 16a/10

e.+ i 57a/11

e.+ ine 34a/12

endam : < Far. Vücut, beden

e.+ larında 9a/8, 24b/5

endişe : Endişe, korku, kaygı

e. 22a/2

e.+ den 21a/3

e.+ ler 31b/2

endişeli: Endişeli

e. 19b/2

endişesiz: Endişesiz

benî-âdem e. 3a/3

er : Erkek, koca

e.+ e 20b/2, 29b/13

e.+ inden 13a/8

erba' : Arapçada dört rakamı

e. 8b/2

erba'ine: Arapçada kırk rakamı

e. 11a/9, 41a/2, 41a/13

eren : Yetişen, ermiş, veli

e.- lerdür- düşde 50a/1

ergen : Çocukluk çağından gençlik çağına geçmiş olan

e. 18b/5

erzānī : Ucuzluk

e. 6b/9

esbāb : Sebebler

e. 20a/13, 21a/9, 21a/10

eser : Birinin meydana getirdiği şey

e.+ ini 2b/10

eshal : Misvak ağacı

e. 62a/6

esir(i)k: Sarhoş, mest

e. 5b/3, 5a/6

e.+ dür 30b/9

eski : Eski

e. 19b/4, 19b/5, 32a/5

eşek(g): Eşek

e. 10b/11, 37b/1, 39a/2
e.+ den- düşdi 39a/1
e.+ i 37b/4, 39a/3, 39a/4
e.+ i- var 38b/11

eşki : Ekşi

e. 53b/6

et : Yiyecek olan et

e. 12a/4, 12b/1, 60a/13
e.+ I 38b/10, 39a/11, 41b/7, 42b/7, 43a/6, 44b/9, 45a/4, 48a/10
tavşancılığ- e.+ I 46b/9
e.+ in 11a/8, 40a/3, 40a/7, 40b/4, 40b/6, 40b/7, 40b/14, 41b/4, 42b/5,
43b/3, 43b/9, 44a/13, 45a/1, 45a/5, 45b/8, 46a/1, 46a/22, 47b/5, 48a/4,
50b/4, 50b/10, 50b/13, 51a/6, 52a/3
sirçe- e.+ in 48b/1
tokuz- e.+ in 43a/10
e.+ leri 25a/10

et - : Etmek, yapmak

tevbe e.- mek 27a/5

etmek : Ekmek

e. 9b/11, 30a/2, 30a/3, 53a/5
el-şānī vel- 'işrīn e. 9b/9

ev : Ev

e. 8b/6, 10b/2, 19a/4, 21a/13, 21b/1, 21b/2, 35a/10, 60a/1, 60a/8,
60a/10
es-şāmin vel-ḥamsīn- e. 60a/6
et-tāsi- ' e. 20a/12
et-tasi- ' e. 8b/8
velakin- e. 35a/2
e.+ de 29b/12, 44b/2
e.+ e 17b/13, 18a/1, 37a/5
e.+ i 37a/3, 37a/4, 51a/2, 20b/4
e.+ inde 18b/4, 29a/10
e.+ inden 43b/7, 43b/8
e.+ ine 15b/4, 20b/11, 40b/6, 43b/12, 43b/13, 44a/3, 45b/6
çetiğ- e.+ ine 45b/5
e.+ ini 55b/10

e.+ iñ 21a/13, 60a/9

evci : Günlerini evde geçiren kimse.
e. 53a/8

evlen - :Evlenmek
e.- e 15b/13, 18b/6, 55a/8

evvel : < Ar. İlkin, önce, birinci
e. 2b/3, 3a/9, 4a/10, 6b/3, 6b/12, 13a/11, 13b/10, 14a/13, 14b/3,
14b/8, 15a/3
e.+ i 2a/9
e.+ ki 27b/10
e.+u 8a/10, 12a/7

ey - : Eymek, Söylemek
e.- de 6b/8
e.- dür 12a/8, 12b/9, 16a/12, 17b/3, 19a/5, 20b/1, 27a/7, 29a/2, 32b/4,
35a/8, 36a/12, 36b/6, 44a/8, 46a/10, 48b/7, 50a/6, 52a/7, 59a/9
Kermanî- e.- dür 22b/6, 25b/8
Sîrîn- e.- dür 23a/9, 24a/6

eyer :Eğer
e. 12a/10

eyle - : Yapmak, etmek, uygulamak
bare e.- di 51a/13
toy e.- di 1b/7
sünnet e.- diler 60a/5
suv e.- du 37a/7
e.- mek 24a/12
dügün e.- mek 32b/4
‘imāret e.- mek 25b/12
meyil e.- mekdir 33a/9
e.- ñ 1b/9
eylik e.- r 49b/3
‘imāret e.- rdi 19b/10
e.- rdi- ol 32b/5
kurban e.- se 40a/6
e.- se- ānıñ 37a/11
e.- se- bir 37a/12
e.- ye 13a/8
abdest e.- ye 5b/8
āzād e.- ye 40a/6

fıkr e.- ye 4b/4
hac e.- ye 58b/8
hoş e.- ye 40a/7
hüküm e.- ye 18b/9, 43b/3
ise- hac e.- ye 23b/5
kahr e.- ye 33b/1
ma' ruf e.- ye 57a/11
mekri e.- ye 45a/1
sefer e.- ye 37a/1, 55b/3
suħbet e.- ye 39b/7, 51b/12
suv e.- ye 38b/8
tahāret e.- ye 5b/9
takşirlik e.- ye 34b/4
takşirlik e.- ye 18a/6
tevbe e.- ye 4a/2
zulüm e.- ye 48b/13
zulüm e.- ye 36b/2
e.- ye- düşde 51a/10
e.- ye- düşinde 50b/1
hile e.- yeler 20b/13
e.- yüb 62a/3

eylik(ğ): İyilik

e.- görmek 24a/11
e. 16a/8, 31b/13, 32b/9, 49b/12
e. eyler 49b/3
e.+ de 16a/5
e.+ e 54a/8

eyü : İyi

e. 6a/12, 6b/6, 16a/7, 17a/10, 20a/5, 20b/8, 20b/9, 21b/11, 22b/2,
24a/10, 30b/12, 34a/8, 34b/5, 43a/12, 46a/3, 53b/1, 55a/2, 58a/8, 58b/13,
58b/2
e.+ dür 13b/8, 17b/1, 26b/1, 29a/4, 32a/5, 34a/4, 53a/3, 53b/8, 59a/7
e.+ dür- İbni 29a/1
e.+ se 61a/11

eyülk : İyilik

e.+ dur 14a/9

ezderha : Ejderha

e.- görmek 11b/2, 51a/8
e. 11b/3, 51b/10, 51b/11, 51b/13

F

fā'ide : < Ar. Fayda
f. 40a/11, 50b/10, 51a/1
f.+ si 2a/1

fā'ideli : < Ar. Faydalı
f. 29b/7

faḍul : Fazilet sahibi, üstün kimse
f.- 'avrat 60a/11

fāḥiṣ : Ahlaka uymaz ve terbiyesiz olan
f. 51b/7

faḳih : Fıkıh ilmini bilen
f. 53b/4

faḳihlik : Fıkıhlık
f.+ dir 15a/5

faḳir : Yoksul
f. 15b/5
f.+ dūr 45b/1

faḳirlik : Yoksulluk
f.+ den 57b/5

fal : Uğur, baht
f. 8a/4

fāriğ : Tasarrufu altında olan mülkün kullanma ve tasarruf hakkını başkasına devretme
f. ola 6b/13, 23a/6

farḳ : Fark
f. ider 2b/10
f. ola 5a/4
f.+ I 5a/5, 5a/6, 13a/8

fāsık : < Ar. Günahkar
f. 27a/2, 21b/10

f. olur 26a/11

f.+ lar 13a/5

f.+ lara 43b/2

fāşıl : Kısım kısım, bölüm bölüm

f. 6b/10

f.+ dur 2a/12

fehīm : Anlayış

f. iderler 3a/1

ferāġat : Hakkından vazgeçmek

f. kala 37a/4

ferah : < Ar. Ferah, sıkıntısız tasasız olma durumu

f. 26a/9

f. bula 31b/3, 61b/9

f. ola 40a/11

ferahla - : < Ar. Ferahlamak

f.- r 17a/8

ferahlık(ġ): Ferahlık

f. ola 27b/2

f.+ a 21b/8

ferište : Melek

f. 3a/12, 8a/13, 14a/3, 25b/5

f.+ ler 14a/5

f.+ ler- görmek 13b/8

f.+ leriniġ 56a/7

ferman : Emir, tebliġ

f.+ ın 32b/6

f.+ ıyla 3b/3

ferzendi: Yavru, çocuk, veled

f. 12a/13

f.+ lerinden 27b/8, 27b/9

fesād : Bozuk ve fenalık, karışıklık

f. 13b/7, 23b/6, 33b/11, 54b/6

f.+ ıdur 33a/10

fet(i)h : Ele geçirme, zafer.

f. 22b/6, 56b/6

üzerine- f. 22a/12

fındık : Fındık

f.- yise 29b/5

fıkr : Fikir

f. eyleye 4b/4

fi'l-cümle: Bir hayli

f.- cümle düşde 29a/12

ola- f.- cümle hoş 21b/7

f.- cümle katırın 38b/10

f.- cümle 'aceb 52b/2

f.- cümle 'avrat 41a/12

f.- cümle sūretlar 34a/5

f.- cümle tatlu 21b/11

f.- cümle tokuz- haramdur 43b/5

fil : < Ar. Fil

es-şanī ve 'l-erba'in- f.- ve 11a/2

f. 41a/13, 41b/1, 41b/12, 41b/13, 49a/3

f.+ e 41b/11

f.+ e- binmiş 41b/1

f.+ I 42a/2

f.+ in 41b/4, 41b/5, 41b/7, 41b/8, 41b/9

fi'l : Amel, iş

f.+ inden- āḡa 61b/6

firişte : Melek

f. 3b/2

f.+ ye 3b/1

fitne : Karışıklık, ara bozma

f. 17b/8

f.+ dir 22a/8

fulan : Falan, filan

f. 3b/13, 4a/5

fulful : Biber

f.- ve 30a/8
f. 9b/12, 30a/11

G

ğadir : Bir işi yapmaya gücü yeten
ğ. 22a/6

ğaflet : Nefsine ve hevesine uyup Allah'ı ve emirlerini unutmak
ğ.+ e 17a/3

gāh : < Far. Ara sıra
g. 5a/13

ga'ib : Görünmeyen alem
ğ.+ den 45a/2
ğ.+ den- mal 39a/1
ğ.+ den- rızık 55a/9
ğ.+ deñ 6a/10

ğalib : Mağlup eden
ğ. 12b/4
ğ.+ dür 12b/5, 12b/6, 12b/7, 4b/10

gam :Gam, keder, tasa, dert, elem
ğ. 14b/8, 21a/3, 22a/2, 22b/3, 30b/9, 45a/10, 61b/6
ğ. Ola 45b/13,
ğ.+ dan 16b/8, 26a/9, 27b/2, 61b/8
ğ.+ dañ 25a/2

gamgin: :Gamlı, kederli
ğ. 55a/5

gammāzlık: Birisine iftira atıp zarar verme
ğ.+ dır 46a/2

gani : Zengin, kimseye muhtaç olmayan
ğ. İder 28a/12
ğ. Ola 15b/5

ganimet: Harpte düşmandan alınan mal
vurdi- ğ. 41a/4

ğ.+ e 31a/1

ğarib : Gurbette olan, kimsesiz, zavallı
ğ. 15b/6, 18b/6, 41a/6, 47a/6

ğark : Batmak, suda boğulmak
ğ. Ola 17a/3
ğ. Oldı 17a/3
ğ.+ a- ile 37a/10

ğavğa : Kavga
ğ. 49b/7

ğaybet : Başka yerde bulunmak
ğ.+ in 52a/2

ğayet : Gayet
ğ. 13b/8, 17a/1, 17b/1, 36a/11, 36a/13, 60b/13

ğayib : <Ar. Göz önünde olmayan, yitik, saklı
ğ. 19b/8

ğayrı : < Ar. Başka, diğer
ğ. 10b/8, 32b/10, 36a/11
pirinç- ğ.+ ları 31a/6
ğ.+ yı 37a/7

ğazā : Din uğruna kafirlerle yapılan mücadele
ğ. 58b/9
ğ. kıla 55a/11
ğ. kılmaktır 35b/12
ğ.+ ya 22b/6
ğ.+ ya varmak 9a/3
ğ. kılordı 22b/11

geç - :Geçmek
g.- di 8a/4

gel - : Gelmek
g.- di 7b/4, 8a/4, 12b/11
örümcek- g.- di 44a/3
g.- di- haram 39a/8
g.- digi 6a/11
g.- diler 60b/3

g.- e 13b/2, 44a/4
g.- meye 39b/6
g.- mişdir 59b/6
g.- mişdur 2b/5
g.- mişdür 7b/5, 12b/8, 14a/2, 36b/9, 60a/3
yakın g.- mişdür 27a/12
g.- üb 60a/2
hoş g.- üb 2a/7

gemi :Gemi
g. 6b/13, 8b/4, 16a/11, 17b/1, 61b/12
kendini- g. 61b/11
g.+ den 17a/9
g.+ ye 17a/8

genç :Genç
g. 8b/13, 22a/4

ger - : Germek
g.- mek 33a/7

gerek : Gerek, ihtiyaç, lazım
g. 5a/13, 5b/4, 5b/5, 8a/10, 13a/7, 14a/2, 16a/1, 27a/5
g.+ dir 27a/3, 60a/2, 60b/10
g.+ dur 7b/5
g.+ dür 2a/13, 3a/5, 3a/6, 4a/2, 5a/9, 5a/12, 13a/7, 20b/10, 33a/8,
34a/1, 35a/13, 36a/9, 36b/3, 59b/15, 61a/2, 61a/3

get - : Gitmek
g.- mişdür 54a/1

getür - : Getirmek
g.- dı 45a/2
g.- di 40b/6
g.- diler 2a/4
g.- e 5b/10
g.- ile 54b/3, 54b/7
g.- mek 23b/7, 32b/7
şalavât g.- mek 11b/9, 54a/8, 54b/13, 55a/2
g.- seler 38b/7

gevher : Cevher
g. 31a/10

gey - : Giymek
g.- se 31b/10

geyik : Geyik
g. 41a/3

gibi : Gibi
g. 36b/12, 39a/12, 53b/12, 57a/4
g.+ dir 20a/1, 46b/13, 52a/5, 58b/6
g.+ dur 20a/11

gice : Gece
g. 4b/5

giç - : Geçmek
g.- e 56a/1, 57b/8
g.- er 60b/13, 53a/12

gid - : Gitmek
g.- e 32b/1, 46b/12, 61a/11
sefere g.- e 27a/9
g.-erse 61b/8

gine : Yine
g. 18a/12

gir - : Girmek
g.- di 16b/8, 17a/8, 17a/9, 20a/6, 21a/4, 21a/5, 43b/12, 44a/3, 50a/1, 61a/6
g.- e 7b/8, 13b/3, 15b/12, 16b/2, 16b/5, 16b/10, 16b/11, 16b/13, 17a/11, 17b/9, 18a/8, 19b/4, 21a/4, 21b/6, 25a/5, 28a/6, 28a/8, 28a/9, 28a/11, 29b/4, 29b/5, 29b/8, 30b/3, 30b/6, 32a/11, 33a/12, 34a/1, 36b/13, 39a/1, 39a/9, 39b/1, 40b/3, 40b/7, 40b/12, 41a/9, 42a/5, 43a/11, 43b/1, 43b/13, 44a/1, 44b/1, 44b/10, 45b/4, 45b/6, 47a/7, 47b/5, 48a/2, 48a/12, 48b/2, 48b/4, 48b/5, 50a/2, 50a/7, 50a/8, 50a/9, 51a/7, 55a/8, 55a/11, 55b/4, 57a/10, 59b/4, 61/3
uçmağa- g.- e 55b/11
g.- e- En'âm 55a/9
g.- mek 9b/1, 23a/7, 23a/10, 26b/11, 37a/5, 47a/7, 61b/7
'amele g.- mek 17a/7
g.- mek- hürmet 23a/8
g.- miş 45b/5
g.- mişdur 15b/4
g.- se 21a/9, 35a/11, 50a/6

gīr : <Far. Savaş, kavga
g. 59b/13, 60a/1

girek : Gerek
g. 39b/5

giri : Geri
g. 16a/3, 17b/6, 19a/9, 19a/12, 19b/5, 36b/8, 36b/10, 51b/5, 59b/1

giriftar : Tutulmuş, yakalanmış
g. ola 59b/6

gīt - : Gitmek
g.- medi 61b/9
g.- 35a/4
g.- se 36b/8

giy - : Giymek
g.- erdi 61a/3
g.- erler 24b/8
g.- mek 10a/6, 23a/1, 26a/13, 32a/4, 32a/6, 32a/8

giydir - : Giydirmek
g.- se 26b/1

giyecek(g): Giyecek
g. 10a/5
es-sādisu ve 'l- 'işrīne- g. 31b/9
temiz- g. 31b/10
g.+ ine 28a/8

giyesi : Giysi
g. 9a/12, 25b/8, 26a/12, 26a/13
şarı- g. 26a/12

giyik(g): Geyik
g.+ i 48a/7
g. 41a/7
g.+ lerle 41a/9

göcen : Tavşan yavrusu
g.- görmek 44a/2
g. 11a/4

gök(g) : Gök

g.+ e 36b/8

g.+ e ağıd 36b/9

g.+ de 37a/2

g.+ den 12a/5, 60b/3, 60b/6, 60b/7

gögercin: Güvercin

g.- görmek 47a/13

g. 47b/1, 47b/5

g.+ e 47b/6

g.+ leri 47b/3

gömlek: Gömlek

g. 32a/9

gönül : Gönül

g. 19a/3, 55b/1, 56b/3

g.+ I 15b/2

gör - : Görmek

g.- dı 23b/2, 43b/13, 53b/12

g.- diler 50b/11

g.- diler 13a/1

g.- düm 6b/8, 12b/9

g.- e 3a/4, 4a/14, 6b/12, 7b/6, 7b/9, 8a/2, 8a/5, 12a/9, 15a/7,

16a/8, 16a/9, 16b/7, 16b/9, 17a/9, 17b/9, 17b/11, 18a/6, 18a/8, 18a/10,

18a/11, 18b/13, 19a/7, 20a/4, 20b/4, 20b/5, 20b/12, 21a/4, 22a/12, 23a/9,

24a/13, 24b/12, 25a/1, 25a/2, 25a/6, 25a/13, 27a/5, 27b/5, 27b/7, 31b/1,

32b/9, 32b/12, 33a/1, 33a/3, 33a/10, 33a/11, 34a/12, 34b/2, 34b/6, 35a/2,

35a/5, 35a/10, 35b/7, 35b/9, 36a/3, 36a/7, 36a/8, 36b/13, 37a/3, 37a/4,

37b/2, 37b/4, 37b/5, 37b/8, 37b/11, 38a/10, 38a/11, 39b/9, 39b/11, 39b/13,

40a/13, 41a/4, 41a/7, 41a/9, 42a/2, 42a/3, 42b/3, 42b/9, 42b/10, 42b/12,

43b/12, 45b/2, 45b/5, 45b/8, 45b/9, 45b/12, 46a/5, 46b/7, 46b/10, 47b/3,

49a/1, 49a/3, 49a/5, 50a/7, 53b/13, 54a/1, 58a/7, 58b/6, 59a/4, 60b/5,

60b/7, 61a/10

keramet g.- e 29a/9

koğular- g.- e 21b/5

ziyān g.- e 51a/12

g.- e- eger 24b/1

g.- eler 62a/2

g.- en 6b/1, 8a/7, 16a/12, 18b/5, 26a/10, 26b/3, 41a/10, 42a/4

g.- eniñ 31a/9, 35a/7

g.- enler 49b/13

g.- enlerin 37b/6
g.- ıcek 4b/7, 5b/7
g.- mek 2b/9, 8b/1, 8b/2, 8b/4, 8b/5, 8b/6, 8b/8, 8b/10, 8b/12,
9a/1, 9a/4, 9a/5, 9a/7, 9a/9, 9a/12, 9a/13, 9b/1, 9b/3, 9b/5,
9b/8, 9b/9, 9b/11, 9b/13, 10a/2, 10a/5, 10a/10, 10a/11, 10a/13, 10b/1,
10b/3, 10b/8, 10b/10, 10b/11, 10b/13, 11a/1, 11a/2, 11a/5, 11a/7, 11a/10,
11a/12, 11b/1, 11b/4, 11b/6, 11b/11, 12a/1, 12a/2, 12a/6, 12a/7, 12a/9,
13a/9, 13b/10, 14a/5, 15a/2, 16a/11, 17b/1, 17b/3, 17b/5, 19a/5, 19a/6,
19a/9, 20a/2, 20a/4, 20b/1, 20b/7, 22a/5, 22a/8, 22a/9, 23a/2, 23b/9,
24a/5, 24a/7, 24a/8, 24a/9, 24a/10, 24a/12, 24b/6, 25a/8, 25a/9, 25a/11,
25b/2, 25b/4, 25b/5, 25b/8, 25b/13, 26a/2, 26a/9, 26b/2, 26b/5, 26b/6,
26b/11, 26b/12, 26b/13, 27a/6, 27b/12, 27b/13, 28a/3, 28b/6, 29a/12, 29b/6,
29b/7, 30a/3, 30a/9, 30a/12, 30a/13, 31a/7, 31a/11, 31a/13, 31b/9, 31b/12, 31b/13,
32a/1, 32a/3, 32a/10, 33a/6, 33a/9, 33b/3, 33b/6, 33b/7, 34a/5, 34a/7, 34a/10, 34b/8,
34b/9, 34b/10, 34b/11, 34b/13, 36a/11, 36a/13, 37a/7, 37b/1, 39b/4, 40a/2, 41a/3,
41a/11, 41b/1, 42b/6, 42b/7, 43a/8, 44a/7, 45a/11, 45a/13, 46a/1, 46a/2, 46a/10, 47a/3,
47a/4, 47a/6, 47b/8, 47b/13, 48a/6, 48a/8, 48a/9, 48b/7, 48b/8, 49b/2, 49b/3, 49b/4,
49b/5, 49b/10, 50a/5, 52b/1, 52b/4, 52b/5, 52b/8, 52b/11, 52b/12, 52b/13, 53a/1, 53a/3,
53a/5, 53a/6, 53a/11, 53a/12, 53b/1, 53b/3, 53b/5, 53b/6, 54a/5, 58b/12, 59b/10, 59b/11,
59b/13, 59b/14, 60a/10, 60a/11, 60a/12, 60a/14, 60b/11

pamuk - g.- mek 33b/4
beriler- g.- mek 52a/7
buzağı- g.- mek 42a/13
b  b  l- g.- mek 47b/7
dev  t- g.- mek 24a/8
eylik- g.- mek 24a/11
ezderha- g.- mek 11b/2
ez  derha- g.- mek 51a/8
feri  steler- g.- mek 13b/8
g  cen- g.- mek 44a/2
g  gercin- g.- mek 47a/13
  arab g.- mek 60a/7
ib- g.- mek 33a/6
  abu- g.- mek 25b/13
kendirci- g.- mek 52b/10
kesmek- g.- mek 12a/4
  urd- g.- mek 45a/3
mu    af- g.- mek 24a/6
  r  mcek- g.- mek 43a/8
  ab  al- g.- mek 52b/6
  adurevan- g.- mek 26a/3
  rna  - g.- mek 25a/10
yabuc  - g.- mek 52b/7
yengeç- g.- mek 51a/5

yumurtasın- g.- mek 11a/9, 46a/9
zağferân- g.- mek 21b/4
g.- mez 14a/1
g.- müş 6a/13, 6b/6, 12b/11
g.- se 6a/11, 7a/2, 7b/12, 7b/13, 13a/10, 13a/13, 13b/3, 13b/4, 13b/5,
13b/6, 13b/7, 13b/13, 14a/2, 14a/6, 14a/12, 14b/2, 14b/7, 14b/9, 14b/12,
15a/13, 15b/2, 15b/3, 15b/13, 16a/1, 16a/4, 16a/5, 16a/6, 16a/7, 16a/9,
16a/13, 16b/1, 16b/4, 16b/6, 16b/11, 16b/13, 17a/2, 17a/4, 17a/8, 17b/6,
17b/8, 18a/2, 18a/4, 18b/4, 18b/8, 18b/11, 19a/2, 19a/10, 19a/12, 19b/1,
19b/3, 19b/7, 19b/9, 19b/12, 20a/6, 20a/7, 20b/2, 20b/6, 20b/8, 20b/11,
21a/1, 21a/7, 21a/12, 21b/1, 21b/10, 22a/6, 22a/10, 22a/11, 22a/13, 22b/3,
22b/8, 23a/11, 23a/13, 23b/11, 23b/12, 23b/13, 24a/3, 24b/4, 24b/8, 24b/9,
24b/11, 25a/4, 25b/12, 26a/5, 26a/6, 26a/7, 26b/8, 26b/9, 27a/2, 27a/3,
27a/10, 27b/4, 27b/8, 27b/9, 28a/3, 28a/9, 28b/3, 28b/9, 28b/10, 28b/11,
28b/13, 29a/3, 29a/7, 29a/10, 29b/4, 29b/8, 29b/9, 29b/11, 29b/12, 29b/13,
30a/4, 30a/6, 30b/6, 30b/8, 30b/12, 31a/1, 31a/2, 31a/8, 31a/9, 31a/10,
31a/12, 31b/4, 31b/5, 31b/10, 32a/13, 32b/7, 32b/10, 32b/11, 33a/9, 33a/12,
33b/8, 34a/11, 34b/1, 35a/1, 36b/2, 36b/7, 37a/2, 37a/7, 37a/8, 37b/7,
37b/12, 37b/13, 38b/1, 38b/12, 39b/1, 39b/3, 40b/8, 41b/1, 41b/8, 42b/12,
43a/12, 43b/5, 44a/1, 44a/2, 47a/2, 48a/13, 48b/6, 48b/11, 50a/1, 50b/2,
50b/6, 50b/13, 51a/9, 51b/10, 52a/8, 52a/11, 53a/4, 53a/7, 53a/8, 53a/9,
53a/10, 54a/11, 54b/2, 54b/5, 54b/8, 54b/10, 59b/10, 60b/9, 60b/12, 61a/5,
61a/6, 61a/7, 61b/3, 61b/12
ayna- g.- se 61b/1
çetük- g.- se 45b/11
çırak- g.- se 18b/1
eksikliğin- g.- se 24a/2
horos- g.- se 44a/5
kabusını- g.- se 21a/13
oğlancıklar- g.- se 22b/2
ot- g.- se 30b/1
şandık- g.- se 26a/4
sertlan- g.- se 44b/13
susan- g.- se 30a/1
süd- g.- se 30b/5
şeftali- g.- se 29b/2
tut- g.- se 29b/3
ve- yavuz- g.- se 20b/9
g.- se 30b/11
yohsul- g.- se 17a/12
yumurtasın- g.- se 48b/3
zağferân- g.- se 21b/12
g.- seler 15a/5, 15a/9, 23b/10
g.- üb 2b/4, 2b/7

g.- ür 4b/5
g.- ürdı 61b/2
g.- ürlerdı 4a/9

göre : Göre
g. 3b/7, 7a/6, 7a/11, 7a/12, 7b/1, 7b/2, 7b/4

görgülü: Görgülü
g.- yüzlü 21b/9

göster -: Göstermek
g. 4a/5
g.- ür 3b/4, 3b/7, 4a/1, 4b/2

götür - : Götürmek
g.- ile 54b/12

gövde : Gövde
g.+ si 19a/2
g.+ sin 61a/13

göz : Göz
g. 12a/12, 25a/5, 25a/8

gözle - : Gözlemek
g.- meye 34b/2

gözsüz : Gözsüz
el-ḥādī ve 'l- 'işrine- g.- ve 34a/9
g. 10a/13, 34b/1

ğüll : < Ar. Suçluların boyunlarına ve bileklerine geçirilen zincir, demir halka
ğ. 10a/9

ğulam : Esir, hizmetçi, köle
ğ. 15b/1

ğuşsa : Keder, tasa
ğ. 14b/4, 22a/2, 22b/3, 27a/4, 30b/9, 31b/4, 34b/11, 41b/10, 49b/9,
59a/6
ğ.+ dur 26b/4, 32a/6
ğ.+sın 58a/9

ğuşşalı: Kederli, tasalı
ğ. 43a/5

ğusül : Gusül
ğ. 9a/2
eş-şanî ‘āşîr- ğ. 22b/4
ğ. iderdi 21a/3

güç : Güç
g. 54b/2
g.+ iyle 48b/13

güd - : Güdmek
g.- erdi 43b/2
g.- erse 40b/2
g.- mek 31b/13

gül - : Gülmek
g.- erse 59a/5
g.- mek 11b/11, 58b/11

gümüş : Gümüş
g. 10a/3, 31a/6, 31a/11

gün : Gün
g. 2a/1, 6b/3, 6b/4, 8b/2, 35b/2, 59b/14
g.+ inde 56b/4, 57a/4
g.+ ünde 23a/12, 57b/9

günah :Günah
g.+ dan 13a/12
g.+ ına 60b/2
g.+ ları 23a/4
g.+ larına 4a/2, 14a/11, 34b/10, 36a/9, 59b/15

günahlu: Günahlı
g. 33a/12

güneş : Güneş
g. 15a/2, 15a/6, 15a/7
er-rābi‘ g. 15a/1

güzel : Güzel
g. 48a/3

H

ḥāb : <Far. Uyku
ḥ.+ in 58a/1

ḥaber : < Ar. Bilgi, haber
ḥ. 2b/5, 12b/8, 22b/3, 52b/11, 60a/1
ḥ. verirlerdi 2b/8
ḥ. virür 59a/10
ḥ.+ dur 33b/7
ḥ.+ ler 14b/2, 21b/7, 22b/2, 25a/4, 28b/2, 29a/10, 31a/12, 52b/2
ḥ.+ lerdur 22a/7

ḥacamat: < Ar. Vücudun herhangi bir yerini hafifçe çizip üzerine boynuz, bardak veya şişe oturtarak kan alma.
ḥ. 9b/3
et-tāsi ‘āṣīr- ḥ. itmek 27a/5

ḥācet :< Ar. İhtiyaç, gereklik, lüzum
ḥ. olur 4b/3
ḥ.+ I 22b/9, 32b/12, 33a/1, 43a/11, 55b/5
ḥ.+ leri 7b/7, 33b/2

ḥadım : < Ar. Kısırlaştırılmış erkek
ḥ. 25b/5

ḥādī : < Ar. Birinci
ḥ. 41a/2

ḥādīm : Hademe, hizmetçi, hizmet eden, işe yarayan.
ḥ. 25a/12

ḥadīṣ : Hz. Muhammed’in sözü, emri.
ḥ. 5a/2

ḥakḳ : Doğru, gerçek
h.- ı batıldan 52b/6

ḥakḳ : < Ar. Allah, doğru, gerçek
ḥ. 2b/5, 3b/5, 3b/13, 4a/4, 5b/9, 6b/12, 34b/1, 55b/10, 56a/1,
56b/11, 58b/1, 61b/2
ḥ.+ dur 2b/9

h.+ a 4a/6
h.+ ı 4a/7, 34b/5

hakkında: Hakkında
h. 2b/1, 18a/5

hal : < Ar. Durum, vaziyet
h. 5a/7, 14b/4
h.+lu 24b/4

halaş : < Ar. Kurtulma, kurtuluş
h. Bula 13b/6, 16b/7
h. Ola 43a/4

halayık: Cariye, hizmetçi
h. 14b/13, 22a/11, 50a/8, 60b/2
h.+ I 54b/5
h.+ ın 22b/1
h.+ ları 47b/11

hāl : < Ar. Durum
h.1+ hayatında 54b/11

halk : İnsan topluluğu
h. 20a/8, 22a/1, 25a/3, 33b/12
h.+ I 18b/12, 37a/10

halka : Halka
h. 10a/6, 12a/11

hamam: Hamam
h. 8b/9, 20a/13, 21a/1
h.+ a 21a/4, 4b/3, 61b/6, 61b/7
h.+ da 21a/3
h.+ dan 21a/2

hamd : Medih, övmek
h. Itmek 11b/8

hamse : Arapça'da beş sayısı
h. 8b/3, 9a/7, 36a/10

ḥamsīn : Arapça'da elli sayısı
ḥ. 11b/12, 12a/4, 60a/13

ḥarab : < Ar. Bozulma, harap
ḥ. 12a/2, 20a/4, 21a/10, 21b/1
ḥ. görmek 60a/7
ḥ. ola 35a/2
ḥ. olmak 60a/6, 60a/8
ḥ. olmakdur- 20a/3
ḥ. olmuş 20a/2, 61a/5

ḥaram : Helal olmayan
ḥ. 16b/11, 17b/8, 18a/8, 18a/13, 26b/8, 28a/8, 28a/11, 29a/1, 29b/5,
30a/12, 30b/6, 30b/7, 30b/12, 43a/11, 43b/3, 44a/1, 48b/5, 57a/9
geldi- ḥ. 39a/9
ḥ.+ dan 43b/1
fī'l-cümle tokuz- ḥ.+ dur 43b/5

ḥarāmīlik: Hırsızlık, haydutluk.
ḥ.- ıderdi 28a/7

ḥaramlık: Haram olma durumu
ḥ.+ dır 46a/2

ḥarbende: Seyis, eşek ve katır gibi yük hayvanlarına bakan kimse.
ḥ. 53b/8

ḥariş : Son derece hırslı olan.
ḥ. 53a/6

ḥas : Mahsus
ḥ. Ola 55b/6

ḥāşıl : Çıkan, meydana gelen, peyda olan
ḥ. Ola 19b/11, 39a/4, 44b/7, 44b/8, 50a/3, 56b/3, 58a/9
ḥ. Olmak 23a/3
ḥ. Olur 39a/6
ḥ. Ola 27b/6

ḥaşım : Kesip atma, kesme
ḥ. 45a/6

ḥasiret : Hasret

h.+ lerine- irişe 55b/3

hasta : < Far. Hasta, rahatsız

h. 13b/6, 23b/11, 33a/12

h. Olmuş 35a/5

hastalık(k): < Far. Hastalık, rahatsızlık

h. 17b/12, 18a/1, 45b/13, 38a/1, 40b/7

hasūd : Çok hased eden

h. 43a/11

haşmet: Hürmetten gelen çekinme.

h. Ola 32a/2

hatarı Tehlike, korku

h. 16a/2

hatarlı: Tehlikeli, korkulu

h. 16a/6

hātır : < Ar. Gönül, kalp.

h.- ı nisāde 5b/3

hatīb : Bir topluluğa karşı güzel söz söyleyen kimse.

h. 9a/5, 23b/9

hatraṭ: Ar. Tehlike

h.+ dan 57b/10

hava : Hava

h. 37a/2

h.+ da 36b/6, 36b/7

havuż : Havuz

h. 54a/4

haya : Haya, utanma

h. 12a/13, 25b/5

hayır: < Ar. İyilik

h.- ve 22a/12, 22b/12

h. 13b/1, 42a/11, 48a/7, 49a/4, 56a/13, 56b/7, 56b/13

h. Bula 55b/2
h. Ola 23b/2, 34b/13, 58a/3
h.+ a 12a/10, 23b/10, 29a/8
h.+ dan 3b/2
h.+ dır 34a/11
h.+ dur 13b/11, 53b/8

hayırlı: < Ar. Hayırlı, faydalı, makbul
h. 43a/9, 42b/7, 53b/7

hayme : Çadır
h. 9a/10, 25b/7, 26a/9, 54a/2

hayvan: Hayvan
h. 12b/2
h.+ lar 10b/9, 37a/6

haz(I)ret: < Ar. Saygı anlamı taşıyan ünvan
h.+ leri 5b/9
h.+ lerin 54a/11
h.+ lerine 2b/3, 3b/9
h.+ lerini 54b/5, 54b/8
h.+ lerini- düşünde 13a/10
h.+ lerini 2a/11
h.+ leri 54b/2
h.+ I 53b/6, 54a/12, 54b/1, 54b/4
h.+ in 14a/6, 14a/10

heb : Hep
h. 31b/7, 33b/8, 34a/4, 38b/10, 40b/12, 41a/12, 41b/7, 42b/10, 42b/11,
46b/10, 47a/4, 47a/5, 47a/12, 48a/11, 53a/4, 54a/3, 54a/5, 61a/13

hebisi : Hepsi
h.+ nden 38a/2

hekim < Ar. Bilge
h.+ lere 29a/12
h.+ leri 1b/7

helāk : < Ar. Mahvolma, ölme
h.- vire 33b/11
h. 42a/2
h. Ide 56a/2

h. Olmuş 61b/4
h. ola 54a/10

helal : Haram olmayan

h. 7a/7, 7b/7, 13b/12, 16b/2, 16b/4, 16b/10, 19b/1, 19b/4, 21b/6,
24a/6, 24a/7, 28a/6, 28b/1, 29a/5, 29b/3, 29b/6, 29b/7, 29b/8, 30a/1,
30a/4, 30b/5, 30b/11, 31a/11, 31a/12, 33b/4, 40a/2, 40b/3, 40b/11, 40b/12,
41a/4, 48b/4, 49b/11, 50a/7, 50a/9, 55a/8, 55b/4
dükeli- h. 12b/3
yise- h. 50a/1

helallık(ğ): Helallik

h.+ a 24a/8
h.- ve 25a/12

helva :Helva

h.- veya 30a/5
h. 9b/10, 30a/3, 53b/13

helvacı: Helva yapan kimse

h. 53a/2

hem :< Far. Hem

h. 1b/9, 2a/10, 2b/2, 7a/6, 27b/13, 36b/4, 46a/7, 47a/3

hemān : < Far. Hemen, derhal, böylece

h. 4a/13, 16a/1, 19a/8, 20a/10, 33a/7, 45b/11, 52a/4, 58b/13

her : < Far. Her

h. 2a/12, 2b/3, 3a/6, 3b/1, 3b/4, 4a/5, 4b/4, 5a/10, 5a/11,
5a/13, 5b/8, 6a/10, 8a/11, 9a/8, 12b/2, 13a/1, 13a/13, 14a/9, 14a/12,
14b/2, 14b/7, 14b/8, 14b/11, 15a/12, 17a/13, 17b/5, 22a/6, 23a/9, 24b/5,
24b/7, 25b/8, 28a/3, 30a/4, 30a/11, 30a/13, 31b/10, 32b/4, 32b/10, 33b/9,
34a/10, 36a/2, 36a/12, 36b/6, 37a/7, 37b/2, 38b/13, 40b/10, 40b/12, 43b/3,
44a/8, 45a/4, 45a/6, 45a/7, 49b/2, 50a/3, 50a/6, 52a/8, 53a/3, 57b/8,
62a/2
es-şanī- h. 12b/3
vururlardı- h. 33a/11

herze :Boş söz

h. 53a/7

heva :İstek, düşkünlük
h.+ sından- emin ola 57a/7

heves :Nefsin hoşuna gitmek
h. ideler 54b/6
h.+ i 55b/11

heybet : Sakınıp korkulacak hal, azamet
h.+ i 4b/12

hırızma: Azgın hayvanların ağzına veya ayının burnuna takılan demir halka
h. 21a/5

hırş : Şiddetli istek
h.+ a 17a/3

hışım : Akraba
h.+ I 24b/10, 35b/10
h.+ larından 39b/13, 61a/11

hışım : Öfke, hiddet, kızgınlık.
h.+ ından 44a/12, 44a/13

hızmetkar: Hizmetkar
h.+ ları 26a/5

hiç : Hiç
h. 27a/11, 28b/4, 56b/1

hidāyet: Doğruluk
h. 18b/2, 57b/11
h.+ dür 17b/4

hikmet: Allah’a itaat, fıkıh ve salih amel.
h. 24a/9
‘ilm-ī h.+ dur 18a/11

hil‘at : <Ar. Padişahlar ve vezirler tarafından birbirine iltifat veya mükafat olarak giydirilen kürklü veya işlemeli kıymetli kaftan
h. Buyurdı 2a/7

hile : Hile
h. 60b/6

h. Eyleyeler 20b/13

hılğat : Yaratma, yaratılış.
h.- vireler 48a/4

himmet: Kalp isteği ile gösterilen ciddi gayret.
h. 4a/12, 4b/3, 7b/13

himmetlü: Himmetli
h. 29a/6

himmetsiz: Himmetsiz
h.- kişiler 51a/6

his : His, duygu
h. Idüb 20b/10

hisāb : < Ar. Hesap, sayma
h. 8b/1, 14b/2
h. Virürdü 14b/5
h.+ I 13a/9, 57b/9
h.+ in 56b/11, 61b/1
h.+ iyle 2b/11

hişar :Hisar
h. 8b/7, 19b/7, 19b/12, 19b/13
h.+ da 19b/10

hor : Kıymetsiz, önemsiz
h. Ola 54b/9

horos : < Far. Horoz
h.- 130ügat 44a/4
h.- öldürdü 47b/12
h. 11a/5, 43a/7
h.+ I 7b/1

hoş : < Far. Hoş, iyi, güzel
h. 10b/6, 14b/1, 21b/4, 21b/5, 21b/6, 22a/9, 25a/4, 36a/1
el-âşîr- h. 21b/3
el-‘âşîr h. 8b/11
ola- fi’l-cümle h. 21b/7
h. Eyleye 40a/7

h. Gelüb 2a/7
h. Ola 23b/12, 45a/8, 55a/8, 56a/4
h. Ola- 38b/2
h. Olmuş 34b/6

hoşluk: < Far. Hoşluk, güzellik
h. Göre- 24b/1

hüb : < Far. Güzel, iyi, hoş
h.- ve 36a/2

hudā : Allah
h. 16a/10

hümā : Devlet kuşu, saadet, mutluluk
h. 47a/3

hurd :Ehemmyetsiz, önemsiz
h.+ I 4b/12

hurma :< Far. Hurma
h. 9b/10, 30a/3
h.- yirdi 28b/12

huşūmet :Düşmanlık, çekişmek
h. 31b/4
h.+ dür 32a/7

hutbe : Hutbe
h. 10a/8
h. Okumak 32b/3
h. Okusa 32b/6

hüdhüd: < Ar. Çavuş kuşu, ibibik
h. 48a/9
h.+ üñ 48a/10

hüküm: < Ar. Yargı
h. 23b/10
h. Eyleye 18b/9, 43b/3
h.+ ünde 15a/1

hükümet: Hükümet

h.+ I 42a/9

hürmet: Saygı, kıymet

h. 25a/7, 26a/8

girmek- h. 23a/8

h.+ dür 34a/8

h.+ I 18b/12, 20b/6, 22a/1

hürmetsiz: Saygısız, değersiz

h. 25a/4

hürrem:

h. 37a/13

semiz- h. 21b/6

I

ıbrık : İbrik

ı. 12a/10

ılkı : Yıl içinde doğan hayvan

ı. 39b/3, 39b/12

ı.+ lar 48b/9

ı.+ nın 39b/12

ı.+ yla 39b/9

ırak : Irak, uzak.

ı. ola 4a/3, 8a/7

ı.+ da 18a/10

ırmak(ğ) : Irmak

ı. 8b/3, 16a/10, 16b/3

ı.+ dan 16b/1

ı.+ ı 60b/13

ışır - : Isırmak

ı.- dı 27a/4, 51a/12, 52a/2

ı.- dığın 26b/13

ı.- duğı 9b/2

ı.- maz 51b/3

ı.- sa 44b/4

i

- ib** : İp
i.- görmek 33a/6
i. 10a/9, 33a/5
i.+ I 33a/7
i.+ le 33a/8
- ibek** : İpek
es-şelāşin- i.- ve 34a/3
- iblik** : İplik
eş-şelāşin i. 10a/12
- iblis** : İblis, şeytan
i. 51b/11
el-ḥādī ve'l-ḥamsin- i. 52a/6
el-ḥādī ve'l-ḥamsin- i. 11b/3
- İbn** : < Ar. Oğul
i.+i 17b/3, 20b/1, 23a/9, 24a/5, 36a/11, 36b/6, 44a/7, 46a/9, 48b/7,
59a/9
eyüdür- i.+I 29a/1
- ‘ibret** : İbret
‘i. dutmak 34b/10
- iç** : İç kısmı
i. 40b/11
i.+ I 25a/13, 51a/2
i.+ inde 6b/13, 16b/13, 17a/2, 18a/4, 18b/12, 20a/8, 21a/1, 21a/7, 21b/13,
22a/1, 25a/3, 26a/3, 34a/2, 37a/10, 41b/11, 42a/6, 50a/10, 50a/12, 56b/2,
56b/9, 56b/12, 61b/11
i.+ ine 21a/9
- iç -** : İçmek
i.- di 23a/12
andı i.- di 33b/13
i.- e 58a/13
i.- er 30b/7, 30b/8, 30b/9
i.- erdi 16a/13, 16b/2, 16b/4, 16b/7, 38a/12, 39a/3, 42b/13
i.- mek 10a/2, 10a/11, 30b/4
and i.- mek 33b/5
i.- se 17a/6, 34a/1, 41b/6, 45a/5

içün : İçin

i.- yaramaz 43b/4

i. 1b/8, 4b/11, 13b/9, 35a/5, 36b/3, 62a/7

id - : Etmek, yapmak

i.- e 39a/10, 55b/10, 56a/13, 56b/13, 59a/1

helāk i.- e 56a/2

ķasıd i.- e 56a/9

ķavaķ i.- e 42a/7, 43a/10

sefer i.- e 39a/5, 46b/3

suķbet i.- e 51a/5

tevbe i.- e 59b/5

i.- e- Er 56b/11

i.- e- keklik 48a/3

i.- e- yāķūd 47b/7

du‘ā i.- eler 3a/2

heves i.- eler 54b/6

‘amel i.- eler 62a/3

ta‘bīr i.- eler 4b/8

ba‘zısı i.- er 32a/13

delalet i.- er 12a/10, 13b/12

delālet i.- er 18b/3, 19a/9, 21b/8, 21b/11, 21b/12, 24a/2, 26b/9, 29a/1, 36b/1, 38b/10, 53b/10, 54a/3, 54a/6, 54a/9

farķ i.- er 2b/10

ķani i.- er 28a/13

sağ i.- er 28a/13

ķavaķ i.- er 44a/8

uzunluğına- delalet i.- er 11b/8

uzunluğuna- delālet i.- er 22a/10

i.- er- er-rābi‘ ‘āķīr- muķķaf-I ķerif 24a/3

i.- erdi 40a/11

cimā‘ i.- erdi 32b/8, 32b/10, 33a/1, 60b/14

ķusūl i.- erdi 21a/3

ķarāmīlik- i.- erdi 28a/7

ķaķablīķ i.- erdi 39b/5

ķabır i.- erdi 34a/13

ķavaķ i.- erdi 46a/7, 46b/5, 49a/3, 61b/14

sucūd i.- erdi 22b/11

ķerķ i.- eriz 3a/7

fehīm i.- erler 3a/1

ta‘bīr i.- erler 13b/10

ķavaķ i.- erse 41b/12

his i.- üb 20b/10
nazar i.- üb 62a/3
ziyān i.- üb 59a/15

ide - : Söylemek
i. 62a/5
i.- ler 25b/11, 28a/11, 28b/2, 35a/9, 36a/2, 37a/7, 37a/9, 37b/1, 39b/3,
42a/13, 43a/8, 58b/12, 60a/8, 60b/1

idici : Edici
z. 52b/1, 53a/2

igne : İğne
i.- ile 33b/1
i. 10a/10, 33a/5

iḥdaş : Ortaya koymak
i. 56b/13

iḥrām : Hacıların örtündüğü dikişsiz elbise
i. 23a/1

iḥsan : İyilik, lütuf, bağışlamak
i.+ dur 13b/11

iḳāmet : Bir yerde kalmak.
i. 23b/6

iki : İki
i. 2a/2, 14a/3, 14b/5, 29a/2, 32a/12, 32a/13, 37b/5, 42b/4, 44a/9,
44a/10, 51a/13
turmuşdur- i. 23a/5
i.+ si 12b/13, 13a/1, 44b/2

ikinci : İkinci
i. 2a/9, 3a/10, 4a/10, 6b/3, 7a/2

iḳlim : İklim
i. 15a/6, 15a/8, 59a/12
i.+ den 42a/1
i.+ e 36b/1, 39b/1, 42a/1
i.+ in 36b/1

il : Vilāyet

i. 15b/12, 20b/7, 24a/11, 40b/2, 45a/6, 53a/13, 57a/10
i.+ de 8a/1, 40b/1

ilāhī : < Ar. Allah’a dair
i. 6b/8

ile : İle; krş. Birle
i.- Merve 23a/13
i. 5a/3, 5a/12, 7a/2, 7b/6, 16b/10, 16b/11, 17b/9, 24b/10, 32b/10,
37a/11, 37a/12, 38a/4, 38b/8, 39a/6, 39b/4, 39b/6, 39b/10, 41b/3, 41b/12,
42a/7, 42b/9, 43a/9, 43b/4, 44a/5, 44a/8, 44b/2, 44b/5, 44b/8, 44b/10,
45a/6, 45a/7, 45a/12, 45b/3, 46a/6, 46b/4, 49a/7, 49a/8, 49a/9, 49a/12,
50b/3, 51a/10, 55b/11, 58a/5, 60b/3
bağa- i. 51a/4
dilki- i. 45a/6
ğarkā- i. 37a/10
igne- i. 33b/1
ķarine- i. 20b/10
selāmetlik- i. 15b/6

ilet - : İletmek
i.- di 42b/8
i.- diler 2a/6

ilhām : < Ar. Kalbe gelen mana
i. 3a/11, 4a/3, 4a/8

‘ilim : Bilmek, idrak etmek
‘i. 2a/8, 14a/13, 29b/7, 30a/6, 31a/11, 31a/13, 48a/6, 48a/11
‘i.- ī hikmetdur 18a/11
‘i. 24a/9
‘i.+ in 54b/8

illa : < Ar. Yalnız, sadece, mutlaka
i. 34b/6, 40b/10, 46b/3, 51b/3, 51b/5, 61b/12

‘illet : < Ar. Hastalık
‘i. 4a/10, 4a/12, 34a/11
‘i.+ leri 34b/6

imām : Müslüman din adamı

i. 9a/5, 23b/9

imāmlık: İmamlık

i.+ dır 15a/4

īmān : İnanmak, itikad

i. 22b/10

i.+ ı 35b/8, 57a/5, 58a/5, 61a/7

i.+ ını 56a/1

i.+ ıyla 35a/4

‘imāret: Mamur etmek, şenlendirmek.

‘i. 19b/5, 61a/5

‘i. eylemek 25b/12

‘i. eylerdi 19b/10

‘i. kıldı 19b/12

imdi : Şimdi

i. 3a/5, 3b/4, 5a/11, 13a/6, 60b/9

in - : İnnek

i.- di 38a/3

i.- mezden 2b/3

i.- se 19a/8, 36b/10, 39a/6

incin - : İncinmek

i.- e 33b/12, 50b/9

incir : İncir

i. 29a/5

incü : İnci

i. 31a/11, 31b/5, 50a/12

inek(g): İnek

i. 11a/3, 42a/12

i.+ i 43a/1

inşaf : İnsaf

i. 18b/10, 54b/3, 54b/11

inşā’lāh : < Ar. İnşallah

i.- -ū ta‘ālā 3a/7

in(i)le -: İnlemek

i.- r 34a/11

i.- se 34a/12

iplik : İplik

33b/3

ir - : Ermek

i.- e 15b/3, 37a/3, 38b/3, 45a/4

i.- üb 19b/3

iriş - : Erişmek

i.- e 3b/2, 3b/5, 14b/13, 16a/2, 17a/13, 19a/8, 19b/1, 20b/5, 20b/12,
25a/1, 27b/6, 32b/2, 32b/11, 32b/13, 33b/13, 37b/8, 38b/13, 39a/4, 39a/8,
39b/11, 40b/5, 41a/5, 41b/3, 41b/11, 41b/13, 42b/8, 42b/10, 43b/11, 44b/6,
44b/12, 45a/3, 45a/10, 45a/11, 46a/12, 46b/3, 46b/8, 47b/13, 48b/10, 49b/4,
50b/10, 50b/12, 52b/6, 55a/9, 55b/3, 58b/7, 61b/6, 61b/11

hasiretlerine- i.- e 55b/3

ise- umidine- i.- e 15b/7

mażarrat i.- e 47a/10

muşibet i.- e 25a/7

ziyān i.- e 15a/7, 21b/2, 24a/13

ziyān i.- e 25a/3, 32a/2, 32b/5, 41a/6, 59a/14

i.- mek 32a/1

ziyān i.- meye 8a/8

i.- üb 40a/11

irişdirici: Eriştirici

i.- kişi 52b/11

irkek : Erkek

z. 15b/8, 20b/3

irüş - : Erişmek

şena'āta- i.- e 30b/2

ise : İse

i.- hac eyleye 23b/5

i.- umidine- irişe 15b/7

i. 6b/9, 9b/13, 10a/5, 11b/6, 15b/5, 15b/6, 15b/8, 15b/9, 15b/10,
15b/12, 15b/13, 16a/8, 17a/11, 18b/6, 23b/6, 24b/1, 26a/10, 26a/11, 26b/3,
27a/8, 27a/12, 28b/4, 28b/7, 28b/11, 29a/11, 29b/2, 30a/9, 30a/11, 31b/3,
32a/5, 32a/6, 33b/10, 33b/11, 38a/1, 38a/2, 38a/6, 38a/7, 38b/4, 38b/5,
38b/6, 38b/7, 38b/13, 40a/7, 41b/2, 41b/3, 42b/13, 43a/4, 43a/5, 44b/6,

48b/4, 49b/9, 54b/11, 55a/5, 55a/6, 59a/15

ablağ- i. 38a/7

bazirgān- i. 43a/5

cik- i. 48a/5

kaserler- i. 28b/8

şu- i. 59b/4

tütünlı- i. 59b/7

tütünsüz- i. 59b/8

vağtsiz- i. 28b/11

isim < Ar. İsim, ad

i.+ ine 62a/4

i.+ ini 2a/5

i. 55b/6

issi : İs, kandil dumanı

i. 9b/12, 18b/3, 30a/8, 37b/2, 41b/5, 41b/6, 60a/10

i. bula 51a/5

i.+ ne 47a/9

i.+ niğ 39b/12

iste - : İstemek

i.- ye 4a/7

i.- yeler 56a/8

isteyici: İsteyici

i. 53a/13

isti‘ānet: < Ar. Yardım istemek

i. 5b/6

istiğfār: < Ar. Allah’tan günahlarının bağışlanmasını isteme, tövbe etme

i. 54b/13

i. itmek 11b/9, 54b/14

iş : İş, durum, hal, kullanım

i. 14b/4, 15a/11, 15b/10, 17a/1, 19b/8, 20a/5, 31b/7, 34a/1, 36b/13,

37a/8, 37a/11, 38a/10, 38a/13, 39b/6, 59b/1, 59b/12

‘acayib- i. 38b/9

i.+ de 23b/6, 37b/11, 56a/9

i.+ den 38a/3, 42b/3, 56a/1

i.+ dir 36a/9

i.+ dür 36a/6

i.+ e 19a/11, 24a/10, 33a/9, 58a/8

i.+ I 16a/4, 16a/6, 17a/1, 27a/8, 34b/7, 36b/4, 46a/13, 55a/4, 58a/4, 59b/10
i.+ ide 46a/10, 60a/1
i.+ inden 33b/10, 37a/4, 47a/11
i.+ ine 37a/5, 59b/13
i.+ ini 23a/6
i.+ ler 28a/4, 50b/6, 54b/7, 60b/12
i.+ lerden 14a/11
i.+ leri 19b/9, 27a/8, 33a/4, 53a/7, 53a/8, 56a/4, 56b/13

‘iş : İş, durum, hal, kullanım

‘i. 19b/9

‘i.+ lerde 17a/8

işāret : İşaret

i. 3b/5

işbu : Bu işaret sıfatının yazıda kullanılan eski hali

i. 62a/2

işit(d) -: İşitmek

i.- e 21b/7, 22b/2, 25a/4, 35b/3, 36a/3

i.- eler 17b/13

i.- üb 37a/13

i.- di 35b/2

i.- mek 10b/7, 36a/1, 36a/4, 36a/5

söz i.- mek 55a/2

i.- meye 34b/5

işle - : İşlemek

i.- meye 57a/9

i.- ye 34b/5, 37a/8, 37b/10, 38a/13, 38b/9, 51b/7

i.- yeler 37a/11

‘işrīn : Arapça’da yirmi sayısı

‘i. 9b/11, 10a/1, 10a/5, 30a/2

it : Köpek

k. 10a/9, 11a/6, 31a/1, 44a/7, 45a/9, 45a/11, 45b/3

ķancık- i. 11a/7

i.+ I 45a/13

it - : Etmek, yapmak

i.- di 12b/10, 12b/12, 13a/2

i.- diler 22a/7

suv i.- diler 12b/8
i.- diler- ya 12b/13
i.- dim 13a/3
i.- mek 49a/9
es-sābi‘u ve‘l-‘iṣrīne- cimā‘ i.- mek 32b/2
et-tāsi‘ ‘āṣīr- ḥacamat i.- mek 27a/5
ḥamd i.- mek 11b/9
istiğfar i.- mek 55a/1
istiğfār i.- mek 11b/9
şavaş i.- mek 43a/9
ta‘bir i.- mek 60b/9
ta‘bīr i.- mek 16a/1
ṭavāf i.- mek 23a/7
suḥbet i.- mek 45a/13
i.- se 39a/7, 39b/6
cimā‘ i.- se 32b/13
umīd i.- se 20b/3

i‘tibār : Ehemmiyet vermek, hürmet saymak
z. 4b/1

iyde - :Söylemek
i.- ler 15b/11, 21b/4
i.- rler 24b/7

iyē : Bir şey üzerinde sahipliği olan kimse
z. 41b/4, 38b/3, 38b/4

iyi :İyi
i.+ dūr 36a/11

iyü :İyi
i. 17a/1, 19b/8, 24b/4, 30a/1, 30b/1, 33b/3, 36a/3, 36a/7, 36b/8,
36b/11, 40b/11, 46a/12, 54a/4, 56a/9
yandurdu- i. 33a/13
i.+ dūr 20a/11, 26b/1, 28b/11, 40b/10, 43b/4, 61b/8

iyülig : İyilik, iyi olma durumu
i.+ e 21b/11

izār : < Ar.Yanak
i. 32a/8

‘izzet :<Ar. Büyüklük, yücelik, ululuk

‘i. 14a/8, 23a/8, 25a/6, 25a/7, 26a/4, 26a/8, 34a/6, 34a/7, 37b/4
‘i. bula 57b/4
‘i.+ I 13b/3, 22a/1, 54b/8

‘izzetlü :<Ar. İzzetli
‘i. 27b/3

K

ka’im : Ayakta duran
k. 56b/9

kabak : Kabak
k. 29a/11, 29a/12, 29a/13

kablan : Kaplan
k.- südi 31a/4
k.- ve 44a/6
k. 11a/6, 44b/9, 44b/10, 49a/8

kablu bağa: Kaplumbağa
k. 11a/13, 50a/4, 50b/12, 50b/13, 51a/2, 51a/3

kabu : Kapı
k.- görmek 25b/13
k. 25b/6, 61a/12
k.+ sı 43a/1, 49b/13
k.+ sın 21b/1, 21b/2
k.+ sın- 142ügat 21a/13

kaç : Tane anlamında kaç
k. 3a/5

kaç - : Kaçmak
k.- ardı 44a/12
k.- ub 58a/8

kaçan : Ne zaman, ne zaman ki
k. 3b/4, 5b/8, 62a/2

kadar : < Ar. Kadar; krş. Dek, degin
k. 62a/1

ķademlu: Kademli

ķ. 58a/3

ķādī : Kadı

ķ. 9a/5, 23b/9

ķ.+ lar 4b/13, 20a/3

ķ.+ nıñ 24a/3

ķ.+ sı- şerī' atı 24a/1

ķ.+ lara 32a/5

ķ.+ sı 53a/12

ķafes < Far. Kafes

ķ.- ve 34b/8

ķ. 34b/11

ķāfir : Kafir

k. 13b/3

k.+ ler 12b/4, 57b/12

ķahir : Kahır

ķ. 54b/12

ķ. Eyleye 33b/1

ķāhil: Yaşlı, ihtiyar

k. 58a/12

ķahtlık: Kuraklık, kıtlık

ķ. 60b/10

ķal - : Kalmak

ķ.- a 21a/6, 35b/10

sā'il ķ.- a 5a/13

ķ.- a- düşde 37a/12

ķ.- ay 31b/6

ķ.- dı 21a/6

ķ.- madı 27a/11

ferāğat k.- a 37a/4

ķalay : Bir element türü

ķ. 10a/4, 31a/6

ķalaycı: Kalaycı

ķ. 53a/12

ķalb :Kalp
ķ.+ ini 56a/1

ķal'e : < Ar. Kale
ķ. 19b/13

ķalem : < E. Yun. Kalem, yazı aracı
ķ. 9a/6, 24a/4, 24a/8
ķ.+ e 2a/4

ķalemdān: Kalem kutusu, kalemlik.
ķ. 9a/7, 24a/4, 24a/9

ķalnlık: Kalınlık
ķ. 9b/6

ķalkān: Ok, kılıç vb.nden korunmak için ssavaşçıların kullandığı korunmalık
ķ. 33b/6

ķalkāncı: Kalkan üreten kişi
ķ. 52b/12

ķām : Şaman
k. 48a/6

ķamçı: Kamçı
ķ. 10a/10, 33a/6
ķ.+ ya 33a/11
ķ.+ yla 10b/4, 33a/11
ķ.+ yla urmak 35b/4

ķamçıcı :Kamçı yapan kimse
ķ. 52b/13

ķamu : Hep, bütün, temāmen.
ķ. 6b/13, 16b/7, 19a/12, 31b/2, 34a/13, 39b/13, 52a/10, 52a/12
ķ.+ sı- düşmandur 52a/8

ķan :Kan
ķ. 27a/7, 27a/9, 27a/10, 27a/12, 27b/1, 39a/8, 53a/7, 60b/12
ķ. Almak 9b/4

ķ.+ a 35b/9

ķanad :Kanat

ķ.+ ı 46b/9, 48b/2

ķancık : Hayvanlarda diři; dōnek, gūvenilmez

ķ.- it 11a/7

ķanda : Nerede

ķ. 57b/8, 58a/2

ķanķ(ġ): Hangi

ķ. 58b/5

ķ.+ sı 12b/4

ķānūn : < Ar. Mızrapla çalınan bir çalgı aleti

ķ. 35b/13

ķaḡlı: Kanlı

ķ. 11a/2, 41b/1

ķ.+ nın 42a/10

ķ.+ ya- binmiş 42a/9

ķapan Kapan

ķ. 23b/12

ķapu : Kapı

ķ. 9a/10

ķar : Atmosferdeki su buharının yoğunlaşmasıyla oluşan ve yeryüzüne beyaz ve hafif billurlar biçiminde donarak düşen su buharı.

ķ. 7b/11, 7b/13

ķara : Kara, siyah

ķ. 32a/4, 38a/6, 38b/3, 38b/7, 51b/9, 59a/6

olmasa- es-şelāşe ve ʾl-erba ʾine- ķ. 42a/12

ķaradaş: Kardeş

ķ.+ ı- veya 35b/10

ķarānlık: Bk.: ķarāḡuluk

ķ.+ da 17b/8

ķarāñuluk: Işıklı olmama durumu

ķ. 17b/5

ķ.+ dan 17b/6

ķarar : Karar

ķ.+ ından 27b/10

ķaravuş: Savaşta tutsak edilen veya satın alınan kadın köle, kul.

ķ.- ve 21a/8, 22a/4

ķ. 8b/13, 15a/11, 15b/11

ķ.+ dur 16a/7

ķ.+ ıyla 16a/9

ķarga : Karga

ķ. 8a/6, 47a/9

ķ.+ larla 47a/10

ķ.+ nın 47a/11

ķarı : Karı, eş

ķ.- 'avrat 44b/13

ķ. 8b/12, 22a/3, 22a/8, 22a/9

ķarın : Karın

ķ.+ da 32a/13

ķ.+ ın 50a/12

ķ.+ unda 40b/12

ķarınca: Karınca

ķ. 11a/12, 49b/1, 50a/1

ķarındaş: Kardeş

ķ.+ I 32b/7, 61a/13

ķ.+ ından 16a/7, 16a/8

ķ.+ larından 56b/6

ķarındaşluk: Kardeşlik

ķ.+ lar 25a/8

ķarışık: Karışık

ķ. 7b/13

ķarib : Garip; Çok yakın

ķ.- kişi 29b/6

ķarine Bilinmeyen bir Şeyin anlaŖılmasına yarayan ip ucu.
ķ.- ile 20b/10

ķarŖu : KarŖı
ķ. 7b/4, 59b/14
ķ.+ da 8a/5

ķaŖŖablık: Kasaplık
ķ. Iderdi 39b/5

ķaŖaŖ : < Ar. Haber vermek, anlatmak
ķ. 10b/3, 56a/3

ķāsid : Kast eden, niyet eden.
ķ. ide 57a/9

ķaŖŖab: < Ar. Koyun, kuzu, sığır, dana gibi eti yenecek dōrt ayaklı hayvanları kesen veya kesilmiş hayvanları parçalayarak satan kimse
ķ. 10b/12, 39b/4, 39b/6, 53b/4, 53b/5

ķaŖ : KaŖ
ķ.+ I 32a/12

ķaŖık : KaŖık
ķ. 32a/8

ķat : Kat, derece
ķ.+ ına 60b/2
ķ.+ ında 55b/5, 55b/6, 58a/11

ķatı :Çok, oldukķa; sert; Ŗiddetli; kalın, katı
ķ. 18a/1, 35a/12, 35b/1, 38b/4, 45a/5

ķatılık : Katılık
ķ. 14b/4, 35a/12

ķatır : Katır
ķ. 10b/11, 37b/1, 38b/3, 38b/5, 38b/6, 38b/8, 38b/9, 39a/3
ķ.+ a 38b/3, 38b/4
ķ.+ I 37b/4, 38b/7
fi ʔl-cümle ķ.+ ın 38b/10

kātib : Yazan, yazıcı.
k.+ e 3a/2, 9a/61

katil : Katil
k. Ola 60b/14

kavī : < Ar. Güçlü, etkili
k.- ola 18b/11, 23a/7
k. 32a/7
k. Ola 22b/8, 55a/1
k. Olalar 54a/13

kavim : Kavim
k.+ ī 7a/4, 24b/11
k.+ lere 44a/2
k.+ lerinden 56b/7
k.+ lerine 2b/7

kavl : <Ar. Söz
k.+e 7a/4, 7a/8

kayd : Kelepçe
k. Yimek 26a/7

kayır : Kalın kum; İnce kum.
k. 19a/13

kayk(ğ)u: Kaygı
k.- ola 24b/2
k.- ve 22a/2, 25b/2
k. 34b/11, 59a/8
k.+ dan 21a/2, 25a/2, 26a/1, 27a/2, 28a/7, 29b/2, 34b/12
k.+ dan- āzād olmak- 22b/6
k.+ dan- kurtulmak 23a/2
k.+ dur 14b/4
k.+ lardan 16b/5, 17a/10, 19b/6, 31b/2, 58b/2
k.+ lardan 6b/13
k.+ ya 33b/10, 59a/5

kaykulu: Kaygılı
k. 29b/1

kaz - : Kazmak
k.- sa 35a/10

kaz : Kaz
k. 47b/8, 47b/9

kazan -: Kazanmak
k.- a 56a/3, 58a/7
k.- maḳdur 25a/9

kazan : Kazan
k. 26b/6, 26b/7

kazanç: Kazanç
k. 24a/12

kazı - : Kazımak
k.- dır 25a/2
k.- rdı 25a/3

keçi : Keçi
k. 40b/14

keklik(g): Keklik
k. 47b/13, 48a/1, 48a/5
k.+ i 48a/2
ide- k. 48/4

kelām: < Ar. Söz, ibare; krş. Söz
k.+ lar 17b/13

kelebek: Kelebek
k. 11a/11, 49b/5
k. 49b/5

keleci : Öz veya kusursuz, düzgün söz.
k. 40a/13
k.+ lerdür 30a/7

kendi : Kendi
k. 5a/13, 16a/5, 17b/7, 18a/9, 18a/12, 24b/9, 24b/12, 30b/8, 31b/13,
32b/13, 33a/1, 46b/11, 59a/6, 60a/3, 61a/1, 61b/2
149ügati- k. 28a/10
k.+ den 42a/7

k.+ nden 49a/5
k.+ ni 26b/11, 26b/12, 34a/11, 34b/4, 35a/1, 36b/6, 37a/2, 39b/7
k.+ ni- düşde 27a/1
k.+ ni- gemi 61b/11
k.+ niñ 35b/6
k.+ sin 36a/7
k.+ yi 61a/9

kendirci: Kendir yetiştiren
k.- görmek 52b/9

kendü : Kendi
k. 4b/4, 34b/1
k.+ si 7a/11
k.+ sin 20b/5
k.+ ye 34b/3
k.+ yı 60a/4
k.+ yi 9b/1, 14a/11

keramet: Bağış, kerem.
k. 13a/11
k. göre 29a/9

kerkes : < Ar. Akbāba
k. 46a/10, 46a/13, 46b/1, 46b/2

kerpiç : Kerpiç
k.- ve 8b/7, 19a/4
k. 19a/13

kes - : Kesmek
k.- diler 35b/6
k.- e- eger 24a/1
k.- erdi 39b/9, 48b/12, 61a/8
k.- erler 25a/1
k.- erler- ise 28b/8
k.- mek 9a/9, 10b/4, 35b/4, 35b/11, 60a/8
baş k.- mek 24b/6
tırnağ- k.- mek 60a/13
zeker k.- mek 27a/6
k.- mek- görmek 12a/3
k. -miş 37a/9
k.- mişler 24b/13

kesik : Kesik

k. 24b/11

kesil - : Kesilmek, kesilmiş

k.- miş 24b/9, 24b/10, 34b/2, 35b/8, 61a/9

kesir : Türlü, çeşitli

k. 12a/1

kethudā: <Far. Zengin kimselerin ve devlet büyüklerinin buyruğunda çalışan kimse

k.+ sı 21b/1

k.+ ya 21b/2

k.+ lar 52b/5

kıl - Kılmak, yapmak, etmek

ķ.- a 20a/5, 58b/9

ğaza ķ.- a 55a/11

namāz ķ.- a 23b/5

‘amel ķ.- a 33a/13, 34a/3

ruzı ķ.- a 23b/4, 56b/10, 57b/11

sefer ķ.- a 27b/3

ta‘bīr ķ.- a 5b/7, 8a/11

tevbe ķ.- a 14a/11, 30b/10

yād ķ.- a 5b/9, 6a/12

mekir ķ.- alar 33a/11

ķ.- alar- ve 25a/1

namāz ķ.- anın 55a/1

namāz ķ.- arlar 12b/10

mu‘ayyen ķ.- dık 2b/13

ta‘bīr ķ.- dık 13a/2

ķ.- maķ 9b/4, 13a/7, 33a/8

namāz ķ.- maķ 11b/10, 54a/7

nikāh ķ.- mak 32b/9

‘umre ķ.- maķ 9a/2, 22b/4

sucūd ķ.- maķ 9a/3, 22b/5

ta‘bīr ķ.- maķ 3a/6, 5a/12, 8a/12, 20b/10

tevbe ķ.- maķ 7b/5, 13a/12, 22b/13, 23a/1, 27a/3, 31b/11, 33b/13, 34b/11, 39b/5, 55a/1, 59b/15, 61a/2, 61a/3

teyemmüm ķ.- maķ 9a/2

virürdī- tevbe ķ.- maķ 14a/2

ķ.- maķ- bildürür 12a/7

ğaza ķ.- maķdır 35b/12

ta‘bīr ķ.- mayalar 4b/6, 5a/8

müvekkel kı.- mışdur 3a/13
nikāh kı.- sa 34a/2
tevbe kı.- sını 36b/9
cemī' kı.- ub 2a/4
nikāh kı.- ub 10a/8, 32b/3, 32b/6
bay kı.- ur 28a/12
namāz kı.- ur 20a/5, 23a/10
yad kı.- ur 45b/1
cimā' kı.- urd1 45b/4
ğazā kı.- urd1 22b/12
namāz kı.- urd1 22b/9, 58b/7, 58b/8, 59b/14
namāz ın kı.- urd1 61a/1
'imāret kı.- urd1 19b/12
kı.- urd1- mestanlığı- temām ola 23b/1
namāz kı.- urlar 54a/2
'amel kı.- urlar 5a/3
ta'bir kı.- urlar 14a/7

kıl : Kıl, tüy
kı. 6b/9, 8b/5, 10a/12, 17b/2, 34a/3, 61a/13
kı.+ I 18b/13, 25a/11
kı.+ ları 19a/1

kılıcı : Kılmak fiilinden kılıcı olmak durumu
kı. 57b/1

kılıç : Kılıç
kı. 33b/6

kılın - : Kılınmak
ta'bir kı.- ur 14a/13, 14b/3, 14b/10

kır : Beyazla az miktarda siyah karışmasından oluşan renk
kı. 37b/12, 38a/7

kır - : Kırmak
kı.- dılar 39b/13

kıraça : İstavrit balığının küçüğü
eş-şelāşe ve'l-erba'in- kı. 11a/3

kışalık: Kışalık
kı. 28a/2

kısrak(ğ): Dişi at

ķ. 38a/12

ķ.+ I 38a/5, 38a/7, 38a/8, 38a/9

ķıt : Kat, derece

ķ.+ ında 6b/3, 6b/5, 17a/4

ķ.+ ındağiler 15a/8

ķ.+ inde 6b/6

ķıtlık : Kıtlık

ķ. 40b/1, 42b/12

ķıyamet: Kıyamet

ķ. 23a/12, 56a/11, 56b/4, 56b/11, 57a/4, 57a/7, 57b/3, 57b/9

ķ.+ de 56a/8

ķıymetsiz: Kıymetsiz, değersiz

ķ. 58a/11

ķız : Kız çocuğı

ķ. 16a/8, 25a/5, 25a/11, 25b/5, 31b/6, 41a/1, 47b/2, 48a/2, 48a/12

ķ.+ a 17a/13

ķ.+ dan 35b/11

ķ.+ dur 15a/12

ķ.+ I 15b/3, 61b/4

ķ.+ ın 38b/6

ķ.+ ın- kızlığıı 33a/3

ķ.+ ıyla 33a/1

ķızancığ : Kendisine hoşgörü, saygı duyulan kız

ķ.+ lar 9a/1

ķızcağız: Kendisine şefkat ve acimā duyulan kız

ķ.+ lar 22a/4, 22b/3

ķızıl : Parlak kırmızı renk

ķ. 7b/12, 9a/8, 24b/6, 24b/8, 26a/12, 29b/3, 29b/4, 32a/7, 38b/7

ķızlık(ğ): Cinsel ilişkide bulunmamış bayanın durumu

ķ. 21a/11, 60b/10, 60b/13

ķızın- ķ.+ ın 33a/3

ki <Far. Anlam bakımından birbiriyle ilgili cümleleri birbirine bağlayan bir söz
k. 2a/2, 2a/12, 2b/5, 2b/8, 2b/9, 3a/3, 3a/4, 3a/11, 3b/8, 3b/12, 4a/2, 4a/4, 4a/13,
4b/2, 4b/4, 5a/2, 5a/9, 5a/13, 5b/8, 6b/8, 6b/11, 7a/12, 8a/11, 13a/3, 13a/7, 18b/2, 24b/9,
30b/5, 32a/12, 32a/13, 35b/6, 36a/9, 37a/11, 52a/9, 59a/2, 61a/5

kiçi : Keçi
k.- āruḫ 40a/14
k. 10b/13, 40a/2, 40b/6, 40b/8
k.+ den 40b/3
k.+ ler 40b/1

kidi : Kedi
k. 30b/13

kilid : < Far.Kilit
k. 9a/10, 26a/2, 26a/7, 60b/12
k.+ i- ve 25b/6

kilidci : < Far.Kilitçi
k. 53b/2

kilise : < Rum. Hristiyanların ibadet etmek için toplandığı yer
k. 12a/1, 26b/2, 59b/9, 59b/14

kim : Ki bağlacı anlamında
k.- ṭoḡrı 3a/8
k. 1b/9, 2a/8, 2b/11, 2b/13, 3b/1, 3b/4, 3b/9, 4a/5, 4b/4,
6a/10, 6b/8, 6b/12, 7a/2, 7a/6, 7a/11, 7b/1, 7b/2, 7b/4, 7b/6,
7b/9, 8a/2, 8a/3, 8a/5, 8a/9, 8a/11, 9b/13, 11b/6, 12a/8, 12b/2,
12b/8, 12b/9, 12b/10, 13a/2, 13a/13, 13b/2, 13b/9, 13b/13, 14a/2, 14a/9,
14a/10, 14a/12, 14b/2, 14b/5, 14b/7, 14b/8, 14b/11, 15a/2, 15a/5, 15a/7,
15a/12, 15b/11, 16a/1, 16a/2, 16a/3, 16b/7, 16b/9, 16b/11, 16b/13, 17a/2,
17a/4, 17a/8, 17a/9, 17b/5, 17b/9, 17b/11, 18a/6, 18a/8, 18a/10, 18a/11,
18b/4, 18b/8, 18b/11, 18b/13, 19a/2, 19a/7, 19a/12, 19b/1, 19b/9, 19b/12,
20a/4, 20a/5, 20a/6, 20b/4, 20b/5, 20b/11, 20b/12, 21a/1, 21a/4, 21a/7,
21b/4, 21b/13, 22a/6, 22b/8, 23a/9, 23a/13, 24a/13, 24b/7, 24b/11, 25a/1,
25a/2, 25a/6, 25a/13, 25b/8, 25b/11, 27a/1, 27a/10, 27a/11, 27b/5, 28a/3,
28a/11, 29a/10, 30a/4, 30a/11, 30a/13, 30b/1, 31b/1, 31b/10, 32b/4, 32b/7,
32b/8, 32b/11, 32b/12, 33a/1, 33a/3, 33a/10, 33a/11, 33b/9, 34a/10, 34a/12,
34b/2, 34b/6, 35a/2, 35a/5, 35a/9, 35a/10, 35b/6, 35b/7, 35b/9, 36a/2,
36a/7, 36a/8, 36a/12, 36b/2, 36b/6, 36b/13, 37a/3, 37a/4, 37a/7, 37a/8,
37a/9, 37b/1, 37b/2, 37b/4, 37b/5, 37b/8, 37b/11, 37b/12, 38a/10, 38a/11,
39b/1, 39b/3, 39b/5, 39b/9, 39b/11, 39b/13, 40b/12, 41a/4, 41a/7, 41a/9,
42a/2, 42a/3, 42a/13, 42b/3, 42b/9, 42b/10, 42b/12, 43a/8, 43b/12, 44a/8,

45a/4, 45a/6, 45a/7, 45b/1, 45b/2, 45b/5, 45b/8, 45b/9, 45b/12, 46a/5,
46b/7, 46b/10, 47b/3, 49a/1, 49a/3, 49a/5, 49b/2, 50a/6, 51a/9, 52a/8,
53a/3, 53b/10, 53b/12, 53b/13, 54a/1, 58b/6, 58b/12, 59a/4, 60a/8, 60b/1,
60b/5, 60b/7, 61a/10, 62a/2, 62a/6

kimi : Birtakım, bazısı, kimisi
k. 21a/6

kimse : Kimse, herhangi biri
k. 2a/12, 49a/8, 54a/10
k.+ ler 4b/7
k.+ ye 36b/4, 36b/7

kireç : < Far. Mermer, tebeşir, kireç taşı, alçı taşı gibi birçok taşın özünü oluşturan kalsiyum oksit.

k. 19a/4, 19a/13
eş-şâmin k. 8b/7

kişi : Kadın ve erkeğe verilen genel ad, şahıs, nefer
k.- üzerine 40b/13
k. 2b/9, 4a/2, 6b/1, 7a/2, 7a/5, 8a/5, 8a/7, 12b/9, 12b/11, 13a/9, 13b/12, 14b/5,
15b/4, 18a/12, 25a/2, 23a/12, 24b/7, 24b/13, 26b/3, 26b/7, 27a/1, 29b/11, 30b/5, 32a/2,
32b/11, 34b/3, 36b/11, 39a/2, 39a/3, 41a/10, 43a/9, 43a/13, 44a/3, 47a/13, 48a/10,
48a/13, 48b/1, 49a/2, 49a/12, 49b/5, 49b/6, 50b/9, 52b/9, 52b/10, 53a/9, 53a/12, 53b/2,
57b/3, 58a/10, 58b/8, 61a/8
irişdirici- k. 52b/11
karib- k. 29b/6
k.+ den 16b/12, 17a/6, 21a/9, 35b/3, 40a/13, 41a/6, 44b/12, 46b/5, 49b/12,
51a/1
k.+ dir 47b/8
k.+ dūr 29a/6
k.+ ler 8a/9, 30a/10, 32b/8, 49b/7, 52b/1, 52b/13, 53a/1, 53a/2, 53a/4,
53a/6, 53a/7, 53a/13, 53b/4
himmetsiz- k.+ ler 51a/6
k.+ lerdır 47a/6
k.+ lerdūr 46a/3, 53b/5, 53b/7
k.+ lere 29a/6
k.+ leriñ 6b/2
k.+ niñ 4a/13, 7a/4, 7a/7, 16a/5, 18b/12, 22a/1, 25a/13, 29a/8, 32a/12,
33a/3, 35b/7, 37b/9, 38b/6, 39b/8, 39b/9, 41a/8, 47b/4, 51b/6, 61a/9,
61a/14, 61b/12, 61b/14
k.+ si 28b/7, 28b/8
k.+ ye 3b/3, 3b/4, 3b/6, 4a/1, 4a/5, 13a/3, 13a/4, 16a/4, 17a/5,
19a/1, 24b/13, 25a/3, 25a/7, 27b/2, 28b/9, 32b/5, 38a/12, 39b/11, 42b/8,

43a/11, 45a/11, 48b/10, 59b/4, 62a/1
k.+ yi 14a/1, 16a/2, 28a/12, 28a/13, 35b/5, 42a/4
k.+ yle 37a/12, 38b/2, 42a/7, 43a/10, 44a/9, 48b/11, 49a/6, 51a/4, 51b/11,
61b/14, 38b/1

kişnîç : <Far. Kişniş
k. 30a/10

kitāb : < Ar. Kitap
k. 3a/8, 62a/5, 24a/7
k.+ dan 2a/2
k.+ ı 1b/8, 62a/2
k.+ ın 2b/11, 62a/4
k.+ lar 57a/11

ko - : Koymak
k.- muş 35b/10

kob- : Kopmak
k.+ a 55b/7

kopuz : Ozanların çaldığı telli Türk sazı
k. 10b/5

koc - : Kucaklamak, sarmak
k.- dı 35a/7, 10a/7, 32b/3

koca : Koca
k. 8b/12, 22a/3, 22a/9, 24b/2, 27a/12, 36a/4

koç : Koç
k. 12a/6, 25a/1, 40a/10, 40a/12, 60b/2, 60b/7
k.+ a 40a/12

koķu : Koku
k.+ lar 8b/11
k.+ lar- göre 21b/5
k.+ lar- ve 21b/3

koķulu: Kokulu
k. 21b/5, 21b/7
yavan- k. 21b/13

ķolluķķi: G¼venlikķi
ķayak- ķ. 60a/12
ķ.+ ları 26a/6

ķoltuķ : Koltuk
ķ. 25a/11

ķomsu : Komŗu
ķ.- ola 57b/13
ķ.+ su 55b/8

ķork - : Korkmak, korku duymak
ķ.- a 57a/10
ķ.- ardı 17a/1

ķorku : Korku
ķ. 7b/2, 11a/10, 44b/12, 46b/5, 48b/7, 48b/8
ķ.+ dan 17b/10
ķ.+ lardan 19a/12
ķ.+ sından 56a/11
ķ.+ ya 45a/5

ķorkul -: Korkulmak
ķ.- ur 21a/2

ķorkulu: Korkulu
ķ. 4a/1, 19a/11

ķorkusuz: Korkusuz
ķ. 48a/13
ķ. Olmuŗ 37b/7

ķova : Kova
ķ. 43b/8

ķoy - : Koymak
ķ.- a 56b/5
elden ķ.- a 23a/6
ķ.- maķ 10b/8, 36a/10

ķoyun : Koyun
ķ. 40a/2, 40b/8, 40b/12, 60b/6
el-erba'ın- ķ. 10b/13, 40a/1

ķ.+ a 40a/3
ķ.+ I 40a/4, 40a/8
ķ.+ lara 7b/7, 40a/10
ķ.+ u 40a/5, 61a/7
ķ.+ un 40a/7
ķ.+ uŋ 21a/5, 40a/4

ķoz : Kozalak
ķ.+I 10a/12

ķōbek : Kōpek
k. 11a/1

ķōmūr : Kōmūr
k. 9a/13, 26b/6, 26b/8

ķōş(ū)ķ:< Far. Bahçe içinde yapılmış süslü ev
k. 8b/9
ķ.+ I 20b/8
baķca- ķ.- ve 20a/12
ķ.+ de 20b/5

ķubbe : < Ar. Kubbe
ķ. 26b/2

ķul : Tanrıya göre insan.
ķ. 5a/4, 8b/13, 13b/6, 15a/11, 15b/11, 21a/8, 22a/4, 22a/10, 29b/1,
40a/6, 42b/13, 43a/4, 55a/6, 58b/1
ķ.+ ları 47b/11
ķ.+ larıdur 13b/9

ķula : Gōvdenin sarı veya kirli sarı renkte, yele, kuyruk ve bacağıın alt kısmındaki kılların koyu renkte olduğu at donu.
ķ. 37b/13

ķulak(ġ): Kulak
ķ. 12a/12, 25a/4
ķ.+ ı 61a/9

ķum : Kum
ķ. 8b/6, 19a/5

ķumaş : < Ar. Kumaş

ķ. 12a/2
ķ.+ ların 60a/6

ķumru : Far. Kumru
ķ. 48a/8

ķumul : Kumul
ķ.+sa 'avratı 38a/8

ķur'ān : < Ar. Allah tarafından Hz. Muhammed'e vahyedilen kutsal kitap
ķ. 54b/6, 54b/13
er-rābi' ve 'l-ħamsīn- ķ. 11b/8
ķ.+ da 6b/12, 45b/1, 59a/10

ķurbaġa: Kurbaġa
ķ. 11a/13, 50a/4, 50b/6, 50b/8, 50b/10
ķ.+ lar 50b/7, 50b/11

ķurban: <Ar. Dinin buyruġunu veya bir adaġı yerine getirmek için kesilen hayvan
ķ. Eylese 40a/5

ķurt(d): Kurt
ķ.- görmek 45a/3
ķ. 45a/4
ķ.+ uġ 45a/4
ķ. 8a/3
el-ħamse ve 'l-erba'īn ķ. 11a/6
el-ħamsīn ve 'l-erba'īne ķ. 44a/6
et-tāsi' ves-şelāşīn- ķ. 39b/2

ķurı - : Kurumak
ķ.- mış 28b/10

ķurıl - : Kurulmak
ķ.- a 15a/9

ķurşın : Kurumak
ķ. 10a/4

ķurşun : Kurşun
ķ. 31a/6, 31b/6

ķurtul -: Kurtulmak

ķ.- a 16b/5, 16b/9, 17a/10, 17b/7, 19a/13, 21a/2, 21a/4, 27b/3, 28a/7,
29b/2, 35a/4, 40a/6, 57b/5, 58a/12
ķ.- maķ 19b/6, 22b/7, 26a/1
ķayķudan- ķ.- maķ Kurtulmak 23a/3
ķ.- ub 31b/2, 61b/8

ķuru : Kuru

ķ. 16b/3

ķ.+ sı 29b/10

ķuru - : Kurumak

ķ.- mış 25a/13

ķus - : Kusmak

ķ.- maķ 10a/2, 30b/4, 30b/10

ķūşe : <Far. Kōse

k. 43a/7

ķuşur : < Ar. Kusur

ķ. 17b/5, 33a/9

ķuş : Kuş

ķ. 34b/8, 36b/12, 48b/3

ķ.+ I 47a/3, 48a/12

ķ.+ I 48a/6

ķ.+ lar 10b/9, 37a/6, 37a/8, 46a/8

es-sādis ve'l-erba'ın ķ.+ lar 11a/8

ķ.+ ları 47b/11, 47a/5

ķuvvet: <Ar. Kuvvet

ķ. 14a/9, 19b/7, 20a/2, 25a/10, 26a/2

ķ.+ I 42b/4

ķ.+ le 57b/1

ķuvvetlen -: <Ar. Kuvvetlenmek

ķ.- e 54b/4

ķuvvetlig: <Ar. Kuvvetlik

ķ.+ idir 53a/4

ķuvvetlu: <Ar. Kuvvetli

ķ. 7b/3, 25b/3, 35b/8, 57b/3

kuyruğı urı: Akrep

k.+ ı 37b/5, 51a/8, 52a/1, 52a/3

ķuyu : Kuyu

ķ.+ dan 12a/5

ķ.+ ya 7a/13, 59b/2

ķuyumcı: Kuyumcu

ķ. 53b/3

ķuzğun: Kuzgun

ķ. 37a/12

ķuzu : Kuzu

ķ. 40b/4

ķ.- ve 40a/1

ķ. 10b/13, 34a/4

ķ.+ nuğ- 161ügatim161 40b/5

ķ.+ yu 40a/9

ķuzula -:Kuzulamak

ķ.- dı 40a/8

ķüfür :< Ar. Kūfür

k. 23a/10

ķül : Kül

k. 9a/13, 26b/6, 26b/8

ķüsüf :Güneş tutulması

k.+ ünde 7b/6

L

lā-cerem: Şüphesiz, elbette

l. 3a/4

laf : < Far. Söz, lakırdı

l. 53a/11

la'li : Kırmızılı

el-ğamsin ve 'l-'işrîne- l. 31a/5

la‘net: < Ar. Allah’ın rahmetinden, af ve merhametinden mahrum olma
‘aleyhil- l+I 11b/4
‘aleyhumül-l+u 52a/8

laţif : <Ar. Yumuşak, hoş, ince bir güzelliği olan
l. 47b/8, 53b/11, 28b/13
l.+ dūr 36a/2

laţife : <Ar. Şaka
l. 45a/7

layık : <Ar. Nitelikleri, özü, hareketleri, davranışları ile bir şeyi elde etmeye hak kazanmış olan
l. 17a/11, 26b/3, 38b/5, 41b/2, 44b/6, 44b/7, 50b/6

lazım : < Ar. Lazım, gerekli
l.+ dur 42a/4

lebbeyk: Buyurunuz, emredersiniz.
l. 23a/2

levh : İlm-i ilahinin bir ünvanı
l.- I maḥfūza 3a/13

li-küllü: Hepsi, tamamı.
l. 58a/11

limon : Limon
l. 29a/9

M

maç : Öpüş
m. 17b/2

mağfiret: <Ar. Allah’ın, kullarının günahlarını affetmesi.
m. ola 22b/1

mağfūr: <Ar. Günahlarının affı için kendisine dua edilmiş olan.
m. ola 13b/7

maḥalle: <Ar. Bir şehrin, bir kasabanın büyükçe bir köyün bölündüğü parçalardan her biri

m.+ de 18b/8

maḥbube: < Ar. Sevilen, sevilmiş, sevgili

m. 47a/7

maḥfūz: Alçalmış veya alçatılmış

levḥ-i m.+ a 3a/13

maḥrum : Maddi veya manevi nimetlerden uzak kalmak

m. ola 49a/2, 56b/8

maḳam : Durulacak yer

m.+ ına 15b/6

maḳṣud : Kastedilen, istenilen şey.

m.+ I 27b/6

m.+ ına 17a/13, 49b/4

mal : <Ar. Bir kimsenin, bir tüzel kişinin mülkiyeti altında bulunan, taşınır veya taşınmaz varlıkların bütünü

m.- ola 24a/6

m. 16b/2, 16b/4, 16b/10, 16b/11, 17b/8, 18a/8, 18b/1, 18b/3, 19a/3, 19a/10, 19b/1, 19b/4, 21b/6, 22b/12, 24a/7, 25a/9, 25b/4, 26b/8, 27a/10, 27b/4, 27b/10, 28a/6, 28a/8, 28a/9, 28a/11, 28b/1, 28b/9, 28b/12, 29a/1, 29a/5, 29b/3, 29b/5, 29b/6, 29b/7, 29b/8, 30a/1, 30a/6, 30a/12, 30b/2, 30b/5, 30b/6, 30b/8, 30b/12, 30b/13, 31a/2, 31a/3, 31a/11, 31a/12, 32a/11, 33b/4, 36b/13, 39a/4, 39a/9, 40a/2, 40b/3, 40b/11, 40b/12, 41a/4, 41a/8, 41a/11, 41a/12, 41b/5, 41b/6, 42a/5, 43a/3, 43a/6, 43a/11, 43b/1, 43b/3, 44a/1, 44b/1, 44b/9, 45a/3, 45b/4, 46b/10, 47b/5, 48b/2, 48b/4, 48b/5, 49b/9, 49b/11, 50a/2, 50a/7, 50a/9, 51a/7, 51b/8, 52a/12, 53a/10, 55a/11, 55b/4, 59b/3, 61a/3

azacıḳ- m. 48b/2

ḡaibden- m. 39a/1

m.+ a 12b/3, 13b/12, 27b/11, 38b/10, 39a/8, 46a/12, 47a/4, 47a/5, 52b/5

m.+ dur 25a/5

m.+ I 13b/3, 18a/9, 31a/1, 32a/12, 32b/1, 34a/3, 38a/10, 38b/9, 46b/11, 61a/11,

61a/14

m.+ ın 17b/11, 31b/1, 42b/5, 48b/13, 52a/3

m.+ ına 39b/12

m.+ ından 50b/4, 51a/13, 61b/10

m.+ ını 39b/8, 39b/9

ma'1 : Acele etmek, tez tez gitmek.
m. 42b/9

mallu : Mallı
m. 20b/1, 20b/2, 38a/6

ma'lum: Bilinen, belli olan.
m.+ dur 3a/3

ma'mūr: Tamir edilmiş
m. 21b/2
m. ola 37b/9

manfa'at : Fayda, gelir
m. 46b/10

manşūb: Nasbolunmuş
m. 16b/12

ma'rūf : Bilinen, tanınmış
m.- ola 38a/3
m. ola 37b/11
m. eyleye 57a/11

ma'şiyet: İtaatsizlik, günah, isyan.
m.- ve 59a/8
m. ola 59b/7

maymun: Maymun
m. 11a/5, 43a/7, 46a/1, 46a/5, 46a/6, 49a/11
m.+ a 46a/3, 61a/4

mazarrat: Zararlar, ziyanlar.
m. irişe 47a/10
m. ola 40a/5

ma'zūl: İşinden çıkarılmış, kovulmuş, azledilmiş
m. ola 33b/10, 42b/3, 42b/9, 59a/15, 61a/4
m. olmak 59b/13

ma'zūlluk: Kovulmak, azledilmek.
m.+ dur 27b/1

me' aşıyyet: Günahlar

m.+ den 4a/3

meded : İnayet, yardım, imdad

m. dileye 6a/9

meger: < Far. Eğer; olsa olsa, ancak

m. 16a/3, 21b/13

mehter : Daha büyük

m. 15b/9

mekāl : Sığınacak ve saklanacak yer

m. 17b/2

mekir : Hile, aldatma

m. 22a/6, 31a/3, 43b/11, 60b/6

m. kıllalar 33a/10

m.+ inden 58b/2, 58b/3

biriler- m.+ inden 58b/4

mekri : Hile, aldatma

m.- ve 20b/13

m. eyleye 45a/1

melālet :< Ar. Kınama, azarlama

m. 39a/6, 60a/4

m.+ e 36a/8

melek : <Ar. Melek

m.- -ul ru'yaya 3b/6

m.- ul ru'ya 3b/1

m.- ul ru'yaya 3b/13, 4a/4

meliklik: <Ar. Padişahlık, hükümdarlık

m. 56a/10

memleket: <Ar. Memleket

m. 37b/2, 46a/25

menare: <Ar. Minare

m. 61b/4

menfa'at: < Ar. Fayda, yarar

- m. 19a/10, 27b/4, 27b/10, 28b/9, 28b/12, 41b/5, 41b/6, 48b/2
- dökülse- m. 24b/3
- m. bula 21a/10, 27a/2, 42a/10, 51b/8, 59b/2
- m. dege 17a/6
- m. ola 45b/9, 50a/10
- m.+ dur 41a/12, 41b/7
- m.+ ler 42b/8
- m.+ ı- anı- üzerine 22b/1

menfa'atlu: < Ar. Faydalı, yararlı

- m. 17a/5, 31b/7, 28b/7

menfa'atsız: < Ar. Faydasız, yararsız

- m. 14b/3

menşüb: Nasbolunmuş, konulmuş, dikilmiş.

- m.- ehli 27a/13
- m. 46b/1
- m.+ dur 16a/2

menşur : < Ar. Neşrolunmuş, dağıtılmış, yayılmış

- m. 24a/5, 24a/10

merak : < Ar. Merak

- m. 18a/3

mercan : < Ar. Mercan

- m. 31a/8

mercimek: < Far. Mercimek

- m. 29b/9

mertebe : < Ar. Mertebe

- m. 25a/6, 25b/10, 26a/3, 26a/4, 26b/5, 30a/4, 32a/10, 37b/3
- m.+ si 29a/11, 31a/9, 43a/1
- m.+ sinde 25b/9, 31b/13
- m.+ ye 14b/13, 19a/8, 19b/3, 20b/4, 20b/12, 32a/1, 32b/1, 32b/11, 37a/3, 41b/3, 41b/11, 58b/7

mescid: Secde edilen yer

- m. 8b/8, 61a/4
- m.+ e 20a/6
- m.+ in 20a/1

m.+ inde 20a/4

mesela : Örneğin

m. 52b/5

mestanlığ: <Far. Sarhoşluk

kııurdı- m.+ ı- temām ola 23b/1

mestür: Örtölmüş, gizlenmiş

m. ola 8a/8

meş'ale : Aydınlatıcı alet, lamba

m. 17b/9

meyil : < Ar. Yönelmek, arzu

m. eylemekdir 33a/9

mezar : < Ar. Ölünün gömölü olduğu yer

m. 35a/10

m.+ a 35a/11

mezarrat: Zararlar, ziyanlar

m. 41a/7

mıtbek: < Ar. Mutfak

m. 8b/10

miħal : Kuvvet, azab

m. 50a/11

miħber : Mürekkep koydukları yer

m.+ e 24b/3

minber: Camide hatibin hutbe okumasına mahsus kürsü

m.- ve 20a/8

m. 8b/8, 20a/10

m.+ e 20a/7

miras : Ölen kimseden akrabalarına ve yakınlarına kalmış olan mal, mülk.

m. 31a/7, 32a/10, 52b/1, 53a/2

mir'at : Ar. Ayna

m. 24a/6

misk : < Ar. Misk, hoş kokulu bir madde
m.- i 'anber 8b/11

mu'abbir: < Ar. Rüya tabir eden
m. 20b/9
m.+ e 5a/9
m.+ ler 28a/11, 35a/8
şerefdür- m.+ ler 25b/11
m.+ lere 13a/7
m.+ leri 1b/7

mu'addil: Tadil eden, düzelten
m.+i 5a/1

mu'ayyen: Görülmüş olan, tayin ve tesbit olunmuş, kararlaştırılmış
m. kıldık 2b/13

mufāraḳat: Ayrılık, ayrılmak
m. 35a/9

muḥalif: Birbirine zıt olan, karşı duran
m. 3a/4, 4a/14

muḥbire : Haber veren, haberci
m. 24a/5

muḥkem: < Ar. Sağlam, sıkı, güçlü, kuvvetli
m. 22b/10, 56a/1

muḥtaç: < Ar. Muhtaç
m. olmaya 56b/1

muḥtaşar: < Ar. Kısaltılmış, kısa
m. 62a/1
m. ola 1b/9
m.+ I 2a/2

muḥterem: Hürmet görmüş, ihtiram olunmuş
m. 14b/6, 58a/6

muḥtesib: Kanundan ziyāde idari ve örfi işler için karar veren.
m. 9a/5
m.+ iḡ 24a/3

m.+ lere 32a/5

munafık: < Ar. Arabozan

m.- 'avratdur 43b/6

m.+ dur 25b/13, 43b/6

m.+ lar 28b/10

munare: Minare

m. 20a/10

m.+ ye 20a/7

m.+ ye- sulṭān 20a/9

munāza'a: Ağız kavgası

m. ola 31b/5

munis : Alışılmış, ehlileşmiş

m. 52b/7

murād : < Ar. İstek, amaç

m. 40a/7, 52b/10

m. bulmak 34b/9, 35a/1

m.+ I 19b/11, 39a/4, 44b/7, 44b/8, 50a/3, 58a/9

durmak- m.+ I 23a/3

m.+ ın 16b/1, 27b/12, 31a/4, 61a/13

m.+ ın bula 56b/3, 61a/1

m.+ ına 33a/4, 40a/3, 46b/3

m.+ larına 27b/6

muşāhibet:

m. olmağıdır- 39b/4

muşannif: < Ar. Sınıflandırma işlemi yapan kimse.

m.+ e 3a/2

muşḥaf: < Ar. Kur'an

m.- görmek 24a/6

ider- er-rābi 'āṣir- m.- ı şerif 24a/4

m. 9a/6, 54a/7

muşibet: Sınıflandıran, tasnif eden

m. 19a/1, 25b/2, 32a/6, 32b/13, 33b/13, 34b/8, 37b/10, 40a/9, 40b/4, 41a/5

m. irişe 25a/7

m. ola 28b/9, 60b/5, 61a/13

m.+ dūr 26b/9

m.+ e 18a/13

mutbaḥ: < Ar. Mutfak

m. 20a/13

mu'teber: < Ar. İtibar gören, beğenilen

m. 2a/2

m. ola 37a/10

m.+ ler 60b/2

mu'tebir: < Ar. İbret alan kimse

m.+ ler 32a/12

mutferriḳa

m. 12a/4, 60a/14

muṭī' : < Ar. Yumuşak başlı, itaat eden

m. ola 41b/2

muvaḑıḳ: Uygun, denk

m. 48a/1, 55a/8

muzekkī: Temizleyen, ıslah eden

m. 5a/1

mübārek: < Ar. Kutlu, bereketli

m. 6b/9, 8a/4, 27b/3

mübtelā: < Ar. Bir şeye kendini kaptırmış olan, tutulmuş, düşkün

m. olmuş 61b/10

mucerred: < Ar. Madde ve cisim halinde olmayan

m. 15b/13

müezzin: < Ar. Ezan okuyan, imam

m. 7b/1, 9a/5, 23b/9, 44a/5

m.+ e 47b/13

müezzinlik: < Ar. Müezzin olma durumu

m.+ dūr 15a/4

mufsid : < Ar. İfsad eden, fenalaştıran, ara bozan, fitneci

m. 15a/11

muhlet : < Ar. Bir işin yapılması veya bir borcun ödenmesi için verilen belirli süre
m. 2a/1

mühür : < Far. Mühür
m. 32b/1

murekkeb: <Ar. Mürekkep
m. 9a/7, 24a/5, 24a/11, 24b/2
donuna- m. 24a/13

mürsel : İrsal olunmuş, gönderilmiş, yollanmış
m.+ dür 2b/7

müslimān: Müslüman
m. 13b/4, 60a/2, 60a/3
m.+ lar- düşü 12b/4
m.+ lara 17b/4

müslimānlık: Müslümanlık
m. 18a/5

muşkil : < Ar. Zor, güç, çetin
m. 28a/4

muvekkel: Vekil tayin edilmiş olan.
m. kılmışdur 3a/13

N

nā-hakk: < Far.Haksız, hakka ve adalete uygun olmayan
yirdi- n. 39b/8

nā-hōş : Hoş olmayan
n. 28b/2, 31a/10

nā'il : Muradına eren, nail olan.
n. ola 31a/1

nakış : <Ar. Nakış
n. 59b/15

na‘l-bend: At vb. hayvanları nallayan kimse
n. 52b/11

na‘lın : < Ar. Takunya
n.- ve 12a/11

namāz: <Far. Namaz
n. 9a/2, 22b/5, 54a/13
n. kıla 23b/5
n. kılanın 55a/1
n. kıllarlar 12b/9
n. kılmak 11b/10, 54a/7
n. kıllur 20a/4, 23a/10
n. kıllurdu 22b/9, 58b/7, 58b/8, 59b/14
n. kıllurlar 54a/2
n.+ a 58a/12
n.+ ın kıllurdu 61a/1

namāzlıg: <Far. Namazlık
n.+ ı 26a/6

nāme : Hoş dirlikli olmak
n. 9a/7, 24a/5
n.+ler 24a/10

nar : Nar
n. 28b/13, 29a/1

nazar : Bakmak, bakış
n. idüb 62a/3

necāt : < Ar. Kurtuluş, selāmet.
n.- ola 22a/5

necīl : Soyu temiz, soylu
n.+ den 19b/1

necis : Temiz olmayan, pis
n. 9b/7, 28a/2, 28a/8

nedīm : Sohbet arkadaşı, meclis akadaşı
n. 15a/10

neheng : < Far. Timsah

n. 11a/13, 50a/4, 50b/2, 50b/4

nerd : < Far. Tavla oyunu

n. 10b/6, 11b/11, 58b/11, 58b/1

n.+i oynamak 36a/6

n.+I oynardı 36a/8

nerdubān: Merdiven

n. 8b/10, 20a/13, 20b/11, 20b/12

n.+ a 20b/5

nesārānī: < Ar. Hıristiyanlar

n. 59b/9

nesne : Nesne

n. 3b/1, 5a/11, 7a/7, 11b/6, 12b/2, 14b/7, 17b/12, 29b/9, 33b/1,
35b/1, 36a/12, 36b/4, 40b/12, 44b/1, 0/10, 50a 50b/4

n.+ ler 9b/11, 21b/5, 21b/8, 22a/2, 30a/3, 30a/5, 30a/7, 30a/9, 49b/8,
53a/3

n.+ leri 52b/4

n.+ ni 36a/2

n.+ si 27b/7

n.+ ye 56b/1, 57a/9

n.+ 'i 5a/11

nesret : < Ar. Yardım, (özellikle) Allah'ın yardımı

n.+ dür 36a/5

ne'ūzu : < Ar. Sığınırız

n. bi'llāhi 54a/10

nice : Birçok, pek çok

n. 3a/6, 4b/7, 5b/5, 8a/11, 35a/8, 46a/4

nifāk : İki yüzlülük

n.+ dan 57a/6

nīk : İyi, güzel, hoş nīk

n. 2b/9

nikāh : < Ar. Nikah

n. eyleye- 50b/1

n. kılmak 32b/8

n. kılsa 34a/2

n. kılub 10a/8, 32b/3, 32b/6

ni‘met : <Ar. İyilik, lütuf, ihsan
n. 14a/8, 40b/8, 52a/12, 53a/10
n.+ dir 31a/3, 41a/13
n.+ dür 13b/11, 14b/11, 30a/6
n.+ I 15b/12
n.+ leriyle 3b/9

nisbet : < Ar. Münasebet, yakınlık, bağıllık, ölçü
n.+ dür- eger 29a/6

nişān: < Far. İz, işaret, alamet.
n.+ ı 13a/5

nitekim: Nitekim, gerçekten, hakikaten
n. 12b/7, 59a/10

niyetlen -: Yapmayı tasarlamak, yapmaya karar vermek
n.- ürse 17a/13

noḥūd : Nohut
n. 29b/9

nuḳṣān: < Ar. Eksiklik, kusur
n. 37b/7
n. ola 61b/5

nūr : < Ar. Işık, aydınlık nūr
n. 17b/3, 56a/1, 58a/5
es-sādis n. 8b/4
es-sādisu- n. 17b/2
n.+ ı 57a/3

nūrlandur -:< Ar. Işıklandırmak, aydınlatmak
n.- a- Furkān 56a/2

nücūm : < Ar. Yıldızlar
n. 2a/10

nüşha : < Ar. Yazılı eser, orijinal eser
n.+ nıḡ 2a/5

ḡīk : İyi, güzel hoş
ḡ.- olmuş 20b/4
ḡ. 55b/7

O

oçak : Ocak, içinde ateş yakılan, ısınma, yemek pişirme, ısıtma gibi amaçlarla kullanılan yer.

o. 9a/12
es-sābi‘ ‘āşir- u.- ve 26b/6

od : Ateş
o. 18a/1, 18a/2, 18a/4, 18a/7, 18a/9, 18a/10, 18a/12, 18a/13, 36b/1, 59b/7
o.+ a 11b/12, 11b/13, 59a/9, 59b/5, 59b/9
o.+ ıyla 17b/12

odun : Odun
o. 33a/6, 33a/13

oğlak : Keçi yavrusu
o. 10b/13, 40a/1, 40b/4

oğlan : Erkek çocuğu
o. 6b/5, 35a/3, 38a/9, 40a/8, 44a/2, 48a/12
o.+ a 20b/3, 40b/14
o.+ dan 35b/11
o.+ lar 31a/8

oğlancık: Oğullara sevgiyle yaklaşıldığını belirten bir söz.
o.+ lar 8b/13, 22a/4
o.+ lar- 175ügat 22b/2

oğul : Erkek evlat, mahdum
o. 15a/12, 25b/4, 25b/5, 27b/12, 56b/10, 61b/3
o.+ a 13b/12, 17a/12
o.+ undan 60a/5
o. + ı 17a/10, 18b/5, 20b/3, 25a/9, 28b/4, 29a/8, 31a/10, 39a/11, 40a/9, 40b/5, 41a/1, 43a/2, 48a/5, 50a/13, 51b/4, 61a/6, 61a/10, 15b/3, 15b/8

ok : Ok
o. 33b/7

okçı : Okçu
o. 52b/8

oku - : 1. Davet etmek
o.- dı 1b/8

2. Okumak eylemi

o.- mağa 54b/6

o.- mağ 10a/8, 11b/8, 54a/7, 56a/8

el-erba' ve 'l-ḥamsin kūr'an o.- mağ 54b/13

ḥutbe o.- mağ 32b/3

o.- rlar 8a/9

o.- sa 55a/3, 55a/4, 55a/6, 55a/7, 55a/9, 55a/10, 55a/11, 55b/1, 55b/2, 55b/3, 55b/4, 55b/5, 55b/6, 55b/7, 55b/8, 55b/9, 55b/10, 55b/11, 56a/1, 56a/2, 56a/3, 56a/4, 56a/5, 56a/6, 56a/7, 56a/9, 56a/10, 56a/11, 56a/12, 56a/13, 56b/1, 56b/2, 56b/3, 56b/4, 56b/5, 56b/6, 56b/7, 56b/9, 56b/10, 56b/12, 57a/2, 57a/3, 57a/4, 57a/6, 57a/7, 57a/8, 57a/10, 57a/11, 57a/12, 57b/1, 57b/2, 57b/3, 57b/4, 57b/5, 57b/6, 57b/7, 57b/8, 57b/9, 57b/10, 57b/11, 57b/12, 57b/13, 58a/1, 58a/2, 58a/3, 58a/4, 58a/5, 58a/7, 58a/8, 58a/9, 58a/10, 58a/11, 58a/12, 58a/13, 58b/1, 58b/2, 58b/3, 58b/4, 58b/5

Cem'e- o.- sa 57a/5

Ḥadid- o.- sa 57a/1

ḥutbe o.- sa 32b/6

Kehif- o.- sa 55b/7

Necim- o.- sa 56b/9

Tin- o.- sa 58a/6

Vāḳi'a- o.- sa 56b/13

o.- ya 5b/10, 6b/7, 57a/11

o.- yanlar 3a/1, 2b/12

o.- yub 5a/3

ol - : Olmak, bulunmak, meydana gelmek

o.- a 1b/9, 2a/1, 4a/13, 5a/5, 5a/6, 5a/7, 6a/13, 7a/4, 7a/8, 7b/4, 7b/11, 8a/1, 8a/2, 8a/3, 8a/5, 8a/6, 8a/9, 12b/4, 13b/4, 13b/5, 14b/6, 14b/12, 15a/1, 15a/13, 15b/1, 15b/3, 15b/5, 15b/9, 15b/10, 15b/12, 16a/4, 16a/5, 16a/6, 16a/12, 17a/1, 17a/2, 17a/7, 17a/9, 17a/10, 17b/12, 18a/1, 18a/3, 18a/9, 18b/1, 19a/1, 19a/3, 19a/6, 19b/1, 19b/2, 19b/7, 19b/9, 20a/5, 20a/7, 20b/1, 20b/3, 20b/9, 21a/11, 21b/1, 21b/3, 21b/6, 21b/13, 22a/2, 22b/2, 22b/4, 22b/7, 22b/10, 22b/12, 23a/1, 23a/3, 23a/4, 23a/7, 23a/9, 23a/11, 23b/7, 23b/11, 24a/7, 24a/8, 24a/9, 24a/10, 24a/11, 24a/12, 24b/3, 24b/4, 25a/4, 25b/2, 25b/3, 25b/4, 25b/5, 25b/10, 25b/12, 26a/1, 26a/2, 26a/3, 26a/4, 26a/5, 26a/6, 26a/8, 26a/9, 26a/10, 26a/11, 26a/12, 26a/13, 26b/5, 26b/7, 26b/8, 27a/11, 27b/3, 27b/5, 28b/4, 28b/7, 28b/8, 28b/10, 28b/13, 29a/1, 29a/10, 29a/12, 29b/1, 29b/3, 29b/5,

29b/6, 29b/8, 29b/11, 30a/4, 30a/10, 30a/12, 30b/8, 30b/9, 30b/12, 30b/13,
31a/4, 31a/8, 31a/10, 31a/12, 31a/13, 31b/6, 31b/7, 32a/1, 32a/9, 32a/10,
32a/11, 32b/7, 33a/7, 33a/13, 33b/4, 33b/9, 34a/2, 34a/3, 34a/7, 34b/7,
34b/9, 34b/10, 34b/11, 34b/12, 35a/1, 35a/2, 35a/3, 35a/8, 35a/12, 35b/1,
35b/8, 35b/9, 36a/4, 36b/4, 37a/9, 37a/13, 37b/2, 37b/7, 38a/1, 38a/11,
38b/5, 39a/2, 39b/1, 40a/2, 40a/9, 40a/14, 40b/2, 40b/5, 40b/7, 40b/8,
40b/13, 41a/4, 41a/10, 41a/11, 41b/2, 41b/5, 41b/6, 42a/2, 42b/13, 43a/9,
43a/12, 44a/2, 44a/5, 45a/4, 46a/6, 46a/11, 46a/12, 46b/1, 46b/10, 47a/3,
47a/4, 47a/13, 47b/4, 47b/12, 48a/7, 48a/9, 48a/10, 48a/11, 48b/1, 48b/6,
49b/3, 49b/5, 49b/6, 49b/7, 49b/10, 49b/11, 50b/2, 50b/7, 50b/13, 51a/6,
51b/2, 51b/5, 52b/1, 52b/2, 52b/7, 52b/8, 52b/9, 52b/10, 52b/11, 52b/12,
52b/13, 53a/1, 53a/2, 53a/6, 53a/7, 53a/8, 53a/9, 53a/10, 53a/11, 53a/12,
53a/13, 53b/2, 53b/4, 54a/4, 54b/3, 54b/12, 54b/14, 55a/1, 55a/2, 55a/3,
55a/4, 55a/7, 55a/10, 55a/11, 55b/7, 55b/8, 55b/9, 56a/4, 56a/5, 56a/6,
56a/9, 56a/12, 56b/6, 57a/1, 57a/2, 57a/4, 57a/5, 57a/6, 57a/8, 57b/1,
57b/2, 57b/3, 57b/7, 58a/3, 58a/4, 58a/5, 58a/6, 58a/10, 58a/11, 59a/2,
59a/4, 59a/6, 59a/8, 59a/10, 59b/1, 59b/8, 59b/13, 60a/10, 60a/11, 60a/13,
60b/4, 60b/5, 60b/6, 60b/7, 60b/8, 60b/10, 60b/13, 61a/8, 61a/10, 61b/1,
61b/4, 61b/10, 61b/13
açılmağı- o.- a 60b/12
aşikāre o.- a 33b/12
āşikāre o.- a 59b/10
āzād o.- a 13b/2, 13b/6
āzād o.- a 43a/4, 55a/6, 58a/1
pādiṣāh- o.- a 53a/5
bay o.- a 17a/12, 55a/6
beraber o.- a 5a/1
bişmanlık- o.- a 30b/10
bīzar o.- a 4a/6
derman o.- a 29b/1
ehli-cennetden o.- a 14a/4
emin o.- a 13b/1, 14a/4, 14b/6, 17b/10, 19b/11, 20a/6, 25a/2, 34a/13, 44a/13,
51b/4, 55a/4, 56a/7, 56a/11, 56b/1, 57a/13, 57b/4, 57b/6, 57b/10, 57b/12,
58b/2, 58b/3, 58b/4
eminlik o.- a 37a/5
fariğ o.- a 6b/13
fāriğ o.- a 23a/6
farq o.- a 5a/4
ferah o.- a 40a/11
ferahlık o.- a 27b/2
ğam o.- a 45b/13
ğani o.- a 15b/5
ğark o.- a 17a/3
geñez o.- a 28a/4, 57b/10, 58a/2

giriftar o.- a 59b/6
halaş o.- a 43a/4
harab o.- a 35a/2
has o.- a 55b/6
haşıl o.- a 19b/11, 39a/4, 44b/7, 44b/8, 50a/3, 56b/3, 58a/9
hâşıl o.- a 27b/6
haşmet o.- a 32a/2
hayır o.- a 23b/2, 34b/13, 58a/3
helak o.- a 54a/10
hevasından- emin o.- a 57a/7
hor o.- a 54b/9
hoş o.- a 23b/12, 45a/8, 55a/8, 56a/4
ırak o.- a 4a/3, 8a/7
katılık- o.- a 35a/12
katil o.- a 60b/14
kavi o.- a 18b/11
kavî o.- a 22b/8, 55a/1
kavî- o.- a 23a/8
kayku- o.- a 24b/2
kılurdi- mestanlığı- temām o.- a 23b/1
komşu- o.- a 57b/13
mağfiret o.- a 22b/1
mağfūr o.- a 13b/8
maḥrum o.- a 49a/2, 56b/8
mal- o.- a 24a/7
ma'mūr o.- a 37b/9
ma'rūf o.- a 37b/11
ma'rūf- o.- a 38a/3
ma'şīyet o.- a 59b/7
ma'zul o.- a 59a/15, 61a/4
ma'zūl o.- a 33b/10, 42b/3, 42b/9
maẓarrat o.- a 40a/5
menfa'at o.- a 45b/9, 50a/10
mestūr o.- a 8a/8
muhtaşar o.- a 1b/9
munāza'a o.- a 31b/5
mu'teber o.- a 37a/10
muşibet o.- a 28b/9, 61a/5, 61b/13
muṭī' o.- a 41b/2
nail o.- a 31a/1
necāt- o.- a 22a/5
nokşan o.- a 61b/5
'adāvet- o.- a 22a/7

raʒı o.- a 57a/3
reva o.- a 7b/7, 22b/9, 33a/2, 33b/2, 43a/12, 55b/5
rüsva o.- a 20a/8
sabit o.- a 56b/2
sağ o.- a 13b/7, 31b/3
şāhib-I furāsāt- o.- a 13a/8
şayru o.- a 39a/3, 39a/11
sefer o.- a 33b/4
selāmet o.- a 36b/10
sergerdān o.- a 19a/11
sergerdār- o.- a 47a/11
şuşuzluḡdan- emin o.- a 23a/13
şaz o.- a 22b/3
şaz o.- a 41a/2, 43a/5, 55a/5, 57a/12
şazlık o.- a 23a/1
şazlık o.- a 24b/8, 29b/12, 38b/8, 51b/1
şazlık- o.- a 52a/13
tarlıḡı- o.- a 19a/4
tebeh o.- a 61a/7
toḡ o.- a 3b/10
uzun o.- a 35a/7, 48b/12, 62a/1
vaki´ o.- a 38a/10
vāḡi´ o.- a 35a/9, 36b/8
vāḡi´ o.- a 16a/10, 18a/2
vaşıl o.- a 33a/4
vāsi´ o.- a 30b/2
yaḡın o.- a 17a/5, 19a/7, 22b/11, 38a/13, 42a/6, 42b/1, 44b/3
yavuz o.- a 34a/5
ziyān o.- a 18a/7, 27a/10
ziyān o.- a 34a/6, 46b/4
o.- a- eger 38a/7, 38a/8, 38b/2, 40b/1
o.- a- fi´l-cümle ḡoş 21b/7
o.- a- taḡte 60a/10
o.- a- tūṡı 48a/6
o.- a- üsküre 60a/12
o.- a- ve 15a/8, 25b/1, 26a/7
o.- a- Yunus 55b/1
cemi´ o.- al-ar 51a/3
ḡavi o.- alar 54b/1
tābi´ o.- anlardur 20a/9
o.- anlarıṡ 4b/9
o.- dı 21a/11, 53b/11, 53b/13, 59a/12, 60a/4, 62a/5
ḡarḡ o.- dı 17a/3

o.- dukça 56a/13
o.- ıcak- ‘azabı 35a/12
o.- mağa 18b/3
iyl o.- mağa 26b/3
‘amel o.- mağa 60a/9
o.- mağ 9b/5, 12a/2
ālā o.- mağ 28a/1
el- ‘işrīne- yara o.- mağ 28a/1
emin o.- mağ 23a/11
ğarab o.- mağ 60a/6, 60a/8
ğaşıl o.- mağ 23a/3
ma‘zul o.- mağ 59b/13
semiz o.- mağ 27b/11
o.- mağ- ve 22b/7
o.- mağdır- eger 39b/4
o.- mağdur 14a/5
o.- mağdur- bunları 20a/3
o.- masa- es-şelāşe vel-erba‘īne- kara 42a/11
o.- maya 5a/8, 28b/4, 58a/12, 58b/13, 59a/2
o.- maz 3a/3
o.- muş 15a/7, 42b/4
biğ- o.- muş 37b/6
bis o.- muş 28a/4
dilsiz o.- muş 61a/7
düşde o.- muş 31b/4
eksik o.- muş 27b/7
ğarab o.- muş 20a/2, 61a/5
ğasta o.- muş 35a/5
ğelāk o.- muş 61b/4
ğoš o.- muş 34b/6
korkusuz o.- muş 37b/7
mübtela o.- muş 61b/10
ñik- o.- muş 20b/4
‘aşı o.- muş 54a/9
şagır o.- muş 34b/5
vāqī‘ o.- muş 5a/7
o.- muşdur 7b/10, 51b/2
o.- sa 12b/2, 16a/3, 29a/11, 37b/12, 38a/1, 38b/9, 39a/3, 40b/1, 41b/9,
60a/2
o.- sa- ‘alimler 51a/2
o.- sun 62a/7
düvechile- ta‘bīr o.- unur 3a/9
o.- ur 16b/3, 19b/8, 20a/12, 25a/6, 25a/9, 25a/10, 25a/11, 25a/12, 25a/13,

25b/3, 28b/1, 29a/3, 29a/5, 29b/7, 30a/1, 30a/2, 42b/11, 42b/12, 48b/3,
53b/2, 53b/3, 56b/12
akçe- o.- ur 30a/13
bezirgānlık- o.- ur 16b/3
fasık o.- ur 26a/11
hâcet o.- ur 4b/3
haşıl o.- ur 39a/6
reva o.- ur 32b/12
saḥîḥ- o.- ur 26a/10
o.- ursa 8a/1, 27a/13, 57b/8
muḥtaç o.- ya 56b/1
razı o.- ya 34a/12

ol : Teklik üçüncü kişi zamiri

o. 2a/6, 2a/7, 3a/3, 3a/12, 3a/13, 3b/1, 3b/2, 3b/3, 3b/6,
3b/7, 4a/2, 4a/7, 4a/8, 4a/14, 7a/3, 7a/6, 7a/7, 7b/10, 7b/13,
8a/1, 8a/9, 12b/11, 13a/2, 13a/3, 13a/4, 14a/1, 14a/6, 15a/6, 15a/7,
16a/2, 16a/3, 16a/5, 18a/1, 18a/2, 18a/3, 18a/4, 18a/11, 18a/12, 18b/9,
18b/12, 19a/1, 19b/13, 21b/10, 22a/1, 23a/12, 24b/13, 25a/2, 25a/3, 25a/7,
25a/13, 27a/9, 27b/2, 28b/8, 29a/8, 32a/12, 32b/11, 33a/3, 34b/2, 35a/3,
35a/11, 35b/2, 36b/1, 36b/7, 37b/9, 37b/10, 39a/2, 39a/3, 39b/9, 39b/10,
39b/12, 40a/7, 40b/1, 40b/2, 41a/8, 42a/3, 42a/11, 42b/5, 42b/8, 42b/11,
42b/12, 44b/3, 45a/10, 45a/11, 47b/4, 48b/10, 49a/1, 50b/12, 51a/10, 51b/6,
53b/10, 53b/12, 54a/11, 54b/5, 54b/10, 58b/6, 58b/8, 59a/12, 59a/13, 59b/4,
60a/10, 60b/2, 60b/3, 60b/13, 61a/8, 61a/9, 61a/14, 61b/9, 61b/12, 61b/14
eylerdi- o. 32b/5
tartılır- o. 24a/1
uydı- o. 61a/13
o.+ dur 3a/11, 3b/8, 3b/12, 4a/4, 4a/13, 4b/2, 4b/4
o.+ dura 45b/7

olun - : Olunmak

o.- ur 14b/8
ta'bir o.- ur 15a/3

oluş - : Oluşmak

o.- dı 2b/13

omuz : < Yun. Omuz

o.+ una 40a/4

on : On sayısı

o. 2b/6, 15a/10, 29a/2

onun : Onun
o. 58b/5

oruç : < Far. Oruç
o. 57b/2, 58b/10
o. dutmak 58b/9

ot : Ot
o. 10a/1, 30b/4, 30b/9, 30a/13
o.+ lar 9b/12, 30a/9

otur - : Oturmak
o.- a 39b/1
o.- muş 6b/13, 7a/6
o.- sa 44b/5
o.- ur 8a/6, 20b/6
o.- urdı 25b/9

ova : Ova
o. 19a/10

oyalan -: Oyalanmak
o.- sa- eger 44b/6

oyna - : Oynamak
o.- mak 58b/11
o.- mak 10b/6, 11b/11, 36a/1, 59a/1, 59a/2
nerdi o.- mak 36a/6
satırenc o.- mak 36a/6
o.- makdan 59a/1
o.- r 58b/13
nerdi o.- rdı 36a/9

oynaş -: Oynaşmak
o.- ır 45a/7

Ö

öb - : Öpmek
ö.- mek 10a/7
ö.- mek- ve 32b/2

öbür : Öbür, diğer

ö. 32b/12

öde - : Ödemek
ö.- ne 19a/2
ö.- ye 24b/1

öden - : Ödenmek
ö.- e 21a/6

öğür - : Öğürmek
ö.- dı 39a/12

ögren - : Öğrenmek
ö.- mek 24a/9

öküz : Öküz
ö. 11a/3, 42a/12, 42a/13, 42b/6
semiz- ö. 42b/7
ö.+ in 42b/2
ö.+ iniñ 42b/3
ö.+ ün 42b/5

öl - : Ölmek
ö.- e 61a/11, 61b/5
ö.- mek 60b/8
ö.- müş 35a/1, 35a/3, 54b/10, 60b/14

ölçek : Bir şeyi ölçmek için birim kabul edilen ölçü
ö. 23b/13

ölçül - : Ölçülmek
eksiksiz- ö.- ür 23b/13

öldü(ı)r - : Öldürmek
ö.- dı 35b/5, 40a/10, 41a/7, 42a/3, 43a/13, 44b/3, 45b/7, 51b/13, 52a/11
horos- ö.- dı 47b/12
ö.- digin 39b/2
ö.- e 42a/4, 43a/13, 50b/3, 51b/13, 52a/10
ö.- mek 10b/12, 60b/8
eş-şelāşe ve 's-şelāşin- ö.- mek 10b/4, 35b/4
ö.- se 40b/13, 42a/2, 48a/12, 48b/9, 51a/11, 51b/6, 52a/9
ö.- ür 43b/8
ö.- dı 50b/9
ö.- ırlardı 39b/10

ölü : Ölü

ö. 10b/2, 34b/8, 34b/13, 35a/5, 35a/11, 35a/13, 35b/1, 36b/4

ö.+ süne 24a/3

ö.+ ye 35a/3

ö.+ yı 34b/12

ö.+ yi 35a/6

ö.+ yü 34b/13

ö. 35a/3

ölüm : Ölüm

ö. 7b/4, 18a/1, 47b/13

ömr : < Ar. Ömür, Yaşama veya var olma süresi

ö.+ I 26a/3, 35a/7, 35a/8, 35b/8, 48b/12, 55b/9, 56a/12, 61b/14

ö.+ I 11b/7, 53b/9, 55a/3, 54a/6

ön : Ön kısım,

ö.+ üne 2a/6

ördek : Ördek

ö. 47a/6, 47a/7, 47a/8

ört - : Örtmek

ö.- müş 61a/14

örümcek: Örümcek

ö.- geldi 44a/3

ö.- görmek 43a/8

ö. 11a/4

öyle : O şekilde, o biçimde

ö. 4a/1

öz : Bir kimsenin benliği

ö.+ üni 34b/1

P

pādiṣāh: < Far. Büyük hükümdar

p.- ola 52b/5

p. 15a/10, 32b/5, 33b/11, 41b/2, 41b/3, 42a/2, 44a/12, 45a/3, 47a/3,

49a/7, 54b/10
p.+ a 2a/6, 19a/7, 42b/1
p.+ dan 16a/13, 39b/11, 41b/10, 46b/8, 48b/10, 59b/4
p.+ dan- āṇa 49a/4
p.+ dan- ‘adludan 22b/13
p.+ I 1b/6, 18b/9, 36b/2, 54a/3, 54b/10
p.+ ına 15a/6, 59a/12
p.+ ınıṅ 15a/8
p.+ ıṅ 54a/5
eṣ-ṣālīṣu ve ‘l-ḥamsīn- b.+ ıṅ 11b/7
eṣ-ṣelāṣe ve ‘l-ḥamsīn- b.+ ıṅ 53b/9

pādiṣāhlik(ğ) : < Far. Padişah olma durumu

p.- 19a/6, 24b/9
p.+ a 41b/2
p.- ve 26b/5
p. 26a/8, 31b/11, 37b/13, 46b/6, 56a/10
p.+ dır 18b/2

pāmuk : Bk.: panbuk

p.- görmek 33b/4
p. 10a/10

panbuk : < Far. Pamuk

p. 33a/5

pāre : < Far. Parça, kesinti

p.+ si 21a/5, 21a/6

pārse : Dilencilik

p. 53a/1

penbeci : < Far. Pamukçu

p. 53a/10

peygamber : < Far. Peygamber

p. 2a/10, 2b/6, 14a/6, 14a/9, 54a/7, 55b/2, 55b/7, 55b/8, 55b/9,
56a/9, 56b/8
p.+ e 54a/9, 55a/1
p.+ ler 4a/9
p.+ lere 57b/13
p.+ leri 8b/1

pire : Pire

p. 9b/5

piring : Piring
b.- ğayrıları 31a/6
b. 10a/4, 29b/8, 31b/6

R

rabb : < Ar. Efendi, sahip
r.+i 6b/10

rāciḥ : < Ar. Üstün olan
r.- ve 23b/10

rāḥat : < Ar. Rahat
r. 14a/7, 14b/1, 22a/13, 24b/3, 48b/10

rāḥatlık(ğ): Rahatlık
r. 14a/5, 39b/11, 23b/7, 56b/7 54b/14, 60b/7
r.+ ın 31a/4

raḥmet: < Ar. Merhamet, acimāk, şefkat etmek
r. 13a/12, 14a/7, 35a/3
r.+ dur 42b/7
r.+ dür 13b/10
r.+ I 56b/12

ra'yyet: Bir hükümdarın yönetimi altında olan, vergi veren ve devlet tarafından korunan halk

r. 4b/10
r. 4b/10, 5b/2, 12b/7
r.+ lere 34a/4

raḳıṣ : Sıçrayarak oynamak, dans etmek.
r. 59a/3

rāzī : < Ar. Hoşnut, rıza gösteren
r. ola 57a/3
r. olmaya 34a/12

re'is : Reis
r. 15a/10

r.+ dur- buna 20a/9
r.+ ine 18a/7
r.+ ler 4b/13, 20a/3, 52b/5

re'islik: Reislik

r.+ dir 15a/4, 31b/11

reng : < Far. Renk

r.+ i 26b/1

resim : < Ar. Şekil, suret

r. 15a/9

resûl: Peygamber

R.-ü Ekrem 2b/2

revā : Layık, uygun

r. ola 7b/7, 22b/9, 33a/2, 33b/2, 43a/12, 55b/5

r. olur 32b/12

reyhān: < Ar. Fesleğen

r. 28b/5, 29b/12

r.+ ları 9b/9

rız(ı)k : < Ar. Allah'ın herkese nasip ettiği nimet

r. 7b/8, 7b/13, 30a/4, 43a/1, 47a/3, 49b/12

ğâibden- r. 55a/9

r.+ I 20a/6, 40a/4, 40a/14, 55b/7

r.+ I 7a/7, 25b/1, 30b/2, 56b/6

rif'at : < Ar. Yükseklik, yücelik, özellikle mevki yüksekliği

r.+ dur 14b/11

riyāset: Reislik başkanlık

r. 14a/9

r.+ dür 14b/10

rukū' : Namazda elleri dize dayamak suretiyle yere doğru eğilirken baş ile sırtı düz hale getirmek.

r. 9a/3, 22b/5, 22b/10

rusvā : Rezil, kepaze, maskara

r. ola 20a/8

rü'yā : < Ar. Uyku sırasında zihinde beliren görüntülerin bütünü, düş
melek-ül r. 3b/1
melek-ül r.+ ya 3b/6
melek-ül r.+ ya 3b/13, 4a/4

S

sa'adet: < Ar. Mutluluk, bahtiyarlık
s. 14a/8, 22a/5, 38b/11
s.+ I 26b/10

sā'at : < Ar. Saat
s. 4a/14

şabr : Sabır
ş. Iderdi 34a/13

sābi' : Yedinci
s. 9a/12, 11a/9
s.+u 19a/4

sābit : Sabit
s. ola 56b/2

sabūh : <Ar. Sabah vakti içilen içki
s.+ı 10a/2

şaç : Saç
ş. 8b/5
ş.+ ın 25b/2, 25b/3

şadağa: < Ar. Allah rızası için fakirlere verilen mal, para vs.
ş. 58a/4
ş. Vire 3b/8, 6b/1, 7b/9, 35a/6
ş. Virmek 9a/4, 23b/3, 35a/12, 36b/3, 42a/4

sāde : < Far. Basit, karışık olmayan
s. 30b/3

sādis : Altıncı
s. 11b/12

şāfi : Halis, katışıksız.
ş. 54a/4

sağ : Canlı, yaşayan
s. 29a/11, 36b/10
s. çıkdı 16b/8
s. ider 28a/13
s. ola 13b/7, 31b/3

şag : Vücutta kalbin bulunduğu tarafın karşısında olan
ş. 6a/9

şag - : Sağmak
ş.- ardı 43a/3
s.- sa 39a/8, 40b/3

sağal - : Sağlığa kavuşmak, iyileşmek
s.- a 55a/5

şağır : Kulağı duymayan, işitme duyusundan mahrum olan kimse
ş. 10b/1, 25a/8, 34a/10, 61a/6
ş. Olmuş 34b/4

şağlık(ğ): Sağlık
ş.+ I 21b/3
ş.+ ıyla 18b/7
ş. Bula 7a/11, 16b/9

şāhib : Sohbet edilen kimse.
ş. 48a/7, 5a/9
ş.- i furāsāt- ola 13a/7

saḥīḥ : < Ar. Halis, gerçek, doğru
s.- olur 26a/10
s. 23b/5, 27a/8, 44a/3, 50b/9

sā'ī : Çalışan, gayret eden (kimse)
s. kılurdı- 23b/1

sā'il : Dilenci
s. kıla 5a/13

şakal : Sakal

ş. 8b/5, 25b/1

ş.+ I 18b/11, 28b/3

ş.+ ın 25a/3

sakar : Sakar

s.- ata 38b/2

saksağan: Saksagan

s. 47a/12

şalāh : Bir şeyin en iyi hali

ehl-I ş.+ ın 34a/9

şalāhiyyet: <Ar. Yetki

ş.- üzere 41a/10

ş.+ dür 32a/7

şalavāt: Hz. Muhammed'e bağlılık için yapılan dualar.

ş. 5b/10

ş. Getürmek 11b/9, 54a/8, 54b/13, 55a/2

sālih : Faziletli

s. 27a/1, 27a/9, 59a/15

s.+ den 50b/10

s.+lik 14b/1

sāliha : İyi, salih kimse

s. 44a/4

saltanat: Kudret, kuvvet

s. 48a/11

s.+ dur 14b/10

şāmin : < Ar. Sekizinci

ş. 10b/10, 37a/13

şan'at : Ustalık, hüner, marifet

ş. 52b/3

ş.+ lar 11b/5

şandık : Sandık

ş.- 190ügat 26a/4

ş. 25b/7

ş. 9a/11

şanī : < Ar. İkinci

ş. 8a/12, 10b/2, 30a/2, 41a/13

şarı : Sarı

ş.- giyesi 26a/12

ş. 32a/8, 38a/1, 59a/7

şarmışak: Sarımsak

ş. 30a/8

ş. 9b/12

şarnıç: < Ar. Sarnıç

ş.+ ıñ 17a/7

ş. 8b/3, 16a/11, 17a/4

ş.+ dan 17a/5

şarrāf : Ar. Kuyumcu

ş. 53a/6

şat - : Satmak

ş.- ar 53a/3

ş.- maḳda 59a/14

ş.- sa 41a/1

şataş - : Sataşmak

ş.- a 39b/13, 49a/11, 59a/5

ş.- a- ammā 18a/13

şatıcı : Satıcı olma durumu

ş. 53a/9, 53a/13

satrenc: Satranç

s. 10b/6, 11b/11, 35b/13, 59a/1

s. oynamak 36a/6, 58b/11, 58b/13

şatun : Satın

ş. Ala 15b/11

ş. Aldı 40b/6

ş. Almak 36a/12

ş. Alub 36a/10

şavaş : Savaş

- ş. 11a/9, 17b/8, 39a/7, 39a/10, 41b/4, 48b/8, 60b/8, 60b/13
- es-sābi' ve 'l-erba'ine- ş. 48b/7
- ş. Ide 42a/7, 43a/10
- ş. Ider 44a/8
- ş. Iderdi 46a/6, 46b/4, 49a/3, 61b/14
- ş. Iderse 41b/12
- ş. Itmek 43a/9
- ş.+ a 26b/8

şavaş -: Savaşmak

- ş.- a 39a/7, 44a/9, 44a/10, 45a/6, 46a/7, 46b/5, 49a/6, 49a/8, 49a/9, 49a/13
- ş.- dı 49a/5
- ş.- ır 42a/7, 45a/6
- ş.- ırdı 48b/11
- ş.- ur 49a/12
- ş.- urdı 44b/11, 49a/7, 49a/9

şayru : Hasta

- ş. 28a/13, 29a/11, 31b/3, 40a/6, 43a/4, 55a/5, 59a/4
- ş. Ola 39a/3, 39a/11
- ş.+ dur 7a/11

şayruluk(ğ): Hastalık

- ş.+ dır 46a/1
- ş.+ dur 58b/10
- ş.+ a 21b/12
- ş.+ dır 32a/8ş. 8a/2, 37b/13
- ş.+ dur 27b/13, 29a/4, 42b/6, 46a/7

sāz : < Far. Çalgı aleti

- s.+ lar 10b/6

sāzlık : Sazları çok olan yer

- s. 36a/3

sebeb : Sebep

- s.+ inden 19b/2, 37b/8
- s.+ iyle 13b/2, 34a/12

sefer : Yolculuk

s. 36b/7
s. eyleye 37a/1, 55b/3
s. ide 39a/5, 46b/3
s. iye 38b/3, 38b/4
s. kıla 27b/3
s. ola 33b/3
s.+ den 35b/10, 39a/3
s.+ e gide 27a/9

sekir - : Sekirmek
s.- di- devleti 39a/13

sekirt - : Sekirtmek
es-sādis ves-şelāşin s.- mek- ve 36b/5

sekiz : Sekiz
s. 2b/12, 13b/10

selām : Müslümanların birbiriyle karşılaştığı zaman birbirlerine ettiği dua
s. 2a/11, 14a/10
s. virürdü 14a/3

selām: < Ar. Bir kimseye veya bir topluluğa yakınlık, sevgi ve nezaket göstermek
'aleyhis-s. 14a/6, 54a/8

selāmet: <Ar. Esen olma durumu
s. ola 36b/10

selāmetlik: <Ar. Esenlik
s.- ile 15b/6

şelāşe : < Ar. Üç
s. 8a/13

şelāşin : < Ar. Otuz
s. 10b/2, 37a/13
s.+e 10b/10

selīte : Kötü sözlü, ağız bozuk kimse
s. 21b/9

semā' : <Ar. İşitme, duyma
s. 59a/3

semer : < Yun. Semer
s. 12a/11

semerci : Semerci
s. 52b/7

semiz : Besili, etli, yağlı
s.- hürrem 21b/5
s.- öküz 42b/7
s. 42b/11
s. olmak 27b/11

sen : Sen
s. 12b/10
s.+ i 12b/12, 13a/4
tutalar- s.+ I 12b/12

şenâlık: Aydınlık
ş.+ dır 15a/4

señek : Çam ağacından yapılmış su 194ücati
s. 54a/5

sarāy : < Far. Hükümdarların veya devlet başkanlarının oturduğu büyük ve gösterişli bina
s. 8b/9, 20a/12, 20b/6, 26b/4, 26b/9, 35a/10
s.+ ı 20b/8
s.+ ında 18b/4, 29a/7

serçe : Serçe
s. 48a/13

sergerdān: Başı dönmüş, şaşkın
s. ola 19a/11

sergerdār: Elebaşı
s.- ola 47a/11

sertlan : Sırtlan
s.- 194ücat 44b/12
s. 44b/13

serverlik: Reislik, ululuk, büyüklük

s. 23a/8, 25a/5

s.+ dir 32a/3

sevāb : Sevap

s. 56a/3, 58a/7, 62/7

s.+ ın 55b/10

s.+ ın bula 55b/2

sevin - : Sevinmek

s.- e 57a/12, 59a/4, 61b/3

sevm : Satılık bir şeye kıymet takdir etme, paha biçme

s. 54a/13

sıcak : Sıcak

s. 7b/11

şıçan : Sıçan, fare

ş. 11a/4, 43a/7, 43b/5, 43b/7, 43b/8, 43b/9, 43b/12

ş.+ lar 43b/11

şıçra - : Sıçramak, yerinden koparak parçalar halinde savrulmak
yirden- ş.- maş 36b/6

şidk : < Ar. Doğruluk, gerçeklik

ş.+ ıyla 5b/10

şifat : < Ar. Sıfat, özellik, yöntem

ş.+ ında 55b/7

şığır : Sığır

ş. 11a/3, 40b/9, 42a/12, 43a/2, 42b/12, 43a/6

ş.+ I 11a/2, 41a/13, 42a/5, 42a/6

ş.+ ına 42a/5, 42a/8

ş.+ ıyla 49a/5

çok- ş.+ ları 42b/8

s.+ ları 42b/10

şın - : Sınmak

ş.- dı 60a/9, 61b/12

tırnağı- ş.- miş 61a/10

şındır -: Sındırmak, kırmak, parçalamak
ş.- sa 40a/5

şınık : Kırık, çıkık
ş. 32a/13, 60a/6

şirt : Sırt
ş.+ ına 46a/13

sırtlan : Sırtlan
s. 11a/6, 44a/6
s.+ ın 45a/1

sidik(g): Sidik
s. 9b/7, 28a/2, 28a/3, 28a/12
s.+ i- kendi 28a/10

sil - : Silmek
s.- mek 28a/12

silah : Silah
et-tāsi' ve'l- 'işrīn s. 10a/11
et-tāsi' ve'l- 'işrine- s. 33b/5

sīmā : Yüz, çehre
s.+ sından- baraslar 13a/3

sinle : Mezarlık
eş-şanī ve'l-şelāşīn- s.- ve 34b/7
s. 34b/9

sinne : Kalem başı; Sapan demiri
s. 10b/2

siṇek : Sinek
s. 11a/11, 49b/1, 49b/7, 49b/13

sirçe : Serçe
s.- etin 48b/1

siv(i)ri : Sivri
s. 11a/11, 49b/6, 49b/13

şofra : < Ar. Sofra
ş. 7a/6
ş.+ dan 7a/7

şōğan : Soğan
ş. 9b/11, 10b/7
eş-şāliš ve 'l- 'eşrin- ş. 30a/8

suhbet : < Ar. Sohbet, hasbihal
s. 39b/6
s. eyleye 39b/7, 51b/11
s. eyleye- 51a/10
s. ide 51a/4
s. itmekdir 45a/13
s.+ ler 59a/2

şok - : Sokmak
ş.- dı 27a/4
ş.- dığın 9b/3, 26b/13

şol : Sol
ş.+ dan 8a/4, 12a/10

şon : Son
ş. 23b/4

şonra : Sonra
ş. 2a/6, 5b/6, 6a/9, 29a/4, 36b/10

şor - : Sormak
ş.- maḵ 5b/5

sög - : Sökmek
s.- e 47b/7

söküg : Sökük
s.+ in 41b/8

söyle - : Söylemek
s.- digin 10b/10
yalan s.- mek 25a/12
s.- r 45a/12
s.- rdi 2b/4

s.- rse 2b/4
s.- ye 18a/5, 51b/2
s.- ye- ammā 23a/10
s.- yeler 28b/2, 50a/11

söyleş -: Söyleşmek
s.- miş 44b/8
s.- ür 47a/10, 51b/1

söyleyici: Söyleyici
s. 53a/11

söz : Söz
s. 35b/2, 45a/11, 50a/11
s. işitmek 55a/2
s.+ I 35b/2, 53a/12
s.+ I 57b/8, I 53b/11
s.+ ler 29a/9, 30a/12, 31a/10, 31a/13, 36a/1, 36a/3, 45b/10, 52b/2, 60a/12,
60a/13

sözlü: Sözlü
s. 45a/12, 53b/1, 52b/9

şu :Su
ş.- ise 59b/4
ş. 11a/2, 16a/13, 16b/1, 16b/6, 16b/10, 16b/13, 17a/2, 17a/6, 41a/13,
42a/5, 42a/6, 42a/8, 47a/5, 49a/5, 54a/4
çışmeden- ş. 16b/4
ş.+ da 16b/9, 16b/12
ş.+ dan 42b/13
ş.+ lar 7b/12
ş.+ ya 11b/12, 16b/8, 50b/3, 59a/9, 59b/3
ş.+ yunda 17a/7
s.+ dın 39a/2
s.+yi 30b/8

su'al : Soru, sorulan şey.
s.+ ler 60a/14

sultān : < Ar. Hükümdar
s.- ı zālīm 15a/12
s. 5b/1, 13b/4, 14b/12, 16a/12, 32a/1, 42a/1, 42a/3
munareye- s. 20a/9
s.+ a 4b/9

s.+ dan 41b/12, 42a/10
s.+ lar 4b/8, 12b/5, 20a/3
s.+ lara 5a/1, 32a/4, 46a/11

sultānlık: < Ar. Hükümdarlık
s.+ dur 15a/3

süre : < Ar. Kuran'ın yüz on dört bölümünden her biri.
s.+ sin 55b/1
Bağara- s.+ sin 55a/3
s.+ yi 58b/5

şüret : Biçim, görünüş, dıştan görünen şekil.
ş. 59a/6, 59a/7
ş.+ in 61b/2
ş.+ ler 10a/12, 34a/4, 34a/7, 34a/5, 11b/10, 58b/11

susan : Susam
s. 30a/1

şuşuzluk: Susuz olma, susuz kalma durumu
ş.+ dan- emin ola 23a/12

suv : Söylemek
s. eyledü 37a/7
s. eylese- 37a/11, 37a/12
s. eyleye 38b/8
s. itdiler 12b/8

suval : < Ar. Soru, sorulan şey.
s.+ ler 12a/5

sucüd : < Ar. Secdeye varmak
s. iderdi 22b/10
s. kılmak 9a/3, 22b/5

süd : Süt
ş. 39a/8, 30b/5
s. 30b/6, 40b/3
s.+ i 30b/12, 30b/13, 31a/2, 31a/3
dilki- s.+ I 31a/3
kablan- s.+ I 31a/4
s.+ in 38a/12, 41b/5, 43a/3, 45a/5
s.+ iyle 43a/13

s.+ ler 10a/1, 30b/3

sunnet : < Ar. Hz. Muhammed'in sözü, emri, hal ve takriri.
s. eylediler 60a/5

sür - : Sürmek
s.- e 6b/7
s.- se 46a/4

sürme : Kırpık diplerine sürülen siyah boya, sürme
s. 53a/9

sürü : Evcil hayvanlar topluluğu
s. 7b/6

Ş

şād : Sevinçli, neşeli
ş. 37a/13, 48a/6
ş. Ola- 55b/1

şādurevān: <Far. Genellikle cami avlularında bulunan, çevresindeki musluklardan ve ortasındaki fiskiyeden su akan, üzeri kubbeli veya açık havuz
ş.- görmek 25b/7, 26a/2

şahan : Şahin
ş.- elinden 46b/11
ş. 46b/13

şahin : Şahin
ş. 46b/12

şākird : Talebe, çırak
ş.+ leri 12b/13

şart : < Ar. Şart
ş. 5b/7
ş.+ dur 5b/5

şaz : Müstesna bulunan
ş.+ ū man 57b/6
ş. ū man ola 41a/1, 43a/5, 55a/5, 57a/12
ş. ū man ola- 21b/7

şazlık : Farklılık

ş.- ola 23a/1, 52a/12

ş. 16b/5, 22a/9, 22a/11, 23a/7, 23b/3, 53a/10

ş. Bula 21a/8

ş. Ola 24b/8, 29b/12, 38b/8, 51b/1

şecā'at : Yiğitlik, cesurluk

ş.+ I 4b/12

şefā'at : Şefaet etmek

ş.+ inden 56b/8

şefekāt : Şefkat

ş.+ I 57b/8

şeftali : Şeftali

ş.- 201ügat 29b/2

şehādet : <Ar. Tanıklık

ş. 23b/4

şehir : < Far. Şehir, kent

eş-şāmin ş.- ve 19b/7

ş. 8b/7, 24a/1

ş.+ de 18a/3, 18b/8, 19b/9, 39a/13, 54a/11, 60b/13

ş.+ e 18a/7, 38a/4

ş.+ in 59a/13, 61b/5

ş.+ iñ 18b/9, 42b/5, 53a/11, 54b/5

şeker : Şeker

ş. 9b/10, 30a/2, 30a/5

şem'a : Işık, çıra, nur

ş. 8b/4, 17b/2, 18b/1, 18b/4, 18b/8

şerr : < Ar. Kötü iş, kötülük.

ş.+ den 3b/2

ş.+ inden 19b/11, 56a/13, 57a/13, 57b/12

şerbet : < Ar. Şerbet

ş. 10a/1, 30b/6

el-rābi' ve'l-ışrīne ş.+ ler 30b/3

şeref : Şeref
ş. 14a/8
ş.+ dūr- mu‘abbirler 25b/11

şerh : <Ar. Açıklama, açma
ş. ideriz 3a/7

şerī‘at : < Ar. Doğru, açık ve düz yol
ş.+ I 18b/10, 54a/12
kādīsı- ş.+ I 24a/1

şerīf : <Ar. Kutsal, şerefli
ş. 15a/11, 29a/6, 54a/7
ider- er-rābi‘ ‘āşir- muşhaf-ı ş. 24a/4
ş.+ dūr 2a/9

şest : < Far. Bir çalgı aleti
ş.+e 10b/5, 35b/13

şeyh : <Ar. Şeyh, tarikat kurucusu
ş. 17a/7, 25b/8

şeytān : < Ar. Şeytan
ş.- ve 4b/2, 52a/6
ş. 57a/13

şifā’ : Şifa
ş. Bula 43a/4

şimden: Şimdiden
ş. 8a/8

şiş - : Şişmek
ş.- mişdür 27b/5

şol : Şu, o
ş. 32b/8

şöyle : Şöyle
ş. 13a/6, 18b/9, 21b/4, 24b/7, 26b/13, 30b/1, 35b/9, 36a/1, 37a/7,
37b/1, 39b/3, 42a/13, 43a/8, 53b/10, 58b/12, 60a/8, 60b/1, 60b/3
ş.+ dūr 12a/8, 15a/2, 30b/4, 51a/9, 52a/9

şunlar : Şunlar

ş.+ ıñ 2b/1

T

tā : < Far. Ta, sonunda, kadar, değin, dek
t. 2b/11, 2b/13, 3b/9, 6a/10, 39b/5, 62a/6

ta'ām : < Ar. Yemek, aş
t. 21a/11, 21b/13, 36b/2

tā'at : < Ar. İbadet etmek, takva
t. 57b/1

tabak : Tabak
t.- üsküre 12a/3

tābi' : Boyun eğmek, itaat etmek
t. 28b/13
t. olanlardur 20a/9
t.+ ler 53b/3

ta'bīr : < Ar. Rüya yorma
t.+ I 33a/7, 45a/8, 45b/11, 46b/13, 47a/12, 52a/4, 58b/5, 58b/6
t.+ in 59a/1, 62a/3
t.+ iyle 45a/8
t. 1b/8, 2a/10, 2a/13, 5b/7, 7b/6, 13a/3, 13a/11, 14b/8
t. ideler 4b/8
t. iderler 13b/10
t. itmek 16a/1, 60b/9
t. kıla 5b/6, 8a/11
t. kıldık 13a/2
t. kılınur 14a/13, 14b/3, 14b/10
t. kılmağ 3a/6, 5a/12, 8a/12, 20b/10
t. kılmağ- 12a/7
t. kılmayalar 4b/6, 5a/8
t. kılurlar 14a/7
t. olunur 15a/3
düvechile- t. olunur 3a/9
t.+ I 8a/11, 15a/10, 20a/1, 20a/10
t.+ ini 6b/11, 13a/6
t. +üssabi' 8a/2

taç : Taç

t. 32a/1, 32a/3

ṭāğ : Dağ
ṭ. 12a/9, 19a/4, 19a/6, 19a/7, 19a/9, 59a/12
es-sābi‘ ṭ. 8b/6
ṭ.+ a 36b/11
ṭ.+ da 59a/13
ṭ.+ dan 19a/8

ṭağyīr : < Ar. Başkalaştırma, değiştirme, bozma
t. 16a/3

ṭahāret: < Ar. Temizlik, temizlenmek
ṭ. Eyleye 5b/9

ṭahıl : Tahıl
t. 7b/13, 29a/3, 36a/12, 53a/13
el-ḥamīs ve ‘s-ṣelāṣīn- t. 10b/7
ve ‘s-ṣelāṣīn- t. 36a/10

ṭahṭ : < Far. Hükümdarların üzerine oturdukları koltuk
t. 9a/10, 25b/9, 25b/10
es-sādis ‘āṣr- t. 25b/6

ṭahṭe : < Far. Tahta
t. 12a/3, 60a/7
ola- t. 59b/11

ṭahẓīr : < Ar. Menetme, sakındırma, önleme
t. 3a/10, 3b/12

ṭakṣīrlik: < Ar. Kusurluk
t. eyleye 18a/6, 34b/4

ṭala - : Talamak
ṭ.- rdı 45a/9, 45b/12

ṭalāk : Boşamak, boşanmak
ṭ. 57a/7
ṭ. vire 38a/4, 47a/8, 47b/10
ṭ. virir 59a/14

ṭaleb : < Ar. İsteme, dileme

ṭ. 52b/1, 53a/2

ṭam : Dam
ṭ.+ I 23a/9

ṭama' : < Ar. Hırsla istemek, aç gözlülük, doymazlık
ṭ.+ in 37a/9

tama'dar: < Ar. Açgözlü
t. 53a/6

tamām : < Ar. Tamam, tam, bütünüyle; yeterli, ne eksik ne fazla
t. 18b/10, 23b/13
kılurdu- mestanlığı- t. ola 23b/1

ṭamar : Katman, tabaka
ṭ.+ ları 7b/10

ṭamu : Cehenem
ṭ.+ dan 13b/2, 58a/1

ṭaḡrı : Tanrı, Allah
t. 3b/3, 4b/11, 6a/12, 7b/8, 8a/13, 13a/10, 13a/13, 34b/3, 50b/8,
55b/6, 56a/5, 56b/5, 57a/2, 57b/11
t.+ dan 5b/6, 6a/9, 57a/9
t.+ nın 57b/7, 56b/12
t.+ nın 32b/6, 34a/12
t.+ ya 22b/11, 50b/6

ṭar : Dar
ṭ. ola- 25b/1

ṭaraf : < Ar. Taraf, yan; uç
ṭ.+ ından 32b/5

ṭarak : Tarak
ṭ. 12a/3, 60a/7, 60a/10, 61a/2

ṭarlık(ḡ): Darlık
ṭ.+ dan 26a/8
ṭ.+ I 21a/11
ṭ.+ ı- ola 19a/4

ṭartıl - : Tartılmak
ṭ.- ur- ol 23b/13

tāsi' : Dokuzuncu
t. 12a/4, 60a/13

ṭaş : Taş
ṭ. 12a/9, 47b/6, 60b/10
t.+ dan 37a/3

ṭaṭlık : Tatlı
t. 36b/11

ṭatlu : Tatlı
ṭ. 9b/10, 29a/1, 30a/3, 30a/5, 30b/5, 53a/3
fi'l-cümle ṭ. 21b/11

ṭavāf : Ziyaret etmek
ṭ. itmek 23a/7

ṭavar : Davar
ṭ. 28a/5
ṭ.+ lar 37a/8

ṭavşan : Tavşan
ṭ. 11a/1, 11a/4, 41a/3, 41a/11, 44a/1

ṭavşancıl: Tavşan avlayarak beslenen kartal, akbāba vb. Yırtıcı kuşlara verilen isim
ṭ. 46b/4, 46b/7
ṭ.+ ıḡ- eti 46b/9
ṭ.+a 46b/6

ṭavuk : Tavuk
t. 10b/13, 40b/13, 40b/14, 41a/1

ṭā'ūs : Tavus kuşu
ṭ. 47a/4

ṭayak : Dayak
ṭ.- kolları 60a/11

ṭaylesān: < Ar. Sarığın omuza sarkan ucu
ṭ. 32a/10

ṭayyare: < Ar. Uçak
ṭ. 10b/3

tā'ze: : Taze
t.ken 6b/3

ta'ziye : < Ar. Ölen kimsenin yakınlarına başsağlığı dileme, taziyet
t. 59a/3

ta'ālā : < Ar. Yüce anlamına gelen, Allah adıyla birlikte kullanılan saygı kelimesi.
t. 2b/1, 2b/5, 3a/12, 3b/6, 3b/9, 3b/13, 4a/4, 4b/11, 5b/9,
6b/12, 7a/1, 7a/4, 7a/8, 8a/13, 13a/10, 34b/1, 34b/3, 55b/5, 55b/6,
55b/10, 56a/1, 56a/6, 56b/5, 56b/10, 56b/11, 57b/11, 58b/1, 61b/2
inşallah-ū t. 3a/7
t.+ dan 56a/7
t.+ nın 13b/9
t.+ nın 50b/11
t.+ yı 13a/13

tebdīl: Değiştirmek, tağyir etmek
terkib-i t. 62a/5

tebeh : < Far. Mahvolmuş, yıkılmış
t. ola 61a/7

tebşīr: Müjdelemek, müjdelenmek
t. 3a/11
t.+ dür 3a/10

tefsīr : Manayı izhar etmek
t. 5a/3

temyīz: < Ar. Temiz, kirli ve pis olmayan
t.- giyecek 31b/10

ten : Ten
t.+ inde 27b/4
t.+ inden 9b/4, 27a/6, 27b/12, 35b/6
t.+ ine 18a/12, 28a/10
t.+ ini 27b/5

tenlū : Tenli

t. 57b/3

tennūr : <Ar. Tandır, fırın

t. 9a/13, 26b/6, 26b/7

terāzū : Terazî

t. 11b/5, 23b/12

t.+ sîn 52b/4

terāzūcî: Terazîcî

t. 53a/11

tere : < Far. Turpgillerden, yaprakları salata olarak yenen baharlı bir bitki.

t. 9b/12, 30a/8, 58a/12

terkîb : < Ar. Terkip, birleşme sonucu oluşan cisim

t.- i tebdil 62a/5

ters : Gerekli olan duruma karşıt, zıt

t.+ i 28a/5, 28a/6, 38a/13

tertîb : < Ar. Tertip, düzen

t. 2b/12

tesyîb (طَسِيب) : ? “şerîfdür evveli din ikinci tesyîb üçüncü”

t. 2a/9

teşbîh: Benzetmek, benzetilmek.

t.+ dūr 47a/4, 47a/5

tevbe : < Ar. Allah’tan af dilemek.

t. 36a/9, 55b/1

t. etmek 27a/5

t. eyleye 4a/2

t. ide 59b/5

t. kıla 14a/11, 30b/10

t. kılmak 7b/5, 13a/12, 22b/13, 23a/1, 27a/3, 31b/11, 33b/13, 34b/10, 39b/5, 55a/1, 59b/15, 61a/2, 61a/3

virürdi- t. kılmak 14a/2

t. kılsın 36b/9

tevekkul: < Ar. Allah’tan gelene razı olmak

t. 58a/10

teyemmum: < Ar. Suyun bulunmadığı zamanlarda toprak cinsinden bir şey ile abdestsizliği gidermek.

t. 22b/4

t. kılmak 9a/2

tezyîf : Çürütmek, küçük düşürmek

t. 1b/8

tırnak(ğ): Tırnak

ğ.- görmek 25a/10

ğ.- kesmek 60a/12

ğ. 12a/3, 60a/7

t.+ ı- şınmış 61a/10

t.+ ın 61a/8

tızce : Tezce, çabucak

t. 3a/1

tızcek : Tezce, çabucak

t. 6a/13, 16a/3

timsah : Timsah

t. 50a/5, 50b/5

tiz : Keskin; çabuk, tez; sık

t. 37b/7

toğ - : Doğmak

ğ.- a 15b/8, 17a/11, 29a/8, 32a/13, 41a/1, 43a/2, 48a/5, 50a/13, 51b/5, 61a/6

ğ.- a- deve 39a/11

ğ.- a- ve 18b/5

ğ.-malu 15b/8

toğan : Doğan

ğ. 46b/12

toğancı: Doğancı, doğan yetiştiren

ğ. 53b/7

toğru: Doğru, karşı yönünce

ğ.+ sına 59b/14

t.+ sından 58b/7

toğrı : Doğru, karşı yönünce
t. 17b/4, 18b/10, 24a/1, 25b/11, 33b/7, 33b/12, 52b/9, 53b/1, 56a/9
kim- t. 3a/8

toğur - : Doğurmak
t.- a 38a/9, 40a/8, 47b/2
t.- dı 50a/11, 51b/4
t.- sa 39a/4

tok : Tok
t. Ola 3b/10

toğuz : Domuz
t.- etin 43a/10
fi'l-cümle t.- haramdur 43b/5
t. 14a/12, 15a/3, 43a/9

tol - : Dolmak
t.- a 58a/5

tolu : Dolu
t. 7b/9, 54a/4, 54a/5

tolun - : Dolunmak
t.- ur 15a/6

ton : Bir rengin koyuluk veya açıklık derecesi
t. 32a/4, 32a/7, 32a/8, 34a/6, 61a/3
yişil- t. 32a/6
t.+ ın 33b/2, 45a/10, 45b/10
t.+ lar 9a/9, 24b/6

tonlu(i): Donlu
t. 61b/7, 24b/8

toğuz : Domuz
t. 43a/13, 43b/2, 43b/3, 43b/4, 43a/6, 43a/8
buzağı- el-rābi' vel-erba'ine- t. 11a/4

toprak : Toprak
t. 61a/3

ţoy : Ziyafet, toplu yemek, şölen
ţ. Eyledi 1b/7

tuç : Tunç
t.+ dan 37a/4

tumsāh : Timsah
t. 11b/1

ţur - : Durmak
ţ.- muşdur- iki 23a/5
ţ.- ur 37b/4

ţuru: Duru
ţ. 16b/13, 59b/3

ţurunç : < Far. Turunçgillerden, bütün Akdeniz ülkelerinde yetişen, kışın yaprağını dökmeyen bir ağaç
ţ. 29b/11

tut - : Tutmak; bulundurmak; herhangi bir duruma geçme, oluşma; kaplamak; sarmak, bürümek
t.- alar 13a/5

tut : Dut
t. 29b/3, 29b/4

ţut - : Tutmak; bulundurmak; herhangi bir duruma geçme, oluşma; kaplamak; sarmak, bürümek
ţ.- a 45b/7
ţ.- alar- seni 12b/12
ţ.- dı 41a/4, 41a/8
ţ.- dı- ya 45b/7
ţ.- mağdur- ve 14b/11
ţ.- sa- yakub 43b/7
ţ.- sun 30b/1
ţ.- ub 49a/1

ţūţī : Papağan
ola- ţ. 48a/6

ţutul - : Tutulmak
ţ.- muş 16a/2

tutun - : Tutunmak

ıt.- a 7b/2

tuş - : Tutaşmak

ıt.- muş 18a/13

tuz : Tuz

ıt. 9b/12, 30a/8

tütün : Tütün

t. 26b/6, 26b/9

tütünl : Tütünl

t.- ise 59b/7

tütünsüz: Tütünsüz

t.- ise 59b/8

tüy : Tüy

t.+ ın 61b/8

t.+ in- bile 45a/2

t.+ ünü 61b/9

U

ū : Ve

ū. 37a/13, 48a/6, 57b/6

ucuzluk(ğ):

u. 36b/4, 42b/11,

u.+ a 36a/13

uç - : Uçmak

u.- ar 36b/7

u.- ardı 36b/11, 36b/12, 37a/1, 37b/9

u.- ma 36b/6

u.- sa 47a/1

uçmak(ğ): Cennet

u.+ a 13b/2

u.+ a- gire 55b/11

u.+ I 14a/12

eş-şālişu- u.+ I 13a/9
u.+ da 57b/13

uçmaklık: Cennetlik
u. 20a/5

uğrı : Hırsız
u. 12b/12, 13a/4, 45b/6, 45b/7, 47a/2, 50b/3

uğrı(u)lan : Çalınmak
u.- sa- 'avratına 38a/9
u.- dı 31b/2

uğrılık : Hırsızlık
u. 46a/1

uğurlu: Uğuru olan, iyilik getirdiğine inanılan, kutlu, mübarek
u. 58a/3

ulaş - : Ulaşmak
u.- maḵ 33a/7

ulaştır -: Ulaştırmak
u.- ur 23b/8

ulu: Ulu, çok yüksek, çok büyük olan (şey)
u. 4b/9, 16a/12, 16a/13, 16b/12, 17a/1, 17a/6, 19a/8, 20b/1, 20b/4,
21a/9, 28b/6, 28b/7, 28b/8, 32a/1, 32b/11, 36b/2, 38a/12, 38b/6, 40a/13,
40b/2, 41b/3, 41b/11, 44a/9, 44a/11, 44b/11, 49a/9, 49a/10, 49a/12, 50a/8, 32b/1,
37a/3, 50b/2, 51b/10, 51b/11, 51b/13, 54b/2, 55b/3, 58b/7, 58b/8, 59b/6
urdu- u. 20b/12
u.+ dan 59b/5
u.+ ğı 30b/7
u.+ lara 33a/6
u.+ larına 59a/13

ululuk(ğ): < Ar. İleri gelen, erdem bakımından büyük, yüce
u. 14b/12, 18b/2, 19b/3, 19b/5, 26a/9, 33b/6, 37b/3, 37b/12, 40b/9,
59b/3
u. bula 40a/12, 42b/2
u. bula- 42a/8
u.+ dur 31b/12, 47a/6, 47b/9
u.+ a 19a/9, 55a/9

um - : Ummak, beklemek

u.- duğı 49a/2

u.- madığı 30b/2

ur - : Vurmak; çalmak; koymak, etmek, yakmak

u.- dı 43b/1, 61a/12

u.- dı- ulu 20b/12

u.- ırdı 59a/3

ķamķıyla u.- maķ 35b/4

u.- mışlardur- yāhūd 54a/2

u.- sa 32b/1

u.- urlardı 59a/3

ū.- salar 42b/2

urğan : İp, halat

u. 7a/2, 7a/3

uşlu :Uslu

u. 26a/12

uşülsüz: Usulsüz

u. 30a/10

uy - : Uymak

u.- dı- ol 61a/12

uyan - : Uyanmak

u.- ı 6a/11

uyu - : Uyumak

u.- rsa 59a/6

u.- ya 6a/10

uyuz : Uyuz

u. 19a/2

uza - : Uzamak

u.- maķ 25b/1

u.- mışdur 18b/12, 18b/13

uzun : Uzun

u. 25b/2, 26a/3, 35a/1, 35b/8, 36b/7, 38b/5, 39a/5, 40b/7, 46a/11,
54a/1, 55a/3, 55b/9, 56a/12

u. ola 35a/7, 48b/12, 62a/1

uzunluk(ğ): Uzunluk, en karşıtı

u. 9b/6, 28a/2

u.+ ına 53b/9, 54a/3, 54a/6

u.+ ina- delalet ider 11b/7

u.+ una- delâlet ider 22a/10

Ü

üç :Üç

ü. 2b/6, 3a/9, 14b/7

ü.+ dür 4a/10

üçünci : Üçüncü

ü. 2a/9, 3a/10, 4a/11, 6b/4, 7a/5

üleştirdir -: Üleştirmek, paylaşmak

ü.- di 31b/1, 42b/5

ü.- ürlr 42b/6

umîd : Ummak, emel, arzu umîd

ü. itse 20b/3

ü.+ i 15b/7

ü.+ i- var 38b/13

ise- ü.+ ine- irişe 15b/7

ü.+ ini 30b/1

üsküf : Pabuç diken, kunduracı

ü. 10a/6, 31b/9, 31b/13

üsküre : Toprakdan veya madenden yapılmış çorba tası, çukur çanak

ü. 60a/7

ola- ü. 60a/12

tabağ- ü. 12a/3

üst : Üst

ü.+ ün 4b/11

ü.+ ünde 8a/5, 19a/7, 41b/9, 51b/6, 59a/12

ü.+ üne 37a/2, 37b/10, 40a/12, 40b/2, 42a/11, 42b/1, 44b/11, 47a/9, 57a/13

üstaz : İlim ve sanatta üstün olan kimse

ü.- bunlar 12b/13

üzer : Üst
ü.+ e 2b/12, 14b/3, 14b/10
şalāhiyyet- ü.+ e 41a/10
vücüh- ü.+ e 14a/7
ü.+ inde 12b/2, 17a/2, 23a/9, 25b/9
ü.+ ine 7a/6, 15b/10, 19b/12, 20a/10, 28b/2, 31a/2, 31b/8, 33a/2, 33b/8,
43a/3, 50a/2, 54a/13, 55a/10, 59b/1, 59b/11, 59b/12, 60a/1
kişi- ü.+ ine 40b/14
menfa‘āti- anıḡ- ü.+ ine 22b/1
ü.+ ine- feth 22a/12

üzüm : Üzüm
ü. 17b/11

V

vācib : < Ar. Yapılması gerekli vācib
v. 3b/8
v.+ dur 14a/10

vaḥy : Bir hakikatin veya emrin Allah tarafından peygambere bildirilmesi.
v. 2b/3

vāḳi‘ : Olan, düşen, konan.
v. ola 16a/10, 18a/2, 35a/9, 36b/7, 38a/10
v. olmuş 5a/7 vāḳi‘

vakt : < Ar. Vakit, zaman, süre
v. 55a/8
v.+ I 28b/11
v.+ in 6a/12
v.+ inde 6b/4
v.+ inden 29a/4
v.+ lerde 6b/2

vaḳtsız: < Ar. Vakitsiz
v.- ise 28b/11

va‘llāhu: Ar. Allah’a and olsun ki
v. 61b/7

var : Var

v. 7a/3, 9b/13, 10a/4, 11b/6, 13a/4, 13a/6, 15b/7, 18b/9, 19a/3,
30a/9, 30a/11, 32a/12, 34b/6, 37a/3, 37a/4, 38a/5, 38b/7, 40a/14, 42a/1,
42a/11, 42b/11, 47b/3, 48a/5, 49b/9, 50b/7, 51b/11
eşegi- v. 38b/11
umîdi- v. 38b/13
v.+ dır 7b/3
v.+ dur 2a/13, 3a/5, 4a/6, 5a/10, 5a/11, 5b/7, 6b/11, 7b/1, 13a/11,
15a/10, 40b/12, 47b/11
v.+ sa 58a/2

var - : Varmak
v.- a 15b/7, 18b/7, 20b/2, 29b/13, 42a/1
Ka'beye v.- a 23b/8
v.- asın 12b/10
v.- maḳ 4b/3, 22b/6
ḡazaya v.- maḳ 9a/4
v.- maya 34b/3
v.- ur 7b/7
Ḥacca- v.- urdî 22b/13

vaşl : Ulaşan, erişen
v. ola 33a/4

vāsi' : Geniş, bol.
v. ola 30b/2

vaṭan : Bir kimsenin doğup büyüdüğü ve yaşadığı yer
v.+ ina 18b/7

ve : Ve
v.- yavuz 20b/9
v. 1b/7, 1b/9, 2a/3, 2a/5, 2a/8, 2a/10, 2a/12, 2b/2, 2b/6,
2b/8, 2b/10, 3a/1, 3a/2, 3b/2, 3b/5, 4a/3, 4a/11, 4b/1, 4b/8,
4b/9, 4b/12, 4b/13, 5a/1, 5a/3, 5a/4, 5a/5, 5a/7, 5a/10, 5a/12,
5b/1, 5b/3, 5b/9, 5b/10, 6a/9, 6b/3, 6b/4, 6b/5, 6b/6, 6b/9,
7a/4, 7a/6, 7b/1, 7b/2, 7b/3, 7b/4, 7b/7, 7b/8, 7b/9, 7b/11,
7b/12, 7b/13, 8a/1, 8a/2, 8a/7, 8a/12, 8a/13, 8b/1, 8b/2, 8b/3,
8b/4, 8b/5, 8b/6, 8b/7, 8b/8, 8b/9, 8b/10, 8b/11, 8b/12, 8b/13,
9a/1, 9a/2, 9a/3, 9a/4, 9a/5, 9a/6, 9a/8, 9a/9, 9a/10, 9a/11,
9a/12, 9a/13, 9b/1, 9b/4, 9b/5, 9b/6, 9b/7, 9b/8, 9b/9, 9b/10,
9b/12, 9b/13, 10a/1, 10a/2, 10a/3, 10a/4, 10a/5, 10a/6, 10a/7, 10a/8,
10a/9, 10a/10, 10a/11, 10a/12, 10a/13, 10b/1, 10b/2, 10b/3, 10b/4, 10b/5,
10b/6, 10b/7, 10b/8, 10b/9, 10b/11, 10b/12, 10b/13, 11a/1, 11a/3, 11a/4,
11a/5, 11a/6, 11a/7, 11a/8, 11a/9, 11a/10, 11a/11, 11a/12, 11a/13, 11b/1,

11b/2, 11b/3, 11b/4, 11b/5, 11b/6, 11b/8, 11b/9, 11b/10, 11b/11, 11b/12,
 11b/13, 12a/1, 12a/3, 12a/4, 12a/5, 12a/6, 12a/7, 12a/9, 12a/10, 12a/11,
 12a/12, 12a/13, 12b/1, 12b/11, 13a/7, 13a/9, 13a/11, 13a/12, 13a/13, 13b/1,
 13b/3, 13b/4, 13b/5, 13b/6, 13b/9, 13b/11, 13b/12, 14a/4, 14a/5, 14a/7,
 14a/8, 14a/9, 14a/11, 14a/13, 14b/1, 14b/4, 14b/6, 14b/8, 14b/10, 14b/11,
 14b/12, 14b/13, 15a/1, 15a/3, 15a/4, 15a/5, 15a/7, 15a/9, 15a/10, 15a/11,
 15a/12, 15a/13, 15b/1, 15b/3, 15b/6, 15b/7, 15b/10, 15b/11, 15b/13, 16a/5,
 16a/10, 16a/11, 16b/5, 16b/7, 16b/8, 16b/9, 16b/13, 17a/1, 17a/3, 17a/12,
 17a/13, 17b/2, 17b/4, 17b/5, 17b/7, 17b/8, 17b/10, 17b/11, 17b/12, 18a/1,
 18a/5, 18a/6, 18a/8, 18a/10, 18a/11, 18b/1, 18b/2, 18b/3, 18b/4, 18b/6,
 18b/7, 18b/10, 19a/2, 19a/4, 19a/8, 19a/10, 19a/11, 19a/12, 19a/13, 19b/3,
 19b/5, 19b/7, 19b/8, 19b/9, 19b/11, 19b/13, 20a/1, 20a/2, 20a/3, 20a/4,
 20a/5, 20a/6, 20a/8, 20a/9, 20a/11, 20a/12, 20a/13, 20b/4, 20b/5, 20b/6,
 20b/7, 20b/8, 20b/12, 20b/13, 21a/2, 21a/3, 21a/4, 21a/6, 21a/7, 21a/8,
 21a/10, 21a/11, 21a/12, 21a/13, 21b/4, 21b/5, 21b/6, 21b/8, 21b/9, 21b/10,
 21b/12, 21b/13, 22a/1, 22a/2, 22a/3, 22a/4, 22a/5, 22a/6, 22a/8, 22a/9,
 22a/11, 22a/12, 22a/13, 22b/1, 22b/3, 22b/4, 22b/5, 22b/6, 22b/9, 22b/10,
 22b/12, 22b/13, 23a/1, 23a/2, 23a/3, 23a/4, 23a/5, 23a/7, 23a/8, 23a/13,
 23b/1, 23b/2, 23b/3, 23b/4, 23b/7, 23b/9, 23b/10, 23b/11, 23b/13, 24a/3,
 24a/4, 24a/5, 24a/6, 24a/9, 24a/10, 24a/11, 24a/12, 24b/1, 24b/3, 24b/6,
 24b/8, 24b/11, 24b/12, 25a/1, 25a/2, 25a/3, 25a/5, 25a/6, 25a/8, 25a/9,
 25a/10, 25a/11, 25a/12, 25b/1, 25b/2, 25b/3, 25b/4, 25b/5, 25b/6, 25b/7,
 25b/8, 25b/10, 26a/1, 26a/2, 26a/4, 26a/6, 26a/8, 26a/9, 26a/11, 26a/12,
 26b/1, 26b/2, 26b/4, 26b/6, 26b/7, 26b/8, 26b/10, 26b/11, 27a/6, 27a/8,
 27a/9, 27a/10, 27a/12, 27b/2, 27b/3, 27b/4, 27b/6, 27b/7, 27b/8, 27b/9,
 27b/10, 27b/12, 27b/13, 28a/1, 28a/2, 28a/4, 28a/11, 28a/12, 28b/4, 28b/5,
 28b/6, 28b/9, 28b/12, 29a/2, 29a/3, 29a/8, 29a/9, 29b/5, 29b/9, 29b/10,
 30a/1, 30a/2, 30a/3, 30a/4, 30a/6, 30a/8, 30a/9, 30a/10, 30a/11, 30a/12,
 30b/2, 30b/3, 30b/4, 30b/5, 30b/8, 30b/9, 30b/10, 30b/11, 30b/13, 31a/2,
 31a/3, 31a/4, 31a/5, 31a/6, 31a/7, 31a/8, 31a/9, 31a/11, 31a/12, 31a/13,
 31b/2, 31b/3, 31b/4, 31b/5, 31b/6, 31b/7, 31b/9, 31b/11, 31b/12, 32a/1,
 32a/2, 32a/3, 32a/5, 32a/6, 32a/7, 32a/8, 32a/9, 32a/10, 32a/11, 32b/2,
 32b/3, 32b/8, 33a/2, 33a/4, 33a/5, 33a/6, 33a/7, 33a/9, 33b/6, 33b/11,
 33b/12, 34a/3, 34a/4, 34a/6, 34a/7, 34a/8, 34a/10, 34b/5, 34b/8, 34b/10,
 34b/11, 34b/12, 35a/8, 35b/4, 35b/6, 35b/8, 35b/9, 35b/11, 35b/12, 35b/13,
 36a/1, 36a/3, 36a/5, 36a/8, 36a/11, 36b/4, 36b/6, 36b/9, 36b/10, 36b/13,
 37a/6, 37a/7, 37a/10, 37b/1, 37b/2, 37b/3, 37b/4, 37b/5, 37b/9, 38b/10,
 38b/11, 39b/2, 39b/3, 40a/1, 40a/2, 40a/9, 40a/13, 40b/4, 40b/9, 41a/3,
 41a/4, 41a/6, 41a/11, 41a/12, 41a/13, 41b/1, 41b/3, 41b/5, 41b/7, 42a/12,
 42a/13, 42b/1, 42b/2, 42b/4, 42b/7, 42b/9, 42b/12, 43a/7, 43a/8, 43a/9,
 43b/4, 43b/6, 44a/6, 44a/7, 44a/12, 44b/1, 45a/6, 46a/1, 46a/2, 46a/7,
 46a/9, 46a/11, 46a/12, 46a/1, 46b/3, 46b/9, 46b/10, 46b/12, 47a/3, 47a/5,
 47b/11, 48a/6, 48a/7, 48a/8, 48a/9, 48a/10, 48a/11, 48a/13, 48b/2, 48b/7,
 48b/8, 48b/9, 49b/1, 49b/2, 49b/6, 49b/8, 49b/9, 49b/11, 49b/12, 49b/13,

50a/2, 50a/3, 50a/4, 50a/5, 51a/2, 51a/8, 51a/10, 51b/3, 51b/8, 52a/6,
52a/7, 52a/12, 52a/13, 52b/2, 52b/3, 52b/4, 52b/5, 52b/10, 53a/4, 53a/7,
53a/10, 53a/11, 53b/4, 53b/7, 53b/8, 54a/4, 54a/5, 54a/7, 54a/13, 54b/2,
54b/3, 54b/6, 54b/8, 54b/9, 54b/12, 54b/13, 54b/14, 55a/1, 55a/7, 55a/10,
55a/11, 55b/9, 55b/11, 56a/1, 56a/9, 56a/10, 56b/7, 56b/9, 57a/1, 57a/13, 57b/13,
58a/3, 58a/6, 58a/13, 58b/1, 58b/4, 58b/5, 58b/10, 58b/11, 58b/12,
59a/2, 59a/4, 59a/6, 59a/9, 59a/10, 59a/14, 59b/1, 59b/3, 59b/9, 59b/11,
59b/14, 60a/6, 60a/7, 60a/14, 60b/1, 60b/4, 60b/5, 60b/6, 60b/7, 60b/8,
60b/10, 60b/13, 60b/14, 61a/14, 61b/2, 61b/3, 61b/12, 61b/13, 62a/1, 62a/4,
62a/5, 62a/6

aletlerin- v. 33b/5
artmak- v. 27b/11
âzılığıdır- v. 23b/4
pādişāhlık- v. 26b/5
bakca- köşük- v. 20a/12
bire- v. 49b/8
buğar- v. 16a/11
davşan- v. 43a/7
devāt- v. 24a/4
el-ḥādī vel-ʿişrine- gözsüz- v. 34a/10
el-ḥamīsu vel-ḥamsīn- 219ücati- v. 11b/10
el-ḥamse vel-ḥamsīn- 219ücati- v. 58b/11
eminlik- v. 60b/7
endive- v. 14b/8
er-rābiʿ ve ʿş-şelāşin- cenki- v. 35b/13
es-sābiʿ ʿāşir- uçak- v. 26b/6
es-sābiʿ ve ʿl-ʿişrīn v. 10a/7
es-sādis ve ʿş-şelāşin sekirtmek- v. 36b/5
eş-şāmin şehir- v. 19b/7
eş-şāmin ve ʿl-erbaʿine- arı- v. 49b/1
eş-şāmin ve ʿl-ḥamsīn- v. 12a/1
eş-şanī ve ʿl-erbaʿin- fil- v. 11a/2
eş-şanī ve ʿl-ḥamsīn- beşekarlar- v. 52b/3
eş-şanī ve ʿl-ḥamsīn- bişekarlaru- v. 11b/5
eş-şanī ve ʿl-şelāşin- sinle- v. 34b/8
eş-şelāşin- ibek- v. 34a/3
fulful- v. 30a/8
ḥayır- v. 22a/12
ḥayur- v. 22b/12
ḥelallık- v. 25a/12
ḥüb- v. 36a/2
kablan- v. 44a/6
kafes- v. 34b/8

ķaravuş- v. 21a/8, 22a/4
ķayķu- v. 22a/2, 25b/2
kelebek- v. 49b/1
kenîzlik- v. 15b/1
kerpiç- v. 19a/5
ķılalar- v. 25a/2
kilidi- v. 25b/7
ķoķular- v. 21b/3
ķuzu- v. 40a/1
ma'şiyet- v. 59a/8
mekri- v. 20b/13
minber- v. 20a/9
na'lin- v. 12a/11
ola- v. 15a/9, 25b/1, 26a/7
olmaķ- v. 22b/7
öbmek- v. 32b/3
rāciḥ- v. 23b/11
şadurrevan- v. 25b/7
şeşte- v. 10b/6
şeyṭan- v. 52a/6
ṭabucı- v. 59b/9
toĝa- v. 18b/5
ṭutmaķdur- v. 14b/11
yabucı- v. 53a/1

vech : Yüz, çehre
v. 14b/3, 14b/9
v. +le 13a/2, 17a/13, 34b/7, 43b/3

vefasız : Vefasız
v. 46b/12, 47a/13

velākin: Velakin
v.- ev 35a/2
v. 14a/1, 18a/7, 19a/3, 29a/1, 31b/7, 32a/2, 34a/8, 36a/4, 36a/6,
60b/4

velāyet: Velayet
v. 20b/7, 37a/2

veled : < Ar. Velet, oĝul, çocuk
v. 32a/13

ver - : Vermek
haber v.- irlendi 2b/8

veya : < Ar. + Far. Veya
v.- âdem 28a/6
v. 8a/3, 9b/2, 9b/3, 10a/9, 16a/9, 18b/8, 19b/10, 20a/3, 20a/7,
20a/10, 23b/8, 24b/13, 26b/12, 26b/13, 27a/4, 27a/13, 29b/7, 30a/5, 30b/13,
31b/1, 31b/2, 31b/10, 33a/13, 35a/10, 36a/3, 37b/4, 37b/5, 37b/6, 41a/8,
43b/2, 44b/6, 45b/2, 46a/8, 52a/11, 60a/5, 61a/6, 61a/8, 61b/4
helva- v. 30a/5
karadaşı- v. 35b/10

veyāhūt(d): < Ar.+ Far. Veya, ya da
v. 59b/2, 7a/3, 9b/2, 14a/1, 15b/12, 17a/10, 17b/13, 18a/3, 37a/8, 38a/3,
41a/8, 53b/12

vezîr : Vezir
v. 38b/5
v.+ ler 4b/9, 12b/5, 12b/6

vezîrlik(k): Vezîrlik
v. 15a/13, 26a/1

vilāyet: < Ar. Vilayet
v. 29a/2, 32a/9
v.+ de 18a/3
v.+ in 28b/6

vir - : Vermek
v.- di 35b/1
v.- digi 35b/1
v.- diler 46a/5, 47b/1, 53b/10, 60b/3
v.- e 61b/3
helāk- v.- e 33b/11
şadaқа v.- e 3b/8, 6b/1, 7b/9, 35a/6
talāk v.- e 38a/4, 48a/9, 47b/10
v.- eler 47b/2
hilğat- v.- eler 48a/4
talāk v.- ir 59a/14
şadaқа v.- mek 9a/4, 23b/3, 35a/13, 36b/3, 42a/4
v.- se 36b/4
haber v.- ür 59a/10
zekāt v.- ür 23b/8

ẖisāb v.- ürdı 14b/5
selām v.- ürdı 14a/3
v.- ürdı- tevbe kılmak 14a/1

virici : Verici
v. 52b/10, 58a/5

viril - : Verilmek
v.- e 42a/9

vur - : Vurmak
v.- dı 42b/9
v.- dı- ğanimet 41a/4
v.- mak 32a/3
v.- mak- el-rābi‘ ves-şelāşin- cengi 10b/4
v.- salar 43a/2
v.- urlardı- her 33a/11

vucūh : Çehreler, yüzler, suretler
v.- üzere 14a/7

ya : Veya, ya da
y. 6b/8, 6b/10, 29b/11, 30a/6, 38b/11, 39a/9, 39a/10, 40b/8, 40b/9,
41a/4, 44b/4, 45b/7, 49a/7, 58b/1
itdiler- y. 12b/13
tutdı- y. 45b/7

yab - : Yapmak
y. -a 35a/10
y.- dı 41a/8
y.- maġın 20a/10
y.- sa 40b/11
y.- şa 40b/14

yābān : Far. < Çöl, sahra
y. 11a/7, 44a/7, 45b/13

yabuci
y.- görmek 52b/7
y.- ve 53a/1

yād : Anmak, zikretmek
y. kıla 5b/9, 6a/12
y. kıılır 45b/1

yağ - : Yağmak
y.- ar 12a/6
y.- ardı 60b/2, 60b/4, 60b/5, 60b/6
y.- arsa 60b/10

yağ : Yağ
y. 21b/8, 21b/9
y.+ ı 21b/10, 40b/11
y.+ lar 21b/11, 30b/4

yağız : Yağız
y. 38a/1

yağmur : Yağmur
y. 7b/11

yāhūd : Yahud, veya
y. 5b/8, 15b/4, 15b/11, 18b/4, 29a/7, 29a/10, 29b/3, 35a/12, 39b/10,
40a/6, 42b/2, 43a/11, 44a/4, 44b/11, 45a/5, 45a/12, 47b/2, 48b/13, 50a/1,
53b/11, 53b/13, 54a/1, 54a/2, 55b/3, 58b/8, 59a/3, 59b/4, 59b/6, 61a/10,
61b/1, 61b/5, 61b/13
ide- y. 47b/7
urmışlardır- y. 54a/2

yehūdī : Yahudi
y. 11b/13, 59b/10

yak - : Yakmak
y.- ardı 60b/8
tutsa- y.- ub 43b/7

yakın : Yakın, olması zaman bakımından yaklaşmış olan
y. 4b/9, 7b/5, 14a/2, 36b/9, 55b/9, 59b/6, 60a/3
y. gelmişdür 27a/11
y. ola 17a/5, 19a/7, 22b/11, 38a/13, 42a/6, 42b/1, 44b/3

yākūt : Yakut
y. 31a/8

yalan : Yalan
y. 4a/9, 18a/5, 22b/3, 29a/9, 52b/2, 60a/1
y. söylemek 25a/12

yalancı: Yalan söyleyen kimse
y. 52b/13, 53b/3

yalıncaḳ: Yalıncaḳ
y. 9b/1, 26b/11, 27a/1, 61b/7
arta- eṣ-ṣāmin ‘āṣir- y. 26b/11

yalvar -: Yalvarmak
y.- a 3b/9

yan: Yan, kenar, taraf
y.+a 58b/8
y.+ ina 6a/10
y.+ ında 24b/10, 35a/9,

yan - : Yanmak
y.- ar 18b/6, 18b/9
düşmüş- y.- ar 18a/12
y.- ardı 18a/4, 18a/11, 18b/4

yandır: Yandırmak
y.- dı 17b/10, 18a/9
y.- dı- iyü 33a/13

ya ‘nī : Yani
y. 12a/5

yār : < Far. Dost, sadık, vefalı
y.+ ı 2a/11

yar - : Yarmak, kesmek
y.- dı 50a/12

yara : Yara
el- ‘işrine- y. olmak 28a/1

yaramaz: Yaramaz
y. 16a/8, 16a/9, 28b/2, 30a/7
içün- y. 43b/4
y.+ dur 27a/13, 28b/11

yaramazlık: Yaramazlık
y. 16a/8, 16a/9

yarat - : Yaratmak
y.- dı 4b/12
y.- mışdur 3a/12

yardım: Yardım
y. 52b/10

yarı : Bir şeyin yarısı kadar olan, yarım olan
y.+ sı 27b/5

yarlığa - : Bağışlamak
y.- ya 58b/1

yarlığan - : Bağışlanmak
y.- maḵ 13a/11, 13a/12, 23a/4

yarlığanmalığ: Bağışlanmalık
y.+ ın 56a/8

yās : Matem
y. 8a/6

yaşdıḵ: Yastık
y. 9a/11, 25b/7, 26a/5

yaş : Yaş
y. 9b/6, 22a/10, 45b/25, 49b/6
y.+ ı 26a/3, 35a/1, 38b/4, 40b/7, 54a/3, 55a/3

yaşa - : Yaşamak
y.- maya 61a/10

yat - : Yatmak
y.- a 3a/4, 6a/10
y.- ar 24b/10
y.- arsa 60a/2
y.- maḵ 5b/8, 11b/13

yavan : Hoşa gitmeyen, tatsız
y.- ḵoḵulu 21b/13

yavaş : Yavaş, hafif, mutedil
y. 37b/3

yavru : Yavru

y.+ sı 48a/5

y.+ sın 41a/1

yavuz : Pek sert, fena, kötü

ve- y.- 226ügat 20b/9

y. 6b/9, 14a/11, 14b/4, 16a/5, 20b/9, 22a/7, 22a/8, 23b/6, 30a/12,

36a/9, 38a/13, 39b/6, 40a/13, 40b/13, 43a/13, 43b/8, 43b/9, 43b/13, 45a/11,

45a/12, 45b/4, 45b/10, 45b/11, 49a/12, 52a/9, 52a/1, 58a/8

beḥhānı- y. 51a/9

y. ola 34a/5

y.+ dur 42a/11, 44b/13, 46b/12, 61b/7

yavuzluk : Yavuz olma durumu

y. 14b/8, 42b/9

baksa- y. 33b/9

yay : Yay

y. 33b/7

yazu : Düz yer, ova, kır

y.+ da 18a/10, 39a/1

y.+ dan 19a/12

ye - : Yemek

y.- di 44b/13

y.- rdi 43b/10, 44a/13, 52a/3

yehūd : Ar. Hz. Yakub'un oğlu Yahuda'nın soyundan gelenlere verilen isim

y.+u 59b/11

yengeç : Yengeç

y. 11a/13

y.- görmek 51a/5

y. 49b/4, 51a/6

yeḥi : Yeni

y. 34a/6

yer : Yer

y.+ den 57a/12

y.+ e 26b/11, 46b/3

y.+ ine 32b/7

yetim : Yetim

y. 17b/11

yıl : Yıl, sene

y. 2a/12, 7b/10, 7b/13, 42b/11, 42b/12

yılan : Yılan

y. 12a/5, 51a/9, 51a/11, 51a/12, 51b/1, 51b/2, 51b/3, 51b/4, 51b/6,
51b/7, 51b/8, 51b/9, 60b/1, 60b/4

el-ḥamsīn- y. 11b/2, 51a/7

y.+ I 51a/13

yıldız: Yıldız

y. 15a/1

y.+ lar 16a/6, 16a/7

y.+ ları 8b/2

yırt - : Yırtmak

y.- dı 45a/10, 45b/2, 45b/10

yırtıcı : Yırtıcı

y. 8a/3

yi - : Yemek

y.- di 27a/3, 40b/4, 46b/8

y.- düğün 9b/2, 26b/12

y.- mek 12a/1, 29a/1, 29a/5, 58b/10

ḳayd y.- mek 26a/7

y.- r 7a/7, 28b/13

y.- rdi 14b/7, 17b/11, 38a/11, 39a/11, 43a/6, 43a/10, 44b/9, 47b/5, 48a/4,
50b/4, 50b/10, 51a/1, 51a/6, 53b/13

hurma- y.- rdi 28b/12

y.- rdi- naḥaḳ 39b/7

y.- se 29a/9, 29a/13, 29b/3, 30a/5, 39a/1, 40b/7, 40b/14, 41b/4, 43b/3,
45a/4, 45a/5, 48b/1, 49b/12

aḡı- y.- se 30b/7

findıḳ- y.- se 29b/5

y.- se- ḥelal 50a/1

y.- ye 17b/11, 40a/3, 43b/3, 44b/1, 48b/13, 49a/10, 51a/13, 52a/4

y.- yeler 39b/9

y.- yiler 21b/5

yidi : Yedi sayısı

y. 13a/10, 40a/7

yigirmi: Yirmi sayısı

y. 2b/5

yigit: Yiğit, yürekli, gözü pek

y.- 'avrat 22a/8

y. 8b/12, 24b/2, 27a/13, 36a/4

el-ḥādī 'āşīr- y. 22a/3

y.+ leri 22a/6

yille - : Yellemek

y.- rdi 28b/1

yimek : Yemek, yiyecek

y. 9b/10

yimiş : Yemiş

y. 9b/8, 28b/11

el-ḥādī ve 'l- 'işrīn y. 9b/8

el-ḥādī ve 'l- 'işrīne- y. 28b/5

yimişlü: Yemişli

y. 28b/7

yıñ - : Yenmek

y.- erlerdi 36a/7

yıñıçeri: Yeniçeri

y. 39b/1

yir : Yer

y. 50a/9, 61a/5

y.+ de 41b/13, 42a/1, 50b/7, 50b/11, 51a/2

y.+ den 28a/10, 30b/2, 37a/1, 49a/2

y.+ den- sıçramak 36b/5

y.+ e 9b/1, 17b/13, 33b/12, 37a/1, 39b/8, 50b/12

y.+ iñ 42a/9

y.+ lerin 61a/14

yışıl : Yeşil

y.- ŧon 32a/6

y. 9a/8, 24b/6, 24b/8, 59a/6

yitiş - : Yetişmek

y.- e 41a/7, 41b/10, 49a/4, 60a/4

y.- e- bir 40a/3

yiyecek: Yiyecek

y. 9b/10, 30a/2

yoğın : Yoğun

y. 7b/10, 27b/9

yoğurt : Yoğurt

y. 30b/11

yohsul : Yoksul

y.17a/12

y. 5a/6, 5b/2, 13b/5, 42b/13

y.+ lara 58a/4

yok : Yok

y.+ dur 4b/1, 4b/6, 32b/9

yol : Yol

y. 8b/8, 20a/2

y.+ da 19b/10, 36a/13, 56a/10

y.- dır 17b/4

y.+ ı 58a/2

y.+ una 7b/8, 34b/3

y.+ unda 57a/5

y.+ unı 34b/2

y.+ uñ 43b/10

yolun -: Yolunmak

y.- sa- dīni 25b/3

yumurta: Yumurta

y. 48b/5

y.+ sın- görmek 11a/9, 46a/9, 48b/3

yüce : Ulu, yüksek

y. 19a/9, 46b/1, 55a/4

yük : Yük

y. 42a/11

y.+ I 42a/11

yükli : Yüklü

y. 38b/9, 38b/12, 61a/8

yüksek: Yüksek

y. 46b/1

yün : Yün

y. 10a/12, 12b/1, 34a/4, 40b/8

y.+ leri 46b/9

yürine : Yerine

y. 39a/8

yüreg : Yürek

y.+ in 11a/8

yürü - : Yürümek

y.- r 23b/2

y.- r 41a/10

y.- rdı 19a/7, 21a/7

y.- rlerdi 43b/11

y.- ye 18b/10, 27a/8, 36b/5, 54a/13

y.- yecek 6b/2

yüz : Yüz, surat

y. 2b/5, 2b/6

y.+ I 57a/3

y.+ ine 6b/7

y.+ ün 4a/6

y.+ ünde 13a/5

yüz - : Yüzmek, bir sıvının üzerinde batmadan durmak

y.- di 16b/9

y.- erdi 16b/12, 16b/13, 39b/12, 40b/5

y.- se 17a/7

y.- se- zahmet 16b/10

yüzlü : Yüzlü

görgülü- y. 21b/9

yüzük(g): Yüzük

y. 10a/6, 32a/11

y.+ I 32a/13

y.+ iñ 32a/11

Z

zafer : < Ar. Zafer, başarı, galibiyet

z. 14a/8, 22a/12, 31b/8

z. Bula 7b/3, 19b/13, 31a/2, 33a/2, 33b/7, 33b/8, 35b/5, 38a/5, 39a/12, 40a/3, 40a/10, 40b/14, 41b/8, 43b/9, 44a/11, 44b/5, 45b/3, 46a/4, 50a/2, 51a/11, 52a/12, 55a/10, 55b/4, 59b/11

z. Bulmak 26a/13, 59b/12

z. Bulmağdır 48b/8

z. Bulmağdur 59a/7

z. Bulub 52a/10

zağferān: < Ar. Safran

z.- görmek 21b/4

z. 21b/12

zağfirān: Bk.: zağferān

z. 8b/11

zāhid : Sofi, zuhd ve perhizkarlıkla muttasıf

z. 51a/1, 55a/10

z.+ ler 50b/13

z.+ lerden 56a/6

zāhir : < Ar. Görünür, görünür durumda, ortaya çıkma

z. 19b/8

zahmet: < Ar. Rahatsızlık, hastalık, ağrı; basma, yoğurma

z. 17b/9, 23b/11, 40a/13

yüzse- z. 16b/10

z.+ le 51a/7

zahmetlü: < Ar. Zahmetli

z. 58a/4

zahmetsiz: < Ar. Zahmetli

z. 29b/8

za'iflīg: Zayıflık

z.+ a 36a/8

za'if : < Ar. Zayıf, güçsüz

ż. 49b/5, 49b/6, 51b/8

żālim : Zalim

ż. 33b/11, 39b/6, 39b/13, 45a/3, 53b/5

sultān-I ż. 15a/12

ż.+ ler 39b/4

żamān : < Ar. Zaman, vakit; dönem, devir

z. 55b/8

żann : Şüphe, zannetmek, sezmek

z.+ ları 37b/6

żar : Zar, oyun aracı

z. 36a/1

żarb : Darb, vurmak, vuruş

ż. İde- 47b/7

żekāt: Zekat

z. 54a/13

z. virür 23b/8

żeker : Erkeklik organı

ż. 9b/4, 12a/13, 25b/4

ż. Kesmek 27a/6

ż.+ in 27b/9, 61b/8

żelzele : Zelzele

z. 11b/12, 59a/10, 59a/12

es-sādīs vel-ħamsīn- z. 59a/8

żemzem: < Ar. Kabe yakınında bulunan bir kuyunun Müslümanlarca kutsal sayılan suyu

z. 23a/11

żencīr : Zincir

z. 33a/5u

żerdālū: Zerdali

z. 29a/3

żevāl: < Ar. Yok olma; suç, kabahat, sorumluluk

z. 6b/4

zîrek : < Far. Anlayışlı, yanık, zeki
z. 29b/11

zeytun : Zeytin
z. 28b/12, 29a/7

zihn : < Ar. Zihin, hafıza
z.+ i 56a/4

zindān : < Far. Zindan
z. 10b/2, 13b/5, 26a/11, 26b/4, 34b/8, 34b/9

zînet : Zinet
z. 10a/5, 31b/9, 34a/7

zirā : < Far. Zirā , çünkü, şundan dolayı ki, eğer
z. 5a/10, 27b/10, 50b/5

ziyāde : < Ar. Fazla, daha fazla, çok; artma, arttırma; üstün; ekleme
z. 25b/10, 29a/12

ziyān: < Far. Zarar, ziyan
z. 27b/13, 46b/8, 59b/5, 61b/11
z. dege 51b/12, 59a/13
z. göre 51a/12
z. idüb 59a/15
z. irişe 25a/3, 32a/2, 32b/5, 41a/6, 59a/14, 15a/6, 21b/2, 24a/13
z. ola 34a/5, 46b/3
dinine- z.+ dır 34a/9
z. irişmeye 8a/8
z. ola 18a/7, 27a/10

ziyānkār: Ziyankar
z. 53a/9

ziyāret : Ziyaret
z. 55b/10

zulmet : Karanlık, sıkıntı
z. 8b/4, 17b/2, 17b/4

zulüm : < Ar. Zulüm
z. 54b/2, 54b/12

z. eyleye 36b/2, 48b/13

zuhd : Dünyaya raġbet etmemek
z.+u 13a/12, 14a/13

zümrüd: < Ar. Zümrüt, zümrüt yeşili
z. 31a/9

ÖZEL ADLAR DİZİNİ

‘**Acem** : <Ar. İranlı, İran ülkesi
‘A. 62a/5

Aḥkaf : Kur’an-ı Kerim’in 46. suresidir.
A. 56b/4

Aḥzab : Kur’an-ı Kerim’in 33. suresidir.
A. 56a/7

‘**Ali Ekremellāhu**: İslam’a göre dört halifenin sonuncusudur
‘A. 54/7

‘**Ali ‘İmran**: Kur’an-I Kerim’in 3. suresidir.
‘A. 55a/6, 54b/7, 56b/5

‘**Ankebût**: Kur’an-ı Kerim’in 29. suresidir.
‘A. 56a/4

A‘rāf : Kur’an-I Kerim’in 7. suresidir
A. 55a/10

‘**Arafāt**: Hacıların arefe günü toplandıkları tepe ve bunun eteğindeki ova
‘A.+ a 23a/3

Āyetel Kürsi : Kur’an-ı Kerim’in ikinci suresi olan Bakara suresinin 255. Ayetidir.
Ā. 6b/7, 6b/7, 8b/1, 9a/10, 13a/9, 25b/6, 25b/10, 25b/12, 55a/4, 55a/4

‘**Azrail**: Ölüm meleği
‘A.+ dür 53b/6

Bakara: Kur’an-ı Kerim’in 2. suresidir.
B.- suresin 55a/3

Beled : Kur’an-ı Kerim’in 90. suresidir.
B. 58a/2

Buruç : Kur'an-ı Kerim'in 85. suresidir
B. 57b/11

Cem'e : Kur'an-ı Kerim'in 27. suresidir.
C.- okusa 57a/5

Cin : Kur'an-ı Kerim'in 72. suresidir.
C. 57b/1

Deccal : <Ar. Dini inanışlara göre kıyamete yakın bir zamanda ortaya çıkacak olan yalancı ve kötü yaratılışlı kimse
D. 11b/3, 52a/6
D.+ 1 52a/11

Duha : Kur'an-ı Kerim'in 93. suresidir.
D. 58a/4

Duhan : Kur'an-ı Kerim'in 44. suresidir.
D. 56b/3

Ebu Bekir Şiddık: Hz. Muhammed'e ilk iman eden ve savaşlarda ona refakat eden sahabedir.
E. 54a/10

'Ebese : Kur'an-ı Kerim'in 80. suresidir.
'E. 57b/7

El Hakkatu: Kur'an-ı Kerim'in 69. suresidir.
E. 57a/11

El Kari'etu: Kur'an-ı Kerim'in 101. suresidir.
E. 58a/9

Elem Neşreh : Kur'an-ı Kerim'in 94. suresidir.
E. 58a/5

Elem Tere : Fil suresidir. Kur'an-ı Kerim'in 15. suresidir
E. 58a/12

El-haküm: Kur'an-ı Kerim'in 12. suresidir.
E. 58a/10

En'am : Kur'an-ı Kerim'in 6. suresidir.

E. 55a/9

Enbiya: Kur'an-ı Kerim'in 21. suresidir.

E. 55b/9

Enfal : Kur'an-ı Kerim'in 8. suresidir.

E. 55a/11

Ere eyte: Kur'an-ı Kerim'in 17. suresidir.

E. 58a/13

Fatiha : Kur'an-ı Kerim'in ilk suresidir.

F. 55a/2, 58b/1

Fatir : Kur'an-ı Kerim'in 35. suresidir.

F. 56a/9

Felak : Kur'an-ı Kerim'in 113. suresidir.

F. 58b/3

Furkan: Kur'an-ı Kerim'in 45. suresidir.

Nurlandura- F. 56a/2

Ğaşiye: Kur'an-ı Kerim'in 88. suresidir.

Ğ. 58a/1

Hacc : Kur'an-ı Kerim'in 22. suresidir.

H. 55b/10

H.+ a- varurdu 22b/13

H. 9a/2, 16b/3, 22b/4

H. eyleye 58b/8

ise- H. eyleye 23b/5

Hadid : Kur'an-ı Kerim'in 57. suresidir.

H.- okusa 56b/13

Haşır : Kur'an-ı Kerim'in 59. suresidir.

H. 57a/2

Hel eta: Kur'an-ı Kerim'in 76. suresidir.

H. 57b/4

Hicir : Kur'an-ı Kerim'in 15. suresidir.

H. 55b/4

Hud : Kur'an-ı Kerim'in 11. suresidir
H. 55b/2

Hücurat: Kur'an-ı Kerim'in 49. suresidir.
H. 56b/7

İbrāhīm : Kur'an-ı Kerim'in 14. suresidir
İ. 55b/5, 57b/13

İbrāhīm-ü bin Kirmanī: Rüya tabircisidir
İ. 32b/4
İ.+ nı 2a/3
İ.- eydür 22b/6, 25b/8
İbrahimü K. 19a/5

İhlāş : Kur'an-ı Kerim'in 112. suresidir.
İ. 58b/2

İkra : Kur'an-ı Kerim'in 96. suresidir.
İ. 58a/7

İnfiţar : Kur'an-ı Kerim'in 82. suresidir.
İ. 57b/9

İsra'il :Kur'an-ı Kerim'in 17. suresidir
İ. 55b/6

İza zülzilet: Kur'an-ı Kerim'in 99. suresidir.
İ. 58a/8

Ka'be : < Ar. Bütün müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina
K. 23a/9
K.+ ye 12b/10, 23a/8, 23a/10
K.+ ye vara 23b/8

Kad : Kur'an-ı Kerim'in 97. suresidir.
K. 57a/1

Kamer : Kur'an-ı Kerim'in 54. suresidir.
K. 56b/10

Kehif : Kur'an-ı Kerim'in 18. suresidir.
K.- okusa 55b/7

Kevser: Kur'an-ı Kerim'in 108. suresidir.
K. 58a/13

Lem yekûn: Kur'an-ı Kerim'in 98. suresidir.
L. 58a/7

Leyli :Kur'an-ı Kerim'in 92. suresidir
L. 58a/4

Li ilafi : Kur'an-ı Kerim'in 16. suresidir.
L. 58a/13

Loḡmān: Kur'an-ı Kerim'in 31. suresidir.
L. 56a/5

Māide : Kur'an-ı Kerim'in 5. suresidir.
M. 55a/8

Merve : Mekke'de bir tepenin adıdır.
ile- M. 23a/13
M.+ ye 23b/2

Meryem: Kur'an-ı Kerim'in 19. suresidir.
M. 55b/8

Meş'arel Ḥarām : Hac zamanında ziyaret edilen muayyen yer.
M. 23a/5

Mīnā : Mekke'de şeytan taşlanan yer.
M. 23a/6

Muḥammed: Kur'an-ı Kerim'in 47. suresidir
M. 54a/12, 56b/5

Muḥammed bin Sīrīn: Rüya tabirleri ile tanınan hadis ve fıkıh alimi
M. 2a/3, 12a/8, 12b/8, 16a/11, 27a/7, 35a/7, 50a/5, 52a/7, 56b/5
S.- eydür 23a/9, 24a/6
S. 12a/8, 16a/11, 17b/3, 20b/1, 27a/7, 29a/1, 35a/8, 36a/11, 36b/6,
44a/7, 46a/9, 48b/7, 50a/6, 52a/7, 59a/9
S.+ e 12b/8

S.+ indir 2a/4

Muhammed el Mustafa: İslam dininin kurucusu ve lideri

M. 54a/12,

M.+ nı 56b/4

Muharrem: Hicri takvime göre yılın birinci ayıdır.

M. 57a/8

Munafıkun: Kur'an-ı Kerim'in 63. suresidir.

M. 57a/6

Musa : Yahudilerin en büyük peygamberidir

M. 57b/13

Müddesir: Kur'an-ı Kerim'in 74. suresidir.

M. 57b/2

Mülk : Kur'an-ı Kerim'in 67. suresidir.

M. 57a/10

Mü'min: Kur'an-ı Kerim'in 40. suresidir.

M. 55b/11, 56a/13

M.+ ler 55b/11

Mümteħine: Kur'an-ı Kerim'in 60. suresidir.

M. 57a/3

Mürselat: Kur'an-ı Kerim'in 77. suresidir.

M. 57b/5

Müzemmil: Kur'an-ı Kerim'in 73. suresidir.

M. 57b/1

Nahl : Kur'an-ı Kerim'in 16. suresidir.

N. 55b/6

Nas: Kur'an-ı Kerim'in 114. suresidir.

N. 58b/4

Nazi'at: Kur'an-ı Kerim'in 79. suresidir.

N. 57b/6

Neba : Kur'an-ı Kerim'in 78. suresidir.
N. 57b/5

Necim : Kur'an-ı Kerim'in 53. suresidir.
N.- okusa 56b/9

Nisā : Kur'an-ı Kerim'in 4. suresidir.
N. 55a/7

Nuh : Kur'an-ı Kerim'in 71. suresidir.
N. 57a/12

Nun : Kur'an-ı Kerim'in 68. suresidir.
N. 57a/10

'Osman zınnurın: Dört büyük halifeden üçüncüsüdür
'O. 54b/4

'Ömer el Faruk: Dört büyük halifeden ikincisidir
'Ö. 54b/1

Ra'd :Kur'an-ı Kerim'in 13. suresidir
R. 55b/4

Rūm : Kur'an-ı Kerim'in 30. suresidir.
R. 56a/5

Şad : Kur'an-ı Kerim'in 38. suresidir.
Ş. 56a/12

Şafā : Mekke'de bir tepenin adı
Ş. 23a/13
Ş.+ dan 23b/1

Şaff : Kur'an-ı Kerim'in 61. suresidir.
Ş. 57a/4

Seba : Kur'an-ı Kerim'in 34. suresidir.
Ş. 56a/8

Sebbiḥe: Kur'an-ı Kerim'in 87. suresidir.
Ş. 57b/12

Secde : Kur'an-ı Kerim'in 32. suresidir.
Ş. 56a/6, 56b/1

Se'ele : Kur'an-ı Kerim'in 70. suresidir.
Ş. 57a/12

Şekkât: Kur'an-ı Kerim'in 84. suresidir.
Ş. 57b/10

Şems : Kur'an-ı Kerim'in 91. suresidir
Ş.+i 58a/3, 57b/7

Şiraz : İran'ın bir şehri.
Ş. 1b/6

Tā-hā : Kur'an-ı Kerim'in 20. suresidir.
T. 55b/8

Ṭarık : Kur'an-ı Kerim'in 86. suresidir.
T. 57b/12

Tegabun:Kur'an-ı Kerim'in 64. suresidir
T. 57a/6

Tenzil :Kur'an-ı Kerim'in 32. suresidir
T. 56a/12

Tevbe : Kur'an-ı Kerim'in 9. suresidir.
T. 55b/1

Tin : Kur'an-ı Kerim'in 95. suresidir.
T.- okusa 58a/6

Tuhfetü'l Mülük : Şiraz padişahının isteği üzerine hazırlanmış bir rüya tabirnamesidir.
T. 2a/5, 62a/4

Türki : Türkçe
T.ye 62a/5

Umre : Kabeyi ziyaret etmek
U. kılmak 9a/2, 22b/4

Vāki'a: Kur'an-ı Kerim'in 56. suresidir.
V.- okusa 56b/13

Vel 'adiyati : Kur'an-I Kerim'in 100. suresidir.
'V. 58a/8

Vel 'eşri: Kur'an-ı Kerim'in 13. suresidir.
'V. 58a/11

Vel fecir: Kur'an-ı Kerim'in 89. suresidir.
F. 58a/1

Veşşafati: Kur'an-ı Kerim'in 37. suresidir.
F. 56a/11

Veylün: Kur'an-ı Kerim'in 104. suresidir
V. 58a/11

Vezzariyati: Kur'an-ı Kerim'in 51. suresidir.
V. 56b/8

Yasin : Kur'an-ı Kerim'in 36. suresidir
Y. 56a/10

Yunus :Kur'an-ı Kerim'in 10. suresidir
ola- Y. 55b/1

Yusuf :Kur'an-ı Kerim'in 12. suresidir.
Y. 55b/2

Zühurf: Kur'an-ı Kerim'in 43. suresidir.
Z. 56b/2

Zülzilet: Kur'an-ı Kerim'in 99. suresidir.
Z. 58a/8

SONUÇ

Terceme-i Tuhfetü'l-Mülûk, altmış baptan oluşan ve Şiraz padişahının isteği üzerine rüya tabircileri ve hekimler tarafından hazırlanmış bir eserdir. İlk rüya tabircilerinden İbrâhîm bin Kîrman'ın ve İbn-i Sîrîn'in tabirnamelerinden yararlanılarak hazırlanmış eserin bap sayıları nüshalara göre farklılık göstermektedir. Eser genel olarak rüya yorumcularının kimler olabileceği, hangi vakitlerde görülen rüyaların ne şekilde yorumlanması gerektiği, hangi rüyaların gerçek, hangilerinin yalan olduğu vs. ile ilgili genel bilgiler içerir. Daha sonra da rüyada Kuran okumaktan, namaz kılmaktan, doğa olaylarından, güneşi, ayı, yıldızları, çeşitli hayvanları, bitkileri, hoş kokuları, dağları, denizleri, bağları, bahçeleri vb. konuları görmekten bahseder.

Bir rüya tabirnamesi olmakla birlikte ayrıca eser, dönemin sosyal yaşantısı hakkında da okuyuculara ve araştırmacılara yararlı bilgiler sağlamaktadır. Eser okunduğunda dönemin cinsiyetler arasındaki rol dağılımı, insanların hayatlarında uğurlu veya uğursuz gördükleri nesneleri, olayları açıklamak, dönemin insanları arasında yaygın olarak kabul gören fikirleri görebilmek açısından da okuyucuya yol göstericidir.

Eser ile ilgili toplam on altı nüsha tespit edebildik. Bu nüshaların tümünü temin edip inceleyerek esas aldığımız nüsha ile benzerlik ve farklılıklarını, bu nüshaların nerede muhafaza edildiğini, üzerlerinde yapılan akademik çalışmaların neler olduğunu çalışmamız içerisinde belirttik. Tespit ettiğimiz nüshalar içerisinde en sağlam olanını tespit edip diğer nüshalardan da yararlanarak eseri tam ve en iyi şekilde ortaya koymaya çalıştık. Esas aldığımız nüshada varakların zamanla dış etkilerden dolayı aşınmış ve okunamaz halde olan kısımlarını esas nüshaya en yakın olan C nüshasından yararlanarak tamamladık.

Esas aldığımız nüshada ünlü türemesi, söz başında ötümlülüğünü koruyan sesler, dil uyumu dışında kalan ekler, $\eta > n$ değişiminin olduğu kelimeler tespit ettik ve bunları çalışmada belirttik.

Çalışmamızın kalan bölümlerinde ise eserin transkripsiyonlu yazımı, dizini ve tıpkı basımına yer verdik.

KAYNAKÇA

Bahadır, Savaşkan Cem (2017), *İbni Sîrîn Rüyalar Kitâbı – Hazâ Ta ‘bîr-nâme-i İbn-i Sîrîn*, İstanbul: Büyüyenay Yayınları.

Karaman, Hayrettin - Özek, Ali - Dönmez, İbrahim Kafi - Çağrıçı, Mustafa - Gümüş Sadrettin - Turgut, Ali (2010), *Kur ‘an-ı Kerim Ve Açıklamalı Meali*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Devellioğlu, Ferit (2013), *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara.

Erdoğan, Arzu (1993), *Türkçe Rüya Tabirnameleri Ve İbn-i Sîrîn’den Tercüme Edilen Bir Tabirname*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

Kara, Serdal (2013), *Mecm ‘uatü ş-Şanayi ‘(Giriş, Dil Özellikleri, Metin, Dizin)*, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Otuğüz, Abdurrahman (2018), *Tabir-nâme Tabir-nâme-i İbni Sîrîn-i Āfākī Giriş-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım*, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Tabir-nâme, SYEK, Ayasofya 1734.

Tabir-nâme, MKYB, 6 Mil Yz A 6525.

Tabir-nâme, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 29221.

Tabir-nâme-i İbn-i Sîrîn, SYEK, Bağdatlı Vehbi Efendi Bölümü, Nu:948. Tabir-nâme, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 97.

Tabir-nâme, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 962.

Tabir-nâme-i İbn-i Sîrîn-i Afakî, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 2366.

Tabir-nâme, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz Cönk 584.

Tabir-nâme, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 25112.

Tabir-nâme, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 6000.

Tabir-nâme, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 66991.

Tabir-nâme, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 17291.

Tabir-nâme, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 3625.

Tabir-nâme, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 71431.

Tabirnâme, Nuruosmaniye Yazma Eserler Kütüphanesi, 34 Nk 49824.

Tabirnâme, Milli Kütüphane, 6 Mil Yz A 813.

Terceme-i Tuhfetü'l-Mülûk, Çorum Hasan Paşa İHK, 19 Hk 3099.

<http://www.yazmalar.gov.tr/basit-arama>.

Yeğîn, Abdullah (2004), *Yeni Lugat*, Envar Neşriyat.

<https://islamansiklopedisi.org.tr/> (Son Erişim Tarihi: 21.6.2023).

<https://islamansiklopedisi.org.tr/ibn-sirin>, erişim: 06.26.2023.

<https://www.nisanyansozluk.com/>.

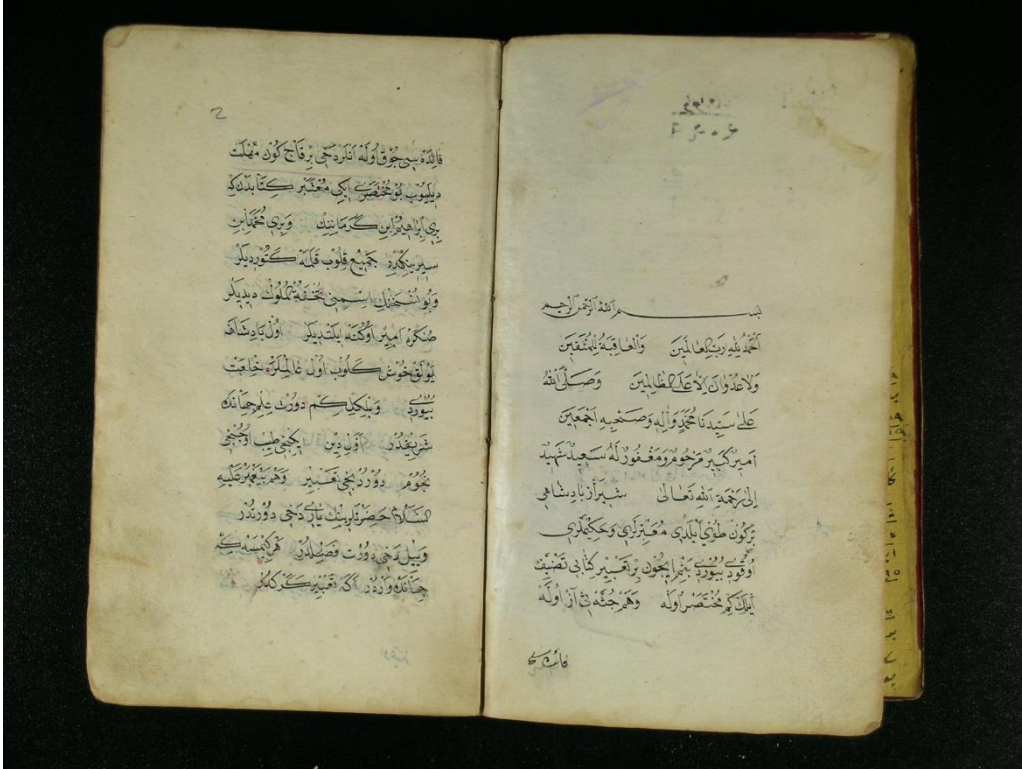
<https://lugatim.com/>.

EKLER

Tıpkı Basım

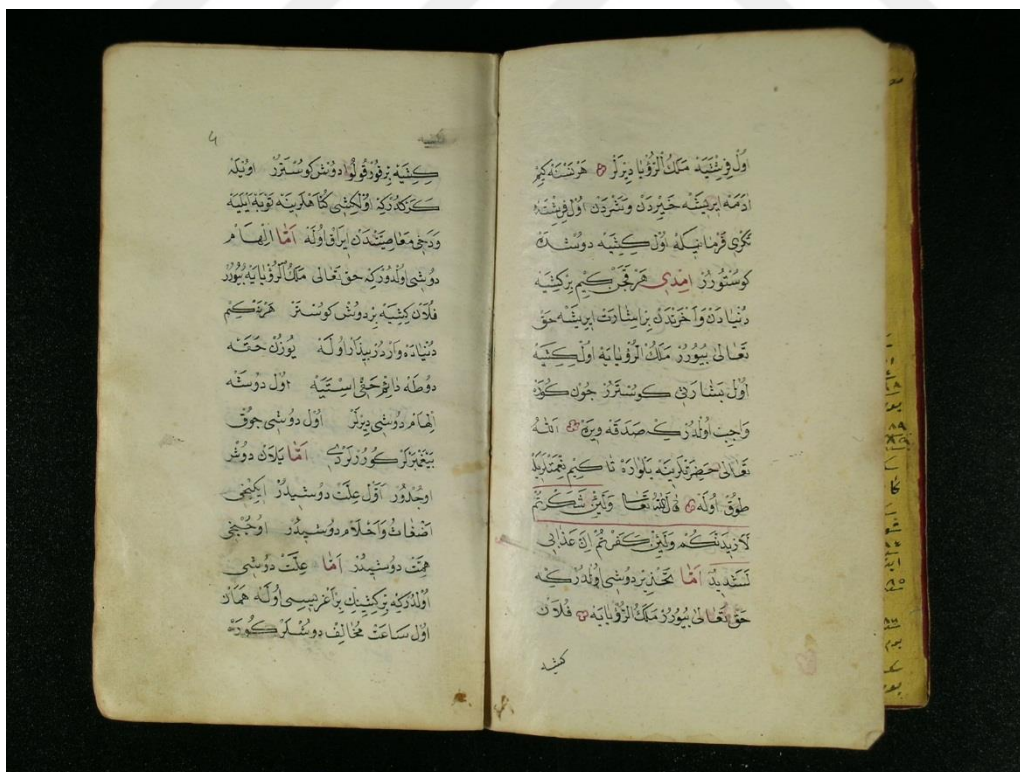
Ek 1

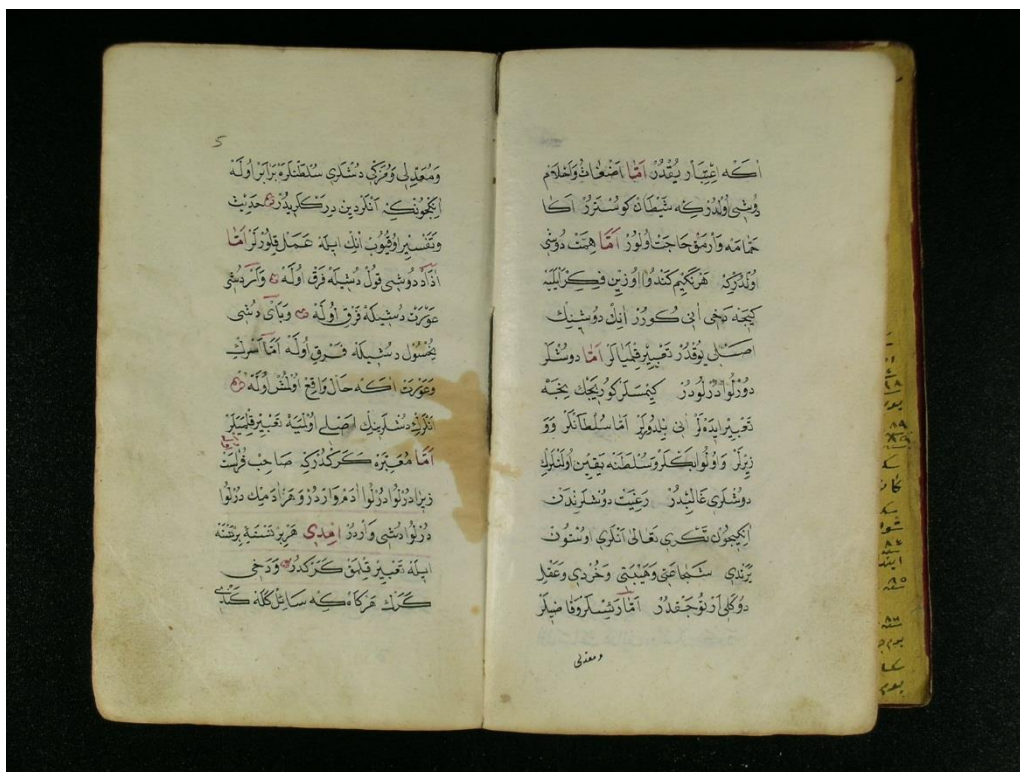

Ek 2

Ek 3

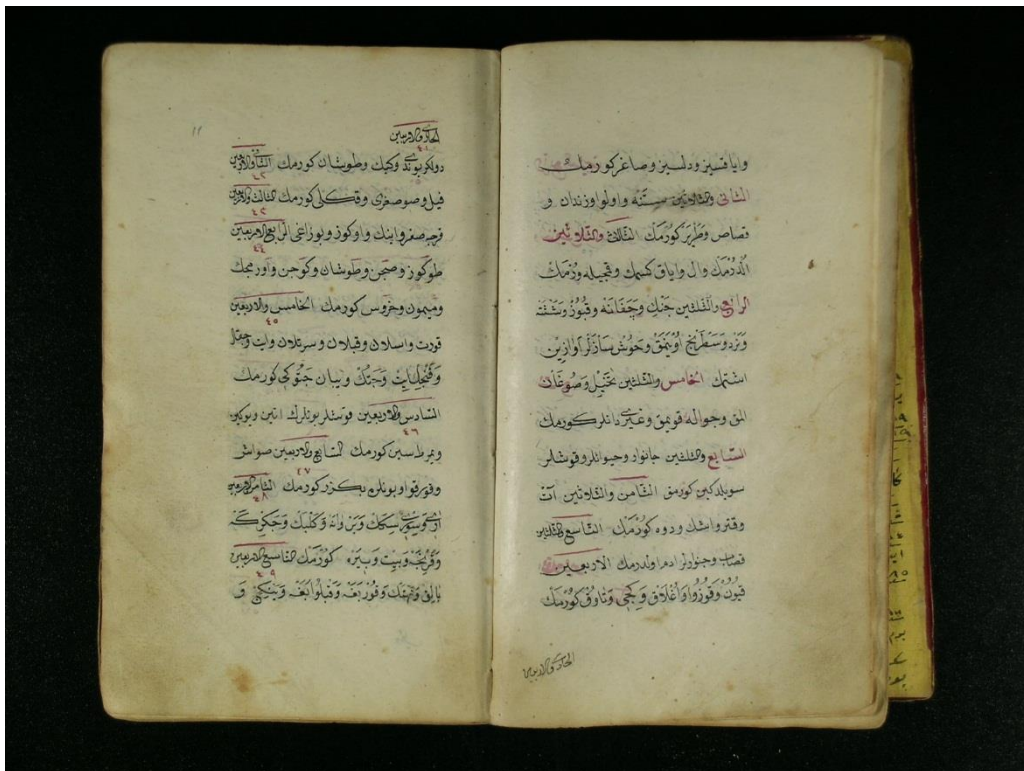
Ek 8

Ek 9

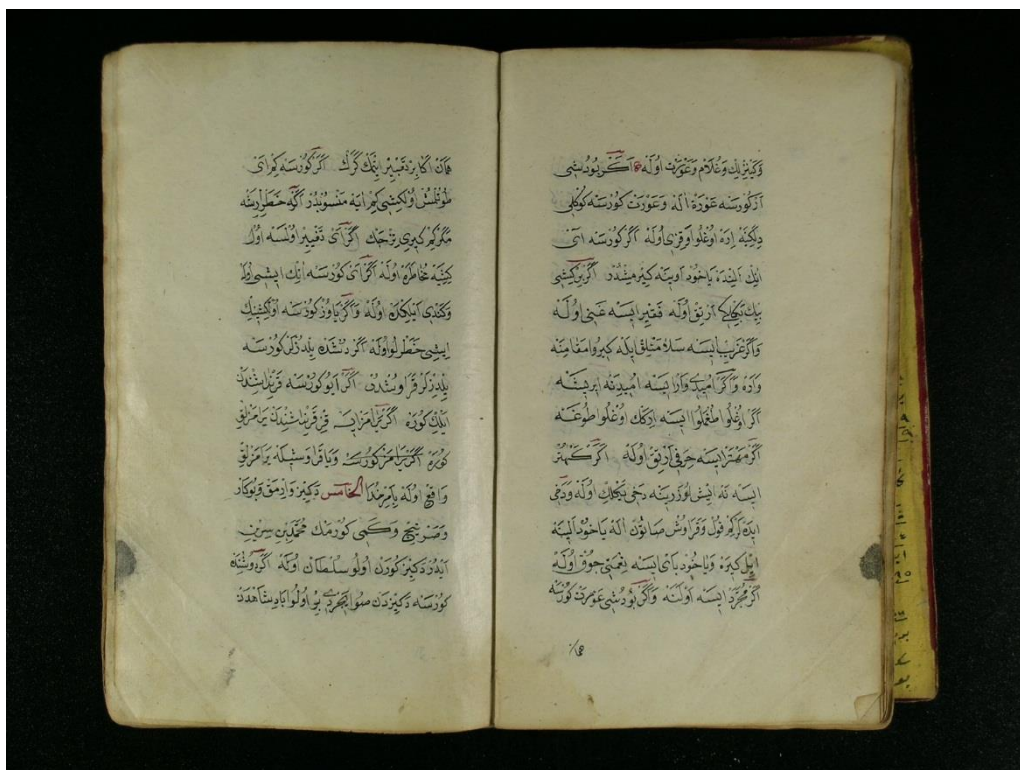

Ek 10

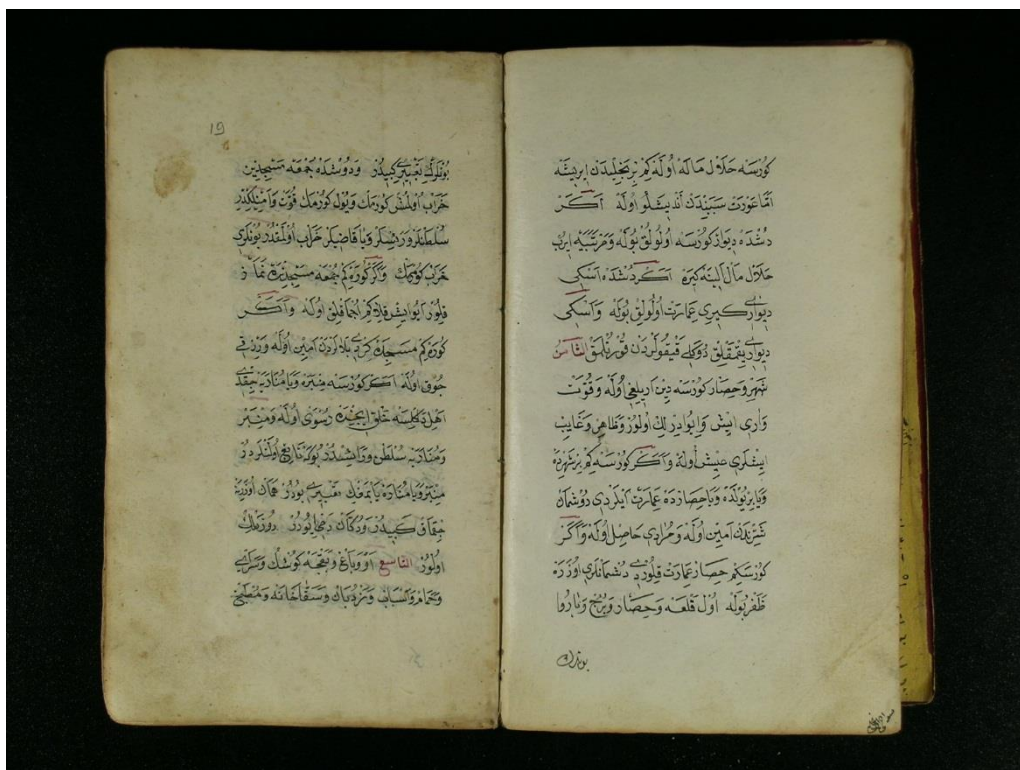
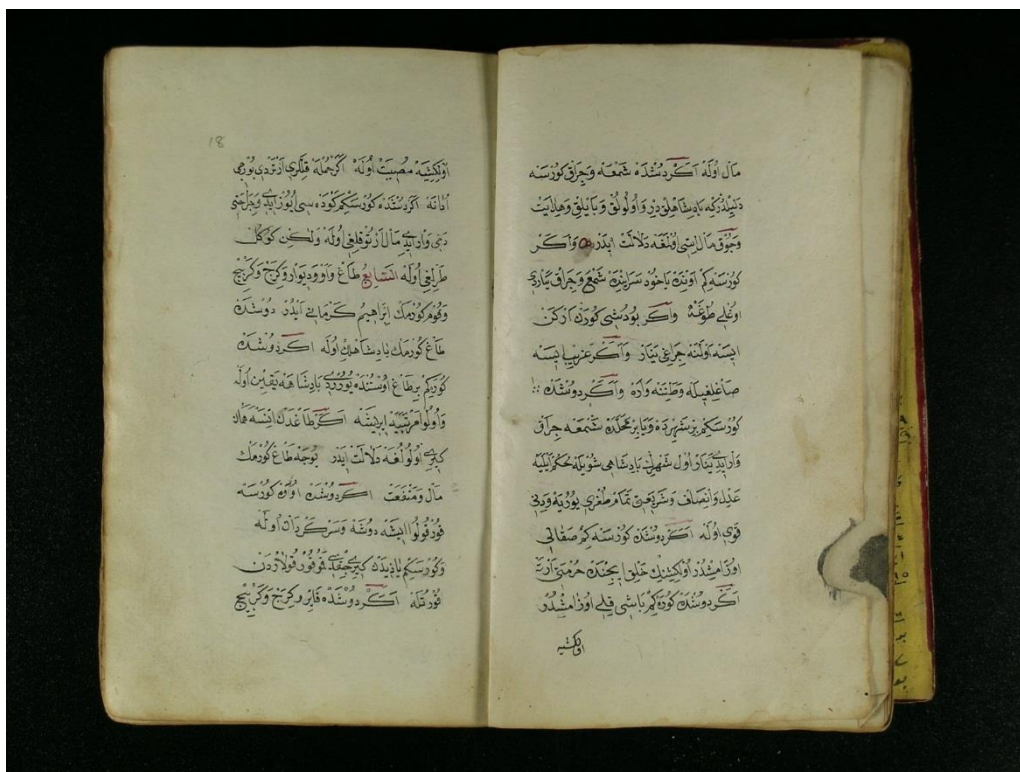

Ek 11

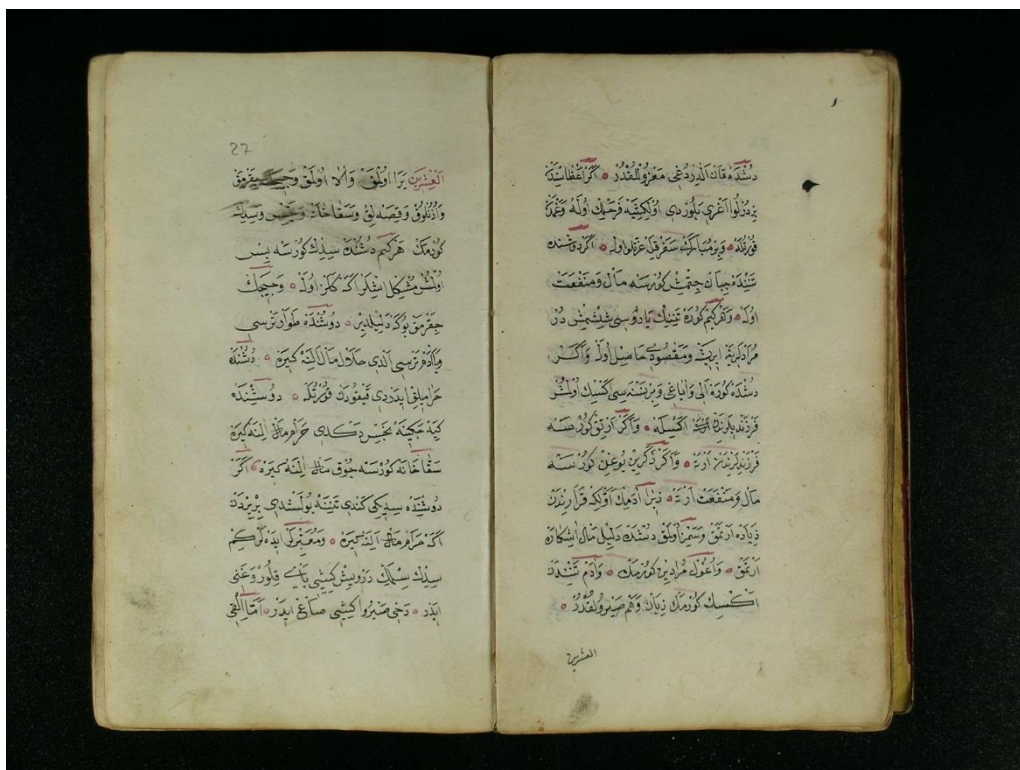
Ek 20

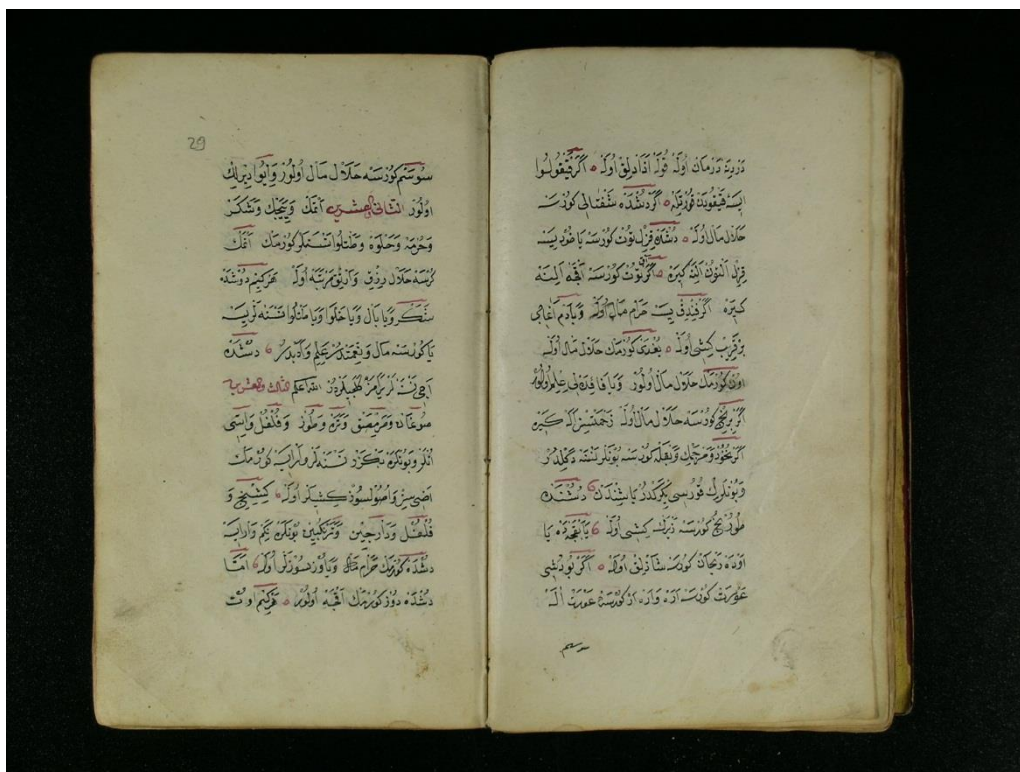

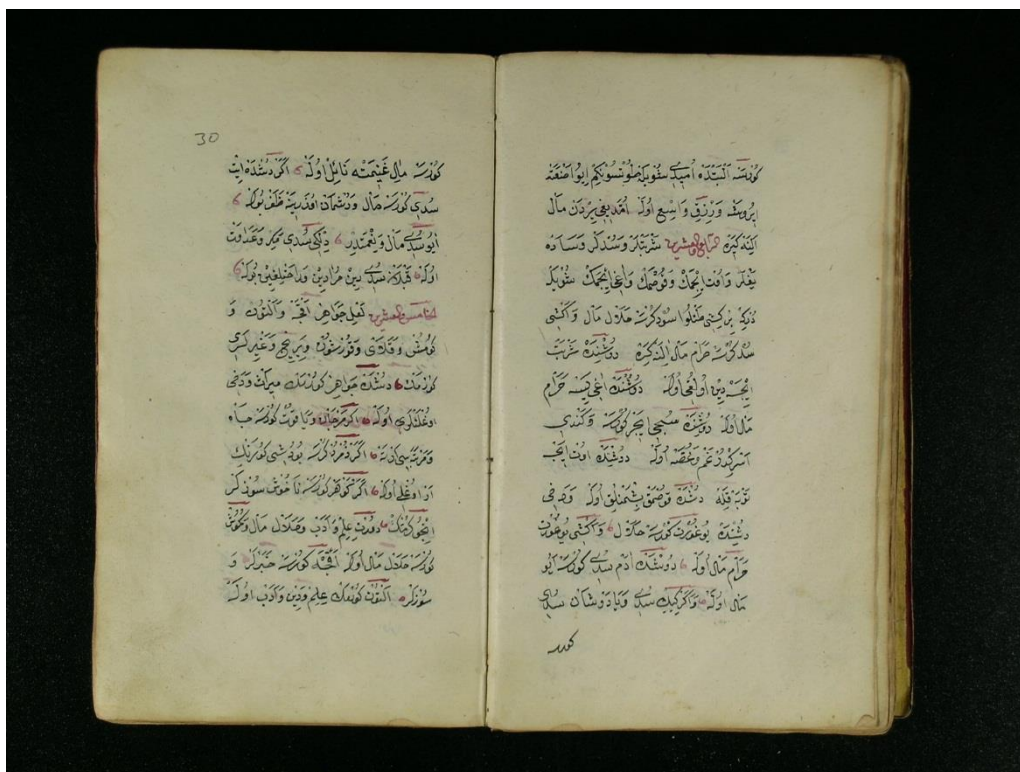
Ek 21

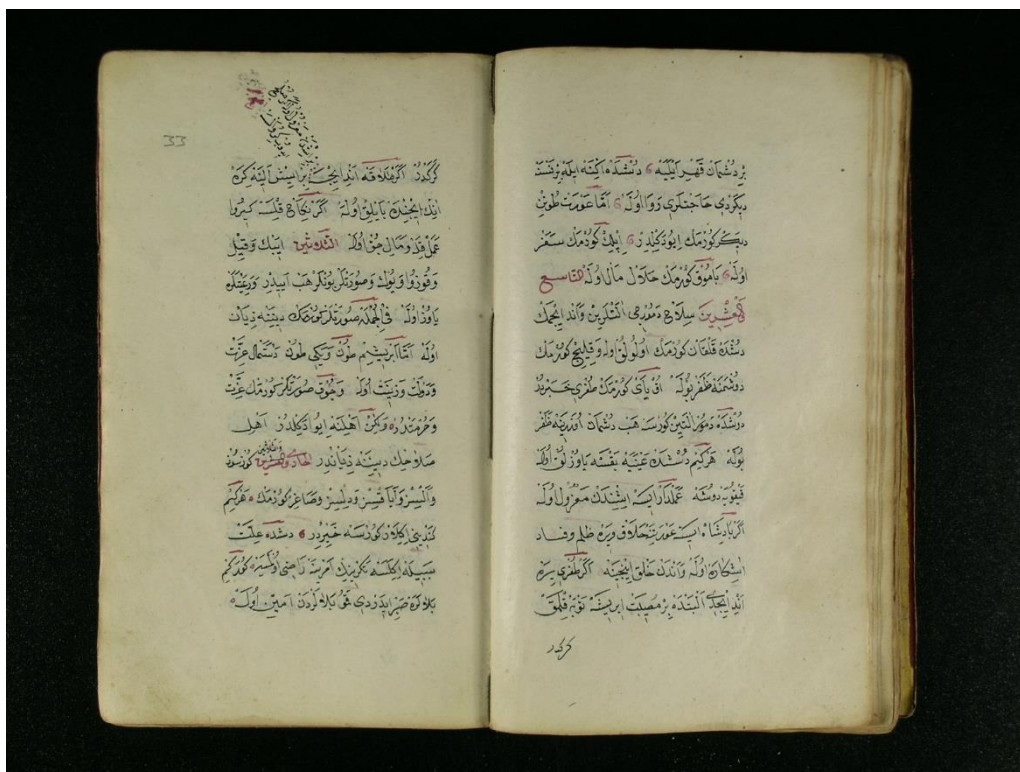
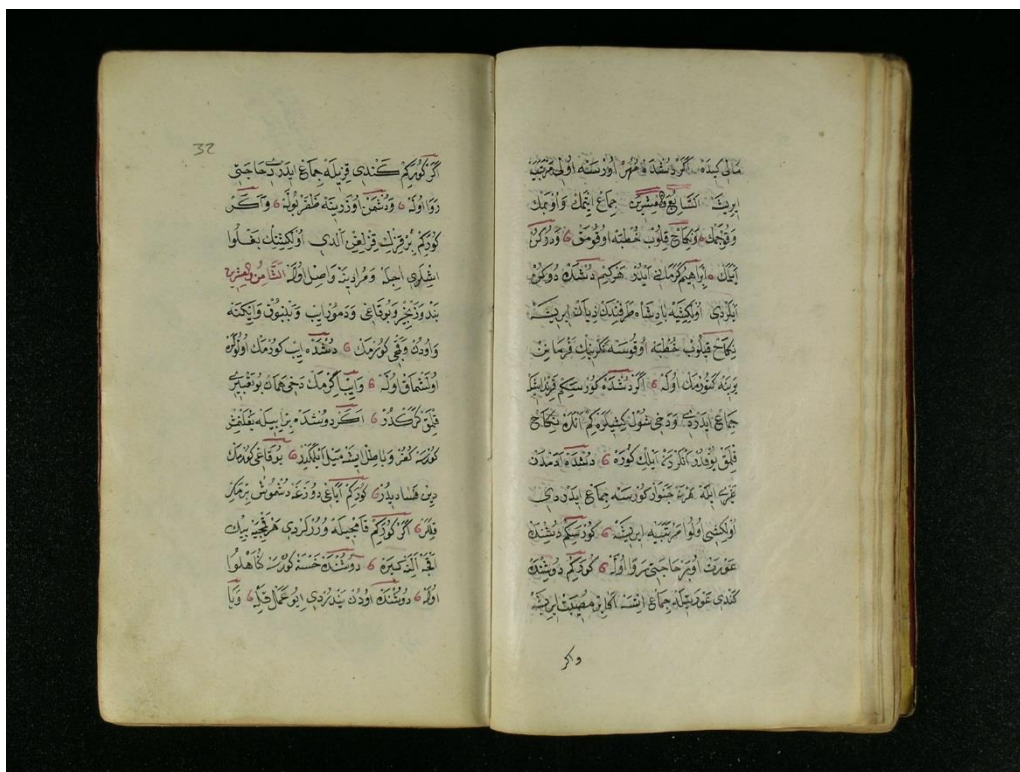

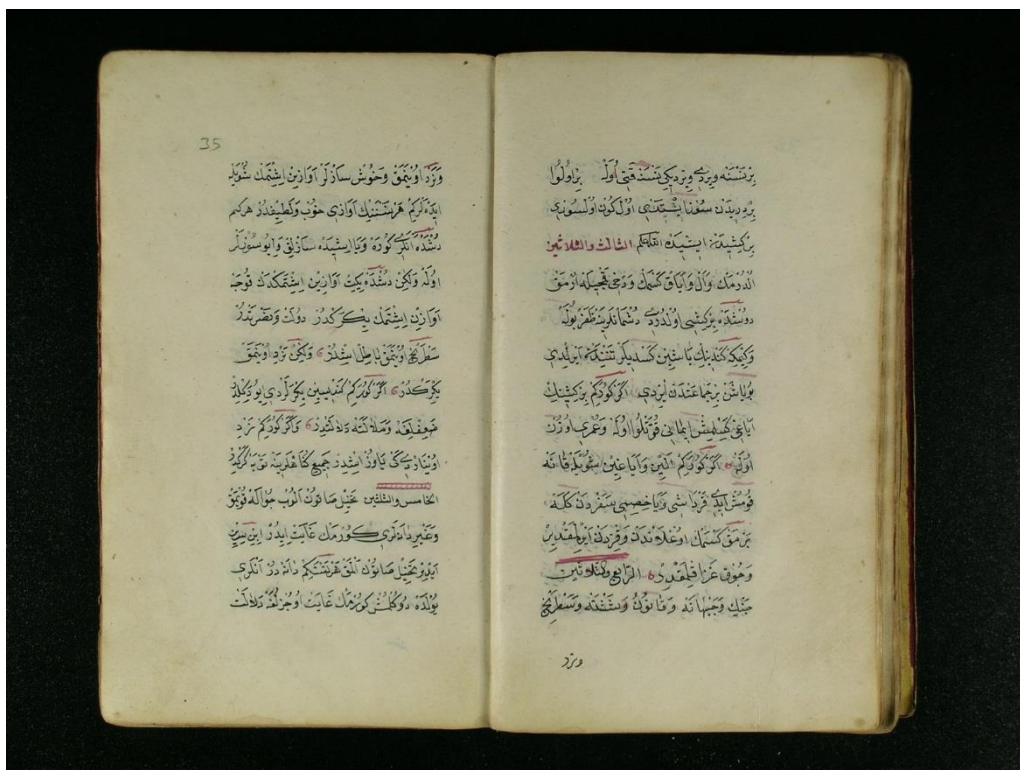

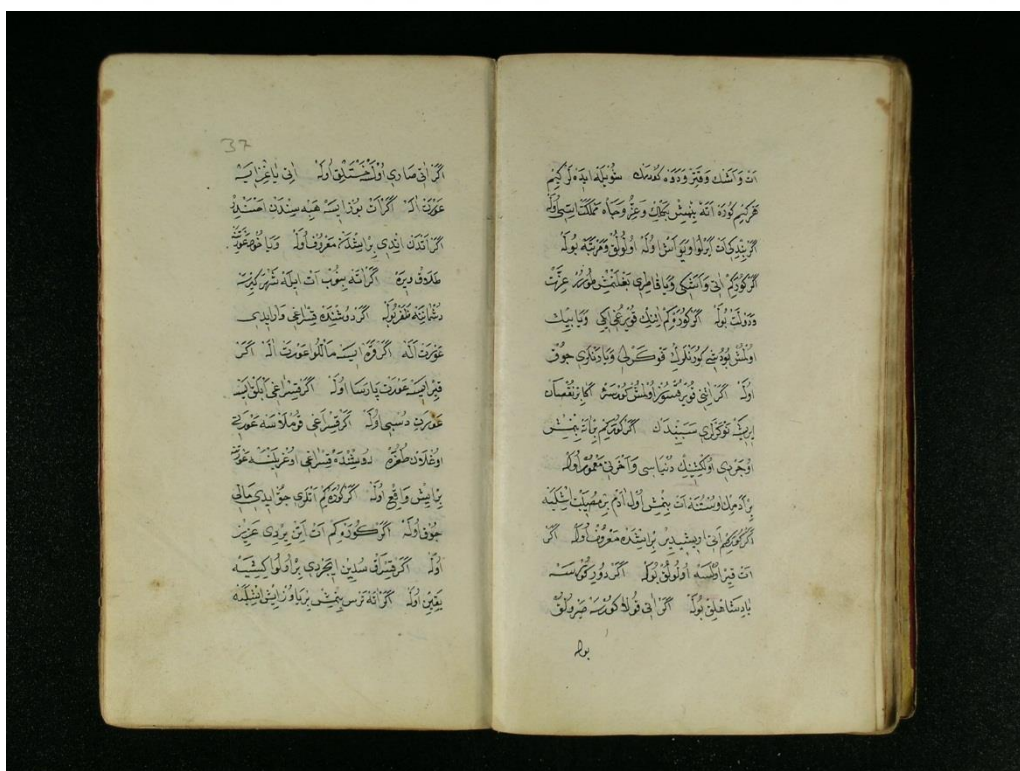
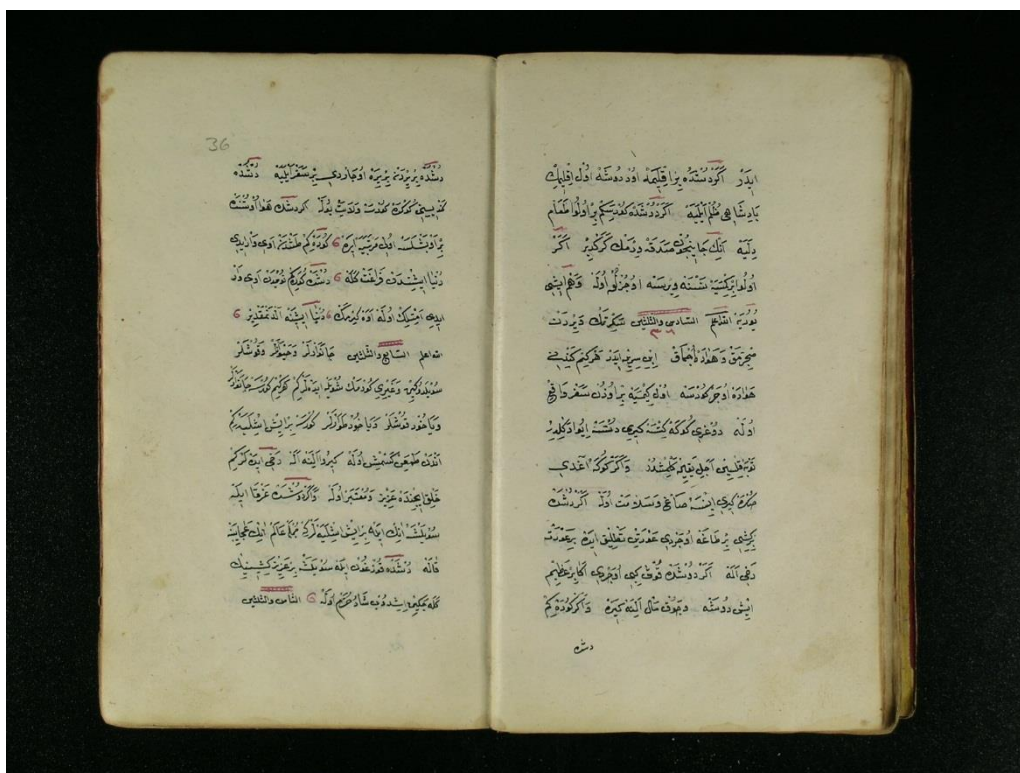

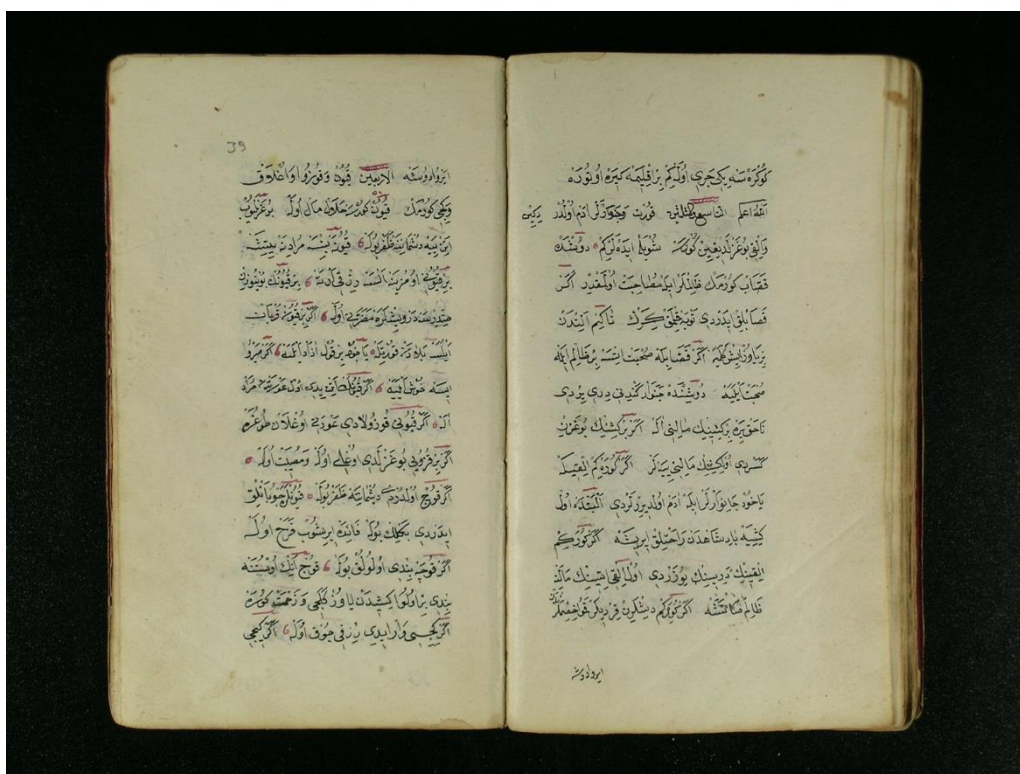
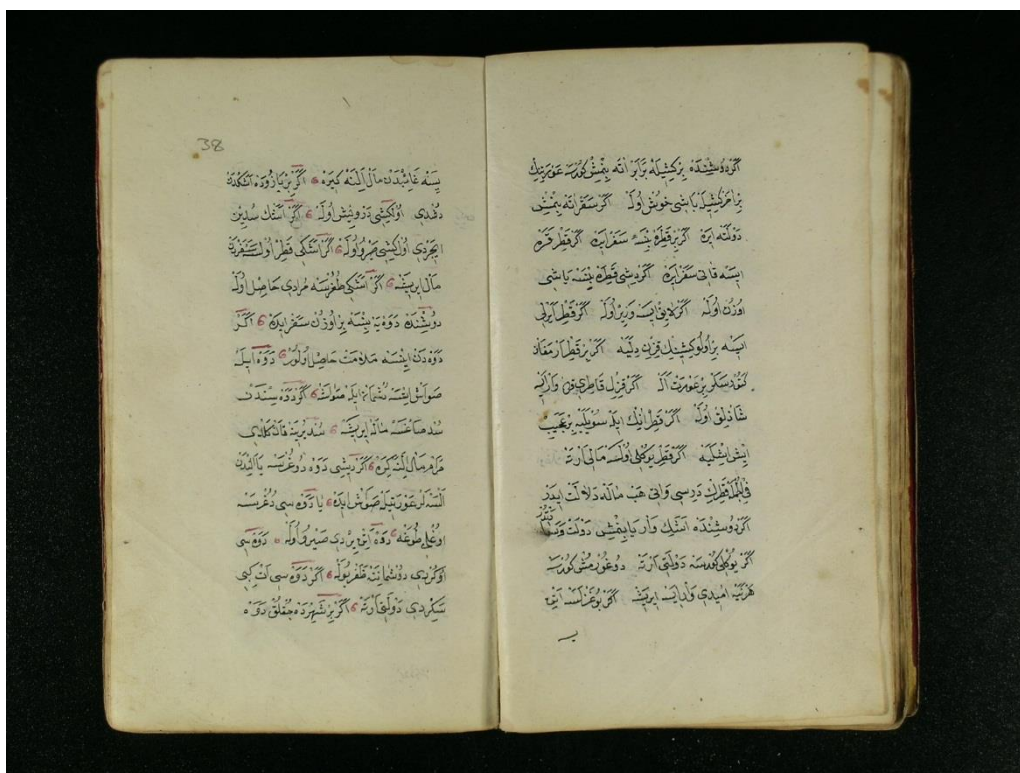

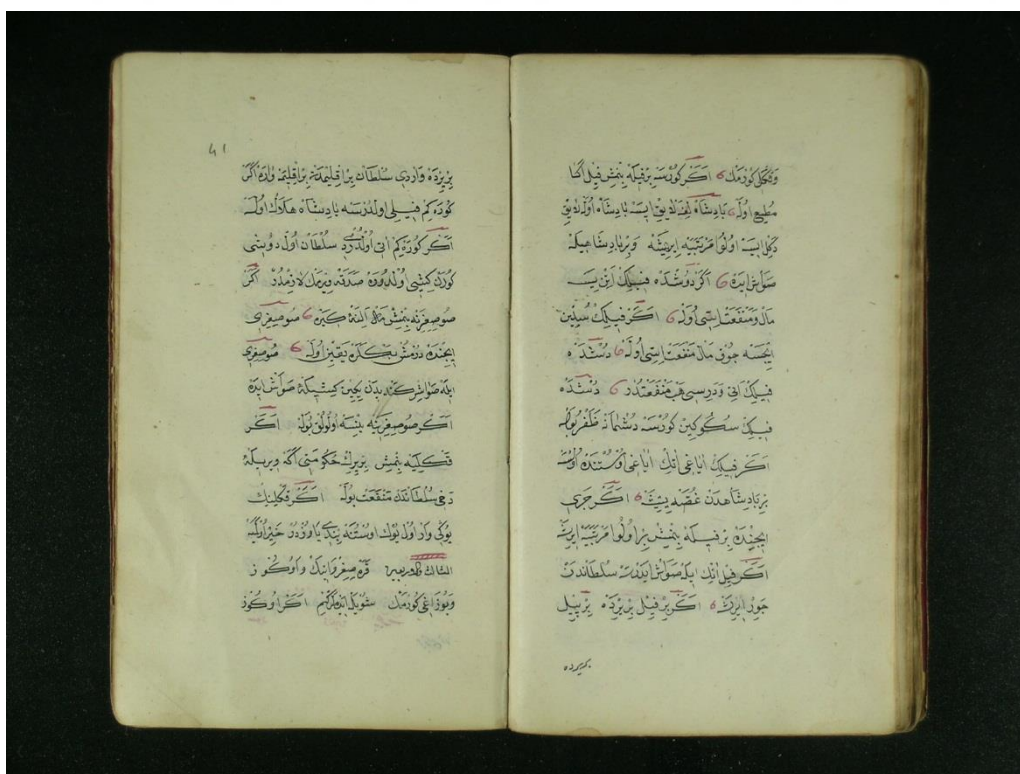
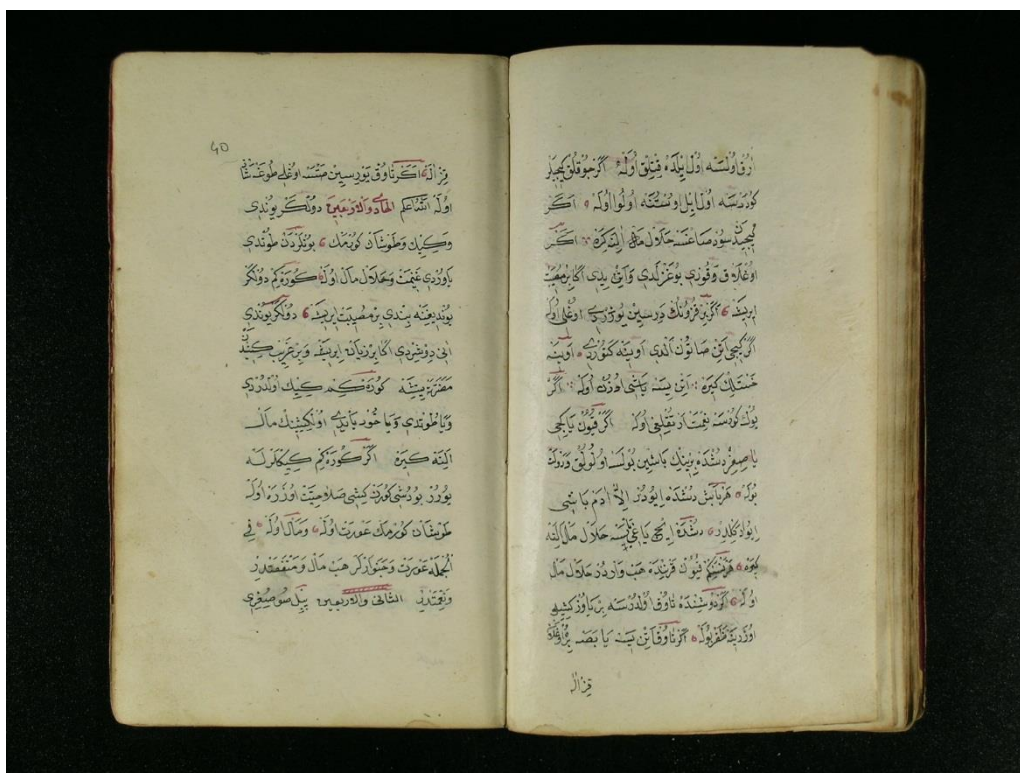

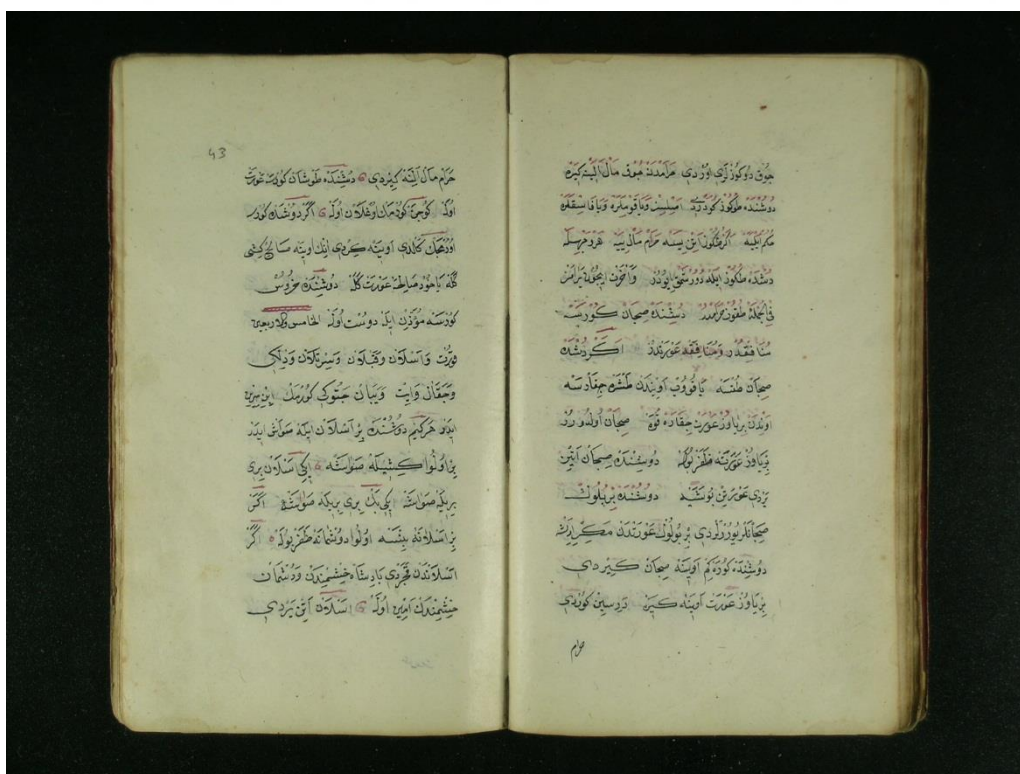
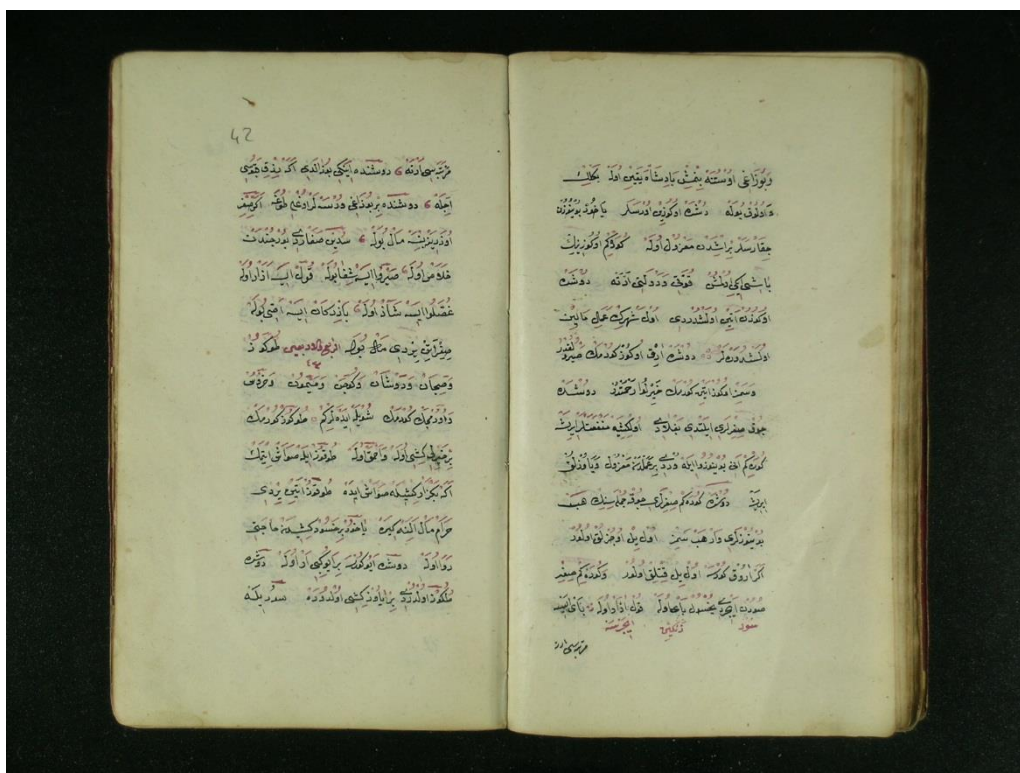

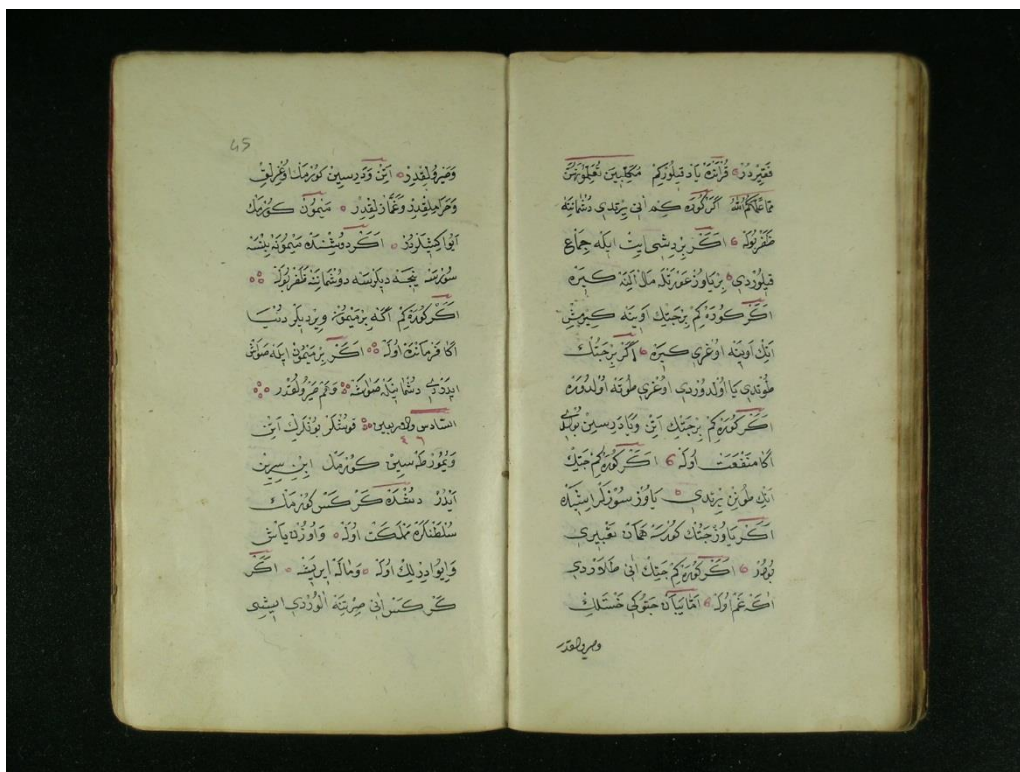
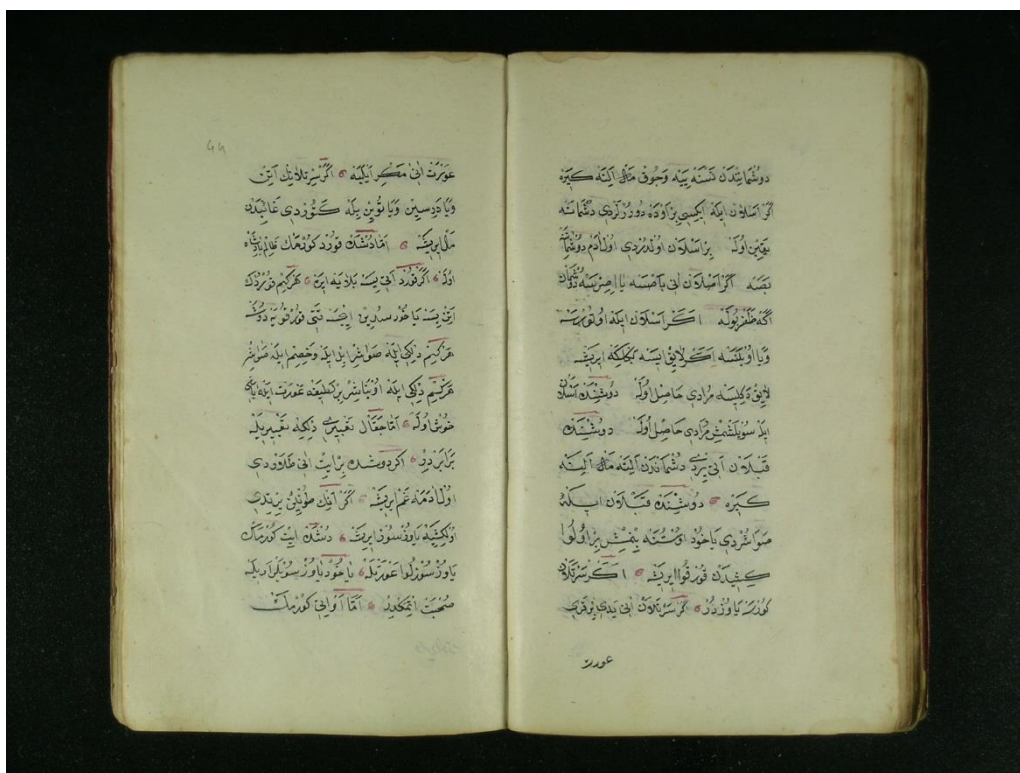

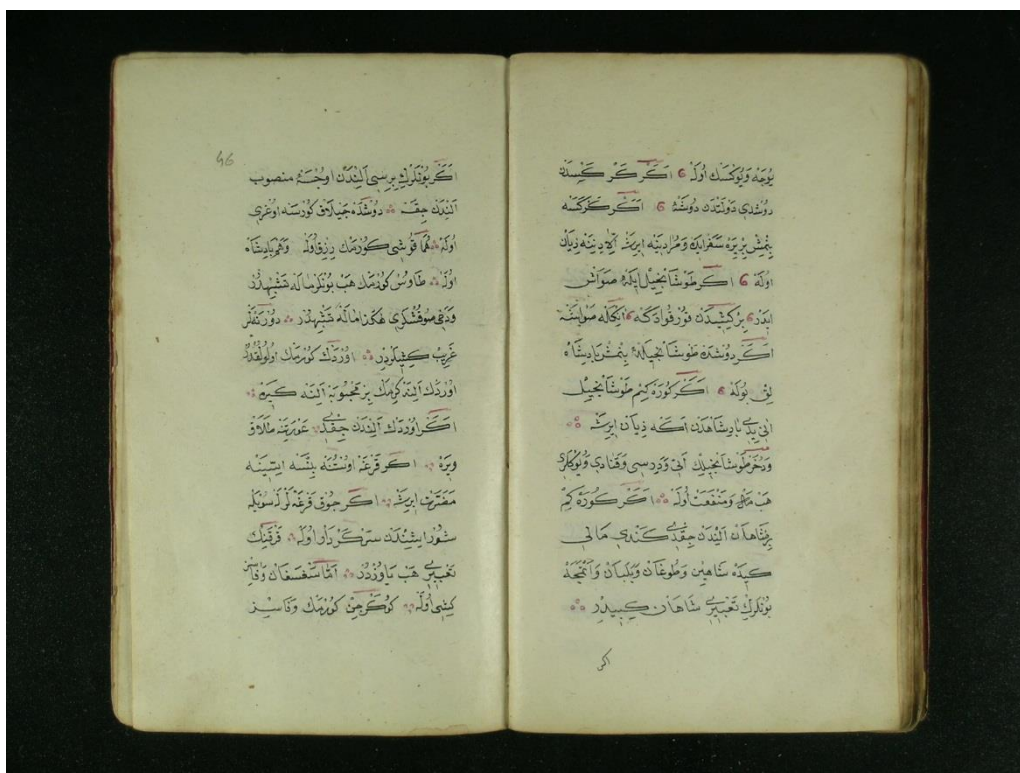

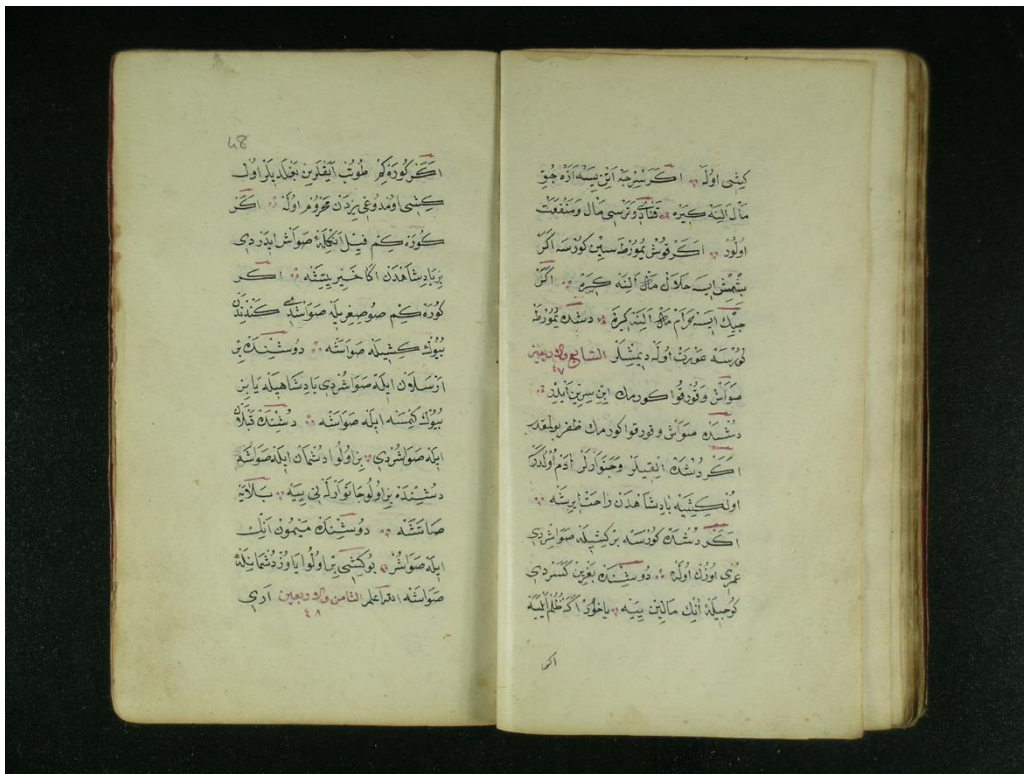

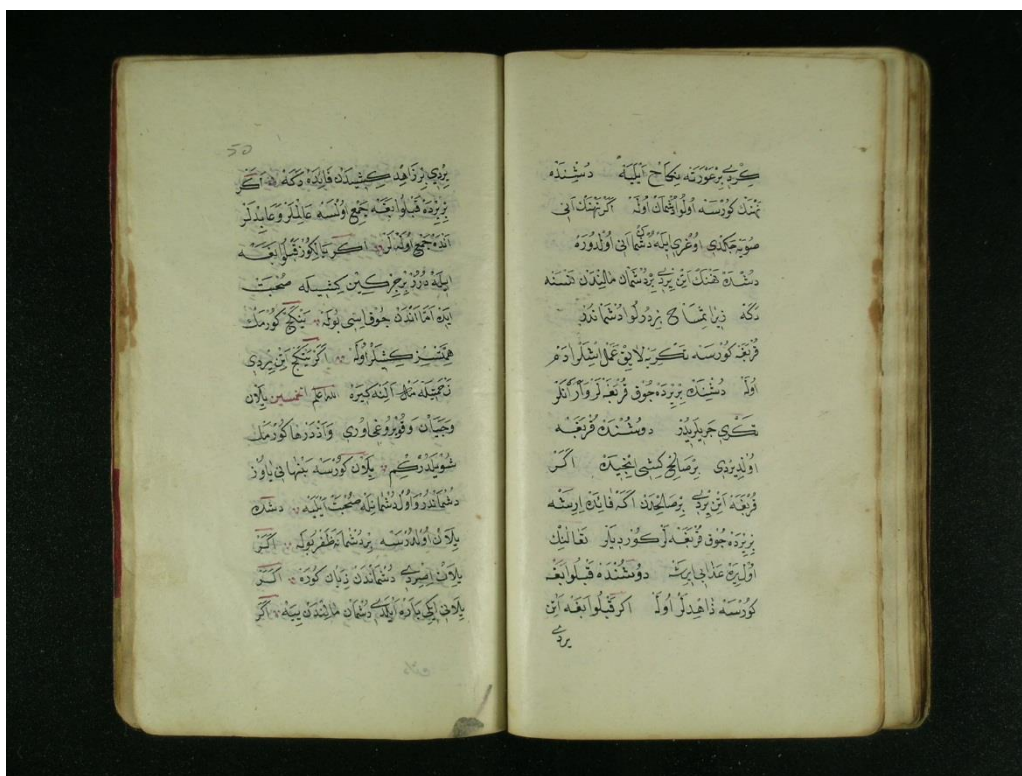

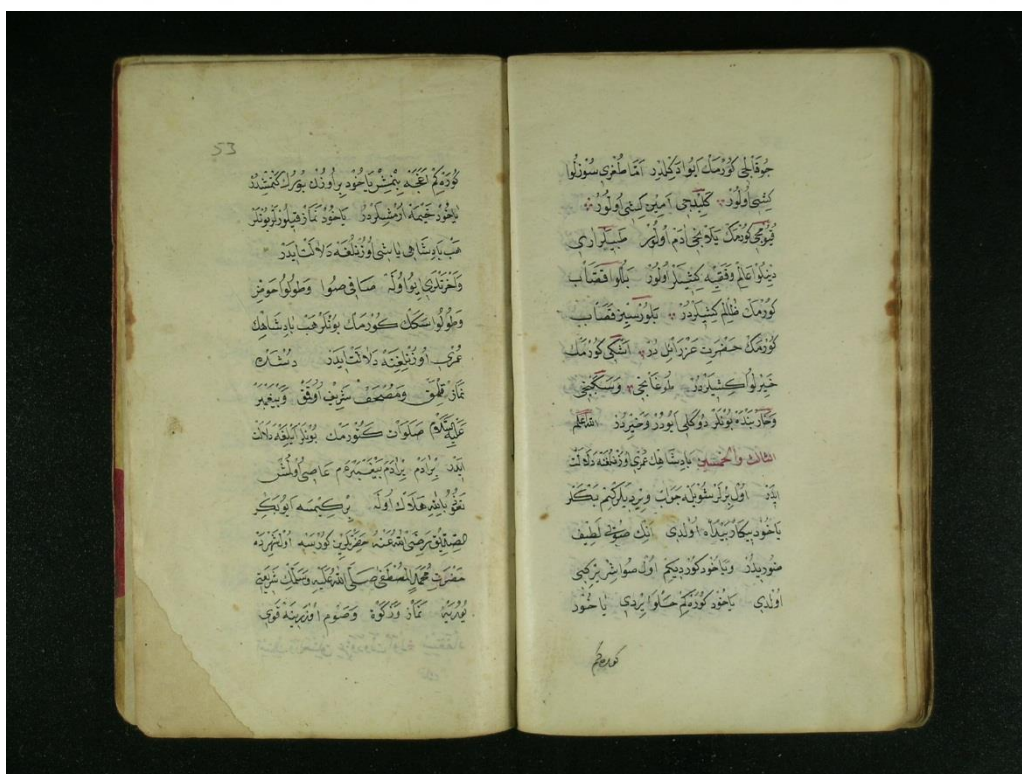
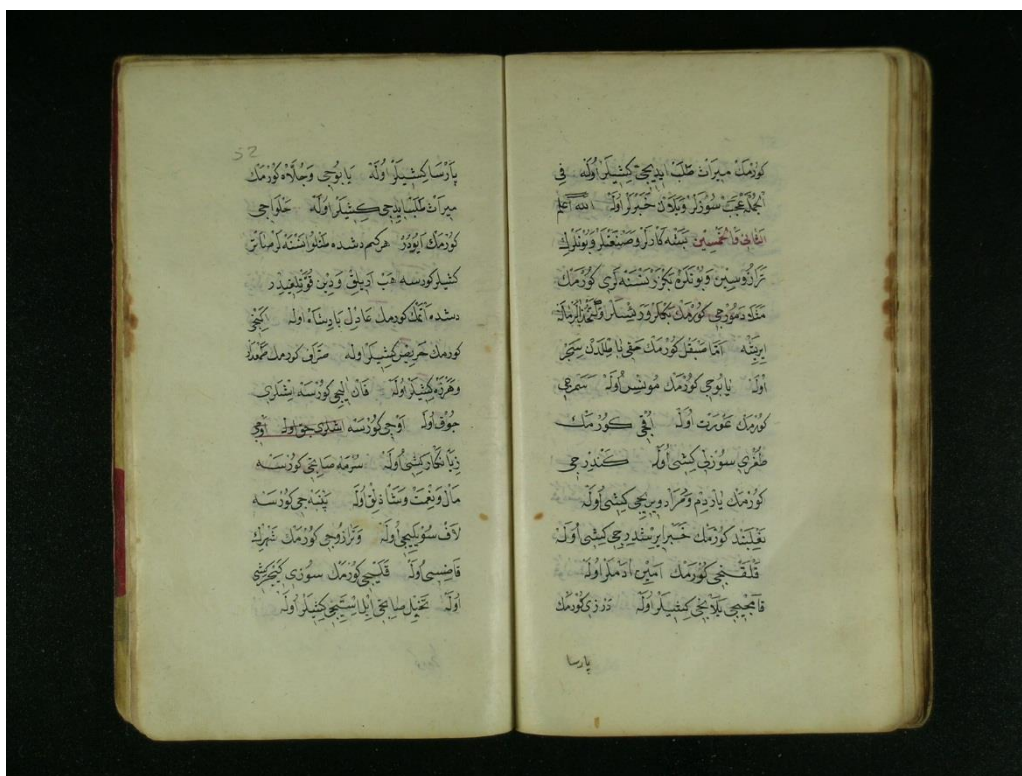

Ek 54

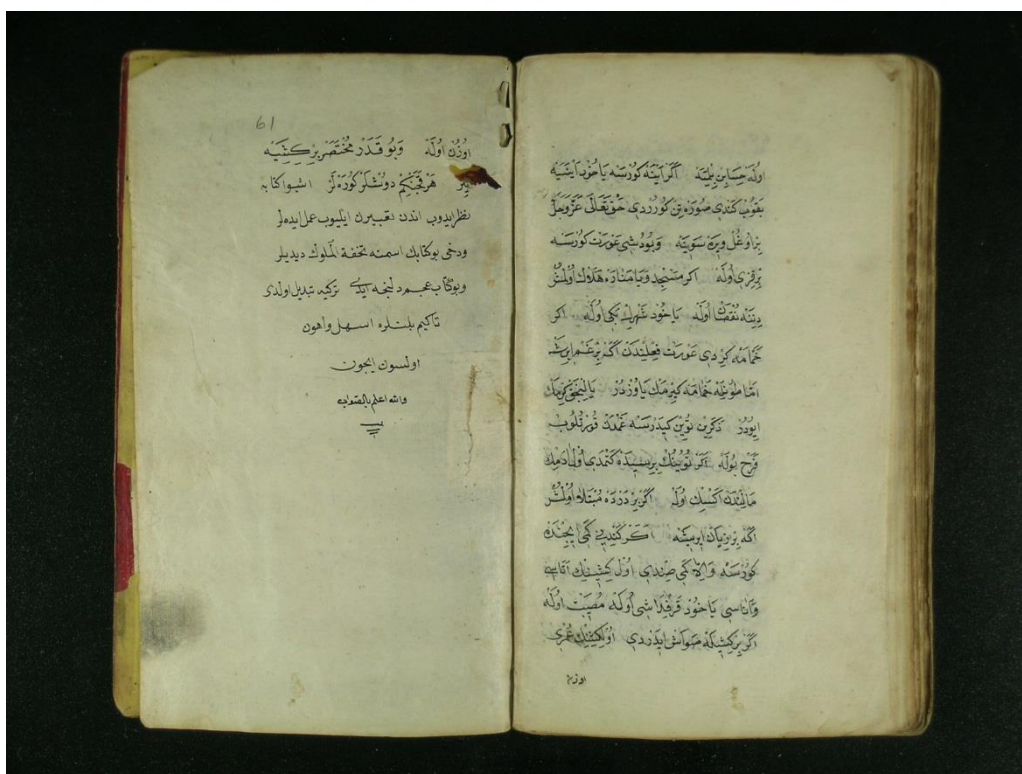
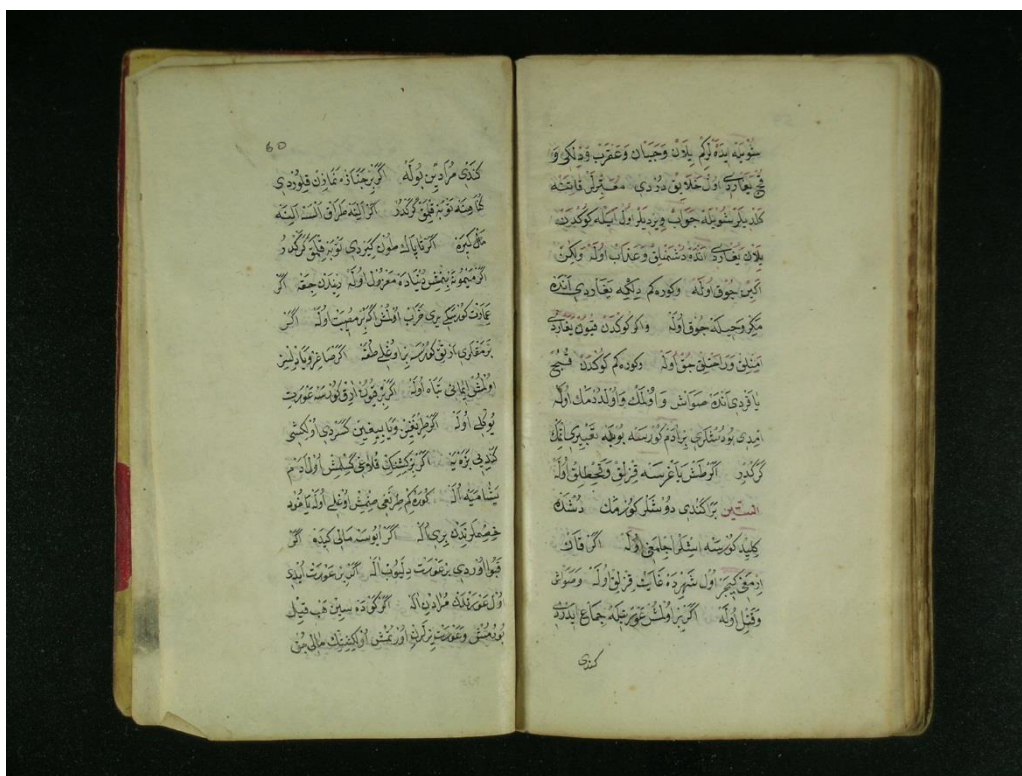

Ek 55

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı	Nuriye Acar
Yabancı Dili	İngilizce, Fransızca, İspanyolca
ORCID Numarası	0000-0001-5496-8269
Ulusal Tez Merkezi Referans Numarası	10414646
Lise	Açık Öğretim Lisesi
Lisans	Türk Dili ve Edebiyatı
Yüksek Lisans	Yeni Türk Dili
Mesleki Deneyim	Dara İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenliği
Akademik Çalışmalar	

